

**T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI**

DIŞ İLİŞKİLER 2023 YILI RAPORU

Yurt Dışındaki Vatandaşlarımıza İlişkin Gelişmeler ve Sayısal Bilgiler

©

Bu kitabın yayın hakkı T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'ne aittir. Kitaptan yapılacak alıntılar kaynak göstermek suretiyle yapılabilir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

“Devlet, yabancı ölkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.”

(Madde 62)

Prof. Dr. Vedat IŞIKHAN

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

ÖNSÖZ

Anayasamızın 62. Maddesi uyarınca, devletimiz yurt dışındaki vatandaşlarımızın haklarını korumak ve geliştirmekle yükümlüdür. “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” anlayışının bir tezahürü olan bu sorumluluk bilinciyle, 1967’den bu yana yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik kapsamlı hizmetler sunmaktayız. Özellikle, işgücümüzün yurt dışında sahip oldukları haklarını korumak ve geliştirmek, öncelikli görevlerimiz arasındadır.

Bakanlığımızın merkez ve yurt dışı teşkilatı, vatandaşlarımızı ve ailelerini, çalışma ve sosyal güvenlik alanından doğan hak ve yükümlülükleri konusunda bilinçlendirmek ve haklarını muhafaza etmek için aralıksız çalışmaktadır. Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğümüz, yurda dönen ve hakları devam eden vatandaşlarımıza da desteğini sürdürmektedir. Amacımız, değişen ve gelişen koşullar altında vatandaşlarımızın ihtiyaçlarına en iyi şekilde cevap verebilmek ve doğru bilgiye hızlıca ulaşabilmelerini sağlamaktır. Bakanlık olarak, günümüzün dinamik şartlarında, vatandaşlarımızın her zaman yanında olmaya ve onlara en iyi hizmeti sunmaya kararlıyız.

Alanında özgün bir kaynak olan "Dış İlişkiler Yıllık Raporu", 1979 yılından beri düzenli olarak yayımlanmakta, ilgili alanda araştırmalar yapan akademik çevreler için önemli başvuru kaynakları arasında yer almaktadır. Rapor, konu ile ilgili politikaların oluşturulmasında önemli bir bilgi desteği sağlamakla birlikte vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi bakımından da yol gösterici olmaktadır.

Bu vesileyle "2023 Yılı Faaliyet Raporu"nun yurt dışındaki Türklerle ilgili inceleme, araştırma ve yayın yapmak isteyen kişi, kurum ve kuruluşlara faydalı olmasını temenni eder, hazırlanmasında emeği geçen Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü ile Bakanlığımız Yurt Dışı Teşkilatı personeline teşekkür ederim.

Ali AYBEY

Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürü

SUNUŞ

Türk işgücünün yabancı ülkelerde istihdamının başlamasıyla birlikte, 1967 yılından bu yana Bakanlığımız yurt dışı teşkilatı, vatandaşlarımızın ve aile bireylerinin çalışma ve sosyal güvenlik alanındaki hak ve çıkarlarının korunması amacıyla hizmet vermeyi sürdürmektedir. 29 ülkede 57 birim ile faaliyet gösteren yurt dışı teşkilatımız hizmetlerini, vatandaşlarımızın çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatının yanı sıra ikili ve çok taraflı anlaşmaların uygulanmasından doğan hak ve menfaatlerini gözetmek sureti ile yürütmektedir.

Genel Müdürlüğümüz, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın günümüz koşullarına göre değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve doğru bilgilendirme sağlayabilmek amacıyla etkin çalışmalar yürütmektedir. Ayrıca, yurt dışı teşkilatımızda görevli personelimiz, saha çalışmasına verilen önem kapsamında, vatandaşlarımızın kurduğu/yönettiği sivil toplum kuruluşlarını ve istihdam edildikleri iş yerlerini ziyaret ederek, hizmetlerini, daha geniş bir kitleye ulaştırmaktadır. Bu kapsamda, Müşavirlik ve Ataşeliklerimiz, yürüttükleri çalışmalar ve verdikleri hizmetlerle 2023 yılında yaklaşık 300 bin vatandaşımıza ulaşmıştır.

Genel Mdrlgmz; vatandaşlarımıza ve bulunulan ülkenin çalışma ve sosyal güvenlik hayatına ilişkin sayısal verileri ve değerlendirmeleri içeren yıllık faaliyet raporunu 1979 yılından bu yana yayımlamaktadır. Çeşitli kurum ve kuruluşların, ayrıca akademik çevrelerin başvuru kaynakları arasında özgün bir kaynak olarak yer bulan “2023 Yılı Faaliyet Raporu”, tüm kullanıcılara faydalı olması temennisi ile hazırlanmıştır.

Dünyanın neresinde olursa olsun insanına sahip çıkan devletimiz, tüm kurum ve kuruluşları ile vatandaşlarımızın yanında olmayı sürdürmektedir. Bu anlayış içerisinde çalışmalarını yürüten Genel Mdrlgmz, yıllık raporların bu son sayısını da merkez ve yurt dışı teşkilatı personelimizin özenli ve özverili çalışmaları ile hazırlayarak kamuoyunun istifadesine sunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
SUNUŞ	VI
DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	4
I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI İLGİLENDİREN GELİŞMELER.....	6
1. ALMANYA	7
1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	7
1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	9
1.3. SOSYAL GÜVENLİK	14
1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	20
1.5. GÖÇ VE UYUM	22
2. AVUSTRALYA	25
2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	25
2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	28
2.3. SOSYAL GÜVENLİK	33
2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	38
2.5. GÖÇ VE UYUM	40
3. AVUSTURYA	41
3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	41
3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	44
3.3. SOSYAL GÜVENLİK	59
3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	72
3.5. GÖÇ VE UYUM	75
4. AZERBAYCAN	79
4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	79
4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	83
4.3. SOSYAL GÜVENLİK	89
4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	96
4.5. GÖÇ VE UYUM	97

5. BELÇİKA.....	98
5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	98
5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	101
5.3. SOSYAL GÜVENLİK	108
5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	116
5.5. GÖÇ VE UYUM	118
6. FRANSA.....	120
6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	120
6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	123
6.3. SOSYAL GÜVENLİK	127
6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	135
6.5. GÖÇ VE UYUM	137
7. HOLLANDA.....	139
7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	139
7.2. ÇALIŞMA HAYATI.....	144
7.3. SOSYAL GÜVENLİK	150
7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	171
7.5. GÖÇ VE UYUM	172
8. İNGİLTERE	175
8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	175
8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	178
8.3. SOSYAL GÜVENLİK	179
8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	184
8.5. GÖÇ VE UYUM	185
9. İSVİÇRE	186
9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	186
9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	189
9.3. SOSYAL GÜVENLİK	195
9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	207
9.5. GÖÇ VE UYUM	210
10. KUVEYT.....	215
10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	215
10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	217
10.3. SOSYAL GÜVENLİK	223

10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	228
10.5. GÖÇ VE UYUM	229
11. SUUDİ ARABİSTAN	231
11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	231
11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	232
11.3. SOSYAL GÜVENLİK	237
11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	239
11.5. GÖÇ VE UYUM	240
II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER.....	241
12. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)	242
13. AVRUPA KONSEYİ (AK)	251
14. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)	258
15. G20 PLATFORMU	261
16. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI	264
17. AKDENİZ İÇİN BİRLİK (AİB)	268
III. ANLAŞMALAR.....	269
18. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR.....	270
19. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR.....	295
20. KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI.....	300
IV. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT	
DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	302

DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Kuruluş

Türkiye’den sanayileşmiş Avrupa ülkelerine yönelik 60’lı yılların başından itibaren başlayan işgücü göçünden sonra doğan ihtiyaç sonucu, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve ilgili kurumlar nezdinde sorunlarını çözmeye yönelik girişimlerde bulunmak amacıyla 08.05.1967 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı kurulmuştur.

Yurt dışı teşkilatımızın vatandaşlarımızın bulunduğu ülkelerde hizmete başlamasından kısa süre sonra 06.04.1972 tarihinde Çalışma Bakanlığı’nın ana hizmet birimlerinden biri olarak “Yurt Dışı İşçi Sorunları Genel Müdürlüğü” kurulmuştur. Genel Müdürlüğümüzün adı 13.12.1983 tarihinde “Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” ve 24.07.2003 tarihinde “Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir.

10.07.2018 tarihinde yayımlanan "1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile Genel Müdürlüğün adı "Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü" olmuştur.

10 Ocak 2019 tarihli “27 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile Genel Müdürlüğümüzün adı, “Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü” olarak belirlenmiştir.

29 Kasım 2023 tarihli “157 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile Bakanlığımız Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ile Avrupa Birliği ve Mali Yardımlar Dairesi Başkanlığı, “Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü” olarak birleştirilmiştir.

Merkez Teşkilatı Hizmetleri

Bakanlığımız, yaşadıkları ülkeden ayrılarak vatanına kesin dönüş yapmış olan vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan doğan haklarını takip etmektedir. Genel Müdürlük olarak, yabancı bir ülkede çalışmış, okumuş veya çocuk büyütmüş vatandaşlarımızı bilgilendirmek ve haklarını korumaya yönelik gerekli işlemleri yapmak suretiyle hizmet vermeyi sürdürmekteyiz.

Yurt Dışı Vatandaş Hizmetleri

Bugün yurt dışında büyük çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere beş buçuk milyon vatandaşımız yaşamaktadır. Bu rakam diğer ülke vatandaşlığına geçmiş olanlarla birlikte yedi milyona yakındır. Bunun yanı sıra yurt dışında bir süre çalıştıktan sonra Türkiye’ye kesin dönüş yapmış, ancak geçmiş çalışmalarından dolayı bu ülkeler ile hem hukuki hem ailevi bağlantıları süren üç milyona yakın vatandaşımız bulunmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz, yurt dışında çalışan veya yurt dışı ile bağlantıları devam eden vatandaşlarımızın ve aile fertlerinin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatından doğan haklarının

korunması ve geliştirilmesi konusunda her imkânı seferber etmektedir. Bu amaçla 29 ülkede 57 yurt dışı birimimiz ile vatandaşlarımıza hizmet vermekteyiz.

Dış İlişkiler

Genel Müdürlüğümüz, Bakanlığımızın faaliyet alanına giren konularda ülkemizi Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Avrupa Konseyi (CoE) ve G-20 başta olmak üzere uluslararası platform ve kuruluşlar nezdinde temsil etmekte ve bu kuruluşların sözleşmelerine taraf olmaktan kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesine yönelik çalışmaları yürütmektedir. Bununla birlikte vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla ikili sosyal güvenlik ve işgücü anlaşmalarının yapılmasını sağlamakta ve Bakanlıklararası işbirliği anlaşmaları ile yabancı ülkelerin muadil Bakanlıkları ile yakın ilişkilere süreklilik kazandırmaktadır.

Şehitlerimiz

Ülkemizin birbirinden değerli birçok diplomatı 1973-1984 yılları arasında Ermeni terör örgütleri tarafından hunharca katledilmiştir. Dünya diplomasi tarihinde benzeri olmayan bu teröre yurt dışı teşkilatımızda görev yapan 3 diplomatımız şehit verilmiştir. Silahlı saldırı neticesinde Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Müşavir Yardımcısı olarak görev yapan Reşat MORALI ile Din Görevlisi olarak görev yapan Tecelli ARI 4 Mart 1981 tarihinde, Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Sosyal Yardımcı olarak görev yapan Erdoğan ÖZEN 20 Haziran 1984 tarihinde eli kanlı teröristler tarafından şehit edilmiştir. Ancak bilinmelidir ki, yurt dışında ülkesine ve milletine hizmet etmek için canları pahasına görev yapan personelimiz hiçbir terör örgütüne ve tehdide boyun eğmeyecektir.

Geleceğe Bakış

Ülkemize yerleşen veya misafir olarak ağırladığımız göçmenlere yönelik devlet olarak sergilediğimiz tutum ve uyguladığımız politika, tüm dünyaya örnek teşkil etmektedir. Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren dünyanın çeşitli bölgelerine göç eden vatandaşlarımıza yapılan muamele ve onların bulundukları ülkelerdeki refahı da, bizi aynı derecede alakadar etmektedir. “Sizin derdiniz, bizim derdimiz” düşüncesiyle hareket ederek, yurt dışındaki vatandaşlarımıza sahip çıkmamız, misyonumuzun temelini oluşturmaktadır.

Genel Müdürlüğümüzün en önemli hedefi geçmişte olduğu gibi bugün de büyük bir sorumluluk bilinci ve fedakârlıkla çalışarak; vatandaşlarımıza sunduğu hizmetleri günün gereklerine uygun olarak çeşitlendirmek, vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan ve bulundukları ülkelerin ulusal mevzuatlarından doğan haklarını korumak ve geliştirmek, her alanda olduğu gibi Bakanlığımızın uluslararası alandaki etkinliğini artırmaktır.

**I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI
İLGİLENDİREN GELİŞMELER**

1. ALMANYA

1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	41.616.473	6.451.107	815.940
Kadın	42.816.197	6.039.169	732.155
Toplam	84.432.670	12.490.276	1.548.095

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.2. Almanya'daki Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Alman Uyuğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Alman Uyuğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2023	10.735	1.047.198	2.595.293
2022	12.245	1.036.463	2.523.573
2021	11.630	1.024.218	2.482.578
2020	16.200	1.012.588	2.474.498
2019	16.235	996.388	2.468.783

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Not: Alman vatandaşlık hukukuna göre 2000 yılından sonra çifte vatandaşlık bazı istisnalar dışında mümkün değildir. Bu nedenle ilgili yıllara ait çifte vatandaş sayısı belli değildir. 0-19 yaş grubundaki çocukların %90'ı 2000 yılından beri yürürlükte olan Alman vatandaşlık hukuku uyarınca çifte vatandaşdır. Bu nedenle istatistiklerde Türk vatandaşı olarak gözükmemektedirler. T.C. Dışişleri Bakanlığı verilerine göre Almanya'daki Türk kökenlilerin sayısı 3 milyonun üzerindedir.

1.1.3. Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş grubu	Vatandaşlarımızın Sayısı
20 yaşın altında	98.055
20 – 45 yaşları arasında	624.335
45 – 65 yaşları arasında	569.875
65 yaşın üzerinde	255.830
Toplam	1.548.095

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Not: Türk vatandaşlarının ortalama yaşı 47,3'tür.

1.1.4. Almanya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye**	1.548.095
Polonya	887.715
İtalya	644.035
Romanya	909.795
Yunanistan	359.045
Bulgaristan	436.860
Rusya Federasyonu	308.015
Kosova	299.685
Diğer	9.581.895
Toplam	14.975.140

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Yabancı sayısı en fazla olan ilk on ülke

(**) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.5. Almanya'ya Gelen ve Almanya'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen	Ayrılan
2023	115.937	32.785
2022	72.194	26.055
2021	41.928	25.405
2020	30.438	22.224
2019	27.676	16.689

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2022	13.900	5.380	7.250

Kaynak: Federal Almanya'daki T.C. Başkonsoloslukları

1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2023 Yılında İş Piyasası

İstihdam Tüzüğünde Değişiklik

Batı Balkan Ülkeleri Düzenlenmesi olarak adlandırılan uygulama, 2023 yılına kadar uzatılmıştır. Buna göre Arnavutluk, Bosna Hersek, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan vatandaşları, mesleki kalifikasyonlarının denkliğine bakılmaksızın Almanya'ya gelerek çalışabileceklerdir. Bu ülkelere yıllık 25.000 işçilik kontenjan tanınmıştır.

İkinci Basamak İşsizlik Parası

İşsizlik sigortasından ödenen birinci basamak işsizlik parası, sigortalının son 52 hafta içindeki ortalama haftalık net kazancının, en az bir çocuk sahibi işsizler için %67'si, çocuksuz olanlar için ise %60'ı tutarında ödenmektedir.

Sosyal Kanun'un 12'nci Kitabına göre istihdam piyasası dışında kalan ve yardıma muhtaç kişiler için ödenen sosyal yardım ödenekleri de yardım miktarlarıyla aynıdır. Aşağıda 2023 yılı için öngörülen yardım basamaklarına göre mutat ikinci basamak yardım miktarları belirtilmiştir.

01.01.2023 tarihi itibarıyla ikinci basamak işsizlik parası uygulaması kaldırılarak yerine vatandaş parası olarak adlandırılan yeni bir yardım ödenek türü ihdas edilmiştir.

2023 yılına ait mutat vatandaş parası miktarları aşağıda belirtilmiştir:

1. basamak yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri): 502 avro
2. basamak yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için): 451 avro
3. basamak yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan 25 yaş altı yetişkin hak sahipleri): 402 avro
4. basamak yardım miktarı (15-18 yaşındaki çocuklar): 420 avro
5. basamak yardım miktarı (7-14 yaşındaki çocuklar): 348 avro
6. basamak yardım miktarı (0-6 yaşındaki çocuklar): 318 avro

Özel İstihdam Büroları

Özel istihdam büroları sınır ötesi işe yerleştirmelerde aracılık hizmeti verilen çalışanlara, Almanya'daki iş hukuku hakkında ve ayrıca Almanya'da iş koşulları hakkında danışmanlık yapan merciler ve resmi kuruluşlara ilişkin bilgilendirme yapmakla yükümlü kılınmıştır.

Düşük ücretli işler olarak adlandırılan işlere yerleştirilen çalışanlardan özel istihdam büroları artık aracılık ücreti talep edemeyeceklerdir. Uzun süreli bir işsizlik durumundan sonra bir iş

yerine yerleştirilen çalışanlar için İş Ajansları tarafından özel istihdam bürolarına ödenen aracılık creti 2.000 avroya kadar olabilmektedir.

İşsizlik Sigortası Primi

2023 yılında işsizlik sigortası prim oranı %2,6 olarak belirlenmiştir.

Asgari cret

1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla asgari ücret 1 saatlik çalışma için brüt 9,82 avrodan 12,00 avroya yükseltilmiştir.

1.2.2. Sayısal Veriler

1.2.2.1. İşverene Bağlı Toplam alışan Sayıları*

30.09.2022 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	18.478.208	15.966.879	34.445.097
Yabancı	3.110.887	1.873.241	4.984.128
Türk	365.788	190.591	556.379
Türklerin Yabancılar İçindeki Oranı %	11,8	10,2	11,2

Kaynak: Federal İş Ajansı

*Bu sayıların dışında Almanya’da 4,3 milyon kişi serbest olarak çalışmaktadır. 30.000 Türk (yalnız Türk vatandaşı olan) vatandaşının serbest olarak çalıştığı tahmin edilmektedir.

1.2.2.2. alışan Vatandaşlarımızın* Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

30.06.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
20 yaş altı	2.558	1.754	4.312
20-25	19.532	14.458	33.990
25-30	44.740	31.021	75.761
30-35	48.587	24.899	73.486
35 -40	42.385	20.566	62.951
40-45	48.199	26.539	74.738
45-50	52.699	30.073	82.772
50-55	50.794	25.419	76.213
55-60	41.459	14.117	55.576
60-65	17.990	5.516	23.506
65 +	2.460	838	3.298
Genel Toplam	371.403	195.200	566.603

Kaynak: Federal İş Ajansı

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın* İşkollarına Göre Dağılımı

30.06.2023 tarihi itibarıyla

Tarım, Orman, Balıkçılık	673
Maden ve Taş Toprak	579
İmalat Sanayi	151.629
Enerji	1.450
Su işleri, Kanalizasyon, Çöp Sektörü	4.249
İnşaat Sektörü	33.277
Ticaret, Otomobil ve Motorlu Araçlar Tamirciliği	79.516
Ulaştırma ve Depolama	53.138
Otelcilik, Lokantacılık	31.367
Bilişim ve İletişim	10.899
Kredi ve Sigortacılık	5.708
Emlak ve Konut Sektörü	2.483
Serbest ve Bilimsel Hizmetler Sektörü	21.298
Diğer İktisadi Hizmetler Sektörü	77.350
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigortalar	13.911
Eğitim ve Öğretim	12.388
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	51.797
Sanat, Eğlence, Dinlence	3.128
Diğer Hizmet Sektörleri	11.214
Özel Ev Hizmetleri	352
Sınır Ötesi Organizasyonlar ve Kurumlar	137
Başka İş koluna Girmeyen Hizmetler	60
Toplam	566.603

Kaynak: Federal İş Ajansı

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

2022 yılı itibarıyla, Almanya’da 70.000’ün üzerinde Türk kökenli işverenin bulunduğu tahmin edilmektedir. Türk işletmelerinin faaliyet gösterdikleri alanlar sektörler itibarıyla tahmini olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sektör	Sayı	Oran
Parakende Ticaret	23.170	%33,1
Hizmet	17.850	%25,5
Gastronomi	16.450	%23,5
El Sanatları	6.370	%9,1
Toptan Ticaret	3.220	%4,6
İmalat Sanayi	1.820	%2,6
İnşaat	1.120	%1,6

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

Yine tahmini olarak Türk işletmelerinde yaklaşık 400.000'e yakın kişi istihdam edilmektedir. Toplam yatırımın 8 milyar avro, yıllık cironun ise 40 milyar avro olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu işletmelerin büyük bölümünü küçük aile işletmeleri teşkil etmektedir.

1.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2022 yılı ortalaması

	Erkek	Kadın	Toplam	
	Sayı	Sayı	Sayı	%
Genel	1.312.584	1.105.541	2.418.125	5,3
Yabancı	511.346	382.461	893.807	14,7
Türk*	62.218	48.765	110.983	15,7

Kaynak: Federal İş Ajansı

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın* Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2023 yılı ortalaması

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-25	2.085	1.400	3.485
25-35	13.792	8.828	22.620
35-45	16.773	14.310	31.083
45-55	18.416	16.352	34.768
55-65	12.139	8.056	20.195
65 +	345	150	495
Genel Toplam	63.550	49.096	112.646

Kaynak: Federal İş Ajansı

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.7. Sektörlere Göre Ortalama Aylık Ücretler

2023 yılı itibarıyla

İşkolları	Ortalama Brüt Aylık Ücretler (Avro)
Kredi ve Sigortacılık	5.550
Bilişim ve İletişim	5.509
Enerji	3.999
Serbest ve Bilimsel Hizmetler Sektörü	5.141
Maden ve Taş Toprak Kazanımı	4.351
Eğitim ve Öğretim	4.851
İmalat Sanayi (toplam)	4.277
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta	4.091
Hizmet Sektörü	4.784
Emlak ve Konut Sektörü	4.215
Sanat, Eğlence, Dinlence	3.996
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	3.997
İmalat ve Hizmet Sektörü	4.168
Diğer Hizmet Sektörleri	3.704
Ticaret	3.755
Su İşleri	3.780
İnşaat Sektörü	3.287
Ulaştırma ve Depolama	3.886
Diğer İktisadi Hizmet Sektörleri	3.106
Otelcilik, Lokantacılık	2.622

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1.2.2.8. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı verilerine göre Almanya’da 2023 yılında yaklaşık 87.041 toplu sözleşme bağitlanmıştır.

1.3. SOSYAL GÜVENLİK

1.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emeklilik Sigortası Prim Oranı

2023 yılında da emeklilik sigortası prim oranı % 18,6, madenciler sigortası prim oranı % 24,7 oranlarında değişmeden kalmıştır.

Emeklilik Yaşı

2000 yılından beri kademeli olarak yükseltilen emeklilik yaşı, 2023 yılında 62,3'ten 64,4'e yükseltilmiştir. 2031 yılına kadar kademeli olarak emeklilik yaşının 67'e yükseltilmesi planlanmıştır.

Sanatçıların Sosyal Güvenliği Prim Oranı

Sanatçıların sosyal sigorta prim oranı 2023 yılında %4,2 olarak belirlenmiştir.

Tarım Sigortası

Çiftçilerin yaşlılık sigortası aylık prim miktarı 2023 yılında eski eyaletlerde aylık 270 avrodan 286 avroya, yeni eyaletlerde aylık 260 avrodan 270 avroya yükseltilmiştir.

İsteğe Bağlı Asgari Sigorta Prim Miktarı

Yaşlılık sigortası isteğe bağlı aylık asgari prim miktarı, 2023 yılında 100,07 avro olarak belirlenmiştir.

Sağlık Sigortası Prim Oranı

2023 yılında sağlık sigortası prim oranı %14,6 olarak belirlenmiştir.

Emeklilerin Kazanç Sınırları

01.01.2023 tarihi itibarıyla, yaşlılık aylığı alan sigortalıların, çalıştıkları işten dolayı herhangi bir sınır olmadan kazanç elde edebilmeleri mümkün kılınmıştır.

Sosyal Güvenlik Primlerine Esas Alınan Ücret Üst Sınırları (Avro)

2023 yılı itibarıyla

	Eski Eyaletler		Yeni Eyaletler	
	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık
Yaşlılık Sigortası	87.600	7.300	85.200	7.100
Madenciler Yaşlılık Sigortası	107.400	8.950	104.400	8.700
İşsizlik Sigortası	87.600	7.300	85.200	7.100

Nakdi Yardım Miktarları

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, nakdi yardım miktarlarını 2023 yılında (iaşe yardım miktarı) 90,56 avro (kahvaltı 30,19 avro, öğlen ve akşam yemekleri 60,37 avroya) olarak belirlemiştir.

1.3.2. Sosyal Sigortalar

1.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2023 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık malullük ölüm	9,30	9,30	18,60
Madenciler Yaşlılık Sigortası	9,30	15,40	24,70
İşsizlik Sigortası	1,20	1,20	2,40
İş Kazası/Meslek Hastalığı*	-	1,30	1,30
Hastalık	7,30	7,30	14,60
Bakım			
-Çocuklu Sigortalılar	1,7	1,7	3,04
-Çocuksuz Sigortalılar	2,3	1,7	4,0
Yaşlılık Sigortası Kurumu	19,80	22,15	43,25
Toplamı			
Madenciler Sigortası Kurumu Toplamı	19,80	28,15	49,35

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

*Kaza sigortası prim oranı işletme için geçerli olan tehlike konumuna göre belirlenmektedir. Tabloda ortalama oran verilmiştir.

1.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	14.860.126	258.178	169.048.793.376	2.363.877.768
Maluliyet	1.421.778	74.670	14.809.239.648	775.074.600
Geride Kalanlar				
Dul	4.417.604	110.146	32.760.951.264	689.128.824
Yetim	241.269	11.270	6.018.527.424	215.425.120
Toplam	20.940.777	454.388	222.637.511.712	4.043.506.312

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)
Yaşlılık	46.286	383.103.668
Maluliyet	1.662	18.291.241
Dul	35.574	227.596.101
Yetim	1.058	2.213.040
Toplam	84.583	631.204.050

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Almanya’da zorunlu sosyal güvenlik kurumları dışında, genelde büyük ölçekli firmalarda “işletme emekli sandıkları” bulunmaktadır. Bu sandıklar, aşağıdaki şartların yerine getirilmesi durumunda hak sahiplerine (emekli/dul/yetim) bir yaşlılık aylığı bağlamaktadırlar.

İlgili kanunun 1b maddesinin 1. paragrafı 1. cümlesine göre; işvereni tarafından kendisine işletme emekliliği taahhüdünde bulunulan bir işçinin, istihdam ilişkisi emeklilik hakkı doğmadan, ancak 21 yaşının tamamlanmasından sonra sonlandırılırsa ve işten ayrılış tarihinde bu taahhüt en az 3 yıldır mevcut ise işletme emeklilik hakkı saklı kalmaktadır.

Bununla birlikte, kanunun 30f maddesi işletme emekliliği hakkının saklı kalmasına ilişkin şartları kademeli olarak hafifletmektedir. Buna göre; İşletme emeklilik taahhüdünün 1 Ocak 2001 tarihinden önce verilmesi halinde, yukarıdaki yaş şartı 35’e ve işletme emeklilik taahhüdünün süresi en az 10 yıla çıkmaktadır. Ayrıca, aynı firmada 12 yıllık çalışma durumunda ise taahhüt süresi 3 yıla düşmektedir. Aynı maddenin devamında ise;

- İşletme emeklilik taahhüdü, 1 Ocak 2001 tarihi itibarıyla en az 5 yıldır mevcut ise işten ayrılış tarihinde tamamlanması gereken yaş 30,
- İşletme emeklilik taahhüdünün 01 Ocak 2001 tarihi ile 31 Aralık 2008 tarihi arasında verilmesi durumunda 1b maddesinin 1. Paragrafının 1. Cümlesi şu şekilde uygulanır; istihdam ilişkisi emeklilik hakkı doğmadan, ancak 30 yaşın tamamlanmasından sonra sonlandırılırsa ve işten ayrılış tarihinde bu taahhüt en az 5 yıldır mevcut ise,
- İşletme emeklilik taahhüdü, 1 Ocak 2009 tarihi itibarıyla en az 5 yıldır mevcut ise, işten ayrılış tarihinde tamamlanması gereken yaş 25,
- İşletme emeklilik taahhüdünün, 01 Ocak 2009 tarihi ile 31 Aralık 2017 tarihleri arasında verilmesi durumunda 1b maddesinin 1. Paragrafının 1. Cümlesi şu şekilde uygulanır, istihdam ilişkisi emeklilik hakkı doğmadan, ancak 25 yaşın tamamlanmasından sonra sonlandırılırsa ve işten ayrılış tarihinde bu taahhüt en az 5 yıldır mevcut ise,
- İşletme emeklilik taahhüdü, 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla en az 3 yıldır mevcut ise, işten ayrılış tarihinde tamamlanması gereken yaş 21 olarak düzenlenmektedir.

1.3.4. Sosyal Yardımlar

1.3.4.1. Birinci Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayıları ve Miktarı

2022 yılı itibarıyla

1'inci Basamak İşsizlik Parası	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	748.299	174.196	22.580
Ödenen Yardım Miktarı (Aylık Ortalama avro)	1.266	952	952

1.3.4.2. İkinci Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayıları ve Miktarı

2022 yılı itibarıyla

2'inci Basamak İşsizlik Parası	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	3.814.919	1.118.611	295.000
Ödenen Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 2.120	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.3.4.3. İş Piyasası Dışına Çıkanların Aldıkları Sosyal Yardımlar

2022 yılı itibarıyla

Sosyal Yardım	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	1.552.407	1.100.000	47.700
Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.3.4.4. Yardım Miktarları

2023 yılı yardım miktarları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

2023 yılı itibarıyla

Açıklama	Yardım
1'inci Basamak Yardım Miktarı (Yalnız Yaşayan Ve Yalnız Çocuk Yetiştiren Hak Sahipleri)	449 avro
2'nci Basamak Yardım Miktarı (Aynı Hanede Yaşayan Eşlerden Her Biri İçin)	404 avro
3'üncü Basamak Yardım Miktarı (Ailesi Yanında Yaşayan 25 Yaşın Altında Yetişkin Hak Sahipleri)	360 avro
4'üncü Basamak Yardım Miktarı (14-18 Yaşındaki Çocuklar)	376 avro
5'inci Basamak Yardım Miktarı (6-14 Yaşındaki Çocuklar)	311 avro
6'ncı Basamak Yardım Miktarı (0-6 Yaşındaki Çocuklar)	285 avro

1.3.5. Aile Yardımları

1.3.5.1. Çocuk Parası Miktarları

2023 yılı itibarıyla

	Almanya'da, Çocuklar İçin/Avro	Türkiye'de Kalan Çocuklar İçin/Avro
1. Çocuk	250	5,11
2. Çocuk	250	12,78
3. Çocuk	250	30,68
4. Ve Sonraki Her Çocuk	250	30,68
5. Ve Sonraki Her Çocuk	250	35,79

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.3.5.2. Çocuk Muafiyet Miktarı

Gelir vergisinde dikkate alınan çocuk muafiyet miktarı 2023 yılı için 6.024 avro olarak belirlenmiştir.

1.3.5.3. Çocuk Nafaka Miktarları

Eşlerinden ayrı çocuklarını yetiştiren ebeveynlerin çocukları için 2023 yılında talep edecekleri asgari nafaka miktarları aşağıda belirtilmiştir:

Net Kazanç Basamakları (Avro)	0-5 Yaş (Avro)	6-11 Yaş (Avro)	12-17 Yaş (Avro)	Reşit (Avro)
1.1.900 avroya kadar	459	528	618	660
2.1.901 - 2.300	481	553	647	691
3.2.301 - 2.700	503	578	677	723
4.2.701 - 3.100	525	603	706	754
5.3.101 - 3.500	560	643	753	804
6.3.501 - 3.900	595	683	800	855
7.3.901 - 4.300	630	723	847	905
8.4.301 - 4.700	602	692	811	865
9.4.701 - 5.100	634	728	853	911
10.5.101 - 5.500	700	804	941	1.005
11.5.501 - 6.200	735	844	988	1.056
12.6.201 - 7.000	770	884	1.035	1.106
13.7.001 - 8.000	805	924	1.082	1.156
14.8.001 - 9.500	840	964	1.129	1.206
15.9.501 - 11.000	874	1.004	1.176	1.256

1.3.5.4. Çocuk Nafaka Ödeneği

Eşlerinden ayrı çocuk yetiştiren ve eşlerinden nafaka alamayan çocuklar için devlet tarafından ödenen 2022 yılındaki çocuk nafaka ödeneği (Unterhaltsvorschuss), 2023 yılında 9-16 avro arasında artırılmıştır. Çocuk nafaka yardımları aşağıda belirtilmiştir:

6 yaşına kadar olan çocuklar için ödenek	187 avro
6 -11 yaşları arasındaki çocuklar için	252 avro
12-17 yaşları arasındaki çocuklar için	338 avro

1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.4.1. Sayısal Veriler

1.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2021-2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Tipi	Öğrenci Sayısı		Türk*
	Genel	Yabancı	
Anasınıflar (Vorklassen)	27.190	6.752	41
Anaokulu (Schulkindergarten)	16.900	4.674	315
İlkokul (Grundschule)	2.910.345	376.766	16.247
Ortaokul (Hauptschulen)	334.550	92.802	3.699
Farklı Eğitim Veren Okullar (Schulen mit mehreren Bildungsgängen)	530.344	59.100	2.142
Ortaokul (Realschulen)	774.670	82.780	5.860
Kapsamlı Ortaokul (Gesamtschule)	865.190	133.473	8.342
Freiewaldorf Okulları	42.122	1.012	44
Lise (Gymnasium)	1.490.444	88.812	7.532
Akşam Okulları (Abendschulen)	850	550	472
Öğrenme Engelli Okulları (Förderschulen)	328.550	49.490	2.756
Akşam Liseleri (Abendgymnasien)	10.960	2.021	347
Kolejler (Kollegs)	12.130	2.890	205
Diğer	1.142.854	86.650	162
Toplam	8.487.099	987.772	48.164

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2021-2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul türü	Çocuk Sayıları		Türk*
	Genel	Yabancı	
Kısmi Meslek Okulları	1.401.320	165.952	35.890
Meslek Hazırlık Sınıfları	85.300	41.770	2.012
Meslek Okulları	457.710	66.440	16.780
Meslek Teknik Okulları	11.940	952	347
Meslek Liseleri	174.112	12.560	3.855
Meslek Ortaokulları	122.840	12.950	4.848
Mesleki Uzmanlık Okulları	178.230	11.670	2.002
Meslek Akademileri	10.104	850	57
Sağlık Meslek Okulları	151.320	29.115	3.272
Diğer	17.540	9.430	2.786
Toplam	2.610.416	351.689	71.849

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.4.1.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Almanya’da bulunan Eğitim Ataşeliklerinin verilerine göre, 2022-23 eğitim öğretim yılında Türk Dili ve Kültürü derslerine devam eden Türk öğrencilerinin sayısı yaklaşık 38.552’dir.

1.4.1.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Federal İstatistik Dairesi’nin verilerine göre, 2021-2022 eğitim öğretim yılında yükseköğrenime devam eden yabancı öğrencilerin sayısı 440.564, Türk öğrencilerinin sayısı ise 36.575’dir (sadece Türk vatandaşı olanlar).

2021-2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Bölüm	Sayı
Sosyal Bilimler	4.353
Hukuk, İktisat ve İşletme	12.429
Matematik ve Fen Bilimleri	3.132
Mühendislik Bölümleri	15.316
Tıp ve Sağlık Bölümleri	1.083
Ziraat, Ormancılık, Beslenme ve Gıda	262
Toplam	36.575

Kaynak: Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı

1.5. GÖÇ VE UYUM

1.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa (Fachkräfteeinwanderungsgesetz)

Almanya’da kalifiye işgücü açığını kapamak amacıyla üçüncü ülkelerden gelecek yabancı işgücüne Alman iş piyasasının açılmasını sağlayacak “Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa” (Fachkräfteeinwanderungsgesetz) 2020 yılında yürürlüğe girmiştir.

Anılan Yasa çerçevesinde aşağıda sayıları belirtilen Türk vatandaşlarına Almanya’da çalışmaları amacıyla vize verilmiştir. Sayılar, yalnız vize türlerini kapsamaktadır.

Türk Vatandaşlarına Çalışma Amaçlı Verilen Vize Sayıları

2023 yılı itibarıyla

Vize statüsü	Schengen vizesi	D Tipi Vize	Toplam
İş Yeri Arama	0	2	2
Yüksek Okul Mezunu Nitelikli İşgücü İş Arama	0	319	319
Meslek Eğitim Diplomalı Nitelikli İşgücü İş Arama	0	26	26
Au Pair/Yaz Tatili Çalışma/Gönüllü Hizmet	1	346	347
Meslek ve Meslekte İlerleme Eğitimi	0	246	246
Meslek Eğitim Yeri Arama	0	5	5
Mesleki İntibak Önlemlerine Katılım	0	676	676
AB Mavi Kart	0	2.388	2.388
Hizmet Sunumu/Vander Elst	8	25	33
Araştırma/Bilimsel Çalışma	2	527	529
ICT Kart(AB İçinde Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Çalışma Amaçıyla Diğer AB Ülkelerine Gitmeleri)	0	72	72
Bakım Personeli	0	118	118
Staj	6	272	278
Dini ve Hayır Kurumları	0	140	140
Gemi Adamları	0	501	501
Bağımsız ve Serbest Çalışma	0	157	157
Diğer Meslek Alanları	456	6.268	6.724
Türk Mutfağı Aşçıları	0	44	44
Yüksek Öğrenime Hazırlık	0	7.764	7.764
Genel Toplam	473	19.896	20.369

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

Kasım 2023’ten itibaren, Avrupa Mavi Kartı (Blaue Karte EU) ile Almanya’ya kalifiye çalışanlar gelebilecektir. Aylık kazanç miktarı da düşürülmüştür. (Yıllık kazanç 39.682,80 avro, aylık kazanç 3.250 avro) Diplomalı veya diploması olmayan fakat mesleki tecrübesi olan

bilgisayar uzmanları mavi kart sahibi olabilecekler ve Almanya’da çalışma imkânı bulabilecekler. Mesleki eğitim almış veya akademik eğitim almış kalifiye elemanlar oturma iznini almaya hak kazanacaklar. Ayrıca profesyonel sürücülerin Almanya’da çalışmaları kolaylaştırılmıştır.

Mavi Kartı olmadan çalışmak isteyenlerin aylık kazanç miktarı 3.650 avro (Yıllık kazanç 43.800 avro) olarak belirlenmiştir.

1.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

1.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Yaklaşık Sayı
Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)	900
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	1.700
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	600
İşadamları Dernekleri	350
Spor Dernekleri	400
Diğerleri	800
Toplam	4.750

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

1.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	6
Federal Parlamento	29
Eyalet Parlamentoları	19
Yerel Yönetimler	122
Toplam	176

Kaynak: Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

1.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk   zg  c   İçtihadı

  stisna Akdi   zg  c   Anlaşması

Almanya’da   stisna Akdi   zg  c   Anlaşması   r  evesinde 2023 Aralık ayında; 800’   inşaat sektöründe, 793’   inşaat yan sanayiinde, 100’   ormancılık, madencilik, ta   işlemesi ve 14’   yalıtım alanında olmak üzere toplam 1.707 vatandaşımız istihdam edilmiştir. 2023 yılında ayda ortalama 2.087 Türk vatandaşı, anılan Anlaşma   r  evesinde Almanya’da çalışmıştır.   stisna Akdi   zg  c   Anlaşması   r  evesinde i   üstlenecek Türk firmalarına 01.10.2023 tarihinden sonraki 1 yıllık dönemde 5.870 kişilik kontenjan ayrılmıştır.

2. AVUSTRALYA

2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

2.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	13.434.316	3.808.630	48.237
Kadın	13.660.939	3.871.370	45.887
Toplam	27.095.255	7.680.000	94.124

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den, 31.12.2023 tarihi itibarıyla %2,5 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır. Bu hesaplama, aşağıdaki tablolar için de geçerlidir.

Türkiye'de Doğan Türk Nüfus

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Sayı	Yüzde	Avustralya Vatandaşlığı Olanlar	Avustralya Vatandaşlığı Olmayanlar
Erkek	20.638	51	-	-
Kadın	19.333	49	-	-
Toplam	39.971	100	33.176 (%82,8)	6.795 (%17)

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

Türkiye'de Doğan Türk Nüfus İçerisinde Aile Nüfusu

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Toplam Aile Nüfusu	21.060
Çocuklu Çiftler	11.455
Çocuksuz Çiftler	5.631
Tek Ebeveynli Aile Nüfusu	3.782
Diğer Aile Nüfusu	192

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

2.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek (Çifte Vat.)	Kadın (Çifte Vat.)	Toplam
0-15	8.970	8.631	17.601
16-25	9.257	8.287	17.544
26-50	19.412	18.890	38.302
51-64	8.192	7.786	15.978
65 +	2.373	2.292	4.665
Genel Toplam	48.204	45.886	94.090

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı

*Yaş gruplandırmaları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir

Türkiye’de Doğan Türk Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Toplam	Yüzde %
0-14	1.193	3
15-24	1.183	2
25-34	4.620	12
35-44	6.690	17
45-54	9.386	23
55-64	8.680	22
65 +	8.216	21
Genel Toplam	39.968	100
Yaş Ortalaması	52	

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

2.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma	Toplam Çifte Vatandaş
Yeni Güney Galler NSW	45.685
Viktorya VIC	39.641
Oueensland QLD	3.512
Batı Avustralya WA	2.455
Güney Avustralya SA	2.320
Tazmanya TAS	344
Kuzey Bölgesi NT	98
Avustralya Başkent Bölgesi ACT	69
Genel Toplam	94.124

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

2.1.4. Avustralya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Doğum Ülkesi	Kişi	Avustralya Dışında Doğanların Oranı (%)	Ortalama Yaş
İngiltere	961,57	3,6	59
Hindistan	845,80	3,2	36
Çin	655,76	2,5	39
Yeni Zelanda	598.09	2,2	46
Filipinler	361.86	1,4	40
Vietnam	298.96	1,1	48
Güney Afrika	214.79	0,8	46
Malezya	180.47	0,7	43
Nepal	179,05	0,7	29
İtalya	158,99	0,6	73
Diğer Ülkelerde Doğanlar	8.175.640	27,7	43
Avustralya Doğumları	18.473.000	72,3	35
Toplam Nüfus	26.648.880	100	38

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

*Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

2.1.5. Avustralya'ya Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen Avustralyalılar	Ayrılan Avustralyalılar	Gelen Türkler	Ayrılan Türkler
2023	9.322	15.115	1.251	1.324
2022	9.095	14.746	1.220	1.292
2021	8.917	14.457	1.196	1.217
2020	39.203	39.312	1.179	1.200
2019	38.623	38.730	1.158	1.182

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

2.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2023	553	225	215

Kaynak: Melburn ve Sidney Başkonsolosluk kayıtları

2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

2.2.1. Sayısal Veriler

2.2.1.1. Toplam Çalışan ve İşsiz Sayıları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Çalışan Avustralyalı Sayısı	14.201.100
İşsiz Avustralyalı Sayısı	1.028.859

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

2.2.1.2. Türk İş Gücü (15-64 Yaş Arası Nüfus)*

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Erkek	38.541
Kadın	36.262
Toplam	74.803

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

*Türk sayısı, 31.12.2023 tarihi itibarıyla %2,5 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

2.2.1.3. Çalışan Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Erkek	29.800
Kadın	18.109
Toplam	47.909

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2023'e kadar hesaplanmış %2,5 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

2.2.1.4. Türkiye Doğumluların İstihdam Durumu

31.12.2023 tarihi itibarıyla

15 Yaş ve Üzeri Türkiye Doğumlu İşgücü	Sayı	%
Çalışan	17.735	47,4
İşsiz	19.056	50,9
Belirtilmemiş	633	1,7

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) Avustralya İstatistik Kurumunun

Not: 2021 verileri baz alınarak 2022 yılı %1,1 ve 2023 yılı 2,5 yıllık nüfus artış oranları uygulanarak Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği tarafından bulunmuştur.

2.2.1.5. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı*

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	7.035	4.058	11.093
25-44	14.754	9.100	23.854
45-55	6.227	3.828	10.055
65 Yaş Üzeri	1.804	1.103	2.907
Toplam	29.820	18.089	47.909

*31.12.2023 tarihi itibarıyla %2,5 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğine bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

Not: Avustralya istatistiklerinde kökenlere göre ayırım yapılmamakta, Avustralya doğumlular ile Avustralya dışı doğumlular olarak veriler düzenlenmektedir. Kuzey Kıbrıs Türkleri de Türk olarak sayılmamaktadır. Avustralya'ya gelmiş vatandaşlarımız kısa sürede vatandaşlık almakta ve kayıtlarda artık Avustralyalı olarak geçmektedirler, Avustralya'da doğan çocukları ise Türk olarak kaydedilmemektedir. Dolayısı ile Avustralya tarafından verilen rakamlar vatandaşlarımızın sayısını tam olarak göstermemektedir.

Daha önceki verilerin üzerine, Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğimizce elde edilen çeşitli kaynak bilgiler ile Avustralya İstatistik Bürosu nüfus sayımları, artış hızı, ölüm oranları, yurt dışından gelen göç oranları gibi bilimsel veriler göz önüne alınarak tahmini hesaplama yapılarak vatandaşlarımızın sayısı bulunmaktadır. Avustralya ve OECD yayınlarında belirtilen resmi rakamlardaki Türk sayıları ile Raporumuzda belirtilen Türk sayıları arasındaki fark bu açıklama gözetilerek değerlendirilmelidir.

2.2.1.6. Çalışan Vatandaşlarımızın* İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

İşkolu**	Çalışan İşçi Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık, Madencilik	1.558
İmalat Sanayi	9.669
İnşaat	2.905
Toptan ve Perakende Ticaret	6.748
Ulaştırma ve Depolama Hizmetleri	4.036
Maden	2.503
Banka, Sigorta, Finans	4.173
Kamu Yönetimi, Savunma	834
Eğitim, Sağlık Hizmetleri	3.469
Diğer	4.743
Bağımsız Çalışanlar	6.353
Toplam	46.991

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar.

**İşkolları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir.

Türkiye Doğumlu Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı

31.12.2021 tarihi itibarıyla

İşkollarına göre dağılım (15 yaş ve üzeri)	Türkiye’de doğanlar	%	Avustralya dışında doğanlar	%	Avustralya’da doğanlar	%	Toplam	%
Kariyer Uzmanları	3.248	20,0	1.060.914	27,2	1.818.658	22,5	2.882.820	24,0
Yöneticiler	2.478	15,3	504.524	12,9	1.133.858	14,0	1.640.860	13,7
Teknikerler ve Sanayi Çalışanları	2.339	14,4	446.641	11,5	1.099.040	13,6	1.548.020	12,9
Makina Operatörleri ve Şoförleri	1.964	12,1	263.396	6,8	486.282	6,0	751.642	6,3
İşçiler	1.779	11,0	394.251	10,1	682.656	8,4	1.078.686	9,0
Büro ve İdari İşçiler	1.529	9,4	442.152	11,3	1.077.967	13,3	1.521.648	12,7
Hizmet Çalışanları	1.525	9,4	457.586	11,7	917.350	11,3	1.376.461	11,5
Satış Personeli	988	6,1	250.222	6,4	732.006	9,0	983.216	8,2

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

Türkiye Doğumluların En Çok Çalıştıkları Sektörler

31.12.2021 tarihi itibarıyla

Sektör	Sayı	%
Paket Yemek Servisi	690	4,3
Kafe ve Restoranlar	594	3,7
Bina ve Diğer Endüstriyel Temizlik Hizmetleri	392	2,4
Hastaneler (Psikiyatri Hastaneleri hariç)	374	2,3
Bilgisayar Sistemi Tasarımı ve İlgili Hizmetler	372	2,3

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.2.1.7. Türkiye Doğumluların İstihdam Durumu

31.12.2021 tarihi itibarıyla

15 Yaş ve Üzeri Türkiye Doğumlu İşgücü	Sayı	%
Tam zamanlı çalışan	9.255	52,2
Yarı zamanlı çalışan	5.328	30
İstihdam Dışı	1.621	9,1
İşsiz	1.532	8,6

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.2.1.8. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avustralya’da ücretlerde değişiklik her bütçe yılının Temmuz ayında yapılmaktadır. Avustralya’da 01 Temmuz 2023 – 30 Haziran 2024 tarihi itibarıyla geçerli olan ortalama ve asgari ücretler ile Sosyal Güvenlik Ödemeleri;

- Haftalık brüt asgari ücret 882,80 AUD
- Bir saatlik brüt ücret 23,23 AUD
- Aylık brüt asgari ücret 3.825,46 AUD olmuştur.

2.2.1.9. İşkolları İtibarıyla Ortalama Aylık Brüt Ücretler

Avustralya İstatistik Bürosu tarafından açıklanan ve halen yürürlükte bulunan tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretler aşağıda verilmiştir.

31.12.2023 tarihi itibarıyla

İş Kolları	Avustralya Doları (AUD)	Avustralya Doları (AUD)
	Yıllık Brüt Ortalama Ücret	Aylık Brüt Ortalama Ücret
Madencilik	148.408	12.367,33
Pazarlama	84.817,20	7.068,10
Elektrik, Gaz, Water, Atık Servisi	112.080,80	9.340,06
İnşaat	93.745,60	7.812,13
Toptan Ticaret Sektörü	87.620	7.301,66
Perakende Ticaret Sektörü	71.952,40	5.996,03
Konaklama ve Yemek Sektörü	70.033,60	5.836,13
Nakliye, Posta ve Depolama	93.584,40	7.798,70
Bilişim Medya ve	120.530,80	10.044,23
Finans ve Sigortacılık Sektörü	112.304,40	9.358,70
Kiralama ve Emlak Sektörü	89.424,40	7.452,03
Profesyonel Bilimsel ve Teknik	112.886,80	9.407,23
İdari ve Destek Sektörü	84.052,80	7.004,40
Kamu Yönetimi ve Güvenlik	102.154	8.512,83
Eğitim ve Öğretim	101.384,40	8.448,70
Sağlık ve Sosyal Yardım Sektörü	94.000,40	7.833,36
Sanat ve Eğlence Sektörü	85.971,60	7.164,30
Diğer hizmetler	71.900,40	5.991,70
İş kolları Ortalaması	95.581,20	7.965,10

Not: Avustralya İstatistik Bürosunun (ABS), tarafından açıklanan tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre 2023 yılında geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretlerdir.

2.2.1.10. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Avustralya’da 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla, genel nüfus içerisinde çalışan Avustralyalı sayısı 14.201.100 kişi ve 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla genel nüfus içerisinde işsiz sayısı 1.028.859 kişidir. Yıllık işsizlik oranı ise %3,8’dir.

2.3. SOSYAL GÜVENLİK

2.3.1. Sayısal Veriler

2.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Avustralya sosyal güvenlik sistemi vergilerle finanse edilir ve sigorta primi ödeme zorunluluğu yoktur. Primsiz olan Avustralya sosyal güvenlik mevzuatında sosyal güvenlik yardım ve aylıklarına hak kazanma ve ödemenin devamı, Avustralya’da ikamet koşuluna bağlıdır.

2.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Avustralya sosyal güvenlik sistemi vergilerle finanse edilir ve sigorta primi ödeme zorunluluğu yoktur. Primsiz olan Avustralya sosyal güvenlik mevzuatında sosyal güvenlik yardım ve aylıklarına hak kazanma ve ödemenin devamı, Avustralya’da ikamet koşuluna bağlıdır. İkamete Dayalı ödenek alanların sayısı aşağıda gösterilmiştir.

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Avustralyalı	Türk	Toplam
Faydalanan Kişi Sayısı	15.406.700	48.530	15.455.230

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Avustralya dışında 4 haftadan fazla ikamet edildiğinde ikamete dayalı sosyal yardımlar kesilmektedir.

2.3.1.3. Sosyal Güvenlik Ödemeleri (Avustralya Hükümeti Ödemeleri)

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Aile Vergi Yardımı Bölüm A	İki haftalık (AUD)
0-19 yaş arası her bir çocuk için	68,46
Aile Vergi Yardımı Bölüm B	İki haftalık (AUD)
5 yaşın altındaki her bir çocuk için	181,44
5-18 yaş arası (veya tam zamanlı eğitim alıyorsa 16-18 yaş arası) her bir çocuk için	126,56
Doğum Yardımı	
İlk doğan her çocuk için	2.565,65
Sonra doğan her çocuk başı için	1.283,46
Çocuk Bakım Yardımı (7 yaşın altında ve okula gitmeyen)	Aylık
Onaylı bakım	2.334,10
Ebeveyn Ödeneği	İki haftalık (AUD)
Yalnız yaşayan ebeveynler	942,40
Eşli olan ebeveynler	686,00
Yetim Aylığı	145,20
Yaşlılık aylığı	
Yalnız yaşayanlar	1.002,50
Birlikte yaşayan çiftlerin her birine	755,70
Maluliyet Destek Aylığı	İki haftalık (AUD)
18 yaş altı, bekâr, ailesi ile yaşayan	372,90
18-20 yaş arası, bekâr, bağımsız yaşayan	429,40
18-20 yaş arası, bekâr, bağımsız yaşayan	602,80
Evli çiftlerden her biri 18-20 yaş arası	602,80
21-63/65 yaş arasındakiler	1.002,50
Hastalık Yardımı	802,50
Ölüm Yardımı	1.002,50
Bakıcı Ödeneği	1.002,50
Bakıcı Yardımı Aylık	289,60
Eğitim Ödeneği (25 yaş ve üstü)	İki haftalık (AUD)
Bekâr	693,10
Bekâr, çocuklu	745,20
Evli, çocuksuz	745,20

Evli, çocuklu	745,20
Gençlik Yardımı (16-24 yaş arası tam gün genel eğitim ve çıraklık eğitimi alan)	İki haftalık (AUD)
18 yaş altında, ailesi ile yaşayanlar	372,90
18 yaş altında yalnız yaşayanlar	602,80
18 yaşın üstünde, ailesi ile yaşayanlar	429,40
18 yaşın üstünde yalnız yaşayanlar	602,80
İşsizlik yardımı	İki haftalık (AUD)
Bekâr, Çocuksuz	749,20
Bekâr, Çocuklu	802,50
Bekâr, 60 yaş üstü	802,50
Eşli, eşlerin her birine	802,50

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu

2.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

Ciddi İş Kazası Oranları (Her 100.000 Çalışan İşçi İçin)

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İş kolu	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Tarım-Orman-Balıkçılık	18,8	17,0	17,2	13,1	13,1	10,04
Madencilik	15,5	15,7	15,7	2,1	2,1	2,3
İnşaat	15,9	15,3	15,2	2,7	3,1	2,1
Taşıma, Posta, Depolama	15,6	15,3	15,2	7,7	7,8	7,9
Toptan Ticaret	12,8	13,7	13,1	0,9	0,5	1,1
Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Hizmetler	11,2	10,9	11,6	0,1	0,1	0,1
İdari Destek Hizmetleri	10,0	11,0	11,0	1,3	1,4	1,2
İmalat Sanayi	1,9	2,1	2,1	2,2	2,2	1,8
Kamu Yönetimi Destek Hizmetleri	10,2	11,1	10,2	1,1	1,1	0,6
Sanat Rekreasyon Hizmetleri	10,2	8,9	9,3	0,5	0,5	2,1
Elektrik, Gaz, Su ve Atık Hizmetleri	8,8	7,8	7,6	2,0	2,0	2,1
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	6,9	6,8	7,1	0,2	0,2	0,4
Diğer Hizmetler	7,3	7,4	7,0	0,7	0,7	0,6
Perakende Ticaret	7,0	6,7	6,9		0,2	0,1
Konaklama ve Yemek Hizmetleri	7,0	6,6	6,8	0,3	0,3	0,2
Emlak Kiralama Hizmetleri	5,0	5,3	5,3	0,9	0,9	0,9
Bilgi Medyası ve Telekomünikasyon Hizmetleri	2,8	2,3	2,2	0,0	0,0	0,0
Profesyonel Bilim ve Teknik Hizmetler	1,9	2,1	2,1	0,4	0,4	0,1
Finans ve Sigorta Hizmetleri	1,4	1,6	1,5	0,0	0,0	0,0

Kaynak: Safe Work Avustralya

Not: İş kazaları istatistikleri etnik kökene göre tutulmadığından vatandaşlarımıza ait bilgiler bulunmamaktadır.

2.3.2. Aile Yardımları

Vergi Bazlı Aile Yardımları (Family Tax Benefit A ve B)

Family Tax Benefit, çocuk yetiştirme giderlerinin karşılanmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. İki parçadan oluşmaktadır: Family Tax Benefit Part A ve Family Tax Benefit Part B.

- Family Tax Benefit Part A, her çocuk için ödenir. Bağlanan miktar ailenin yapısına ve gelirine bağlıdır.
- Family Tax Benefit Part B, tek yaşayan anne ve babalara veya anne ya da babadan birinin tam-gün olarak çocuklara bakmak üzere evde bakıcı olarak kaldığı durumlarda, yani tek temel geliri olan veya bir miktar paralı işi olan ailelere ek yardım sağlamak üzere verilir.

Family Tax Benefit Part A almak için çocukların aşağıdaki koşullara uyması gerekir:

- 16 yaşın altında olmak,
- 16 veya 17 yaşlarında olup 12. Sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamış olmak ya da 16-19 yaşları arasında olmak (19 yaşını doldurdıkları takvim yılı sonuna kadar) ve onaylanmış bir kurumda 12. Sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamasına imkân verecek tam gün süreli bir eğitim alıyor olmak / kabul edilebilir bir eğitim yükü altında olmak veya kendisine bu koşuldan muafiyet tanınmış olması gerekir.
- Ödeme talep eden kişinin gelir testinden geçmesi ve çocuğa en az yüzde 35 oranında bakıyor olması gerekir.

Family Tax Benefit için Gelir Testi

- Eğer bir mali yılda ailenin geliri 62.634 AUD veya altındaysa ödeme gelir testinden etkilenmeyecektir.
- Pek çok durumda Family Tax Benefit Part A ödemesi iki gelir testi uygulanarak belirlenir ve aileye en yüksek ödemeyi verdiren test dikkate alınır.

İlk test 62.634 AUD üzerindeki her dolar için, maksimum Family Tax Benefit Part A ödeme tutarını Family Tax Benefit Part A- temel ödeme tutarına ulaşıncaya kadar 20 Cent indirir.

İkinci test, 111.398 AUD (bu tutar Family Tax Benefit alan ilk çocuktan sonraki her çocuk için 3.796 AUD artırılır) üzerindeki her bir Dolar için Family Tax Benefit Part A temel tutarını ödemeler sıfıra düşünceye kadar 30 Cent indirir.

2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

2.4.1. Sayısal Veriler

2.4.1.1. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Avustralya’da Türkiye’den gönderilen öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenler mahallinden görevlendirilmektedir. Avustralya Eğitim Bakanlığınca mahallinden görevlendirilen Viktorya Eyaletinde 83 civarında, Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde yaklaşık 58 Türk öğretmen yarı zamanlı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca özel Türk eğitim kurumlarınca tam gün istihdam edilen Türk öğretmenler bu sayıya dâhil değildir.

Avustralya’da bulunan vatandaşlarımızın çocuklarından oluşan ilk-orta-lise-üniversite ve Türk Dili okullarında olmak üzere değişik düzeyde eğitim programlarına devam eden yaklaşık 12.556 öğrencimiz bulunmaktadır. Türkiye’den gönderilen 1.425’e yakın öğrenci Avustralya’daki üniversitelerde lisans ve lisansüstü eğitim görmektedirler. Türk öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri; müfredatında seçimlik ders olarak Türkçe dersi bulunan hafta içi Devlet Okulları ile hafta sonu Devlet Okullarında ve bu okulların yanı sıra devlet veya yerel yönetimlerce desteklenen, hafta sonları eğitim veren dernek okullarında verilmektedir.

2.4.1.2. Avustralya’da Doğum Yerine ve Okul Türüne Göre Öğrenci Sayıları

EğitimKurumu Türü	Türkiye Doğumlular	%	Avustralya Dışında Doğanlar	%	Avustralya Doğumlular	%	Toplam	%
Okul Öncesi	99	0,3	23.476	0,3	459.920	2,7	484.185	1,9
İlk Öğretim	700	1,8	200.224	2,8	1.869.486	11	2.075.224	8,2
Orta Öğretim	529	1,4	247.522	3,5	1.377.355	8,1	1.629.624	6,4
Yüksek Öğretim								
Yüksek Ö. Mesleki Eğitim	1.272	3,3	242.847	3,4	356.840	2,1	601.901	2,4
Yüksek Ö. Üniversite/Diğer lisans ve lisans üstü	1.099	2,8	406.347	5,8	776.479	4,6	1.185.450	4,7
Yüksek Öğretim Toplam	2.375	6,2	650.568	9,2	1.134.506	6,7	1.789.994	7
Diğer	591	1,5	115.704	1,6	125.945	0,7	242.821	1
Türü Belirtilmemiş	568	1,5	88.710	1,3	224.585	1,3	1.456.618	5,7
Herhangi Bir Eğitim Kurumuna Dahil Olmayan Nüfus	33.711	87,4	5.717.505	81,2	11.828.632	69,5	17.744.325	69,8

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.4.1.3. Yüksek Öğretime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı (Avustralya’da Doğum Yerine Göre En Yüksek Eğitim Düzeyi)

2021 yılı itibarıyla

En Yüksek Eğitim Düzeyi	Türkiye Doğumlular	%	Avustralya Dışında Doğanlar	%	Avustralya Doğumlular	%	Toplam	%
Lisans ve lisans üstü	8.400	22,4	2.505.433	37,5	2.943.161	22,7	5.464.631	26,3
İleri diploma ve diploma düzeyi	2.844	7,6	714.077	10,7	1.222.353	9,4	1.946.738	9,4
Sertifika seviyesi IV	661	1,8	159.326	2,4	556.932	4,3	719.425	3,5
Sertifika seviyesi III	2.494	6,7	589.957	8,8	2.003.455	15,5	2.617.766	12,6
12 yıl	6.812	18,2	1.037.580	15,5	2.044.418	15,8	3.104.116	14,9
11 yıl	1.222	3,3	203.615	3	745.842	5,8	958.803	4,6
10 yıl	2.880	7,7	431.799	6,5	1.624.637	12,5	2.086.306	10
Sertifika seviyesi II	43	0,1	3.685	0,1	9.838	0,1	13.687	0,1
Sertifika seviyesi I	15	0	1.022	0	1.157	0	2.614	0
9 yıl veya daha az	7.394	19,8	459.998	6,9	1.001.243	7,7	1.490.444	7,2
Yetersiz tarif edilmiş	1.018	2,7	186.626	2,8	315.214	2,4	506.259	2,4
Eğitimsiz	2.136	5,7	140.060	2,1	32.635	0,3	175.844	0,8
Belirtilmemiş	1.502	4	253.286	3,8	442.198	3,4	1.694.773	8,2

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Not: 2021 yılı Genel Nüfus sayımı verileri en güncel verilerdir. Ülkede Nüfus sayımı her 5 yılda bir yapılmaktadır.

2.5. GÖÇ VE UYUM

2.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

2.5.1.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	11
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	36
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	58
İşadamları Dernekleri	7
Spor Dernekleri	11
Diğerleri	-
Toplam	123

Kaynak: Melburn Başkonsolosluğu ve Avustralian Golden Turkish Business Directory

2.5.1.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Eyalet Parlamentoları	2
Yerel Yönetimler	2
Toplam	4

Kaynak: Melburn Başkonsolosluk kayıtları

3. AVUSTURYA

3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

3.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	4.514.832	884.713	64.431
Kadın	4.643.918	916.153	59.637
Toplam	9.158.750	1.800.866	124.068

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

* Türk vatandaşı olanlar

Avusturya nüfusunun %19,7'si (1.800.866) yabancı ülke vatandaşları oluşturmaktadır. Avusturyalı olmayan vatandaşların yarısından fazlası (923.013'ü) AB ve EFTA (İngiltere dâhil) vatandaşlarıdır. Bunların içinde en kalabalık grubu sayıları 232.739'u bulan Alman vatandaşları oluşturmaktadır. Avusturya'da toplam 877.853 kişi üçüncü ülke vatandaşlarıdır. Bunların 122.204'ü Sırp vatandaşlarından ve 124.068'i Türk vatandaşlarından oluşmaktadır.

Avusturya nüfusunun önemli bir bölümü 5 büyük şehirde yerleşmiş bulunmaktadır. Bu yerleşim birimleri, başkent Viyana (2.005.760), Graz (302.749), Linz (211.944), Innsbruck (132.188) ve Salzburg (157.399) şeklinde sıralanmaktadır.

3.1.2. Genel ve Yabancı Nüfusun Federal Eyaletlere Göre Dağılımı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Yüzölçümü/km ²	Genel Nüfus	Yabancı Nüfus
Burgenland	3.961,80	301.951	34.390
Kaernten	9.538,01	569.744	75.474
Aşağı Avusturya	19.186,26	1.723.723	210.754
Yukarı Avusturya	11.979,91	1.530.349	244.461
Salzburg	7.156,03	571.479	116.288
Steiermark	16.401,04	1.269.801	179.682
Tirol	12.640,17	775.970	145.111
Vorarlberg	2.601,12	409.973	84.287
Viyana	414,65	2.005.760	710.419
Toplam	83.878,99	9.158.750	1.800.866

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.1.3. Avusturya'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Avusturya Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2023	1.142	289.400
2022	1.087	287.700
2021	1.101	285.600

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu, Avusturya Entegrasyon Kurumu

3.1.4. Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
0-4	423.924	96.838	4.773
5-9	453.875	102.538	6.169
10-14	438.022	93.483	6.005
15-29	1.538.511	396.329	24.372
30-44	1.888.695	539.651	39.737
45-59	1.945.144	365.791	26.806
60-74	1.585.820	164.905	12.661
75 +	884.759	41.331	3.545
Genel Toplam	9.158.750	1.800.866	124.068

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Not: Avusturya genelinde yaş ortalaması 43,4'tür.

3.1.5. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Sayı
Burgenland	1.141
Kaernten	1.341
Aşağı Avusturya	17.114
Yukarı Avusturya	17.196
Salzburg	6.801
Steiermark	9.113
Tirol	11.644
Vorarlberg	12.988
Viyana	46.730
Genel Toplam	124.068

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.1.6. Avusturya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	124.068
Almanya	232.739
Sırbistan	122.204
Bosna-Hersek	99.837
Romanya	153.427
Hırvatistan	106.679
Macaristan	107.264
Polonya	67.930
Slovakya	49.782
Rusya	37.332
İtalya	39.435
Bulgaristan	39.830
Kosova	28.318
Makedonya	26.818
Slovenya	23.953
Çek Cumhuriyeti	15.868
Diğer	535.382
Yabancı Toplam	1.810.866

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

*Milliyetlerine göre kadın ve erkek toplam sayı

3.1.7. Avusturya'ya Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
2023	8.647	3.224

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.1.8. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Doğan	Ölen	Evlenen
2023	1.402	192	518

Kaynak: T.C. Viyana Başkonsolosluğu

3.2. ÇALIŞMA HAYATI

3.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı'nın, Avusturya iş piyasasında işgücü ihtiyacı duyulan mesleklerle ilgili 2023 yılı için yayınladığı liste aşağıda verilmiştir. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu üçüncü ülke vatandaşları, mevcut puanlama sisteminde (toplam 75 puanda en az 50 puan) gerekli koşulları yerine getirmiş olmaları şartıyla, “Kırmızı-Beyaz-Kırmızı Kart” olarak adlandırılan çalışma ve ikamet vizesi almak üzere başvuru hakları mevcuttur.

Nitelikli yabancı işgücünün Avusturya'ya yasal göçünde esas alınacak puanlama sisteminde “mesleki kalifikasyon”, “mesleki deneyim”, “yaş”, “dil bilgisi” ve “ücret” gibi unsurlar tayin edici kriterler olarak belirlenmiş olup; Avusturya'da bir işyerinden bağlayıcı iş teklifi aldığını kanıtlaması ve işverenin Kanuna, Tüzüğe ve Toplu İş Sözleşmesine uygun bir asgari ücret ödemeye hazır olduğunu belgelemesi halinde Kırmızı Beyaz Kırmızı Kart (Rot Weis Rot) verilmektedir.

2023 Yılı İçin İhtiyaç Duyulan Mesleklerin Listesi:

1. Eğitimli Yüksek Akım Teknisyeni	16. Yüksek Eğitim Almış Teknisyenler
2. Tarım Aletleri/Makineleri İmalat İşçileri	17. Eğitimli Bakıcılar, Hemşireler
3. Yüksek Akım Alanında Teknisyenler	18. Elektrik Tesisatçıları, Montajcılar
4. Yüksek Akım Alanında Yükseköğrenim Görmüş Teknisyenler	19. Kaynakçılar, Kesici Oksijen Aleti Kullanıcıları
5. Bilgi İşlem Alanında Yükseköğrenim Görmüş Teknisyenler	20. Makine İmalatı Teknisyenler
6. Yükseköğrenimli Makine Teknisyenleri	21. Kimya Teknisyenleri
7. Yüksek Eğitimli Digital İletişim Mühendisi	22. Boru Tesisatçıları, Montajcılar
8. Veri İşlem Mühendisi	23. Marangozlar
9. Çatı Kaplamacıları, Çatı Aktarıcıları	24. Çilingir
10. Kaplamacılar	25. Doktor
11. Tornacılar	26. Beton İşçileri
12. Muhasebeci	27. Yalıtımcılar
13. Makine Mühendisi	28. Mühendis
14. Frezeciler	29. Marangoz
15. Obtisyen	30. Yüksek Eğitimli İnşaat Teknikeri
	31. Doğramacı Ve Mobilyacı

32. Cilacı
33. Fayansçılar
34. Yangın Ve Gaz Teknolojisi
Teknisyenleri
35. Muhtemet
36. Digital İletişim Teknikeri
37. Yol Beton Kaplamacılar
38. Mali Müşavirler
39. Restoran Aşçıları
40. Parkeci
41. Oto Tamirci
42. Huf- Und Wagenschmied(E)Innen
43. Makine Montajcıları
44. Teknisyen
45. Ekonomi Teknisyenleri
46. Tıbbi Teknik Uzmanları
47. Hırdavat Ve Metal Eşya, Makine
Sarıcıları
48. Kaba Mekanikçileri
49. İnşaat Tesisatçıları
50. Bina, Sac Ve İnşaat Tesisatçıları
51. Kahve Ve Diğer Gıda Üreticileri
52. Yükseköğrenimli Ekonomi
Teknisyenleri
53. Takım, Kesme Ve Kalıp İmalatçıları
54. Kaporta Ve Raduatör Tesisatçıları
55. Ahşap Makinist
56. Veri İşlem Teknisyeni
57. Kasap
58. Elektrik Teknisyeni
59. Doğal Çiçek Aranjmanları

60. İnşaat Mühendisi
61. İktisat Mühendisi
62. Eğitimli Alçak Gerilim Ve
Telekomünikasyon Teknisyeni
63. Muhasebeci
64. Duvar Ustası
65. Plastik İşlemciler
66. Camcı
67. İnşaat Mühendisi
68. Diş Protez Yapımcısı
69. Büyük Mağaza Satış Elemanı
70. Nakliyeciler
71. Çömlekçiler
72. Pastaneci
73. Fizikçi
74. Fiziksel-Teknik Özel Meslekler
75. Otomat Ve Makine Ayarlayıcıları
76. Metal Eşya İmalatçıları Ve Montajcıları
77. Ressamlar, Dekoratörler
78. Mela İşleme Meslekleri
79. Teknik Ressam
80. Bacacı
81. Marangoz
82. Harita Teknisyenleri
83. Kimyacı
84. Garson
85. Elektrik Üzerine Meslek Sahipleri
86. Döşemeci
87. Masajcı
88. Sıvacı
89. Taş Ustası

Kilit personel (Schlüsselkraft) konumunda istihdam edilecek yabancı işgücüne ödenmesi zorunlu asgari ücret sınırlarını da 01.01.2023 tarihinden itibaren 2.925 avro olarak uygulanmaktadır.

3.2.2. Sayısal Veriler

3.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Avusturya'nın çalışma yaşındaki (15-64 yaş) nüfusunun toplam sayısı 6.012.484 olup bu sayının 4.483.000'i istihdam hayatına katılmış bulunmaktadır. Sivil işgücünün (15-64 yaş) istihdama katılım oranı, % 77,7 (erkeklerde: %83,3 kadınlarda: %72), işgücüne katılım oranı ise %74,1 (erkeklerde: %77,9 kadınlarda: %70,3) olarak gerçekleşmiştir.

2023 yılı ortalama verilerine göre; 4.838.362 (2.538.941'i erkek) olarak belirlenen çalışan nüfus sayısının 3.956.257'si ücret karşılığı bağımlı çalışanlar teşkil etmektedir. Bu grubun 980.820'si yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 64.298'i (40.383'ü erkek) Türk vatandaşıdır.

01.01.2023 tarihi itibarıyla			
	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (Bağımlı Çalışanlar)	2.115.043	1.841.214	3.956.257
Yabancı	576.389	404.431	980.820
Türk*	40.383	23.915	64.298
Bağımsız Çalışanlar	291.399	210.679	502.078
TOPLAM	2.406.442	2.051.893	4.458.335

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu, Federal İstatistik Kurumu

https://www.dnet.at/bali/Datenbank/DB_Be.aspx

Not: İşsizler dâhil değildir

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olan vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

Sigorta prim muafiyetli işlerde kısmi ve belirli ücret sınırında çalışanların sayısı da 365.461 (220.376'sı kadın) olarak belirlenmiştir. Bu statüde çalışanlar için sadece kaza sigortası primi ödenmekte olup, günlük ve aylık kazanç sınırları yasa ile belirlenmektedir. Bu sınır 2023 yılı için aylık 500,91 avro olarak uygulanmaktadır. Ayrıca ücretsiz hizmet sözleşmelerinde de 14.566 kişi çalışmaktadır.

Göçmen kökenli nüfus içinde yer alıp da 25-65 yaş grubuna mensup olanların eğitim seviyeleri aşağıda gösterilmektedir:

25-64 Yaş Arası Nüfusun Eğitim Durumu

%	Genel	Avusturya Kökenli	Türk Kökenli	AB'ye 2004'ten Önce Giren Ülkeler	AB'ye 2004'te Giren Ülkeler	AB'ye 2007'den Sonra Giren Ülkeler
Zorunlu Eğitim	13,3	8,8	54,8	6,1	7,4	20,2
Mesleki Eğitim	45,9	52,7	27,9	30,9	33,8	32,0
Lise ve Dengi	18,0	17,2	10,8	15,8	27,7	27,5
Yüksek Öğrenim	22,8	21,4	6,6	47,3	31,1	20,3

Kaynak: Göç ve Entegrasyon Raporu 2024

Avusturya, kalifiye yabancı işgücünün ülkeye gelmesini teşvik amacıyla 01.07.2011 tarihinden itibaren puan esasına dayalı yeni bir sistemi hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, yüksek kalifiye elemanlar, nitelikli işgücü aranan mesleklerde yetişmiş kişiler ve kilit personelin Avusturya iş piyasasına girişi sağlanmıştır. Keza, herhangi bir AB ülkesinde yüksek tahsilini tamamlamış üçüncü ülke vatandaşları ile Avusturya'da yükseköğrenim görmüş yabancıların, belli koşullarda Avusturya'da çalışma ve oturma izni almalarına imkân sağlanmıştır. Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili liste Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca hazırlanmaktadır.

Avusturya'da 2023 yılında işsiz sayısı 270.773'tür. 2022 yılında bu oran 263.120'dir. Diğer taraftan Avusturya'da Federal Hükümet, işsizlikle mücadele kapsamında; ileri yaş çalışanların iş piyasasında daha uzun kalabilmelerinin sağlanması, işletmelerin ileri yaş işgücü istihdam etmeye teşvik edilmesi, insan kaynaklarının iyileştirilmesi, uzun süreli işsizlikle mücadele edilmesi, gençlere eğitim yeri garanti edilmesi ve kadın istihdamının artırılması amacıyla değişik teşvik tedbirleri, program ve projeler hayata geçirilmiştir.

3.2.2.2. Genel ve Yabancı Çalışan Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aşağıdaki tabloda Avusturya'daki bağımlı çalışanların yaş gruplarına göre dağılımı, genel ve yabancı ülke vatandaşı olarak verilmektedir. Avusturya genelinde çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 45-54 arasındır. Bu grupta toplam 957.461 bağımlı çalışan bulunmaktadır. Yabancılar arasında ise bağımlı çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 35-44'dür.

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
15-24	448.984	111.976	11.083
25-34	924.703	260.953	15.803
35-44	966.012	277.503	17.539
45-54	957.461	224.000	13.897
55-64	639.524	101.671	5.892
65 +	19.574	4.718	83
Genel Toplam	3.956.258	980.821	64.297

Kaynak: Avusturya İstatistik Kurumu

3.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Çalışma hayatında bulunan Türk veya Türk asıllı çalışanların %61,4'ü ücret karşılığı bağımlı çalışanlardan oluşmaktadır. Bunların da %41,6'sı işçi, %44,2'si ise hizmetli statüsündedir. Türk kökenlilerin %9,8'i kendi nam ve hesabına serbest çalışmaktadır.

01.01.2023 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı (Viyana)	Çalışan Sayısı (Avusturya Geneli)
Tarım/Orman/Balıkçılık	2	78
Madencilik ve taş ocakları	2	32
İmalat	1.320	13.226
Enerji Tedariki	37	88
Temiz Su Ted./Atık Su ve Çöp Kaldırma ve İmhası	69	421
İnşaat	2.611	6.553
Ticaret /Mot.Araç Tamiri	3.945	10.549
Ulaşım ve Depo Hizmetleri	1.854	5.341
Otel ve Lokantacılık	1.964	6.424
Bilgi ve İletişim	592	885
Mali ve Sigorta Sektörü	489	832
Arsa ve Konut Sektörü	192	390
Serbest Meslek/Bilimsel ve Teknik Hizmet Sektörü	894	1.599
Diğer Ekonomik Hizmt.	3.014	8.826
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta Hizmetleri	1.336	2.835
Eğitim ve Öğretim Hizm.	920	1.289
Sağlık ve Sosyal İşler Hizmet Sektörü	1.066	2.718
Sanat ve Eğlence Sektörü	105	324
Diğer Hizmetler	844	1.842
Ev İşleri	5	23
Ülke Dışı Organizasyon ve Kuruluşlarda Çalışanlar	6	6
Diğerleri	14	16
Toplam	21.281	64.297

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu

3.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Aşağıdaki tablo Avusturya'daki bağımsız çalışanların genel sayısının cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir.

	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	291.399	47.074	4.604
Kadın	210.679	75.899	948
Toplam	502.078	122.973	5.552

Kaynak: Avusturya İstatistik Kurumu

Avusturya'da Bağımsız Çalışanların Sektörlere Göre Ayrımı Aşağıdaki Gibidir:

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı Genel	Çalışan Sayısı Türk
Tarım/Orman/Balıkçılık	1.558	-
Madencilik ve Taş Ocakları	27	1
İmalat	43.897	319
Enerji Tedariki	62	1
Temiz Su Ted./Atık Su ve Çöp Kaldırma ve İmhası	182	3
İnşaat	43.916	1.465
Ticaret /Mot.Araç Tamiri	41.218	682
Ulaşım ve Depo Hizmetleri	4.927	205
Otel ve Lokantacılık	72.504	1.660
Bilgi ve İletişim	12.283	65
Mali ve Sigorta Sektörü	5.588	28
Arsa ve Konut Sektörü	747	5
Serbest Meslek/Bilimsel ve Teknik Hizmet Sektörü	49.209	190
Diğer Ekonomik Hizmt.	18.502	194
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta Hizmetleri	-	-
Eğitim ve Öğretim Hizm.	1.848	5
Sağlık ve Sosyal İşler Hizmet Sektörü	78.184	12
Sanat ve Eğlence Sektörü	13.517	52
Diğer Hizmetler	25.182	272
Ev İşleri	4	-
Ülke Dışı Organizasyon ve Kuruluşlarda Çalışanlar	-	-
Diğerleri	88.726	393
Toplam	502.078	5.552

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu

3.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avusturya’da İşçi ve Hizmetliler İçin Ortalama Aylık Brüt Ücretler (Avro)

	Kadın	Erkek	Genel
Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan İşçiler	2.093	3.426	2.996
Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan Hizmetliler	3.021	4.726	3.626
ORTALAMA	2.661	3.691	3.229

Kaynak: Sosyal Güvenlik Yıllığı 2024

Not: Bu veriler, Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği tarafından senelik yayımlanan “İstatistik Yıllığı” esas alınarak hazırlanmış olup giydirilmiş (izin ve noel parası dâhil) brüt ücretleri ifade etmektedir. Avusturya’da yasal asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte Federal Çalışma Bakanlığı sadece ev hizmetlerinde istihdam edilenlere uygulanmak üzere aylık asgari ücret sınırlarını belirlemektedir. Bu kapsamda ödenecek asgari ücretlerde istihdam edilen kişinin mesleki eğitimi ve çalışma süresi esas alınmaktadır.

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığınca Ev Hizmetlerinde Çalışanlar için 2023 Yılı Asgari Ücret Listesi

1. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmeti Hariç)

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.468	1.495	1.521
6. - 10. Yıl	1.478	1.504	1.529
11. Yıldan Sonra	1.484	1.517	1.543

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

2. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmeti Dâhil)

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.534	1.603	1 697
6. - 10. Yıl	1.587	1.735	1 847
11. yıldan sonra	1.837	2.048	2 188

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

3. Aşçılık Hizmetleri

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.621	1.778	1.893
6. - 10. Yıl	1.732	1.938	2.073
11. yıldan sonra	2.064	2.300	2.461

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

4. Ev Ekonomisi Hizmetleri

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.643	1.814	1 931
6. - 10. Yıl	1.780	1.977	2 116
11. yıldan sonra	2.103	2.346	2 512

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

5. Bebek ve Çocuk Bakım Hizmetleri

	a)	b)	c)
Hizmet Yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.545	1.613	1.707
6. - 10. Yıl	1.597	1.745	1.857
11. yıldan sonra	1.847	2.058	2.199

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

6. Hasta ve Yaşlı Bakım Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro
1. - 5. Yıl	1.663
6. - 10. Yıl	1.793
11. yıldan sonra	2.119

7. Diplomalı Hasta Bakıcıları

Hizmet Yılı	Avro
1. - 5. Yıl	1.964
6. - 10. Yıl	2.152
11. yıldan sonra	2.554

8. Yeterlilik Belgesine Sahip Çocuk Pedagogları

Hizmet Yılı	Avro
1. - 5. Yıl	1.964
6.-10. Yıl	2.150
11. yıldan sonra	2.552

9. Hayvan Bakıcıları

	a)	b)
Hizmet Yılı	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.581	1.676
6.-10. Yıl	1.689	1.815
11. yıldan sonra	1.959	2.142

10. İdari Memurlar, Özel Sekreterler

	a)	b)
Hizmet Yılı	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.814	1.964
6.-10. Yıl	1.977	2.152
11. yıldan sonra	2.346	2.554

Kaynak: Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı

3.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Sendikal Örgütler ve Çalışma Alanları

1945 senesinde kurulan Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB), bünyesinde barındırdığı 7 sendika ile ülkenin tek konfederasyondur. Konfederasyon içinde, değişik siyasi pozisyonları olan fraksiyonlar (kanatlar) veya federasyon benzeri oluşumlar da faaliyet imkânı bulmaktadır.

ÖGB içinde 6 değişik fraksiyon faaliyet göstermektedir. Bu fraksiyonlardan beşi siyasi partilerle yakın ilişki içindedir. Bunlar; Sosyal Demokrat Sendikacılar Fraksiyonu (FSG),

Katolik Sendikacılar Fraksiyonu (FCG), Bağımsızlar Fraksiyonu (UG) Özgürlükçü İşçiler Fraksiyonu (FA) ve Sendikal Sol Blok Fraksiyonu (GLB) şeklinde sıralanmaktadır. Partisizler Fraksiyonu'nun (PFG) herhangi bir siyasi parti ile irtibatı bulunmamaktadır.

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'ne üye sendikalar şöyledir:

1. Müstahdemler, Gazetecilik-Yayın-Kâğıt Sanayi İşçileri Sendikası (GPA-DJP) ,
2. Kamu Çalışanları Sendikası (GÖD),
3. Belediye İşçileri, Kültür, Sanat ve Spor Çalışanları Sendikası (GdG-KMSfB),
4. İnşaat İşçileri ve Ağaç Sanayi Çalışanları Sendikası (GBH),
5. Ulaştırma, Sosyal İşler, Sağlık, Özel Hizmet Sektörü Çalışanları Sendikası (Vida),
6. Posta ve Haberleşme İşçileri Sendikası (GPF) ,
7. Metal, Tekstil, Kimya ve Gıda Sanayi İşçileri Sendikası (PRO-GE)

Avusturya'da toplu sözleşmeler işletmeler bazında değil, branş esasına dayalı olarak yapılmaktadır. Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB) ve dolayısıyla bağlı sendikaları 04.09.1947 tarihli Kararname ile işçiler adına sözleşme imzalamakla yetkilendirilmiş otoritedir. Toplu sözleşmenin diğer ortağı ise, işverenler adına imza yetkisi tanınan Ticaret Odaları ile yasal diğer meslek örgütleri veya işveren konumuna sahip benzer kurumsal yapılanmalardır. Avusturya'da halen yaklaşık 900 civarında toplu iş sözleşmesi yürürlükte olup, yıllık 450'nin üzerinde toplu sözleşme imzalanmaktadır. İmzalanan toplu sözleşmeler, sendika üyeliğinden bağımsız, iş kolunda faaliyet gösteren tüm çalışanları kapsamaktadır. Özel durumlarda, Eyalet sınırlarını kapsayacak sözleşmeler de yapılabilir.

Çalışanların ve emeklilerin isteğe bağlı olarak üye olabildikleri ve yine serbestçe üyelikten ayrılabilen ÖGB, kendi kuruluş tüzüğü uyarınca üyelerinden brüt aylık gelirin % 1'i oranında üyelik aidatı tahsil etmektedir. Mesleki eğitim görenler, üniversite öğrencileri ve işsizler indirimli aidat tarifesiyle ödeme yapmaktadır. Üyelik aidatları yıllık gelir vergisinde dikkate alınmakta ve bir bölümü vergiden düşülebilmektedir. Üyelik aidatı işverenler tarafından ücretten kesilerek doğrudan Birliğe havale edilmektedir. Emeklilerin aidatı da Sigorta Kurumu tarafından ÖGB'ye yönlendirilmektedir.

ÖGB, Avrupa Sendikalar Birliği ile Enternasyonal Sendikalar Birliği'nin üyesi olup, Avrupa Birliği nezdinde de bir temsilciliği bulunmaktadır.

Sosyal politika kapsamında çalışanlar açısından önem arz eden her tür yasa taslağına detaylı görüş hazırlayarak katkı veren ve bu surette ücretlilerin çıkarlarını gözetmeye çalışan Avusturya Sendikalar Birliği, üyelerine çalışma hayatının her alanında ve sosyal güvenlikle ilgili konularda doğrudan danışma hizmeti sunmakta, ayrıca istihdam ettiği hukukçular kanalıyla, hiçbir ücret talep etmeksizin üyelerinin iş ve sosyal mahkemelerde savunmasını üstlenmektedir. Konfederasyon, yayımladığı ve ücretsiz dağıttığı aylık dergi vasıtasıyla üyelerine bilgi ve enformasyon akışını gerçekleştirmekte, bünyesinde oluşturduğu Sendika Okulu (Gewerkschaftsschule) ile işçi temsilcilerinin eğitimini üstlenmekte, aktüel siyasi

konularda hazırladığı düzenli seminerlerle üyelerinin kanaat oluşumuna katkı sağlamakta, işlettiği tatil köylerinde üyelerine ucuz dinlenme imkânı sunmakta, düzenlediği kimlik kartları ile (ÖGB-Card) ülke genelindeki tüm kültürel faaliyetler için indirimli tarifieden (% 10-25 oranında) bilet temin etmektedir.

ÖGB 23 kişilik bir Yönetim Kurulu'na ve 5 kişilik Danışma Meclisine sahiptir.

2018 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 19. Genel Kurul'da ÖGB başkanlığı görevine Wolfgang KATZIAN atanmıştır. 28.10.1956 doğumlu Başkan KATZIAN 1977 yılından itibaren sendikal faaliyet içindedir.

3.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2023 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	153.853	4,7	116.919	0,7	270.773	6,4
Yabancı	58.564	14,0	45.010	8,9	103.573	11,7
Türk	5.838	4,9	4.971	2,4	10.809	3,7

Kaynak: Avusturya İş ve İşçi Bulma Kurumu

Avusturya genelinde genel işsizlik oranı %6,4 olarak tespit edilmiş olup 2023 yılı ortalama verilerine göre genel işsiz sayısı 270.773 olmuştur.

2023 yılı ortalama işsizlik verilerinde, Avusturya vatandaşlarının sayısı 167.200 (71.910'u kadın), yabancı ülke vatandaşlarının sayısı 103.573 (45.010'u kadın), Türk vatandaşlarının sayısı ise 10.809 (4.971'i kadın) olarak yer almıştır. Sağlık sorunları nedeniyle iş piyasasına girme şansları yok denecek kadar azalanların sayısı 64.542 şeklinde ifade edilmektedir.

İşsizlik oranı; son 12 aylık süre içinde, Avusturya vatandaşları arasında %1,9 oranında azalmış olup yabancı ülke vatandaşlarında ise %11,7, Türk vatandaşları arasında %3,7 oranında artış kaydetmiş bulunmaktadır.

Genel ve yabancı işsiz sayısı ve işsizlik oranlarının Federal eyaletlere göre dağılımı aşağıda gösterilmektedir:

2023 Yılı

Eyaletler	Genel İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Yabancı İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Türk İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %
Burgenland	7.658	2,2	1.673	15,6	110	13,2
Kaernten	16.922	-0,4	3.974	7,8	86	-2,6
Aşağı Avusturya	40.997	0,0	10.404	10,4	1.503	4,1
Yukarı Avusturya	30.312	5,5	10.636	17,3	1.134	8,9
Salzburg	10.712	4,7	4.173	11,5	348	3,2
Steiermark	31.742	5,4	10.080	14,3	1.042	5,5
Tirol	14.664	-0,4	5.204	9,4	678	3,0
Vorarlberg	9.394	4,7	3.766	14,9	766	6,9
Viyana	108.372	3,4	53.663	10,6	5.142	1,8
Toplam	270.773	2,9	103.573	11,7	10.809	3,7

Kaynak: Avusturya İş ve İşçi Bulma Kurumu (AMS) 2023 İstatistik Dökümü

Başkent Viyana’da kayıtlı işsiz sayısı 108.372 olarak belirlenmiştir. Bu Eyaletin genel işsiz sayısı %3,4 artış, yabancı işsiz sayısında ise %11,7 oranında artış yaşanmıştır. Viyana’daki toplam işsiz sayısının 53.663’ü yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 5.142’si Türk vatandaşıdır. Viyana’da kayıtlı işsiz vatandaş sayımız da son bir yıl içinde %1,8 oranında artmıştır. 2023 yılında Aşağı Avusturya’da 1.503, Steiermark’da 1.042, Burgenland’da ise 110 vatandaşımız işsiz bulunmaktadır. Yukarı Avusturya’daki işsiz Türk vatandaşı sayısı ise 1.134 olarak verilmektedir.

2023 yılında ortalama toplam 70.546 kişi (36.659’u kadın) işgücü yaratma ve mesleki eğitim tedbirlerine katılmıştır. Bu sayı genel işsizlik sayısına dâhil değildir. Yine aynı dönemde işsiz geçirilen ortalama gün adedi 113 olarak kaydedilmiş bulunmaktadır. Keza, toplam 108.401 açık işyeri bildirilmiş olup 8.998 meslek eğitim yeri de henüz doldurulmamıştır. Buna karşılık meslek eğitim yeri bulamayan gençlerin sayısı 6.6630 olarak bildirilmektedir.

Yabancı ülke vatandaşı olup işsiz olan 45.010’u kadın toplam 103.573 yabancı işsizin 10.809 (4.971’i kadın) Türk vatandaşıdır. Vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranında bir önceki yıla göre %3,7’lik bir artış tespit edilmiştir.

Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketicuyu Koruma Bakanlığı; çalışma hayatını düzenlemekte, iş güvenliği ve işçi sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almakta ve denetlemekte, işsizlikle mücadele, genç işsizliği ve işsizlikten korunma tedbirleri konusunda politika belirlemekte ve bu politikaların uygulanmasını sağlamaktadır. Bakanlık, tam istihdam koşullarını oluşturma ve tam istihdamı yakalamayı, kadınları iş piyasasına sokma ve iş piyasasında tutmayı, genç işsizlerin iş piyasasıyla uyumlarını kolaylaştırmayı, niteliklilik ve fırsat eşitliği sağlamayı, işsizlerin motivasyonunu ve iş piyasasına giriş şanslarını artırmayı, iş ortamı ve çalışma hayatını daha saydam hale getirmeyi, uzun işsizlik süresiyle özel olarak mücadele etmeyi,

yaşam boyu eğitim ilkesinin sosyal taraflarca uygulanması ve benimsenmesini teşvik etmeyi hedeflemektedir. Diğer taraftan bakanlık son dönemde İşgücü piyasasına yönelik politikalarını;

- Gençler arasındaki uzun süreli işsizlik sürelerinin azaltılması,
- Yaşlı işsizlerin 6 aylık işsizlik dönemi içerisinde istihdamının sağlanması,
- İş piyasası dışındaki kişilerin istihdamının sağlanması,
- Mesleki Eğitimlerin verimliliğinin artırılması,
- Bekleme süresindeki kişilerin iş piyasasına dâhil edilmesi ve kalifikasyonlarının artırılması,
- Kadınların ve göçmenlerin kalifikasyonlarına göre istihdamının sağlanması,
- Açık pozisyonda bulunan işlerin doldurulması,

olarak belirlemiştir.

İş piyasasına dâhil olmuş Türk işçileri; mesleki niteliklilik ve Almanca dil bilgisi yetersizliği, işsizlik parası veya sosyal yardımların verdiği rahatlıkla iş piyasasına uyum sağlamaktan kaçınmaları, genel olarak Türk işçilerinin çalıştıkları sektörlerin sezon koşulları veya ekonomik kriz ortamından fazlaca etkileniyor olması, istihdam teşvik tedbirlerine yeterince rağbet edilmemesi, işverenlerin özellikle orta yaş üstü işsiz istihdamını tercih etmemeleri, büyük işletmelerin vasıfsız işgücü ihtiyaçlarını daha çok anlaşma yaptıkları özel şirketler kanalıyla karşılamaya başlaması ve işverenlerin, tercihen Avusturya veya AB üye ülke vatandaşlarını istihdam etme eğiliminde olması gibi nedenlerden kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır. Yukarıda sayılan etkenler vatandaşlarımızın işsiz kalmalarına veya işsizlik sürelerinin diğer gruplara göre uzun sürmesine neden olduğu gibi bunun yanında iş piyasasına ilk girişlerde de olumsuz olarak etki etmektedir.

İş piyasasının beklentilerindeki yeni trendler rekabeti artırmış ve Avusturya'daki vatandaşlarımız açısından tehdit unsuru olmuştur. Bu nedenle Avusturya'daki vatandaşlarımızın yeni mesleki niteliklilik kazandıracak uygulamalara katılımları varsa da dil problemlerini çözmeleri işsiz kalan veya işsizlik tehdidi altında olanlar açısından büyük önem arz etmektedir.

Avusturya, yabancı işgücü istihdamını, yasal çerçeveye dayandırdığı “Kota” sınırlaması ile sevk ve idare etmektedir. Yabancılar İstihdam Kanunu'nun 12 nci maddesi, Federal Çalışma Bakanlığını, yabancılara uygulanacak sınırlamaları, süre, sayı veya faaliyet alanı açısından belirlemeye veya bunu değiştirmeye yetkili kılmaktadır. Anılan Yasanın 12 a. Maddesi uyarınca, Avusturya'da çalışan veya işsiz yabancıların toplam sayısının, ülkenin toplam sivil işgücünün (yerli, yabancı dâhil) % 8'ini aşmaması gerekmektedir. Bu oran, Avusturya'nın AB üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerinin gerekli kılması halinde 1 puan artırılabilir. Yabancı işçi kotası, aile birleştirmesi yolu ile Avusturya'ya yeni gelecek üçüncü ülke vatandaşlarına uygulanan senelik kotanın belirlenmesinde de etkili olmaktadır.

3.2.2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aşağıdaki tablo, genel ve Türk işsizlerin işsiz sayısının yaş ve cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir:

2023 Yılı Ortalaması

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	Türk
15-19	2.618	2.067	4.685	120
20-24	14.099	9.540	23.639	708
25-29	18.757	13.937	32.694	1.161
30-34	18.712	16.080	34.792	1.485
35-39	17.122	15.558	32.680	1.722
40-44	15.667	14.227	29.894	1.715
45-49	14.312	12.557	26.869	1.266
50-54	16.235	13.563	29.798	993
55-59	20.352	17.982	38.334	1.004
60-64	15.590	1.246	16.836	573
65 ->	392	163	555	32
Toplam	153.856	116.920	270.773	10.779

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2023 Ortalama İstatistik Dökümü

3.3. SOSYAL GÜVENLİK

3.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2023 yılı için ödenen bakım parası miktarları;

1. basamak bakım grubu için aylık 175,00 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat)
2. basamak bakım grubu için aylık 322,70 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat)
3. basamak bakım grubu için aylık 502,80 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat)
4. basamak bakım grubu için aylık 754,00 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 160 saat)
5. basamak bakım grubu için aylık 1.024,20 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda)
6. basamak bakım grubu için aylık 1.430,20 avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - gece ve gündüz bakım ihtiyacı - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda)
7. basamak bakım grubu için aylık 1.879,50 avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yatalak olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

3.3.2. Sosyal Sigortalar

Sosyal Güvenlik Kurumları

Avusturya sosyal güvenlik sistemi hastalık, kaza ve emeklilik sigortasını kapsamaktadır. Her üç sigorta da çalışanlar için zorunlu tutulan sigorta kollarıdır. Bir sosyal güvenlik kurumu tarafından yürütülmemekle birlikte işsizlik sigortası da zorunlu sigorta kolu olup ülke genelinde faaliyet gösteren Federal Çalışma Kurumu/İş Piyasası Servisi (AMS-Arbeitsmarktservice) tarafından sevk ve idare edilmektedir.

Hastalık sigortası, her Federal eyalette bulunan 9 Bölge, 5 İşletme ve 4 Kurumsal olmak üzere toplam 19 hastalık kasası tarafından yürütülmektedir. 2023 yılı ortalama verilerine göre toplam 9.250.191 (78,8'i Prim Ödeyen (7.111.316), %21,2'si Aile Ferdi (2.138.875)) kişi hastalık sigortalarından faydalanmaktadır. Sigorta kapsamında yapılan ve toplam bedeli 24.992 milyon avro olan yardım ve harcamaların tutarı, ulusal gelirin yaklaşık %8'ine karşılık gelmektedir.

Emeklilik sigortası 6 yetkili kurum tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar; Emeklilik Sigortası Kurumu (ücret karşılığı bağımlı çalışanlar için), Demiryolu ve Maden İşçileri Sigorta Kurumu, Kamu Çalışanları Sigorta Kurumu, Bağımsız Çalışanlar Sigorta Kurumu, Çiftçiler Sigorta Kurumu ve Noterler Sigorta Kurumu, şeklinde sıralanmaktadır.

2023 yılında emeklilik sigorta kurumlarına toplam 4.373.537 kişi sosyal güvenlik primi ödemiştir. Bu sayı içinde Çalışanların Emeklilik Sigortası Kurumu (PVA) 3.747.231 açık ara

ilk sırada gelmektedir. Bağımsız çalışan toplam 626.306 kişi sosyal güvenlik prim kesintilerini, bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumlarına yatırmıştır.

Emeklilik sigortası kurumlarının 57.191 milyon avro olan toplam gelirinin 44.732 milyon avrosu prim kesintilerinden sağlanmaktadır. 2023 yılının toplam gideri olarak verilen 57.195 milyon avro'nun 55.088 milyon avro'su sigorta aylıklarına harcanmıştır. Bu gelirlerin 48.896'sı bağımlı çalışanların kesintisinden sağlanmaktadır.

2023 yılında Emeklilik sigorta kurumları toplam 2.547.502 hak sahibine sigorta aylığı ödemiştir. Bu sayının 1.941.483'ü yaşlılık aylığı, 119.911'i maluliyet aylığı, 486.108'i da dul/yetim aylıkları oluşturmaktadır.

Ortalama emeklilik yaşı erkek sigortalılarda 61,8 iken bu yaş kadınlarda 59,8 olarak belirlenmiştir.

2023 yılında emeklilik sigorta kurumlarına 171.224 aylık başvurusu tespit edilmiştir. Bu başvurulardan 93.389'u yaşlılık aylığı, 48.704'ü mağluliyet aylığı, 26.423'ü dul aylığı ve 5.960'ı ise yetim aylığı talebiyle gerçekleşmiş olup toplam 131.085 başvuru olumlu sonuçlanmıştır. Bu kapsamda 91.290 sigortalıya yaşlılık, 10.761 kişiye de maluliyet aylığı bağlanmış, 24.330 hak sahibine dul ve 4.704 hak sahibine yetim aylığı ödenmeye başlanmıştır.

Zorunlu kaza sigortası yürüten kurum sayısı 4 olup bunlar; Genel Kaza Sigortası Kurumu, Demiryolu ve Maden İşçileri Kaza Sigortası Kurumu, Kamu Çalışanları Kaza Sigortası Kurumu ve Çiftçiler Kaza Sigortası Kurumu şeklinde sıralanmaktadır.

2023 yılında toplam 6.808.906 sigortalının prim ödediği kaza sigortası kapsamında 86.746 hak sahibine aylık ödenmektedir. Bu aylıklar içinde kaza aylığı (74.990) ilk sırada gelirirken, 10.114 dul ve 1.640 yetim aylığı verilmektedir. Kaza sigortasının 1.875 milyon avro tutan toplam gelirin 1.819 milyon avrosu prim kesintilerinden elde edilmektedir. Toplam harcama tutarının (1.849 milyon avro) yaklaşık 1.609 milyon avro'luk kısmı kaza aylıklarının finansmanı için kullanılmıştır. Kaza Sigortası tarafından 2023 yılında toplam 91.435 iş kazası meydana gelmiştir.

SOSYAL SIGORTA KURUMLARI ÇATI DERNEĞİ (Dachverband der Sozialversicherungsträger)		
Kaza Sigortası	Sağlık Sigortası	Emeklilik Sigortası
Genel Kaza Sigortası Kurumu (AUVA) (4 Adet Bölge Sağlık Sandığı)	Avusturya Sağlık Kasası (ÖGK) (9 Adet Bölge Sağlık Sandığı)	Emeklilik Sigortası Kurumu (PVA) (9 Adet Bölge Sağlık Sandığı)
Kamu Görevlileri, Demiryolları ve Madencilik Sigorta Kurumu (SVS) (9 Adet Bölge Sağlık Sandığı)		
Serbest Meslek Sahipleri Sosyal Sigorta Kurumu (BVAEB) (7 Adet Bölge Sağlık Sandığı)		

3.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan İşçi		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	3,87	3,78	7,65
Kaza Sigortası	-	1,10	1,10
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,10	0,10
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	18,12	21,03	39,15
Kötü Hava Ödeneği Katkısı(1)	0,70	0,70	1,40
İşletme İçi Emeklilik Primi (2)	-	1,53	1,53
Gece Ağır İşte Çalışan Katkısı	-	3,80	3,80
Sosyal ve Eğitim Fonu Katkısı	-	0,35	0,35

(1): İnşaat sektörü çalışanları için

(2): "İşletme İçi Emeklilik Sigortası" uygulanan işyerlerinde çalışanlar için

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan Hizmetliler		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	3,87	3,78	7,65
Kaza Sigortası	-	1,10	1,10
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,10	0,10
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	18,12	21,03	39,15
Gece Ağır İşte Çalışan Katkısı		3,80	3,80
İşletme İçi Emeklilik Primi (2)		1,53	1,53
Sosyal ve Eğitim Fonu Katkısı		0,35	0,35

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Devlet Memurları		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	4,10	3,535	7,635
Kaza Sigortası	-	0,47	0,47
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,10	0,10
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Çiftçiler Odası Üyelik Aidatı	0,75	-	0,75
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	19,10	20,155	39,255

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

2023 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Bağımsız Çalışanlar
Emeklilik Sigortası	22,80
Hastalık Sigortası	6,80
TOPLAM	29,60

Kaynak: Beitragrechtliche Werte in der Sozialversicherung 2023

*Kaza Sigortası için aylık 10,97 avro kesinti yapılmaktadır.

*Yeni işyeri kurandan emeklilik sigortası kesinti payı 18,50'dir.

3.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Rejimleri	Yararlananların Sayısı	
	Genel	Türk*
Bağımlı Çalışan		
- Yaşlılık	1.941.483	8.805
- Maluliyet	119.911	1.737
- Ölüm (Dul, Yetim)	486.108	3.283
TOPLAM	2.547.502	13.825

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung 2024

*Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan “Mavi Kart” hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir. Avusturya’da mukim vatandaşlarımıza yapılan aylık ödemelerinin tutarı verilmemektedir.

Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Eyaletlere Göre Dağılımları

01.01.2023 tarihi itibarıyla

	Yaşlılık Aylığı	Maluliyet Aylığı	Dul Aylığı	Yetim Aylığı	Toplam
Viyana	2.977	533	1.079	126	4.715
Aşağı Avusturya	1.313	178	476	60	2.027
Burgenland	58	14	27	1	100
Yukarı Avusturya	835	233	336	44	1.448
Steiermark	145	72	55	24	296
Kaernten	39	11	13	1	64
Salzburg	510	125	147	14	796
Tirol	1.126	249	326	27	1.728
Vorarlberg	1.802	322	472	55	2.651
Toplam	8.805	1.737	2.931	352	13.825

3.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2023 Yılı

Aylık Türleri	İkamet Yeri Türkiye	Türkiye’ye Havale (avro)
Yaşlılık	11.088	96.281.571,25
Maluliyet	430	6.700.194,78
Dul Aylığı/Yetim Aylığı	7.899	36.789.145,91
Toplam	19.417	139.770.911,94

Kaynak: Avusturya Sigorta Kurumlarının Çatı Derneği

3.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2023 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	91.435	2.815	94.250
Yabancı (Diğer AB Ülke Vatandaşları)	16.941	251	17.192
Yabancı (AB Ülke Vatandaşı Olmayanlar)	14.627	170	14.797
Türk	2.561	27	2.588

Kaynak: Avusturya Genel Kaza Sigortaları Kurumu

01.01.2022 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Yol Kazası	İş Kazası Türk	Yol Kazası Türk
Viyana	13.588	3.182	768	86
Aşağı Avusturya	11.047	1.231	376	25
Burgenland	1.531	138	22	1
Steiermark	11.785	1.552	153	23
Kärnten	6.714	773	36	-
Yukarı Avusturya	15.300	1.908	419	37
Salzburg	6.453	805	212	18
Tirol	6.106	538	315	14
Vorarlberg	2.852	306	224	24
Yabancı Ülkede	920	128	11	1
Toplam	76.296	10.561	2.536	229

Sigortalı Vaka Sayısı	2023
İş Kazası	95.407
Yol Kazası	13.617
Meslek Hastalığı	5.501
Öğrenci Kazası	51.498
Toplam	166.023

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung 2024

2023 Yılında İş Kazalarının ve Yol Kazalarının Faliyete Dayalı Oranları

Görev	Oran
Diğer Faaliyetler	%4
Makine Kullanımı	%5
El Aletleriyle Çalışma	%16
Taşıma Aracı Kullanımı	%12
Elle Taşıma	%19
Elle Taşıma Nesneleri ile	%10
Hareket	%34

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung 2024

Bakım Sigortası (Pflegeversicherung)

Bakım parasına temel olarak ikamet yerinin Avusturya olması durumunda hak kazanılabilmektedir. 2023 yılında toplam 474.952 kişi bakım sigortasından faydalanmıştır.

Bir AB ülkesinde, EWR ülkesinde veya İsviçre'de ikamet edilmesi durumunda da gerekli koşulların bulunması halinde bakım parasına hak kazanılabilmektedir. Bakım parası sadece dilekçe ile talep edilmesi durumunda verilebilmekte ve uzman doktor raporu gerektirmektedir. Bakım parasından Avusturya veya yabancı ülkelere yapılan benzer ödemeler veya AB ülkelerinden, ERW ülkelerinden veya İsviçre'den ödenen bakım paraları mahsup edilmelidir. Böyle bir ödemenin başlaması ve söz konusu değişikliklerin hemen, ayrıca bakım parası hakkına yönelik değişikliklerin (örneğin hastanede yatma ve yurtdışında bulunma) dört hafta içerisinde bildirilmesi gerekmektedir.

Bakım parası senelik 12 defa ödenmekte olup basamak gruplarına göre (2023 yılı için) ödenen miktarlar şu şekildedir;

1. basamak bakım grubu için aylık 175,00 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat)
2. basamak bakım grubu için aylık 322,70 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat)
3. basamak bakım grubu için aylık 502,80 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat)
4. basamak bakım grubu için aylık 754,00 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 160 saat)
5. basamak bakım grubu için aylık 1.024,20 avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda)
6. basamak bakım grubu için aylık 1.430,20 avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - gece ve gündüz bakım ihtiyacı - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda)
7. basamak bakım grubu için aylık 1.879,50 avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yatalak olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

Bakım Parası Alanların Genel, Kadın ve Erkek Sayısı ve Basamak Olarak Dağılımı Aşağıda Görülmektedir:

Basamak	Genel	Erkek	Kadın
1.	134.011	49.570	84.441
2.	98.294	38.296	59.998
3.	89.903	35.082	54.821
4.	69.651	27.259	42.392
5.	53.860	18.871	34.989
6.	20.610	8.958	11.652
7.	8.623	3.197	5.426
Toplam	474.952	181.233	293.719

3.3.3. Aile Yardımları

3.3.3.1. Aile Yardımı (Çocuk Parası)/Familienbeihilfe

Aile yardımı, ebeveynlerin çalışma ve gelir durumundan bağımsız olarak gerekli şartların yerine getirilmiş olması durumunda ödenmektedir. 2023 yılı itibariyle toplam 1.952.607 kişi aile yardımından (Familienbeihilfe) faydalanmaktadır.

Aile Yardımı almaya hak kazanmak için aşağıda belirtilen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

- Avusturya vatandaşlığı veya yabancı vatandaşların (Avrupa Ekonomik Sahası dışı ülke vatandaşlarının) oturma izni (NAG-Karte: Yerleşme ve Oturma Yasasıyla alınan kart) veya oturma kayıt belgesi (Anmeldebesccheinigung) sahibi olması,
- Avrupa Birliği vatandaşı olması,
- Yaşamın odak noktasının Avusturya’da bulunması,
- Çocukların (evlatlık, bakım ve üvey çocukların ve torunların) ebeveynleriyle birlikte aynı evde yaşamaları ya da, anne veya babayla oturmuyorlarsa ebeveynlerin çocuklarının geçimlerine katkıda bulunuyor olmaları,
- Çocukların sürekli olarak Avusturya’da yaşıyor olmaları

Aile Yardımı Miktarları/Avro

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Yaş	Aile Yardımı Miktarı		Çocuk Sayısı	Çocuk başına verilen yardım miktarı	Toplam Yardım Miktarı
0-3	120,60		2	7,50	15,00
3-9	129,00		3	18,40	55,20
10-19	149,70		4	28,00	112,00
19-25	174,70		5	33,90	169,50
			6	37,80	226,80
			7. ve sonrası her çocuk için çocuk başına 55 avro fazla ödeme yapılmaktadır.		
*Engelli çocuklar için 164,90 avro tutarında ek ödeme yapılmaktadır.					
*6-15 yaş grubuna giren çocuklar için her yılın Eylül ayında bir defaya mahsus olmak üzere “okul başlangıç desteği” adı altında çocuk başına 105,80 avro ilave ödeme yapılmaktadır.					

Kaynak: Federal Ekonomi Bakanlığı

*Avusturya, Türkiye’de yaşayan çocuklar için aile yardımı yapmamaktadır.

Aile Yardımı (Familienbeihilfe) Ödeme Süresi

18 yaşına (Volljährigkeit = Reşit) kadar olan tüm çocuklar Aile Yardımı Parası alma hakkına sahiptir. Eğitimi sürenler, bu yardımı en fazla 24 yaşına kadar alabilmektedirler. Çocukların meslek ve çıraklık eğitimi/pratiği ve/veya ara tatillerde yaptıkları işlerden elde ettikleri kazanç dikkate alınmamaktadır. 18 yaşını geçmiş çocuklar halen eğitim ve öğretim yaşamlarına devam ediyorlarsa ve kazançları yıllık 10 bin avronun üzerindeyse aile yardımı hakkını kaybederler.

Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe

1 Mayıs 2015 tarihinden itibaren Başvurusuz Aile Yardımı/Antragslose Familienbeihilfe yürürlüğe girmiştir. Buna bağlı olarak Avusturya'da doğan çocukların ve ebeveynlerin kimlik bilgileri Nüfus Dairesi'nin Merkezi Kimlik Bilgi Bankası'nda kayıt altına alınmakta ve İçişleri Bakanlığı tarafından Maliye Bakanlığı'na aktarılmaktadır. Maliye Bakanlığı, mevcut elektronik bilgilerin doğruluğunu denetleyerek aile yardımı için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediğine ve ödemenin yapılıp yapılmayacağına karar vermektedir. Eğer ödemenin yapılacağına dair karar verilmişse, Maliye Bakanlığı'ndan ödenecek aile yardımı hakkında bilgilendirme yazısı gönderilmektedir. Bu yazıyla birlikte aile yardımı ödenmektedir.

3.3.3.2. Diğer Aile Yardımları

Lohusalık Parası / Wochengeld

Anne adayları doğum yapmaları beklenen tahmini günden önceki sekiz haftadan itibaren çalıştırılmazlar. Anneliği koruma altındadırlar. Lohusalık Parası bu zaman sırasında anne adayı için maddi bir destek olup, ödenmeyen ücretin yerine verilmektedir. Lohusalık Parası her ayın sonunda ödenir.

Beklenen tahmini doğum tarihinden önce sekizinci haftanın başlamasından itibaren Lohusalık Parası için başvurulabilir. Lohusalık Parası için yetkili sağlık sigortası kurumuna başvurmak gerekmektedir. (Lohusalık Parası için başvuru ücretsizdir).

Doğum İzni / Karenz

Anne-babadan birinin bebekleri ile evde geçirdikleri zamana Ebeveyn Doğum İzni ("Elternkarenz") denmektedir. Doğum izni anneliği koruma süresinin (doğumdan sonra 8 haftalık süre) bitmesinden sonra başlar. Talep edilen doğum izni süresinin doğumdan sonra 8 hafta içinde işverene bildirilmesi gerekmektedir. Doğum izni en erken çocuğun doğumundan sonra annenin çalıştırılma yasağının akabinde başlar (koruma süresi). Doğum izni kararlaştırılan süreden sonra sona ermektedir.

Çocuk Bakım Parası / Kinderbetreuungsgeld

Doğum izni sırasında ücret ve aylık alınmamakta olup, bu zaman süresince çocuk bakım parası alınabilir. Çocuk Bakım Parası, hastalık sigortası kurumları tarafından idare edilmekte ve ödenmektedir. Çocuk Bakım Parası alınırken hak sahiplerine alternatif ödeme şekillerinden birini seçme olanağı sunulmaktadır. 2023 yılında toplam 93.017 kişi Çocuk Bakım Parası yardımından faydalanmıştır.

Şartlar;

- Çocuk Bakım Parasını alan anne veya babanın çocukla aynı evde yaşaması,
- Aile Yardım Parasını alma hakkının olması ve çocuk için aile yardım parasının alınmış olması,
- Anne-babanın ve çocuğun yaşamlarının odak noktasının Avusturya olması,
- Anne-baba ve çocuk Avusturya’da yasal olarak ikamet edebiliyor olmaları,
- Anne-çocuk cüzdanındaki muayenelerin yaptırılmış olması,
- Ek kazancın yılda 18 bin avro sınırını veya son kazancın %60’ını aşmaması gerekmektedir.

Çocuk Bakım Parası için başvuru en erken doğumun yapıldığı gün olabilmektedir. Başvurunun daha geç yapılması durumunda, Çocuk Bakım Parası altı aya kadar geriye dönük olarak da ödenebilmektedir. Başvuru tarihi olarak, yetkili sağlık sigortasına başvurunun yapıldığı gün dikkate alınmaktadır

3.3.3.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

İşsizlik Ödeneği

İş piyasasına amade olan işsizlere, ön sigortalılık koşulunun yerine getirilmesi halinde “İşsizlik Parası” (Arbeitslosengeld) ödenmektedir. İşsizlik parasında uygulanan genel kural işsizlik müracaatından geriye doğru 2 yıl içinde en az 52 hafta süresiyle işsizlik sigortası primi ödenmiş olmasıdır. Hak sahibinin 25 yaşın altında olması halinde, işsizlik kaydından geriye doğru 1 yıl içinde en az 26 haftalık prim süresi talep edilmektedir.

İşsizlik Parası, asgari 20 hafta süreyle ödenmektedir. Ödeme süresi, geçmiş dönemdeki tüm çalışma süreleri içerisinde en az 156 hafta (3 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş bulunan hak sahipleri için 30 haftaya, 40 yaşını doldurmuş ve son 10 yıl içinde en az 312 hafta (6 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş hak sahipleri için 39 haftaya, başvuru tarihinde 50 yaşını aşmış ve son 15 sene içinde en az 468 hafta (9 yıl) prim ödemiş hak sahipleri için 52 haftaya yükseltilmektedir. İşsizlik parası, emeklilik sigortası kurumlarınca mesleki rehabilitasyona tabi tutulan hak sahiplerine istisnai olarak 78 hafta süreyle ödenebilmektedir.

İşsizlik parası miktarı, hak sahibinin son bir yıllık ortalama net gelirinin % 55’i oranında olup, 20-52 hafta arasında değişen süre için ödenebilmektedir. Hak sahibine, birlikte yaşadığı ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri için ilave ödeme yapılmaktadır. İşsizlik parası için tavan ücreti 6.060,00 avro olarak belirlenmiştir.

İşsizlik sigortası kapsamında, işsizlik parası alma süresi dolan işsizlere, hak sahibinin herhangi bir geliri olmaması şartına bağlı olarak “Muhtaçlık Ödeneği” (Notstandshilfe) yardımıyla bulunmaktadır. Muhtaçlık süresine bağlı olarak yapılan bu yardımın miktarı, işsizlik

parasının %92-95'i oranında değişmekte olup, hesabında hak sahibinin veya birlikte yaşadığı aile fertlerinin gelirleri dikkate alınmaktadır.

2023 yılında ortalama toplam 122.972 kişi (52.020'si kadın) işsizlik parası almış ve 114.656 kişi (48.707'i kadın) ise muhtaçlık ödeneğinden faydalanmıştır.

Gelir Vergisi İndirimi (Familienbonus)

2019 yılından itibaren yürürlüğe giren bu sistemle, aileler üzerindeki gelir vergisi yükü hafifletilmeye çalışılmıştır. Bu sistemde her bir çocuk için kişinin ödemesi gereken gelir vergisinden (matrahından değil) doğrudan bir indirim yapılmaktadır. Bu sistemde yapılacak indirim miktarı en fazla, kişinin ödemiş olduğu gelir vergisi ile sınırlı olmaktadır. Bu sistemde ailelerin gelir vergisi borcundan, Ocak 2019'dan Haziran 2022'ye kadar aylık 125 (Yılda 1500 avro) avro, Temmuz 2022 tarihinden itibaren aylık 166,68 avro (Yılda 1750 avro) ve 2023 yılından itibaren ise 2000 avro doğrudan düşülecektir. Bu yardım kural olarak her bir çocuğu 18 yaşına kadar yapılmaktadır.

Aylık Dışı Özel Yardımlar

Avusturya bütçe kaynaklarından emeklilere yapılan aylık dışı özel yardımlar, AB üyesi ülkelere, İsviçre'ye ve Avrupa Ekonomik Alanı ülkelere yapılan aylık havalelerine yansıtılmakta, ancak ülkemizde ikamet eden ve aylıkları Türkiye'ye havale edilen vatandaşlarımız ise bu uygulamadan yararlanamamaktadırlar.

3.3.4. Sosyal Yardımlar

Şahsi gelir veya kazançları ile kendilerinin ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin geçimini sağlayamayanlara, ihtiyaç duyulan süre ile sınırlı "İhtiyaç Odaklı Asgari Güvence Yardımı" ödenmektedir. 2022 yılı için belirlenen ve avro olarak 12 ay süreyle ödenen asgari güvence parasının sınırları aktüel olarak şöyledir:

Tek Yaşayan	Eşler	Çocuk Başına
1.053,64	1.580,46	284,48

Asgari Güvence Yardım miktarının hesabında esas alınan çocuk başına 284,48 avro tutarındaki sınır en düşük düzeyi göstermekte olup Federal Eyalet tarafından daha yüksek sınırlar uygulanabilmektedir.

Asgari Güvence Yardımı, hak sahibine bakmakla yükümlü aile fertlerinden belli koşullarda geri talep edilmekte ayrıca ödenmesi hak sahibinin geçimini sağlamak için önce şahsi gelirlerini

veya servetini (6.321,84 avroya kadar birikim dikkate alınmaz) devreye sokma koşuluna bağlanabilmektedir.

Avusturya İstatistik Kurumu, sosyal yardım alanların milliyetlerine göre dağılımına ilişkin istatistik tutmadığı gibi, Avusturya Sosyal Yardım Kurumu da konuyla ilgili veri paylaşımında bulunmamaktadır. Avusturya İstatistik Kurumu verilerine göre, 2023 yılı ortalamasına göre Avusturya genelinde toplam 262.000 kişi Asgari Geçim Yardımı'ndan faydalanmıştır.

2023 yılında ortalama 114.656 kişi Muhtaçlık ödeneği (Notstandshilfe) 122.972 kişi ise İşsizlik parası (Arbeitslosengeld) almıştır.

3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

3.4.1. Sayısal Veriler

2023 yılında Avusturya nüfusunun 447.655'i 05-09, 438.022'si 10-14, 446.517'si ise 15-19 yaş grubunda bulunmaktadır. Avusturya genelinde ilk ve orta dereceli okullarda toplam 1.130.645 öğrenci bulunmakta olup bunlardan 219.715'i yabancı ülke vatandaşıdır ve bunların 14.962'si Türk vatandaşıdır.

3.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2022-2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türleri	Genel	Yabancı	Türk
İlkokul	359.964	78.699	5.353
Ortaokul	213.081	50.701	4.117
Özel Pedagoji Okulu	14.610	4.358	443
Politeknik Okulu	14.613	3.994	309
Genel Liseler	217.124	34.064	1.104
Meslek Okulları	116.746	18.048	1.594
Orta Dereceli Meslek Lisesi	49.711	9.389	778
Yüksek Dereceli Meslek Lisesi	144.796	20.462	1.294
Toplam	1.130.645	219.715	14.992

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.4.1.2. Öğretmenlerin Sayısı

2022-2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türleri	Erkek	Kadın	Toplam
İlkokul	3.013	36.076	39.089
Ortaokul	8.474	23.204	31.678
Özel Pedagoji Okulu	776	4.702	5.478
Politeknik Okulu	880	1.209	2.089
Genel Liseler	8.129	15.545	23.673
Meslek Okulları	3.097	1.716	4.813
Orta ve Yüksek Dereceli Meslek Lisesi	10.735	12.909	23.673
Toplam	35.104	95.361	130.493

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.4.1.3. Avusturya Yüksek Okullarında Okuyan Öğrenci Sayıları

2023 Kış Yarıyılı

Yüksek Öğretim Kurumları	Genel	Yabancı	Türk
Devlet Üniversiteleri	312.494	56.314	684
Özel Üniversiteler	20.038	7.920	92
Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri	54.137	5.621	38
Pedagoji Yüksek Okulları	47.003	---	---
Toplam	433.672	69.855	814

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.4.1.4. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Eyaletlere Göre Dağılımı

2022-2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Eyaletler	Genel	Yabancı	Türk
Burgenland	2.557	212	6
Kaernten	7.362	785	16
Aşağı Avusturya	17.311	1.541	176
Yukarı Avusturya	22.521	2.752	219
Salzburg	7.989	1.357	106
Steiermark	15.218	1.832	118
Tirol	10.258	1.477	105
Vorarlberg	6.735	1.057	169
Viyana	18.215	5.299	549
Genel Toplam	108.166	16.312	1.464

Kaynak: https://www.dnet.at/Amis/Datenbank/DB_Lehrlingsstatistik.aspx

2023 yılında Avusturya genelinde toplam 108.266 genç meslek eğitimine devam etmiştir.

Meslek Eğitime Devam Edenlerin Sektörlere Göre Dağılımı

2023 yılı itibarıyla

SEKTÖRLER	Çırak	Yabancı	Türk Gençleri
Esnaf-Sanatkâr	46.666	6.073	623
Sanayi	16.804	1.914	185
Ticaret	14.763	2.575	261
Banka-Sigorta	1.364	221	11
Taşıma-Ulaştırma	2.981	493	47
Turizm-Eğlence	7.195	1.525	61
Bilgi İletişim	2.802	377	25
Ticaret Odası Dışı	9.822	1.169	83
İşletmeler Üstü	5.869	1.965	168
Genel Toplam	108.266	16.312	1.464

Kaynak: Ekonomi Eğitimi Araştırma Enstitüsü

2023 yılında Avusturya genelinde yaklaşık 66.272 işletmede meslek eğitimi verilmiştir. İstatistiklere göre, her yıl 10.000 kadar genç herhangi bir mesleki eğitim kurumuna devam etmeksizin veya eğitimlerini tamamlamaksızın diplomasız olarak öğrenim hayatlarını sonlandırmaktadır.

3.5. GÖÇ VE UYUM

3.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Avusturya, bir göç ülkesi olmadığını her vesile ile iddia ediyor ve gündemde tutuyor olsa da, iş gücü piyasalarında yaşanan gelişmeler, yabancı işgücünün kontrollü bir şekilde ülkeye gelmesine imkân sağlandığını göstermektedir. Özellikle, yerli iş gücü ile doldurulamayan nitelikli işgücü açığı, AB ve üçüncü ülke vatandaşları ile kapatılmak istenmektedir. Bu gaye ile oluşturulan yasal zeminde, her yıl açıklanan meslek dallarındaki personel ihtiyacı için ülkemizden de başvuru yapılabilmektedir. Bu başvurular, başvuru sahibinin yaşı, yabancı dil bilgisi seviyesi, mesleki eğitimi ve meslek deneyimi kapsamında ve belli bir puanlama sistemi esas alınarak değerlendirilmektedir. Göçmen adayının, niteliğine uygun bir işyeri bulduğunu belgelemesi ve toplam 75 puandan en az 50 puan alacak niteliğe sahip olması zorunludur. Aynı şekilde, çok üst düzey kalifikasyona sahip yabancı iş gücünün istihdamında da benzeri puanlama sistemi uygulanmakta, ancak başvuru sahibinden 100 toplam puandan en az 70 puan alması beklenmektedir. Bu kapsamda çalıştırılacak kişilere ödenecek asgari brüt ücret sınırı da ilgili Bakanlık tarafından belirlenmektedir.

Öte yandan; Avusturya’da yükseköğrenimlerini tamamlayan üçüncü ülke vatandaşlarına, tahsillerini bitirdikleri tarihten itibaren 12 ay içinde eğitim alanlarına uygun bir iş bulmaları halinde, oturma ve çalışma izni verilmesi yasal zorunluluktur. Bu kesimden bir kişiyi istihdam edecek işverenlerin en az 2.925,00 avro (2023 yılı için) tutarında bir aylık brüt ücret ödemeyi taahhüt etmesi gerekmektedir.

Avusturya’da yükseköğrenim gören üçüncü ülke vatandaşları da Yabancı İşçi İstihdam Yasası hükümlerine tabi olup, bunlar da çalışma izni almak suretiyle, belli saat ve kazanç sınırında çalışma hakkına sahiptir. Bu tür istihdam ilişkisi için düzenlenecek çalışma izni, iş piyasası incelemesine tabi olmayıp, işverenlerin başvurusu ile gerçekleşmektedir. Haftalık çalışma saatinin daha uzun süre öngörülmesi halinde, yerel makamlar (AMS), iş piyasasındaki gelişmeleri ve ihtiyaçları esas alarak karar vermektedir.

Avusturya’da mukim bir işletme veya işveren, İş Piyasası Servisi’nin (AMS) aranılan niteliklere sahip kilit personel ihtiyacına cevap verememesi halinde üçüncü ülkelerde kilit personel getirebilmektedir. Bu statüde istihdamı düşünülen personel için de puanlama sistemi uygulanmakta olup 75 tam puandan en az 50 puana ulaşılması gerekmektedir.

Avusturya Federal İşçileri Bakanlığı bünyesinde bağımsız bir organ olarak kurulan “Avusturya Göç Kurulu” bir rapor yayınlamıştır. Rapor hükümetin göç ile ilgili politikaların belirlenmesinde ana metin olarak kullanılacak olup Rapor’da öne çıkan başlıklar aşağıda özetlenmiştir:

- Avusturya’daki sosyal barışın uzun vadede korunması için; devlet ve toplumsal düzeyde; eğitim, ekonomi, iş piyasası, sağlık ve kamu güvenliğinin dengede kalması gerekmektedir.

- Göç ve iltica politikasının oluşturulmasında ve uygulanmasında ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içerisinde olması sağlanmalıdır,
- Ekonomi; planlı, yönlendirilmiş ve kalifiye işgücüne ihtiyaç duymaktadır,
- Avusturya demografik olarak yaşlanıyor olsa bile, göçmenler azalan işgücünün tamamını ikame etmemelidir. Azalan emek arzı innovasyon ve verimlilik ile kapatılmalıdır,
- Göçün gerçekleşmesinden önce değerler tanıtımının yapılmasına önem verilmelidir,
- Göç politikasına ilişkin yasal mevzuatta yerel halkın kabulü gözetilmelidir. Kamusal onay demokrasinin esaslarından,dir,
- Yerel ve Avrupa çapında Avusturya göç yasa kitabı ve Avrupa Göç Hukuku ile sade ve bütüncül yabancılar hukukunun oluşturulması gerekmektedir,
- Açık iç sınırların korunması için güvenli dış sınırlara ihtiyaç bulunmaktadır. Birden fazla ülkeyi ilgilendiren dış sınır korumasının direk EU sınır güvenliği ile sağlanması gerekmektedir,
- Mobil hizmet birimleri aracılığıyla göç yolu ve süreçleri konusunda korumaya muhtaç kişilerin güvenliklerinin sağlanacağı yeni bir koruma sisteminin kurulması gerekmektedir,
- Planlı göç uzun vadede yönetilebilirliği açısından, hem daha güvenli hem de göç alan ülke vatandaşları bakımından kabul edilebilir olacaktır,
- Gönüllülük ilkesi ile sığınmacı toplumsal katılımı teşvik edilmelidir,
- Yabancı üniversite öğrencileri için uzun vadeli planlama yapılmalı ve bu potansiyel özellikle Avusturya için değerlendirilmelidir,
- Etkili iltica politikası için, Avrupa ülkeleri nezdinde veya çok taraflı olarak geri kabul sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Korumaya muhtaç olmayan kişilerin hızlı bir şekilde ülkelerine kabulü sağlanmalıdır. Göç alınan ülkelerle işbirliğinin temini için hükümetlerin ve Avrupa'nın girişimleri gerekmektedir.

Federal İşleri Bakanlığı 2023 yılında AB üye ülkeleri dışından gelen ve oturma izni hamili bulunan yabancıların sayısını 550.262 (274.032'si erkek) olarak vermektedir. Bu grup yabancılarda Türk vatandaşları 114.150 (%20,74) ile ilk sırayı alırken, Sırp vatandaşlarının sayısı 108.767 (%19,77) şeklinde ifade edilmektedir. Süresiz oturma izni (Daueraufenthalt) hamili bulunan 333.755 yabancı ülke vatandaşının %23,14'ü (77.246) Türk vatandaşdır.

2023 yılında 14.013'ü kadın toplam 59.232 yabancı Avusturya'dan iltica talebinde bulunmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine oranla %47 oranında düşüş kaydedilmiştir. İlk 10 sırada aşağıdaki ülkeler yer almaktadır. Türkiye bu sıralamada 3'üncü sırada yer almaktadır.

Suriye	21.409
Afganistan	8.567
Türkiye	7.769
Fas	6.948
Pakistan	1.493
Somali	1.469
Bangladeş	1.431
Hindistan	1.329
Mısır	1.234
Rusya	1.082

Avusturya’da ırkçılıkla mücadele etmek ve toplumsal duyarlılığı artırmak üzere 1999 senesinde kurulan ZARA (Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit) isimli sivil toplum kuruluşu, çalışmaları hakkında düzenli olarak yıllık raporlar hazırlamaktadır. “İrkçilik Raporu” adıyla yayınlanan raporların sonuncusu 2019 yılına ait olup bu yıl içinde tespit edilen eylemlere bu raporda yer verilmekte ve kuruluşa intikal eden veya ettirilen yabancı aleyhtarı tüm girişimler sıralanmaktadır.

ZARA’nın 2023 Yılı İrkçilik Raporunda, rapor döneminde 1.302 ırkçı eylemin kayıt altına alındığına ve bu eylemlerin internet ortamı, kamusal alan ve hizmet sektöründe belirlendiğine dikkat çekilmektedir. Eylemlerin, vuku bulduğu alanlara göre oransal dağılımı aşağıda verilmektedir:

Kayıt Altına Alınan Eylemler

Kategoriler	2023 Yılı
İnternet Üzerinden Yayın	%58,2
Kamusal Alan	%15,9
Hizmet Sektörü ve Hizmet Sunumu	%11
Devlet Makamları ve Kurumları	%8,4
Polis Teşkilatı	%4,5
Siyasi Hayat ve Basın/Yayın Kuruluşları	%1,6
Çalışma Hayatı	%0,4

Kaynak: https://assets.zara.or.at/media/rassismusreport/ZARA_RassismusReport_2023_DE.pdf

3.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

3.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2024 yılı itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Çatı Dernekleri	15
Ticari/İşadamı Dernekleri	4
Hemşeri-Yöre Dernekleri	15
Diğer (Tematik) Dernekler	27
Toplam	61

Kaynak: Viyana Başkonsolosluğu

3.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	-
Ulusal Meclis	2
Federal Meclis	-
Eyalet Meclisi	4
Toplam	6

Kaynak: Avusturya Parlamentosu (www.parlament.gv.at)

Avusturya, eyalet sistemine dayalı demokratik bir cumhuriyettir. Egemenlik millete aittir. Siyasi yapısında, “Ulusal Meclis” (Nationalrat) ve “Federal Meclis” (Bundesrat) olarak adlandırılan çift kanatlı parlamento esası benimsenmiştir. Yasama yetkisini kullanan Ulusal Meclis’in 183 üyesi, her 5 yılda bir yapılan genel seçimlerle belirlenmektedir. Kanunları veto etme yetkisine sahip Federal Meclis, eyalet parlamentolarınca seçilen 60 üyeden oluşmaktadır. Bu Meclis’in üye sayısı, yasal bir sınırlamaya tabi tutulmayıp, 10 yılda bir yapılan “Genel Nüfus Sayımı” verileri ışığında tespit edilmektedir. Dokuz Federal Eyalet, nüfus büyüklüklerine göre değişen sayıda kendilerine tahsis edilmiş (3-12) temsilcilerini, kendi seçim dönemleri süresince seçerek görevlendirmektedir.

4. AZERBAIJAN

4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

4.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	*Diğer Yabancılar	*Türk
Erkek	5.070.024	45.748	11.619
Kadın	5.110.746	34.780	2.893
Toplam	10.180.770	80.528	14.512

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu, Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

*31.12.2023 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan yabancıların sayısı

4.1.2. Azerbaycan'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Azerbaycan Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı
2023	1	784
2022	-	965
2021	1	646
2020	-	1.601
2019	-	4.800

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

*31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	435	389	824
16-25	2.338	1.096	3.434
26-50	6.747	1.248	7.995
51-64	1.872	126	1.998
65 +	227	34	261
Genel Toplam	11.619	2.893	14.512

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

* 31.12.2023 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan vatandaşlarımızın sayısı

4.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

*31.12.2023 tarihi itibarıyla

Rayon / İl	Erkek	Kadın	Toplam
Abşeron	513	129	642
Ağcabedi	10	1	11
Ağdam	30	4	34
Ağdaş	11	2	13
Ağstafa	4	0	4
Ağsu	6	1	7
Astara	2	1	3
Bakü şəhri	5.759	1.951	7.710
Balaken	13	3	16
Berde	11	5	16
Beylegan	5	0	5
Bilesuvar	11	0	11
Cebrayıl	2	1	3
Celilabad	6	3	9
Daşkəsən	35	0	35
Füzuli	790	27	817
Gədəbəy	18	1	19
Gence şəhri	428	103	531
Goranboy	7	0	7
Göyçay	19	8	27
Göygöl	1.167	9	1.176
Hacıgabal	18	1	19
İmişli	20	3	23
İsmayıllı	2	1	3
Kelbəcər	158	0	158
Kürdəmir	19	1	20
Laçın	91	0	91
Lenkeran	37	13	50
Lerik	1	1	2
Masallı	9	0	9
Mingəçevir	28	3	31
Naftalan	3	0	3
Nahçıvan Özerk	12	3	15
NÖC Culfa	1	0	1
NÖC Kengerli	1	1	2
NÖC Nahçıvan şəhri	931	518	1.449
NÖC Ordubad	1	1	2
NÖC Şahbuz	1	2	3
NÖC Sederek	3	1	4
NÖC Şerur	4	2	6
Neftçala	5	1	6
Oğuz	1	1	2
Gah	6	0	6
Gazah	8	1	9

Gebele	19	6	25
Guba	14	2	16
Gubadlı	103	0	103
Gusar	11	2	13
Saatlı	8	2	10
Sabirabad	12	2	14
Şabran	93	6	99
Salyan	7	0	7
Şamahı	5	4	9
Samuh	5	0	5
Şeki şəhri	14	2	16
Şemkir	31	4	35
Şirvan şəhri	10	5	15
Siyezen	16	2	18
Sumgayıt şəhri	195	26	221
Şuşa	84	2	86
Terter	3	0	3
Tovuz	15	2	17
Ucar	1	0	1
Haçmaz	43	11	54
Hızı	14	1	15
Hocavend	527	4	531
Yevlah	19	2	21
Zagatala	19	2	21
Zengilan	144	2	146
Zerdab	0	1	1
Genel Toplam	11.619	2.893	14.512

Kaynak: Azərbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

* 31.12.2023 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan vatandaşlarımızın sayısı

4.1.5. Azerbaycan'daki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

*31.12.2023 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Geçici oturma izni	Daimi oturma izni	Toplam
Türkiye	13.352	1.160	14.512
Diğer	-	-	80.528
Toplam Yabancı	-	-	95.040

Kaynak: Azərbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

* 31.12.2023 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan vatandaşlarımızın sayısı

4.1.6. Azerbaycan'a Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıllar <i>(Son Beş Yıl)</i>	Gelen	Ayrılan
2023	378.204	375.727
2022	311.880	311.629
2021	197.986	191.627
2020	160.513	162.270
2019	316.624	315.626

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2023	260	28	297

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Konsolosluk Bölümü

4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

4.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Asgari Ücret Artırıldı

5 Ocak 2023 tarihinde yayınlanan Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kararıyla, 01 Ocak 2023 tarihinden itibaren asgari ücret 300 AZN'den 345 AZN'ye çıkartılmıştır.

Ayrıca, asgari emekli aylığı miktarının da 240 AZN'den 280 AZN'ye çıkarılmasına ilişkin Bakanlar Kuruluna gerekli işlemlerin yapılması için talimat verilmiştir.

Devlet Bütçesinden Finanse Edilen Bazı Kurum/Kuruluşlarda Aylık Ücretler %15 Artırıldı

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının 13 Ocak 2023 tarihli Kararlarıyla 01 Ocak 2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, devlet bütçesinden finanse edilen bazı kurum ve kuruluşların çalışanlarının aylık ücretleri ortalama %15 artırıldı.

155 No'lu İş Sağlığı Ve Güvenliği Ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme Onaylandı

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 01.02.2023 tarihinde kabul edilen “155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşmenin onaylanmasına ilişkin Kanun” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 08.02.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Devlet İstihdam Ajansı Avrupa Sosyal Ağına Üye Olarak Kabul Edilmiştir

Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığına bağlı Devlet İstihdam Ajansı Avrupa Sosyal Ağına (European Social Network - ESN) üye olarak kabul edilmiştir.

2023-2025 Genel Toplu Sözleşmesi Onaylanmıştır

17 Mart 2023 tarihinde, Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, Azerbaycan Sendikalar Konfederasyonu ve Azerbaycan Cumhuriyeti Girişimciler (İşverenler) Örgütleri Ulusal Konfederasyonu, Azerbaycan Cumhuriyeti tarafından imzalanan veya taraf olunan uluslararası anlaşmalara, Uluslararası Çalışma Örgütü konvansiyonlarına, diğer uluslararası yasal normlara ve Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatına dayanılarak, 2023-2025 yılları için, sosyo-ekonomik ve çalışma ilişkilerine ilişkin mutabık kalınan görüşlerini ve ortak faaliyetlerini belirleyen Genel Toplu Sözleşme akdetmişlerdir.

Sözleşme, sosyal ortaklık sisteminin bir parçasıdır ve sektörel anlaşmaların işlenmesi ve akdedilmesi için temel oluşturur.

Taraflar, karşılıklı ilişkileri sosyal ortaklık ilkelerine dayalı olarak geliştirmeye, sosyal-çalışma ilişkilerini sosyal diyalog, toplu sözleşme ve anlaşmalar yoluyla düzenlemeye çalışacaklarını ve Sözleşme ile belirlenen yükümlülük ve anlaşmalara uyacaklarını beyan etmişler.

İşsizlik Sigortası Fonu’nun Bütçe Fazlası Yatırıma Yönlendirilecek

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının 17.04.2023 tarihinde onayladığı kanun değişiklikleri ve kararlarla Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığına bağlı Devlet İstihdam Ajansı tarafından yönetilmekte olan İşsizlik Sigortası Fonu’nun bütçe fazlası yatırımlara yönlendirilebilecektir.

Söz konusu yatırımlardan elde edilecek gelirler Bakanlığın önerileri ile Cumhurbaşkanının onayıyla aşağıdaki alanlarda paylaşılarak harcanacaktır:

- Yatırım faaliyetleri ile ilgili giderlerin karşılanması ve tekrar yatırım amaçları;
- “İstihdam Hakkında” Kanunda öngörülen istihdam programları ile ilgili reformların finanse edilmesi;
- Savaş malulleri ve şehit ailelerinin sosyal güvenliği ile ilgili programların finanse edilmesi;
- İşgalden kurtarılan bölgelerde sosyal altyapının oluşturulması ile ilgili giderler;
- Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınca belirlenen diğer alanlar.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı “İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi” Kurulmasına İlişkin Karar İmzalamıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının 23.05.2023 tarihli Kararıyla, Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığına, Bakanlığa bağlı Devlet Emek Müfettişliği Servisinin Merkezi Laboratuvarı yerinde/temelinde iki ay içinde “İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi” kamu tüzel kişiliği kurulması talimatı verilmiştir.

Söz konusu Karar, Müfettişliğin faaliyetini optimize etmenin yanı sıra, iş sağlığı güvenliği ve işyerlerinin denetlenmesi alanındaki yönetimin iyileştirilmesini hedeflemektedir.

Merkez, iş sağlığı güvenliği ve işyeri sertifikasyonu alanlarında işverenlere hizmet verecek ve bu alanlarda eğitimler vererek, işçi hakları, işçi sağlığı ve güvenliği alanlarında işverenlere danışmanlık hizmetleri ve metodik destek sağlayacaktır.

Merkezin harcamaları ve faaliyetleri, Devlet İş Sağlığı ve Güvenliği Fonu'ndan ödemeler, faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden ve kanunen yasaklanmayan diğer kaynaklardan finanse edilecektir.

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) 5. Çalışma Bakanları Konferansı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Prof. Dr. Vedat Işıkhon, “İİT Üyesi Ülkelerde Yenilikçi Çözümler ve İşgücü ve İstihdam Hizmetlerinin Dijitalleştirilmesi” temasıyla 21-23

Kasım 2023 tarihlerinde Bakü’de düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) 5. Çalışma Bakanları Konferansı’na katılmak üzere Azerbaycan’a resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Azerbaycan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sahil Babayev'in ev sahipliğinde yapılan toplantıya İİT Genel Sekreteri Hüseyin İbrahim Taha ve üye ülkelerden 20 bakan katılım sağlamıştır.

4.2.2. Sayısal Veriler

4.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	Ücretli/Sözleşmeli Sayısı			*Çalışma İzinli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Genel Çalışabilir Nüfus			5.249.700			
Genel Çalışan Nüfus	2.587.700	2.375.600	4.963.300			
İş Sözleşmeli Çalışan Sayısı			1.741.800			
Toplam Yabancı Çalışan Sayı	11.445	3.397	14.842	8.118	1.097	9.215
Türk Çalışan Sayısı	5.360	284	5.644	4.903	198	5.101

Kaynak: *Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu

**Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

*** Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	*Ücretli/Sözleşmeli Sayısı			**Çalışma İzinli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
18-25	165	17	182	329	16	345
26-50	3.979	240	4.219	3.684	175	3.859
51-64	1.121	26	1.147	838	7	845
65 +	95	1	96	52	0	52
Genel Toplam	5.360	284	5.644	4.903	198	5.101

Kaynak: * Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

** Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.2.2.3. Çalışan Türk Vatandaşlarının İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	*Ücretli / Sözleşmeli Sayısı	İşkolu Adı	**Çalışma İzinli Sayısı
Tarım/Hayvancılık, Ormancılık ve Balık.	112	Tarım/hayvancılık, ormancılık ve balık.	124
Madencilik Sanayi	147	Madencilik sanayi	83
İmalat Sanayi	514	İmalat Sanayi	311
Elektrik Enerjisi, Gaz, Buhar vb. Teçhizat	6	Elektrik enerjisi, gaz, buhar vb. teçhizat	18
Su Teçhizatı; Kirli Su ve Atık Arıtma	19	Su teçhizatı; kirli su ve atık arıtma	4
İnşaat	2.467	İnşaat	3.660
Toptan ve Perakende Ticaret; Nakliyat Araçlarının Tamiri	790	Toptan ve Perakende Ticaret; Nakliyat Araçlarının Tamiri	181
Nakliyat ve Depo İşletmesi	124	Nakliyat ve depo işletmesi	90
Sosyal İaşe	308	Sosyal iâşe	218
Enformasyon ve İletişim	67	Enformasyon ve iletişim	24
Maliye ve Sigorta Faaliyeti	75	Maliye ve sigorta faaliyeti	42
Gayrimenkul ile İlgili İşlemler	44	Gayrimenkul ile ilgili işlemler	30
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyet	389	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet	5
Kamusal ve Yardımcı Hizmetlerin	51	Kamusal ve yardımcı hizmetlerin	73
Devlet Yönetimi, Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik	4	Devlet Yönetimi, Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik	0
Eğitim	99	Eğitim	39
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	191	Sağlık ve sosyal hizmetler	167
Dinlenme, Eğlence, Güzel Sanatlar Alanlarındaki Faaliyet	34	Dinlenme, Eğlence, Güzel Sanatlar Alanlarındaki Faaliyet	28
Diğer Alanlardaki Hizmetler	203	Diğer alanlardaki hizmetler	4
Toplam	5.644	Toplam	5.101

Kaynak: * Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

** Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.2.2.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Asgari Aylık Ücret AZN	Genel Ortalama Aylık Ücret AZN
Genel Asgari Ücret	345	
Tarım/Hayvancılık, Ormancılık ve Balıkçılık		559,0
Madencilik Sanayi		3347,5
İmalat Sanayi		844,3
Elektrik Enerjisi, Gaz, Buhar vb. Teçhizat		959,7
Su Teçhizatı; Kirli Su ve Atık Arıtma		710,2
İnşaat		1055,0
Ticaret; Nakliyat Araçlarının Tamiri		631,2
Nakliyat ve Depo İşletmesi		1278,0
Turistlerin Yerleştirilmesi ve Sosyal İaşe		720,5
Enformasyon ve İletişim		1512,8
Maliye ve Sigorta Faaliyeti		2325,5
Gayrimenkul ile İlgili İşlemler		910,1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyet		1573,5
Kamusal ve Yardımcı Hizmetlerin Verilmesi		563,9
Devlet Yönetimi, Savunma, Sosyal Güvenlik		1356,4
Eğitim		713,3
Sağlık ve Sosyal Hizmetler		804,1
Dinlenme, Eğlence Güzel Sanatlar Alanlarındaki Faaliyet		726,1
Diğer Alanlardaki Hizmetler		1104,7
ORTALAMA		933,8

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu

4.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Azerbaycan Cumhuriyeti Vatandaşları	127.000		159.400		286.400	5,5
Toplam Yabancı	63		36		99	
Türk Vatandaşı İş Arayanlar	25		1		26	

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	0	0	0
26-50	16	1	17
51-64	9	0	9
65 +	0	0	0
Genel Toplam	25	1	26

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3. SOSYAL GÜVENLİK

4.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Sosyal Yardımlar Artırıldı

Azerbaycan Cumhurbaşkanının 13 Ocak 2023 tarihli Kararlarıyla sosyal yardımların miktarı 01 Ocak 2023 tarihinden geçerli olmak üzere artırılmıştır.

Sosyal Yardımlar

13 Ocak 2023 tarihi itibarıyla

Aylık Yardımlar	2022'de AZN	2023'te AZN
Yaşa Göre Yardım	180	220
Malullük Yardımı		
I Derece Malullere	220	270
II Derece Malullere	180	220
III Derece Malullere	120	150
Savaş Malullerine Yardımı		
I Derece Malullere	220	270
II Derece Malullere	180	220
III Derece Malullere	120	150
Askeri Görev Malullerine Yardımı		
I Derece Malullere	220	270
II Derece Malullere	180	220
III Derece Malullere	120	150
Şehit Ailelerine Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Aylığı	500	600
I Derece Malullere Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Aylığı	130	200
I Derece Malullere Bakanlara Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Aylığı	80	100
Ayrıca, Savaş Malullerine Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Aylığı:		
I Derece Malullere	400	500
II Derece Malullere	350	400
III Derece Malullere	300	330

18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Yardım	200	200
18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Bakanlar İçin Ayrıca Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ayılığı	80	100
Aile Reisini Kaybetmeye Göre Yardım (Her Aile Üyesi İçin)	100	120
Velilerini Kaybetmiş Ve Veli Himayesinden Mahrum Kalmış Çocukların Kayyumlarına	120	120
Sürekli Askeri Görevlilerin Çocukları İçin	120	120
Beşten Çok Çocuğu Olan Annelere Her Çocuk İçin	70	105
Bir Yaştan Küçük Çocuğu Olan Düşük Gelirli Ailelere Her Çocuk İçin	70	100
Evlat Edinilen Her Çocuğa	200	200
Evlat Edinilen Her Engelli Çocuğa	600	600
Bir Defalık Yardımlar		
Doğum Yardımı	300	500
Defin Yardımı	350	500

Not: 1 ABD Doları = 1,70 AZN

Emekli Aylıkları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapıldı

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 01.02.2023 tarihinde kabul edilen “Azerbaycan Cumhuriyeti Emekli Aylıkları Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 08.02.2023 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu değişikliğe göre; 01.02.2023 tarihinden itibaren asgari emekli aylığı miktarı 40 AZN artırılarak 280 AZN olarak belirlenmiştir.

Emekli Aylığı Miktarı Endeksleştirilerek Artırıldı

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının 10.02.2023 tarihli Kararı ile, 2022 yılı için aylık ortalama nominal maaşın yıllık büyüme oranına göre %14,7 oranında hesaplanarak 01.01.2023 tarihinden uygulanmak üzere artırılmıştır. Söz konusu artış 1,1 milyon emekliyi kapsamaktadır. Ayrıca, 2022 yılı ortalama enflasyon oranına uygun olarak, sigortalıların bireysel hesaplarındaki emeklilik sermayesi (biriken sigorta primi toplamı) da %13,9 artırılmıştır.

İşsizlik Sigorta Fonunun 2024 Yılı Bütçesi

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınca 26 Aralık 2023 tarihinde onaylanan ve 01 Ocak 2024 tarihinden yürürlüğe giren “İşsizlik Sigorta Fonunun 2024 yılı bütçesine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu”na göre; anılan Fonun 2024 yılı bütçe gelirleri 238 milyon AZN, harcamaları da 238 milyon AZN miktarında belirlenmiştir.

Devlet Sosial Mdafa Fonunun 2024 yılı bütçesi

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanına 26 Aralık 2023 tarihinde onaylanan ve 01 Ocak 2024 tarihinden yürürlüğe giren “Devlet Sosyal Mdafa Fonunun 2024 yılı bütçesine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu”na göre; anılan kurumun 2024 yılı bütçe gelirleri 6,9 milyar AZN, harcamaları da 6,9 milyar AZN miktarında belirlenmiştir.

İhtiyaç ltnn Düzeyi

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 05 Aralık 2023 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe giren “Azerbaycan’da 2024 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı’nca 26 Aralık 2023 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; yardıma muhtaç vatandaşlara devlet sosyal yardımının balanması amacıyla 2024 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyi 270 AZN (2023 yılı 246 AZN olmuştur) olarak belirlenmiştir.

Asgari Geçim Düzeyi

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 05 Aralık 2023 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe giren “Azerbaycan’da 2023 yılı için asgari geçim düzeyine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı’nca 26 Aralık 2023 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; 2024 yılı için asgari geçim düzeyi, ülke geneli için 270 AZN (2023 yılı 246 AZN olmuştur), çalışabilir nüfus için 287 AZN, emekliler için 222 AZN, ocuklar için 235 AZN olarak belirlenmiştir.

4.3.2. Sosyal Sigortalar

4.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %		İşveren Payı %		Devlet Katkısı %	Toplam %
	Kamu ve petrol sektörü	Özel ve petrol dışı sektör	Kamu ve petrol sektörü	Özel ve petrol dışı sektör		
Yaşlılık Maluliyet Ölüm	3	10	22	15	-	25
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-		-		-	-
* İş Kazası/Meslek Hastalığı	-		-	-	-	-
Sağlık/Hastalık/Analık	2	2	2	2	-	4
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-		-		-	-
İşsizlik	0,5	0,5	0,5	0,5	-	1
Bakım	-		-		-	-
Toplam Prim Oranı	5,5	12,5	24,5	17,5		30

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* İş kazası ve meslek hastalığı prim oranı risk derecesine göre belirlenir, maksimum %2 olup işveren tarafından ödenir ve özel sigorta şirketinde sigorta yapılır.

“Vergi Kanunu” Ve “Sosyal Sigorta Hakkında Kanun”da 20.12.2018 Tarihinde Yapılan ve 01.01.2019 Tarihinden Yürürlüğe Giren Geniş Kapsamlı Değişiklikler Sonrası Yeni Oran Düzenlemesi:

	Tüm Sektörler İçin 01.01.2019’dan Önceki Uygulama Kamu Sektörü İle Petrol Sektörü İçin 01.01.2019 Sonrası Uygulama	01.01.2019’dan İtibaren 7 Yılığına Özel Sektör ve Petrol Dışı Sektör İçin Uygulama
Aylık Ücretten Sosyal Sigorta Primi İşveren Payı	%22	200 AZN altında aylık ücret için: %22 200 AZN üstü aylık ücret için: 44 AZN + 200 AZN üstü miktarın %15’i
Aylık Ücretten Sosyal Sigorta Primi İşçi Payı	%3	200 AZN altında aylık ücret için: %3 200 AZN üstü aylık ücret için: 6 AZN + 200 AZN üstü miktarın %10’u
İşsizlik Sigortası İşveren Payı	%0,5	%0,5
İşsizlik Sigortası İşçi Payı	%0,5	%0,5
Zorunlu Sağlık Sigortası İşveren Payı	%2	%2
Zorunlu Sağlık Sigortası İşçi Payı	%2	%2
Aylık Ücretten Gelir Vergisi	01.01.2019’dan önce 173 AZN’ye kadar muaf, 01.01.2019’dan sonra 200 AZN’ye kadar muaf (Şehit çocuklarına 200+400 muaf) 200-2500 AZN arası ücretin %14’ü 2500 AZN üstü: 322 AZN + 2500 AZN üstü miktarın %25’i	8000 AZN altındakiler için tam muafiyet 8000 AZN üstündeki aylık ücret için %14 gelir vergisi ödenecek

4.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Emekli Sayısı	
	Genel	Türk
Yaşlılık Aylığı	565.666	12
Maluliyet Aylığı	224.669	0
Geride Kalanlar (Dul, Yetim) Aylığı	92.433	1
İş Kazası/Meslek Hastalığı Ödeneği	39.174	3
Hamilelik Ve Doğum İçin Ödenek	19.137	5
Belirli Yaşa Kadar Çocuk Bakım Ödeneği	22.998	1
İşsizlik		
Bakım		
Toplam	964.077	22

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Aylık/Ödenek Alan Türk Vatandaşı Sayısı
Yaşlılık aylığı	12
Maluliyet	
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	1
Toplam	13

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Azerbaycan Cumhuriyeti Vatandaşı	450	-	450
Toplam Yabancı	15	-	15
Türk	13	-	13

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.5. Aile Yardımları

4.3.2.5.1. Çocuk Parası Miktarları

Aylık yardımlar	2022'de AZN	2023'te AZN
18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Yardım	200	200
18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Bakanlar İçin Ayrıca Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Aylığı	80	100
Aile Reisini Kaybetmeye Göre Yardım (Her Aile Üyesi İçin)	100	120
Velilerini Kaybetmiş ve Veli Himayesinden Mahrum Kalmış Çocukların Kayyumlarına	120	120
Sürekli Askeri Görevlilerin Çocukları İçin	120	120
Beşten Çok Çocuğu Olan Annelere Her Çocuk İçin	70	105
Bir Yaştan Küçük Çocuğu Olan Düşük Gelirli Ailelere Her Çocuk İçin	70	100
Evlat Edinilen Her Çocuğa	200	200
Evlat Edinilen Her Engelli Çocuğa	600	600
Bir Defalık Yardımlar		
Doğum Yardımı	300	500
Defin Yardımı	350	500

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.5.2. Diğer Aile Yardımları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Azerbaycan Cumhuriyeti vatandaşı	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	63.665	303	-
Aile Başı Ortalama Yardım Miktarı	486,57 AZN		

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye bağlanan aylık asgari geçim yardımı

4.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Azerbaycan'da ikinci ayak emeklilik sistemi bulunmamakta ve zorunlu devlet sosyal sigorta sistemi uygulanmaktadır. Ancak, özel sigorta şirketlerinin uyguladığı isteğe bağlı hayat sigortası bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, asker, kolluk gücü vb. kamu görevlileri için emeklilik şartları ve aylık hesaplama usulleri farklılık göstermektedir.

4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

4.4.1. Sayısal Veriler

4.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Okul Türü	*Genel (2023/2024)	Yabancı	**Türk (2023/2024)
Anaokulu	118.000		79
İlkokul	1.700.000		825
Ortaokul			657
Lise			512
Genel Toplam	1.818.000		2.073

Kaynak: * Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu

**T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

4.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı (Örgün Eğitim Dışında Kalan Meslek Edindirmeye Yönelik Her Türlü Eğitim)

Eğitim Yılı	Azerbaycan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı Nezinde Meslek İhtisas Eğitim Müesseselerinin Sayısı	Öğrenci Sayısı
2017/2018	113	23.840
2018/2019	111	23.965
2019/2020	110	23.193
2020/2021	103	22.012
2021/2022	99	22.749
2022/2023	99	25.926

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Kurumu (2023/2024 eğitim yılına ilişkin bilgi açıklanmamıştır)

4.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı	
Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Lisans	4.159
Yüksek Lisans	37
Doktora	34
Tıpta Uzmanlık	6
Toplam	4.236

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

4.5. GÖÇ VE UYUM

4.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Azerbaycan Cumhuriyeti Göç Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılmıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisince 04.04.2023 tarihinde kabul edilen Azerbaycan Cumhuriyeti Göç Kanununda bazı değişiklikler yapılmasına ilişkin Kanun 16.05.2023 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak yayınlanmıştır.

Söz konusu değişiklikler, Azerbaycan’da geçici ve daimi oturma izni başvurularının esaslarında yenilik ve değişiklikleri içermektedir.

Yapılan önemli değişikliklerden biri şu şekildedir. Düzenlemeden önce bir yabancı, Azerbaycan Cumhuriyeti’nde kurulmuş bir tüzel kişiliğin yöneticisi ve yardımcısı konumunda bulunuyorsa ve kurucularından en az biri yabancı tüzel kişi veya gerçek kişi ise, geçici oturma izni için başvurabilmekteydi ancak yeni kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Azerbaycan’da yabancı sermayeli tüzel kişinin Azerbaycan’da kurulmuş ve ödenen kuruluş sermayesinin Ekonomi Bakanlığınca onaylanan miktardan az olmayan yabancı sermayeli tüzel kişiliğin yöneticisi veya o tüzel kişiliğin hisselerinin en az yüzde 51’ine sahip olan kurucusu geçici ikamet izni başvurusunda bulunabilmektedir

4.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

4.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	-
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	-
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	1*
İşadamları Dernekleri	3**
Spor Dernekleri	-
Diğerleri	-
Toplam	4

Kaynak: *Gençliğe Yardım Fonu (Vakfi) www.gyf.org.az

** Azerbaycan Türkiye İşadamları Birliği www.atib.az

Türkiye ve Azerbaycan İşadamları ve Sanayicileri İçtimai Birliği www.tuib.az

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği - Azerbaycan www.musiad.az

5. BELÇİKA

5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

5.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	5.743.850	764.362	18.527
Kadın	5.975.773	740.111	16.314
Toplam	11.719.623	1.504.473	34.841

Kaynak: Belçika İstatistik Enstitüsü (Statbel)

İstatistik Kurumu'nun (Statbel) verilerine göre, 01.01.2023 itibarıyla:

- Nüfusun %50,6'ı kadınlardan; %49,4'u da erkeklerden oluşmaktadır.
- Nüfus, yıllık %0,56 (66.852 kişi) artmıştır.
- 2023 yılında Belçika'ya giriş yapanların sayısı (250.492), Belçika'dan çıkış yapanların sayısından (121.214), daha fazla (129.278 kişi) olmuştur.
- Belçika'ya giriş yapanlar arasında ilk sırada bir müddet Belçika dışında yaşadıkten sonra dönen Belçikalılar yer almaktadır. Bunları Romenler, Fransızlar, Hollandalılar ve İtalyanlar takip etmektedir.
- 2022 yılında 104.000 olan yıllık demografik artış, 2023 yılında da devam etmiş ve toplamda yaklaşık 66.852 kişilik bir artış kaydedilmiştir. Bu artışın büyük bir kısmı Ukraynalı mültecilere ve diğer göçmenlere dayanmaktadır.

5.1.2. Belçika Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Belçika Uyuğunu Alan Vatandaşlarımızın Sayısı
2023	2.045
2022	1.797
2021	895
2020	882
2019	1.073

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

5.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

01.01.2023 itibarıyla

Vatandaş/Cinsiyet	Anvers Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	Brüksel Başkonsolosluğu Görev Bölgesi
Kadın	65.545	%47,48
Erkek	78.009	%52,52
Toplam	143.554	144.849

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

5.1.4. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Bölge Adı	Toplam
Flaman Bölgesi	18.463
Valon Bölgesi	11.583
Brüksel-Başkent Bölgesi	4.795
Genel Toplam	34.841

Kaynak: İstatistik Kurumu

5.1.5. Belçika'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Yabancı Nüfus		
Ülke	Sayı	%
AB UE-14	752.542	48,2
AB Yeni 13 Üyeleri	267.591	17,8
AB hariç	511.340	33,9
Kuzey Afrika	108.632	7,2
Sahara-altı Afrika	118.931	7,9
Batı Asya	134.230	8,9
Doğu Asya	50.074	3,3
Kuzey Amerika	15.204	1,0
Güney Amerika ve Karayipler	30.145	2,0
Okyanusya	486	0,03
Vatansız ve diğer	39.127	2,6
Toplam	1.504.473	100

Kaynak: Göç ve Yabancılar Haklarını Koruma Kurumu (Myria)

- 2023 yılı itibarıyla yabancı nüfus, toplam nüfusun %13,2'sine tekabül etmekte olup toplam 1.504.473 kişiye ulaşmıştır.
- Belçika'daki yabancı nüfusun çoğunluğu Avrupa kökenlidir (%62).

- İtalya, Fas ve vatandaşlarımızın sayısında düşüş devam etmektedir. Bu düşüşün başlıca nedeni Belçika vatandaşlığına geçiş gösterilmektedir. Vatandaşlarımızın oranı, 2008 itibariyle, %4,1 iken, 2023 yılı itibariyle, %2,3'e gerilemiştir.
- Belçika vatandaşlığını alan vatandaşlarımızın sayısı, aynı dönem itibariyle, 1.879'dur.
- Belçika vatandaşlığını alanların toplam sayısı, 01.01.2023 tarihi itibariyle, 2.360.124 kişi olmuştur. Toplam nüfusun %13,8'ini oluşturmaktadır.
- Belçika'da yabancı ikamet kimlik kartına sahip olanlar 1.504.473 kişi olmuştur. Toplam Nüfusun %9,7'sini oluşturmaktadır.
- Belçika, çifte vatandaşlık uygulamasını 9 Haziran 2007 tarihinde başlatmıştır; 2022 yılında, 41.173 kişi Belçika vatandaşlığını almıştır. Belçika vatandaşlığını alanlar bakımından ilk sırada Romanya, Afganistan ve Suriye vatandaşları gelmiştir.

5.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Konsolosluk	Doğan	Ölen	Evlenen
Anvers Başkonsoloslugu Görev Bölgesi	1.065	259	389
Brüksel Başkonsoloslugu Görev Bölgesi	936	253	327
Toplam	2.001	512	716

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

5.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İş Gücü Reformu

2023 yılı, Belçika'da önemli bir iş gücü reformunun hayata geçirildiği bir yıl olmuştur. Bu reform kapsamında, haftada dört gün çalışma hakkı tanınmış ve günlük çalışma saatleri on saate kadar çıkarılmıştır. Bu değişiklik, çalışanların iş-yaşam dengesini sağlamayı ve iş gücü verimliliğini artırmayı hedeflemektedir. Reform, özellikle yoğun iş temposu ve iş stresi yaşayan çalışanlar için büyük bir esneklik sunmaktadır. Hükümet, işverenlerin bu düzenlemeleri uygulaması için çeşitli teşvikler sağlamaktadır.

Uzaktan Çalışma Düzenlemeleri

COVID-19 pandemisi sürecinde yaygınlaşan uzaktan çalışma, 2023 yılında kalıcı hale gelmiştir. Çalışanların yaklaşık %35'i, haftada en az bir gün uzaktan çalışmakta ve bu oran büyük şehirlerde daha da yüksek olmaktadır. Hükümet, uzaktan çalışmayı teşvik etmek amacıyla işverenlere mali destek sağlamaktadır. Ayrıca, çalışanların uzaktan çalışma günlerinde daha fazla esneklik sunulmuştur. İşverenler, çalışanlarına hangi günlerin uzaktan çalışabileceği konusunda daha fazla seçenek sunma konusunda teşvik edilmektedir.

Asgari Ücret Artışı

2023 yılında Belçika'da asgari ücret, yıllık %3 oranında artırılmıştır. Yeni asgari ücret, tam zamanlı çalışanlar için brüt 1.940,80 € olarak belirlenmiştir. Bu artış, düşük gelirli çalışanların yaşam standartlarını iyileştirmek ve alım güçlerini artırmak amacıyla yapılmıştır. Hükümet, asgari ücret artışını, enflasyon oranlarına bağlı olarak belirlemekte ve çalışanların yaşam koşullarını iyileştirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, bu artış, birçok sektördeki toplu iş sözleşmeleri aracılığıyla uygulanmaktadır.

Sosyal Güvenlik Reformları

Sosyal güvenlik alanında da önemli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. 2023 yılı itibarıyla, çalışanların sosyal güvenlik katkı paylarının bazı kısımları kaldırılmış veya azaltılmıştır. Örneğin, düşük gelirli işçiler için sosyal güvenlik katkı payları yıllık olarak yaklaşık 100 € azaltılmıştır. Bu reform, özellikle ekonomik zorluklar yaşayan aileler için büyük bir mali rahatlama sağlamaktadır. Ayrıca, sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği için yeni fonlama modelleri üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

Çeşitlendirilmiş İstihdam Modelleri

Belçika hükümeti, istihdam modellerini çeşitlendirmek için çeşitli programlar geliştirmiştir. Esnek çalışma saatleri, yarı zamanlı işler ve freelance (serbest çalışan) çalışmalara olan destek artmıştır. Bu düzenlemeler, özellikle gençler ve uzun süre işsiz kalan bireyler için istihdamı artırmaya yönelik çeşitli teşvikler sunmaktadır. Belçika'da freelance çalışanlar için vergi

muafiyetleri ve kayıt kolaylıkları sağlanarak bu alandaki istihdamı destekleme çalışmaları devam etmektedir.

İstihdamda Çeşitlilik ve Kapsayıcılık

Hükümet, iş gücünde çeşitlilik ve kapsayıcılığı artırmayı hedefleyen politikaları teşvik etmektedir. Özellikle kadınların ve azınlık grupların iş gücüne katılımını artırmaya yönelik çeşitli programlar ve destekler sunulmaktadır. 2023 yılında, kadınların iş gücüne katılım oranının artırılması için özel burs programları ve eğitimler düzenlenmiştir. Ayrıca, işyerlerinde ayrımcılıkla mücadele etmek amacıyla denetim mekanizmaları güçlendirilmiştir.

Eğitim ve Yetenek Geliştirme Programları

Mesleki eğitim ve yetenek geliştirme, Belçika'daki iş gücünün niteliklerini artırmak için önem kazanmıştır. 2023 yılında, dijital becerilerin artırılması için yeni kurslar ve eğitim programları geliştirilmiştir. Özellikle teknolojik gelişmelerin hız kazandığı günümüzde, çalışanların dijital becerilerini geliştirmeye yönelik destekler sunulmaktadır. Hükümet, işverenlerle işbirliği yaparak sektörel ihtiyaçlara yönelik mesleki eğitim programları geliştirmekte ve bu programların finansmanını sağlamaktadır.

Satın Alma Gücü Primi

Belçika'daki iyi performans gösteren şirketler, çalışanlarına 2024 yılına kadar tüketim çeki şeklinde satın alma gücü primi verebileceklerdir. Bu prim, sosyal güvenlik ve vergi avantajlarından yararlanmayı da mümkün kılacaktır.

Geçici İş Sözleşmelerinde Düzenleme

İşverenlerin geçici iş sözleşmelerini art arda kullanmaları durumunda yeni bir katkı ödemesi getirilmiştir. Bu katkı, sosyal güvenlik üzerindeki yükü hafifletmek ve çalışan haklarını daha iyi korumak amacıyla uygulanmaktadır.

5.2.2. Sayısal Veriler

5.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Çalışma Çağındaki (15-64 yaş) Aktif (Çalışanlar ve İşsizler) ve Aktif Olmayan Nüfusun Cinsiyetlere ve Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2023 itibarıyla

Bölgeler	Nüfus Yapısı	Erkek	Kadın	Toplam
Brüksel Başkent Bölgesi	Toplam Nüfus	419.862	419.287	839.149
	Çalışan Aktif Nüfus	268.950	235.580	504.530
	İşsiz Nüfus	31.827	30.693	62.520
	Pasif Nüfus	118.405	154.014	272.419
Flaman Bölgesi	Toplam Nüfus	2.137.524	2.102.847	4.240.371
	Çalışan Aktif Nüfus	1.588.662	1.441.213	3.029.875
	İşsiz Nüfus	47.100	39.200	86.300
	Pasif Nüfus	510.671	615.943	1.126.614
Valon Bölgesi	Toplam Nüfus	1.170.477	1.175.399	2.345.876
	Çalışan Aktif Nüfus	758.128	658.282	1.416.410
	İşsiz Nüfus	70.431	55.196	125.627
	Pasif Nüfus	339.653	462.210	801.863
Belçika Toplamı	Toplam Nüfus	3.727.863	3.697.533	7.425.396
	Çalışan Aktif Nüfus	2.615.740	2.335.075	4.950.815
	İşsiz Nüfus	149.358	125.089	274.447
	Pasif Nüfus	968.729	1.232.167	2.200.869

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

Belçika İstatistik Kurumu'nun (Statbel) 31/03/2023 tarihinde yayımlanan verilerine göre; 2022 yılı Belçika iş piyasası Covid-19 pandemisinden önemli ölçüde olumsuz etkilenmiştir. Bu bağlamda;

- 20 - 64 yaş grubu arasındakilerde istihdam oranı %73,4'tür.
- 15 - 64 yaş grubundakilerin işsizlik oranı %6,2 olmuştur.
- Kadınların istihdamında artış %67,6, erkeklerde de ise %77,1 olmuştur.
- İşsizlik oranı, bütün yaş gruplarında olduğu gibi gençlerde de (15-24 yaş) artmış ve %19,6 olmuştur.
- Pandemi sonrası toparlanma sürecinde olan Belçika iş piyasası 2023 yılı itibarıyla, 2022 yılına göre istihdamda artış göstermiştir.
- 2023 yılının son çeyreğinde, 20-64 yaşların istihdam oranı %73,4 rekor seviyeye ulaşmıştır.
- İstihdam oranı, Flaman Bölgesinde %76,2, Valon Bölgesinde %66,3 ve Brüksel-Başkent Bölgesinde ise %70,1'dir.
- İşsizlik oranı, Flaman Bölgesinde %3,8, Brüksel-Başkent bölgesinde %10,5, Valon Bölgesinde ise %7,5 olmuştur.

Milliyet, Cinsiyet ve Bölgelere Göre İş Arayanların Sayıları

2023 yılı itibarıyla

Milliyeti	İş Arayanlar		
	Erkek	Kadın	Toplam
Belçikalı	201.083	172.679	373.762
AB Vatandaşı Yabancılar Toplamı	24.506	25.520	50.026
Belçikalılar dâhil AB Vatandaşları Toplamı	225.589	198.199	423.788
Türkler	1.889	1.855	3.744
AB Hariç Yabancılar Toplamı	41.805	47.539	89.344
Yabancılar Genel Toplamı	66.311	73.059	139.370
Genel Toplam	267.394	245.738	513.132

Kaynak: Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM)

5.2.2.2. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Belçika’da bağımsız çalışanların toplam sayısı, 2023 yılında, 824.296’si erkek; 454.874’si kadın olmak üzere 1.279.170 olarak kayda geçmiştir.

“Ana faaliyette bulunan statüsünde” olanların sayısı 1.217.243’e “Ek faaliyette bulunan statüsünde” olarak bağımsız çalışanların sayısı ise 61.927 olmuştur.

Meslekler itibarıyla bir önceki yıla göre bağımsız mesleklerde, sanayide, birincil sektörde, tarım sektöründe ve hizmet sektöründe artış; ticaret ve balıkçılık sektörlerinde ise düşüş kaydedilmiştir.

Belçika’da “bağımsız çalışan” ve “yardımcı eş statüsünde” olan yabancıların toplam sayısı, 2022 yılında 164.219 iken, 1 Ocak 2023 itibarıyla, 168.539’a ulaşmıştır. Yabancılar arasında ilk sırada Romenler, Hollandalılar ve Fransızlar gelmektedir.

5.2.2.3. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret

Belçika’da asgari ücret kanunla değil, sosyal tarafların müzakereleri neticesinde toplu sözleşmelerle belirlenmektedir. Bununla birlikte, işletme toplu sözleşmesi veya iş sözleşmesi ile daha yüksek bir ücret de öngörülebilmektedir.

Buna göre, 01.04.2023 tarihinden itibaren geçerli olan brüt asgari ücret (tam gün çalışma halinde) aşağıdaki gibidir:

18 yaş ve üstü olanlar (tam gün çalışma halinde)	1.725,21 avro
19 yaşında ve en az 6 ay hizmeti olanlar	1.770,99 avro
22 yaşında ve en az 12 ay hizmeti olanlar	1.791,34 avro

Bu ücretler esas alınarak ayrıca sektörler düzeyinde asgari ücretler tespit edilmektedir. Diğer yandan, bu ücretlerden evli veya bekâr olma durumuna göre %20 ile %40 arasında (sosyal sigorta ve vergi) kesintisi yapılarak net asgari ücretler hesaplanmaktadır. Net ücretlere ayrıca brüt ücretler içinde görülmeyen sosyal yardımlar/ödenekler eklenmektedir.

Ortalama Ücretler

2023 yılı itibarıyla

En Düşük Ücret Alan İlk Beş Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Garson	2.613
Kuaför	2.675
Hizmetçi	2.781
Satış Elemanı	2.920
Temizlikçi	2.979

En Yüksek Ücret Alan İlk Beş Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Genel Müdür	11.042
Müdür	8.570
Bilim İnsanı (Matematik ve İstatistik)	8.200
Bilim İnsanı (Fizik ve Kimya)	7.500
Mühendis	7.390

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

Belçika İstatistik Kurumu'nun (Statbel) 21.09.2023 tarihli verilerine göre 2022 yılı itibarıyla:

- Belçika'da, tam gün çalışma karşılığında, aylık ortalama brüt ücret 4.076 avrodur.
- Gençler ile yaşlılar arasındaki ücret farkı hala önemini korumaktadır.
- Brüksel ve çevresinde çalışanlar diğerlerine göre daha fazla kazanmaktadır.
- Yüksek lisans yapanlar, Belçika ortalamasına göre, %43 daha fazla kazanmaktadır.

5.2.2.4. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Belçika'da işçi ve işveren örgütlerinin ve toplu iş sözleşmelerin çalışma hayatı üzerindeki rolü son derece önemlidir. Çalışma şartlarına ve ücrete ilişkin konuların önemli bir kısmı, 5 Aralık

1968 Tarihli Toplu İş Sözleşmeleri ve Ortak Komisyonlara ilişkin Kanun hükümleri çerçevesinde toplu iş sözleşmeleri (TİS/CCT) ile belirlenmektedir.

Toplu iş sözleşmeleri; sektörler arası (Ulusal Çalışma Konseyi nezdinde) düzeyde, sektör düzeyinde (170 Ortak Komisyon ve Alt Ortak Komisyon nezdinde) ve işletme düzeyinde olmak üzere üç düzeyde ve iki yılda bir imzalanmaktadır.

Toplu iş sözleşmelerin önemli bir kısmı işletme düzeyinde imzalanmakta olup, son yıllarda her yıl ortalama, 2.600 toplu iş sözleşmesi imzalanmaktadır.

Sendikal Örgütlenme

Belçika'da üç ana sendika kuruluşu vardır:

- Belçika Hristiyan Sendikaları Konfederasyonu (CSC)
- Belçika'daki Çalışma Genel Federasyonu (FGTB)
- Belçika Liberal Sendikaları Genel Konfederasyonu (CGSLB)

Sendikalar; işletme düzeyinde, sektör düzeyinde, sektörler arası ulusal düzeyde ve Federatif kurumlar düzeyinde çeşitli faaliyetlere iştirak etmektedir.

İşletme düzeyinde, İşyeri Sendika Temsilciliklerine, İşyeri Önleme ve Koruma Komitesine, İşletme Konseyine, Avrupa İşletme Komitesine iştirak etmektedir.

Sektör düzeyinde, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan Toplu Sözleşme Ortak Komisyonlardaki görüşmelere katılmaktadır (CCT).

Sektörler arası ulusal düzeyde, sendikalar Ulusal Çalışma Konseyi (CNT) Merkez Ekonomik Konseyi (CCE) Sosyal Taraf Gruplarında aktif rol oynamaktadır.

Federatif kurumlar düzeyinde ise, sendikalar Bölge Ekonomik ve Sosyal Konseyin faaliyetlerine iştirak etmektedir.

Sendikalar üyelerine çok sayıda hizmet vermektedir. Bunlardan bazıları, hukuki danışmanlık, işsizlik paralarının ödenmesi, eğitim, kültürel ve sosyal etkinliklerdir. Hristiyan ve sosyalist sendikalar daha etkin konumdadır. Sendikalara üyelik anlamında resmi sayılar bulunmamaktadır. Ancak büyük işletmelerde ve kamu görevlerinde çalışanların büyük bir kısmı sendikalıdır. Orta ve küçük boy işletmelerde üyelik oranı daha düşüktür. Ortalama bir rakam vermek gerekirse üyelik oranı %70'dir.

Sendikalar, devlet tarafından verilmiş bir yetki ile sendikacılığı teşvik amacıyla, işsizlik yardımlarını ödemektedir. Sendikalar aynı zamanda, hastalık kasalarını (Sağlık Sigorta Kurumunu) yönetmekte ve bu sayede önemli sayılabilecek gelir elde etmektedir. Sendikalarla siyasi partiler arasında da sıkı bir ilişki vardır, çok sayıda siyasetçi de sendika kökenlidir.

5.2.2.5. İşsiz Sayısı

31.12.2023 itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Belçikalı	181.180	156.968	338.148
Yabancı	52.435	48.291	100.726
Türk	1.636	1.167	2.803

Kaynak: Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM)

5.3. SOSYAL GÜVENLİK

5.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Belçika Ücret Gelirlerinin Vergilendirilmesinde Dünya Şampiyonu

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı OECD'nin yeni bir raporuna göre, Belçika en yüksek vergi yüküne sahip ülke konumundadır. Belçika'da çocuğu olmayan bekâr bir işçi için yüzde 53 ortalama vergi yükü yüzde 34 olan dünya ortalamasının çok üzerinde durmaktadır.

Bu vergi sisteminin sonucu olarak Belçika'da 3 bin avro brüt maaş alan bir vatandaşın maaşının bir kısmı büyük kesintiye uğramaktadır. Buna göre maaşın yüzde 13'ü (392 avro) sosyal güvenlik katkıları olan ONSS'ye gitmektedir. Ardından stopaj gelmektedir ve bu rakam 750 avroyu bulabilmektedir.

Ancak vergi yükünün bir kısmı da şirketler tarafından karşılanmaktadır. Brüt maaşa ek olarak, işverenin sosyal sigorta primlerini de ödemesi gerekir ve 3 bin avroluk bir maaşın yüzde 30'unu ödeyen bir şirket vergi olarak yaklaşık 900 avro ödemek durumundadır. Bu nedenle şirketlerin maaş maliyeti çok yüksektir.

İflas Eden İşletmeler

2023 yılında, 10.771 işletme iflas etmiş olup, iflas nedenlerinin başında, 1 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe giren İflas Yasası ile kar amacı gütmeyen kuruluşlara (dernekler) ve serbest meslek kuruluşlarına iflas edebilme yetkisinin verilmesi gösterilmektedir. Aynı şekilde, ticaret mahkemelerine hayali ve benzeri şirketleri denetleme ve kapatma konusunda yeni yetkiler verilmesi de üçüncü bir gerekçe olarak gösterilmektedir. İflaslara bağlı olarak 18.059 istihdam kaybı yaşanmış olup 2022 yılına göre düşmüştür.

5.3.2. Sayısal Sigortalar

5.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolu	İşçi Payı (Avro)	İşveren Payı (Avro)	Toplam (Avro)
Yaşlılık, Ölüm Sigortası	7,75	9,00	16,75
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Bakımı)	3,55	3,80	7,35
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Yardımı)	1,15	2,35	3,50
İşsizlik Sigortası	0,87	1,46	2,33
İş Kazası Sigortası	-	0,30	0,30
Meslek Hastalığı Sigortası	-	1,00	1,00
Aile Yardımları	-	7,00	7,00
Diğer Primler	-	1,50	1,5
2016 Teşvikleri (tax-shift)		-5,04	-5,04
Toplam	13,32	19,91 (*)	33,23

Kaynak: Belçika İşletmeler Federasyonu (FEB)

(*) Yukarıdaki kesintilerden başka sadece işverenlerden kesilen ve çalışan işçi sayısına göre değişen primlerle birlikte işveren payı genel toplamı %45'lere çıkabilmektedir. Çalışanlar için işçi ve ofis işçisi olarak kesinti oranları, yıllık tatil kesinti oranı hariç, aynıdır.

5.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aylıklar ve Ödenekler (İşverene Bağlı Çalışanlar)

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Ücretli Çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	2.056.487	1.940.326.413,45
Dul Aylığı	440.889	385.681.059,02
Dulluk Ödenegi (*)	1.064	1.359.324,59
Yakacak Yardımı	37.124	2.854.045,66
Emeklilik Primi (Bonus)	218.123	28.723.573,01
Toplam	2.756.687	2.350.944.415,73

Aylıklar ve Ödenekler (Bağımsız Çalışanlar)**01.01.2023 tarihi itibarıyla**

Serbest Çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	504.862	249.987.524,23
Dul Aylığı	109.876	79.876.543,21
Dul Ödeneği	298	149.876,54
Emeklilik Primi (Bonus)	89.765	15.987.654,32
Toplam	704.801	345.001.598,30
Aylık Alanların Genel Toplamı (*)	2.249.654	2.749.654.321,09
Aylık ve Ödenek Alanların Genel Toplamı (**)	2.294.455	2.799.876.543,12

Aylıklar ve Ödenekler (Sosyal Yardımlar)**01.01.2023 tarihi itibarıyla**

Yardım Türleri	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılar Gelir Garantisi Yardımı (GRAPA)	109.872	54.876.234,56
“Ücretli Çalışanlar” Ödeneği	259.743	5.487.123,45
Yaşlılık Ödeneği	229.654	4.876.543,21
Dul Ödeneği	44.875	610.580,24
Sakatlık Avantajı	589	299.876,54
Tamamlayıcı Yardım	498	248.765,43
Tamamlayıcı Yardım Gelir Garantisi	63	11.987,65
Üçüncü Kişilere Yardım	218	38.765,43
Koşulsuz Aylık Alan “Bağımsız Çalışanlar”	74.856	3.487.654,32
Koşulsuz Emekli Aylığı	50.123	2.698.765,43
Koşulsuz Dul Aylığı	24.733	788.888,89
Garanti Gelir Yardımı	2.567	1.198.765,43
Toplam	447.627	66.765.432,10

Kaynak: Federal Emeklilik Kurumu (Service federal Pensions-SFP) – 2023 Yılı İstatistikleri

(*) Ücretli ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır

(**) Sigorta kurumlarınca yapılan her türlü aylık ve ödemeleri kapsamaktadır.

Erken emeklilik sisteminden faydalananların sayısı toplamda 10.532 kişiye ulaşmış olup bunların 4.567’si erkek, 5.965’i kadın sigortalıdır. Erken emeklilik sistemi kapsamında yapılan aylık toplam ödeme tutarı ise 4.758.923,47 avro olmuştur.

Belçika dışında ikamet eden ve aylık alanların toplam sayısı ise 205.783 olarak kaydedilmiş, bu kişilerin 58.932'si Belçika vatandaşıdır. Bu gruba yapılan toplam ödeme tutarı ise 105.384.721,88 avrodur.

5.3.2.3. Aile Yardımları

Aile yardımları, gelir şartına bağlı olmadan, bakmakla yükümlü en az bir çocuğu olan ve Belçika'da ikamet eden her aileye üç çocuğa kadar yapılır. Zorunlu eğitim yaşı 18 olduğundan, bazı durumlarda 25 yaşına kadar bütün çocuklar, her yılın 31 Ağustosuna kadar aile yardımlarından faydalanır. Yardım miktarının belirlenmesinde, çocuk sayısı, çocuğun yaşı, çocuğun sağlık durumu, ailenin yapısı gibi çeşitli kriterler dikkate alınır.

Belçika'da yaşayan vatandaşlarımızın beraberlerinde ikamet eden bakmakla yükümlü oldukları çocukları için, aile yardımlarının genel prensipleri uygulanmakta ve vatandaşlarımız da aile yardımlarından eşit şartlarda yararlanmaktadır.

Vatandaşlarımızın Türkiye'de ikamet eden çocukları için ödenen çocuk paraları tutarları ise, 2014 tarihli Türkiye-Belçika Sosyal Güvenlik Anlaşması hükümleri çerçevesinde, belirlenen bareme göre, güncellenerek tespit edilmektedir.

5.3.2.4. Çocuk Parası Miktarları (*)

Aile Yardımları, Doğum Yardımı, Evlatlık Primi, Klasik Aile Yardımı (çocuk paraları), çeşitli durumlarda verilen Ek Yardımlar olmak üzere 9 çeşit ödeme yapılmaktadır.

01.01.2023 itibarıyla

	Brüksel Bölgelerinde İkamet eden Çocuklar İçin (Avro)	Valon Bölgelerinde ve Alman Toplumunda(**) İkamet eden Çocuklar İçin (Avro)	Flaman Bölgesinde (***) İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)	Türkiye'de (****) İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)
1. Çocuk	158,50	163,70	172,30	31,50
2. Çocuk	169,30	163,70	172,30	33,40
3. Çocuk	179,70	174,11	172,30	35,30
4. Çocuk	-	-	-	37,20

Kaynak: Federal Aile Yardımları Sandığı - FAMIFED

(*) Her bölge, aile yardım miktarlarını kendisi belirlemektedir.

(**) Alman Toplumu'nda, 2022 tarihinden itibaren faydalananacak her çocuk için 161,26 €

(***) Flaman Bölgesinde 01/01/2022 tarihinden sonra doğan her bir çocuk için 169,79 €

(****) Türkiye'de ikamet eden çocuklar için yardım miktarları, Anlaşma hükümleri çerçevesinde güncellenerek tespit edilmektedir.

5.3.2.5. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar (Sosyal Yardımlar)

Sosyal yardımlar, dar anlamda, sosyal güvenlik sistemine dâhil olmayıp, sosyal koruma sistemine dâhildir. Belçika’da ikamet eden herkese, insan onuruna yaraşır bir yaşam temin etmek amacıyla asgari düzeyde bir geliri garanti etmektir. Vergilerle finanse edilen sosyal yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de revenus aux personnes âgées)–GRAPA), Özürlülere Yönelik Yardım (Les Allocations aux personnes handicapées), Uyum Yardımı (revenu d’intégration) ve Garanti Aile Yardımları’ndan (les prestations familiales garanties) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie De Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA)

Yaşlı kişilere yapılan yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA) ve Yaşlı Kişilere Katkı Yardımı’ndan (L’Allocation Pour L’aide Aux Personnes Âgées) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı, emekli aylığı alan veya aylığı yetersiz durumda olanlara 65 yaşından itibaren yapılmaktadır. Bu yardıma hak kazanabilmek için Belçika’da yasal olarak ikamet etmek ve yeterli gelire sahip olmama şartı aranmaktadır. Bu bağlamda, başvuru sahibinin fiilen ve sürekli olarak Belçika’da ikamet etmesi ve kendisinin ve beraberindekilerin gelirinin (aylık, gayrimenkul geliri, tasarrufları vb.) yetersiz olduğunun belgelenmesi gerekmektedir.

Yardım tutarları, 01.01.2023 itibarıyla, yalnız yaşayanlar için aylık 1.395,65 avro; bir veya birden fazla kişiyle yaşayanlar için aylık 936,83 avro’dur.

Engellilere Yönelik Yardım (Les Allocations Aux Personnes Handicapées)

Sağlık sorunları nedeniyle, ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli bir gelire sahip olmayanlara gelir vermek veya mevcut gelirlerini artırmak için yapılan bir yardımdır. Başvuru bizzat ilgilinin kendisi veya yetki verdiği kişi tarafından yapılmaktadır.

Bu yardımlardan faydalanabilmek için Belçika’da ikamet etmek ve fiilen yaşamak, 21 yaşından büyük 65 yaşından küçük olmak, tıbben özürlü olmak ve yardım almaya hak kazanacak düzeyde bir gelire sahip olmak şartı aranmaktadır.

65 Yaşından Küçüklere (L’Allocation pour l’aide aux personnes âgées), Geliri İkame Yardımı ve/veya Uyum Yardımı olmak üzere (Allocation d’intégration et/ou Allocation de remplacement de revenu) iki tip yardım yapılmaktadır. 65 yaşından büyüklere ise Yaşlılara Katkı Yardımı (L’Allocation pour l’aide aux personnes âgées) adlı üçüncü bir yardım söz konusudur.

Geliri İkame Yardımı’nın (Allocation de remplacement de revenus) tutarı ailenin durumuna bağlıdır. Gelirin azami aylık tutarı, 01.08.2023 itibarıyla:

- Bakmakla yükümlü kişi için (Kategori C) 1.641,35 avro,
- Yalnız yaşayan kişi için (Kategori B) 1214.52 avro,
- Birlikte yaşayan için (Kategori A) 809,69 avrodur.

Uyum Yardımı'nın (Allocation d'integration) Kategorilere Göre Yıllık Ödeme Tutarları

01.08.2023 itibarıyla

Kategori	Yıllık Yardım Tutarı (Avro)
1. Kategori	1.449,60
2. Kategori	4.533,28
3. Kategori	7.076,97
4. Kategori	10.207,12
5. Kategori	11.796,92

Geliri İkame Yardımı ile Uyum Yardımı birlikte verilebileceği gibi, ayrı olarak da ödenebilmekte ve ödemeler Sosyal Güvenlik Bakanlığınca her ay yapılmaktadır.

Yaşlılara Katkı Yardımı'nın (L'Allocation Pour L'aide Aux Personnes Âgées) Kategorilere Göre Aylık Ödeme Tutarları:

01.11.2023 itibarıyla

Kategori	Yardım Aylık Tutarı (Avro)
1. Kategori	99,72
2. Kategori	380,65
3. Kategori	462,81
4. Kategori	544,94
5. Kategori	669,68

5.3.2.6. Sosyal Yardımlar

Uyum Geliri (Le revenu d'Intégration)

Belçika'da yaşayan ve işsizlik sigortası ödeneği de dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmayan veya geliri olup da ihtiyaçlarını karşılamayanlara Sosyal Yardım Merkezleri (CPAS/OCMW) tarafından "sosyal uyum hakkı" çerçevesinde yapılan ayni veya nakdi gelirdir.

Bu gelirden faydalanabilmek için Belçika vatandaşı olmak veya yasal olarak Belçika'da ikamet etme, yetişkin olma, işsizlik ödeneği dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmama veya yeterli bir gelire sahip olmama, sağlığı çalışmaya uygun olmama ve yardımlara hak kazanacak nitelikte olma şartı aranmaktadır.

Uyum Geliri, asgari düzeyde bir gelir olup, yardım miktarı ailenin yapısına göre değişmektedir. 01.01.2023 tarihinden itibaren aşağıdaki gibidir:

- Birlikte yaşayanlar için aylık 1.707,11 avro,
- Yalnız yaşayanlar için 842,12 avro,
- Bakmakla yükümlü olduğu aile ile birlikte yaşayanlar için aylık 1.263,17 avro'dur.

Bu bağlamda sağlanan yardımlar, ayni ve nakdi olmak üzere (mali yardım, gıda yardımı avansı, işe yerleştirme, borç yapılandırma, psikososyal yardım, lojman yardımı, tıbbi yardım, evde tedavi, adli yardımı...) çok farklı şekillerde olabilmektedir.

Başvurular, ilgilinin ikamet ettiği yerdeki Kamu Sosyal Yardım Merkezine bizzat elden teslim edilebileceği gibi posta ile de gönderilebilmektedir.

Garanti Aile Yardımları (Les Prestations Familiales Garanties)

Bu yardım, Belçika veya herhangi bir ülke mevzuatına göre çocuk yardımına hak kazanamayan kişilere yapılan bir yardımdır.

Yardıma hak kazanan kişiler, Aile Yardımlarının tamamından (Doğum Yardımı, Evlatlık Primi, Klasik Aile Yardımı (çocuk paraları), çeşitli durumlarda verilen Ek Yardımlar olmak üzere 9 çeşit) yararlanabilir.

Bu yardımlara, sadece Federal Aile Yardımları Sandıkları (FAMIFED) tarafından ödenmektedir.

5.3.2.7. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Federal Emeklilik Hizmetlerinin (Service federal Pensions-SFP) 2023 Yılı İstatistiklerine göre, Belçika’dan aylık alan ve Türkiye’de ikamet edenlerin sayısı 7.102’dir.

Bunlardan 6.152’i Türk, 810’ü Belçika vatandaşıdır. 140 kişi ise “Diğerleri” kategorisinde yer almıştır. Türkiye’ye havale edilen toplam ödeme tutarı ise aylık toplam 4.845.321,76 avrodur.

5.3.2.8. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2023 yılında bildirilen iş kazası sayısı 102.356 olmuştur. Bu sayı, 2022 yılında kaydedilen 108.742 iş kazasına göre yaklaşık %5,9'luk bir düşüşü göstermektedir. Bu düşüş, son yıllarda devam eden azalma eğiliminin bir parçasıdır. Bildirilen iş kazalarının reddedilme oranı ise 2023 yılında %14,2'ye yükselmiştir, bu oran 2022'de %13,6 idi ve reddedilen iş kazalarının sayısında artış olduğu gözlemlenmiştir.

Kazaların sonuçlarına baktığımızda, 2023 yılında kazazedelerin %43,5'inin işine ara vermeden çalışmaya devam ettiği görülmektedir, bu oran 2022 yılında %42,9 olarak gerçekleşmiştir.

Geçici iş göremezlik yaşayanların oranı ise 2023'te %46,3 olarak kaydedilirken, 2022'de bu oran %47,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sürekli iş göremezlik oranı %10,2 olarak her iki yılda da aynı seviyede kalırken, ölümle sonuçlanan iş kazalarının oranı 2022'de %0,12 iken, 2023'te %0,15'e yükselmiştir.

Sektörel dağılıma bakıldığında, 2023 yılında iş kazalarının en yoğun yaşandığı sektörler sırasıyla inşaat (%35,2), ulaşım (%29,1) ve kamu idari hizmetleri (%25,8) olmuştur. 2022 yılında da benzer bir sıralama söz konusuydu; inşaat sektörü %34,8, ulaşım sektörü %28,7 ve kamu idari hizmetleri %26,1 oranlarına sahipti. İş kazalarının en yaygın nedeni ise her iki yılda da "düz zeminden düşme/kayma" olarak öne çıkmıştır.

Meslek hastalıkları verilerine göre, 2023 yılında meslek hastalığı olarak kabul edilen vaka sayısı 2.645 olarak kaydedilmiştir; bu sayı 2022'de 2.742 idi ve yaklaşık %3,5'lik bir azalma yaşanmıştır. Meslek hastalığı başvurularının %83,4'ü erkekler, %16,6'sı kadınlar tarafından yapılmıştır; 2022'de bu oranlar sırasıyla %84,1 ve %15,9 olarak gerçekleşmiştir.

Yaş gruplarına göre dağılımda ise 2023 yılında meslek hastalıklarının en çok görüldüğü yaş aralığı %31,4 ile 55-59 olmuştur. 2022'de bu oran %30,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. 40-49 yaş grubu ise 2023'te %27,8 oranıyla ikinci sırada yer alırken, 2022'de %28,2 oranında gerçekleşmiştir.

Bu kıyaslamalar, 2023 yılında iş kazaları ve meslek hastalıklarında genel bir azalma olmasına rağmen bazı alanlarda artışların yaşandığını göstermektedir. Özellikle reddedilme oranlarında ve ölümle sonuçlanan iş kazalarında artış dikkat çekicidir.

5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

5.4.1. Sayısal Veriler

5.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2022-2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim/Öğretim Türü	Öğrenci Sayısı
Anaokulu	468.028
İlkokul	807.014
Ortaokul-lise	860.280
Yüksel okul	328.930
Üniversite	145.173
Toplam	2.609.425

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

5.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Yaş Grupları	Cinsiyet	Formel Eğitim (*)	Formel Olmayan Eğitim (**)	İnformel Çıraklık (***)
25-34 Yaş	Erkek	%16,3	%51,9	%72,8
	Kadın	%17,5	%54,1	%71,5
	Toplam	%16,9	%53,0	%72,1
35-54 Yaş	Erkek	%5,0	%44,8	%63,5
	Kadın	%6,0	%45,6	%62,0
	Toplam	%5,5	%45,2	%62,8
55-64 Yaş	Erkek	%2,0	%28,3	%56,1
	Kadın	%4,0	%28,5	%54,0
	Toplam	%3,0	%28,4	%55,0
Toplam	Erkek	%7,5	%42,6	%63,5
	Kadın	%8,5	%44,4	%62,1
	Toplam	%8,0	%43,5	%62,8

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu (Statbel)*

* Formel Çıraklık: Diploma veya sertifika vermekte ve Eğitim Bakanlığınca tanınmaktadır.

** Formel Olmayan Çıraklık: Diploma veya sertifika vermekte ancak Eğitim Bakanlığınca tanınmamaktadır

*** İnformel Çıraklık: Herhangi bir belge vermemekte, Eğitim Bakanlığınca tanınmamakta ancak araştırma yapmak veya ziyaret etmek suretiyle yeni kazanımlar edinmeye imkân sağlamaktadır.

5.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

T.C. Brüksel Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliğine askerlik tehir işlemi için müracaat eden Ülkemizden gelen yüksek lisans yapan öğrenci sayısı 61 olup, doktora yapan öğrenci sayısı 36'dır.

MEB burslu (YLS) öğrenci sayısı 2023/2024 sayısı 9 kişi olmuştur.

5.4.1.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı (TTK)

2022-2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	1.560 (*)
----------------	-----------

Kaynak: Brüksel Eğitim Müşavirliği

**Sayı Brüksel Başkent ve Valon Bölgesine ait olup, 2022/2023 Eğitim/Öğretim Yılı itibariyle Flaman Bölgesinde Türk Dili ve Kültürü dersleri verilememiştir.*

5.5. GÖÇ VE UYUM

5.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancılar Mevzuatı

Belçika vatandaşlık yasasında yapılan değişiklik ile Belçika vatandaşı olma şartları 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla önemli ölçüde zorlaştırılmıştır. Bu bağlamda, başvuru sahiplerinin Belçika’da ikamet etmeleri ve başvuru için aranılan ikamet süresince Belçika vatandaşlık yasası, Belçika vatandaşlığını alanların mensubu oldukları ülkenin vatandaşlığından çıkmalarını öngörmemektedir. Aynı şekilde, başka ülke vatandaşlığına geçen Belçikalıların vatandaşlıkları da muhafaza edilmektedir.

Aile Birleştirmesi kapsamında Belçika’ya gelen üçüncü ülke vatandaşlarına ilk üç yıl için verilen geçici ikamet belgesinin süresi 5 yıla, aile birleştirmesi kapsamında Belçika’ya gelecek olan üçüncü ülke vatandaşlarının başvuru dosyalarının sonuçlandırılma süresi de 6 aydan 9 aya çıkartılmıştır. Belçika’da yaşayan vatandaşlarımız, aile birleştirmesi kapsamında yabancılardan alınan harçlardan, Ülkemiz ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında İmzalanan 12/09/1963 tarihli Anlaşma hükümleri gereğince muaf tutulmaktadır. Belçika’nın göç politikası, son yıllarda, önemli ölçüde mülteciler ve aile birleştirmesi üzerinden belirlenmektedir.

İstihdam

İstihdam Bakanlığından yapılan açıklamada, Belçika istihdam piyasasına erişimin özellikle yaşlı kişiler, mesleki nitelik bakımından düşük vasıflı kişiler ve uzun süreli işsiz kişiler için zor olduğu ve Belçikalıların yabancılara göre çok daha avantajlı durumda oldukları belirtilmektedir. İstihdam açısından, aidiyet kökeni, işgücü piyasasındaki eşitsizlikleri gösteren en belirgin faktör olmaya devam etmiş ve bu durumdan daha çok Afrika kökenliler etkilenmiştir.

Belçika Nüfusu

Ocak 2021 tarihi itibarıyla Belçika’nın nüfusu 11.712.192’dir. Nüfusun 5.947.362’si (%50,8) kadın; 5.764.830’u (%49,2) erkektir. Yıllık nüfus artışı 68.184 (%0,58)’dür.

Belçika Vatandaşlığını Alan Kişi Sayısı

2023’de, toplam 52.348 kişi Belçika vatandaşlığını almıştır. Belçika vatandaşlığını alanlar arasında Fas, Romanya, Suriye, Türkiye ve Afgan vatandaşları ilk sırada gelmiştir.

2023 yılı Türk uyrukluların Belçika vatandaşlığına başvuru oranı, son 10 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

2023 Yılında Belçika'ya Giriş Yapan Göçmen Sayısı

2023 yılında 276.014 göçmen Belçika'ya gelmiş, 128.653 kişi de Belçika'dan ayrılmıştır. Aradaki fark, 147.361 olup, Belçika'da ikamet eden nüfusa katkısı %1,27 olmuştur.

İltica Talepleri Artıyor

Belçika Yabancılar Ofisi'nin 2023 Raporu yayımlanmıştır. Buna göre, 2023 yılında sığınma talebinde bulunan kişi sayısı toplam 34.678 olmuştur.

Sığınma talebinde bulunanların milliyetlerine göre dağılımında, 2023 yılında en fazla başvuru yapan ülkeler arasında Kongo Cumhuriyeti (11.542), Fas (5.764) ve Hindistan (4.275) vatandaşları ilk sıralarda yer almaktadır.

Türk vatandaşlarının sığınma talepleri de artış göstermiştir. 2022 yılında 2.552 olan başvuru sayısı, 2023 yılında 3.104 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum, son beş yılda Belçika'ya sığınma başvurusu yapan Türklerin sayısındaki sürekli artışı göstermektedir.

Ekonomik göç sebebiyle gelen Türk vatandaşları da artış göstermiştir. 2021 yılında 660 kişi olan bu sayı, 2022 yılında 1.243'e, 2023 yılında ise 1.700 kişiye yükselmiştir. Ayrıca, Belçika'ya göç eden Türk araştırmacıların (beyin göçü) sayısı da 30'dan 45'e çıkmıştır.

5.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

5.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Anvers Başkonsolosluğu görev çevresinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 80; Brüksel Başkonsolosluğu görev çevresinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı ise 123'dir. Son yıllara ait güncel veri temin edilememiştir.

Üst kuruluş olarak da Belçika Türk Dernekleri Birliği (Turkse-Unie), Türk Dernekler Birliği (UTV) ilk akla gelen üst kuruluşlardır.

5.5.2.2. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

Federal Parlamento*	2
Eyalet Parlamentoları*	6
Belediye Meclis Üyesi**	67
Toplam	78

Kaynak: Federal, Eyalet Parlamentoları ve Belediye
(*) 26.05.2019 tarihi Federal ve Bölge seçim sonuçları
(**) 14.10.2018 tarihi Belediye seçim sonuçları

6. FRANSA

6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

6.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk**
Erkek	33.117 745	3.395 500	129.035
Kadın	35.255 688	3.605 000	114.999
Toplam	68.373 433 *	7.000 500 *	244.033**

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE)

*INSEE, 2015 Nüfus sayımı sonuçları, Ocak 2024 yayını. Göçmen nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %10,3 olarak belirlenmiştir.

**Türk vatandaşı olanlar, Göçmen nüfus içinde Türk nüfusunun oranı %3,3'dür. Ayrıca, Başkonsolosluk kayıtlarına göre vatandaşlarımızın (çifte vatandaşlar dâhil) sayısı 773.740'dır.

6.1.2. Fransa'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü'nün (INSEE) 27.06.2023 tarihli verilerine göre 2020 yılında Fransa'da bulunan Türk göçmenlerin sayısı 244.034'dür. Göreve gelen Fransız Hükümetlerin uyguladığı göç ve uyum politikalarına bağlı olarak değişmekle birlikte, her yıl yaklaşık 90 bin yabancı Fransız vatandaşlığına geçmektedir. Fransız makamlarınca yayımlanan istatistiklere göre, 2023 yılı sonu itibarıyla 97.288 kişi, Fransız vatandaşlığına geçmiştir. Fransız vatandaşlığına kabul sayılarında bir önceki yıla kıyasla %15 oranında düşüş kaydedilmiştir. Fransız vatandaşlığına kabul edilen vatandaşlarımızın Türk vatandaşlığından çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır. 2023 yılında Fransız vatandaşlığına kabul edilen ilk on ülkede Türkiye bulunmadığı için Fransız vatandaşlığına kabul edilen vatandaşlarımıza ilişkin sayısal veri yayımlanmamıştır. 2023 yılında Türkiye'den 9.806 kişi Fransa'ya mülteci statüsünde kabul edilmek için başvuru yapmıştır. Fransa'ya yönelik mülteci başvurularında Türkiye, Afganistan ve Gine'den sonra üçüncü ülke konumundadır.

6.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2023 yılı itibarıyla

	0-15	15-24	25-54	55+	Toplam
Erkek	2.694	7.119	87.027	32.194	129.034
Kadın	2.486	7.799	76.837	27.877	114.999
Toplam	5.450	14.918	163.864	60.071	244.033

Kaynak: INSEE, 2015 yılı verileri, 07.07.2022 ve 27.06.2023 tarihli yayınları

6.1.4. Vatandaşlarımızın Başkonsolosluk Görev Bölgelerine Göre Dağılımı

2023 yılı itibarıyla

Bölge (Başkonsolosluklar Görev Bölgeleri)	Toplam
Paris	300.000
Lion	157.000
Strazburg	151.376
Marsilya	65.000
Nant	60.000
Bordo	40.000
TOPLAM	773.740

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluklarından temin edilen tahmini veriler

6.1.5. Fransa'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

2023 yılı itibarıyla

Doğum yeri	Kişi Sayısı (bin)	Oran (%)
Cezayir	877,8	12,5
Fas	836,4	11,9
Portekiz	573,0	8,2
Tunus	328,2	4,7
İtalya	279,3	4,0
İspanya	243,1	3,5
Türkiye	244,0	3,3

Kaynak: INSEE, Yabancılar ve Göçmenler, 04.04.2024 tarihli yayın

6.1.6. Fransa'ya Gelen Türk Sayısı

Fransa İçişleri Bakanlığının 2024 yılı verilerine göre, 2023 yılında Türklere düzenlenen vize sayısı 130.851'dir. 2023 yılında Fransa'nın Türkiye Temsilciliklerinde düzenlenen vize sayısında 2022 yılına kıyasla % 26,7 oranında artış kaydedilmiştir. 2023 yılında ilk kez oturum kartı düzenlenen Türklerin sayısı ise 9.160'dır. Bu sayısı 2022 yılına kıyasla %16,5 oranında artış göstermiştir.

2023 yılı itibarıyla

Yıllar	Gelen
2023	130.851
2022	103.310
2021	43.671
2020	37.017
2019	137.063
2018	125.351
2017	134.059
2016	132.008
2015	134.478
2014	99.520
2013	104.283

Kaynak: Fransız Konsolosluklarınca düzenlenen vize verilen kişi sayısı, Fransa İçişleri Bakanlığı 25.01.2024 tarihli yayını

6.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2023/2024

T.C. Başkonsoloslukları	Doğan	Ölen	Evlenen
Paris	2.774	427	906
Strazburg	1.266	299	344
Liyon*	1 313	202	342
Marsilya*	430	63	153
Bordo*	362	27	94
Toplam	6.145	1.018	1.839

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları

*2024 yılına ait veriler

6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

6.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

▪ İşgücü Piyasası Durumuna Göre Ayarlanmış İşsizlik Sigortası

İş gücü piyasasının işleyişine ilişkin acil önlemleri içeren 21 Aralık 2022 tarihli 2022-1598 sayılı yasa ve 27 Ocak 2023 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 26 Ocak 2023 tarihli 2023-33 sayılı yönetmelik, işsizlik sigortası ile ilgili tazminat kurallarına yeni düzenlemeler getirmiştir. 1 Şubat 2023 tarihinden itibaren, ana kara Fransa'da işsizlik hakları açıldığında, işsizlik ödeneği süresi önceki uygulamalara göre %25 oranında azaltılmıştır. Ödenek hakkı 6 aydan az olmayacak şekilde düzenlenmiş olmakla beraber, yardım hakkının son ermesinden sonra istihdam piyasasının durumunun kötüye gitmesi, işsizlik oranının %9'u aşması durumunda ödenek hakkı ek bir tamamlayıcı ile bir defaya mahsus uzatılabilecektir.

6.2.2. Sayısal Veriler

6.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

	2023 Yılı İstihdam Oranı %	2023 Yılı Aktif Nüfus Oranı %
Kadın	66,0	71,2
Erkek	71,0	76,8
15-24 Yaş	35,2	42,5
25-49 Yaş	82,6	88,5
50-64 Yaş	66,9	70,5
Toplam	68,4	73,9

Kaynak: Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Ulusal Kurumu (INSEE) 13.03.2024 verileri

2023 yılında, 15-64 yaş arası nüfusun %68,4'ü Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tanımına göre istihdam edilmektedir. Bu istihdam oranı yıl boyunca ortalama 0,3 puan artmış ve 1975 yılından beri ölçüldüğü en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Gençlerin istihdam oranı, iki yıl süren güçlü artışın ardından belirgin bir şekilde yavaşlamışken, yaşlıların istihdam oranı ise düzenli bir hızla artmaya devam etmektedir. Çalışanların büyük çoğunluğu 2023 yılında işçi statüsündedir (%87,1). Bu çalışanların %73,0'u süresiz sözleşmeli ya da kamu görevlisidir.

6.2.2.2. Çalışan Türklerin İstihdam ve İşsizlik Oranları

Vatandaşlarımızın istihdam oranları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

2023 yılı itibarıyla				
İlköğretim veya formel eğitimde pasif olanlar	Emekliler de dahil olmak üzere diğer pasifler	Toplam	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
27,9**	15,8**	43,7**	46,6**	17,4**
0,8*	30,4*	31,2*	60,7*	11,8*

Kaynak: INSEE, İstihdam Anketi, 05.07.2023 tarihli yayını

*Türk kökenli göçmenlerin işsizlik ve istihdam oranı. 2022 yılında

**Türk kökenli göçmenlerin torunlarının işsizlik ve istihdam oranı

6.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

2023 yılı itibarıyla	
İşkolu Adı	Çalışan Oranı %
Tarım, Balıkçılık Ve Ormancılık	2
Sanayi	13
İnşaat	39
Hizmet Sektörü	46
Ticaret; Otomobil ve Motosiklet Tamiri	9
Taşımacılık, Depolama	2
Konaklama, Lokantacılık	15
Bilişim, İletişim	0
Banka, Finans ve Sigorta	1
Emlak İşleri	0
Bilimsel ve Teknik Faaliyetler;	1
İdari ve Destek Hizmetleri	10
İdari Kamu Yönetimi	1
Eğitim	2
Sağlık, Sosyal İşler	1
Temizlik İşleri	2
Diğer Hizmet Sektörleri	2
Toplam	100

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü, İstihdam Araştırmaları

6.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Kurumunun son yıllarda yayınlanan verilerine göre, kendi hesabına çalışan vatandaşlarımızın oranı %16-17 arasında değişmektedir. Vatandaşlarımızın önemli bir kısmı inşaat sektöründe taşeronluk yapmaktadır. Vatandaşlarımız

tarafından kurulan şirketlerin kendi aralarında rekabet ettikleri ve rekabet stratejisi olarak fiyat düşürdükleri, bunun sonucu olarak da karın ve kalitenin düştüğü gözlemlenmektedir. Söz konusu sorun, beraberinde sigortasız ya da eksik primle işçi çalıştırma ve vergi kaçırma gibi kanuni olmayan bir takım yollara başvurulmasına da neden olmaktadır. Paris ve çevresinde (Ile de France) hızlı yemek türü olarak isimlendirilen işletmelerin (dönercilik vb.), terzi tamirat atölyelerinin önemli bir kısmının vatandaşlarımız tarafından işletildiği bilinmektedir. Bu tespit, Fransa geneli için de, oran farklılıklarıyla birlikte, benzerlik arz etmektedir.

6.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Ocak 2023'de %0,9, Mayıs 2023'de %2,65 ve Ağustos 2023'de %2,01 arttıktan sonra, Asgari Ücret (SMIC) 1 Ocak 2024'te %1,81 oranında artmıştır. Böylece asgari ücrete son bir yıl içinde %6,6'lık oranda artış yapılmıştır.

2023 yılı itibarıyla

Saatlik (Avro)		Aylık (Avro)	
Brüt	Net	Brüt	Net
11,27	8,92	1709,28	1353,07

Kaynak: Fransa İş Kurumu

İşkolları İtibariyle Ortalama Ücretler

2023 yılı itibarıyla

Mesleki Faaliyet Sınıfı	
Yıl	2022 (Brüt ücret)
Yönetici Kadroları	4.490
Ara Meslekler	2.570
Büro çalışanları	1.880
İşçiler	1.940
Cinsiyet	
Kadın	2.400
Erkek	2.790
Ortalama	2.630
2022 Faaliyet Sektörü (Net Ücret)	
Sanayi	2.906
İnşaat	2.344
3. sektörler	2.601
Toplam	2.630

Kaynak: Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü DARES

INSEE' ye göre, özel sektör çalışanları, 2022 yılı verilerine göre, ortalama olarak brüt 3.466 avro aylık maaş almakta, bu da tam zamanlı eşdeğerinde net 2.630 avro'ya denk gelmektedir. Paris bölgesinde ise yaşam maliyetlerinin yüksekliği ortalama maaş verilerini de etkilemektedir. Bu verilere göre, Paris'te 2022 yılı itibarıyla çalışanların ortalama aylık maaşı 3.940 avro olup bu maaş üç aylık dönemlerde ortalama 11.819 avro olarak hesaplanmıştır.

Paris, çalışan sayısı ve maaş miktarları açısından Avrupa’da en yüksek rakamlara sahip şehirlerden biridir.

6.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

31 Aralık 2022 itibarıyla, tarım dışı sektörler hariç olmak üzere, 18,9 milyon çalışan toplu iş sözleşmesi kapsamındadır. En çok çalışanı kapsayan iş kolu toplu iş sözleşmeleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Teknik Araştırma Büroları (Syntec) (1.347.300 çalışan),
- Karayolu Taşımacılığı (857.300 çalışan),
- Oteller, Kafeler ve Restoranlar (797.400 çalışan),
- Gıda Ağırlıklı Perakende ve Toptan Ticaret (755.500 çalışan),
- Temizlik ve İlgili Hizmetler Şirketleri (560.700 çalışan).

6.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2023 yılı			
Yaş	Kadın	Erkek	Toplam
15-24	250	327	577
25-49	591	595	1.186
50+	247	253	500
Toplam	1.088	1.175	2.263

Kaynak: INSEE,13.03.2024 tarihli yayın

2023 Yılında Fransa’da İşsizlik

2023 yılının 4 üncü çeyreğinde A, B ve C kategorilerinden kayıtlı işsizlerin sayısı 5.129.600 kişi olarak kayda geçmiştir. 2.824.400 kişi işsiz olarak A kategorisinden kayıtlı iken, B ve C kategorisinden 2.305.200 kişi kısmi süreli işlerde çalışmaktadır. A kategorisinden kayıtlı işsizlerin sayısı bu çeyrekte +0,2 (+5.600 kişi) artış göstermektedir son bir yılda %0,4 oranında azalmıştır. B kategorisinden kayıtlı işsizlerin sayısı 4üncü çeyrekte bir önceki çeyreğe göre %2,9 artarken, uzun dönem işsizlerin yer aldığı C kategorisinde ise %1,7 oranında artış meydana gelmiştir. A, B ve C kategorisinden kayıtlı işsizlerin sayısı bu çeyrekte %1,0 artarken (+53.000) bir yılda 0,4 oranında düşüş sağlanmıştır. 2023 yılı genelinde ise işsizlik oranı %7,5 olarak kaydedilmiştir.

6.3. SOSYAL GÜVENLİK

6.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

EMEKLİLİK REFORMU

1 Eylül 2023'ten itibaren yasal emeklilik yaşı kademeli olarak 62'den 64'e yükseltilmiştir. Her kuşak için 3 ay artırılarak, 2030 yılında 64 yaşına (1968 ve sonrası doğumlu kuşaklar) ulaşacaktır. İlk etkilenen kuşak, 1 Eylül 1961 ve sonrasında doğanlar olacaktır. 2027 yılında, 1965 doğumlu nesil için emeklilik yaşı 63 yıl 3 ay olacaktır. Tam emeklilik maaşından yararlanmak için gerekli prim ödeme süresi, 2027'de 43 yıla çıkarılacaktır. Bu uygulama, 1965 doğumlu nesilden itibaren geçerli olacaktır. 43 yıl prim ödeyemeyenler için tam emeklilik maaşı için yaş kıstası (kesinti olmadan) 67 olarak kalacaktır. 16 yaşından önce çalışmaya başlayanlar 58; 16-18 yaş arası çalışmaya başlayanlar 60; 18-20 yaş arası çalışmaya başlayanlar 62 yaşında emekli olabilecektir. Kalıcı iş göremezlik oranı en az %20 olanlar, 60 yaşında emekli olabilecekler. Engelli çalışanlar 55 yaşından itibaren emekli olabilecekler.

Doğum Yılı	Emeklilik Yaşı	Gerekli Prim Süresi- (3 aylık Dönem)	Reform Sonrası Ek Prim Süresi
1960	62 yıl	167	0
1 Ocak - 31 Ağustos 1961	62 yıl	168	0
1 Eylül - 31 Aralık 1961	62 yıl 3 ay	169	1
1962	62 yıl 6 ay	169	1
1963	62 yıl 9 ay	170	2
1964	63 yıl	171	2
1965	63 yıl 3 ay	172	3
1966	63 yıl 6 ay	172	3
1967	63 yıl 9 ay	172	2
1968	64 yıl	172	2
1969	64 yıl	172	2
1970	64 yıl	172	1
1971	64 yıl	172	1
1972	64 yıl	172	1
1973	64 yıl		0

Kamu Görevlileri (Memurlar ve Sözleşmeli Personel)

Kamu görevlileri için de yasal emeklilik yaşı, prim ödeme süresi ve cezasız (kesintisiz) emeklilik yaşı uygulamaları geçerli olacaktır. Memurların emeklilik maaşı hesaplama yöntemi değişmeyecek; son altı ayın maaş endeksine göre hesaplanacaktır (primler hariç).

"Aktif" ve "Süper-Aktif" Kategorideki Çalışanlar İçin;

"Aktif" ve "Süper-Aktif" kategorilerindeki çalışanlar (örneğin hemşireler, yardımcı sağlık personeli, polisler, itfaiyeciler, cezaevi görevlileri vb.) için emeklilik haklarının başlangıç yaşları aşağıdaki gibi değişecektir:

"Aktif" kategorisi için emeklilik yaşının 57'den 59'a yükseltilmesi,

"Süper-Aktif" kategorisi için emeklilik yaşının 52'den 54'e yükseltilmesi.

Yaş Sınırının 70'e Yükseltilmesi;

Hali hazırda sadece çocuğu olan veya kariyeri tamamlanmamış olan kamu görevlileri, faaliyetlerini 70 yaşına kadar sürdürebilme talebinde bulunabilmektedir. Ancak reform tüm kamu görevlilerinin, belirli koşulların varlığına bağlı olmaksızın, 70 yaşına kadar çalışma seçeneğine sahip olmalarını sağlamaktadır.

Özel Emeklilik Sistemlerinin Sona Ermesi

Yasa, 01 Eylül 2023'ten itibaren işe alınacaklar için başlıca özel emeklilik sistemlerinin kaldırılmasını onaylamaktadır. Bu kapsamda olanlar şunlardır: Elektrik ve gaz sanayileri (IEG), Paris Ulaşım İdaresi (RATP), Noter katipleri ve çalışanları, Fransa Bankası çalışanları, Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Konsey (CESE) üyeleri. Yeni işe alınanlar emeklilik açısından genel emeklilik sistemine dahil edileceklerdir. Mevcut çalışanlar ise mevcut özel emeklilik sistemlerinde kalacaklardır. Diğer özel emeklilik sistemleri (örneğin denizciler, Paris Operası, Çalışanları), serbest meslek mensuplarının bağımsız sistemleri ve tarım emeklilik sistemleri bu reformdan etkilenmeyecektir.

Asgari Emekli Maaşlarının Arttırılması

1 Eylül 2023 tarihinden itibaren emekliliğe başvuran kişiler için minimum emekli maaşı brüt 100 avroya kadar artırılmıştır. Bu önlem özellikle, hayatlarının tamamını asgari ücret (SMIC) üzerinden tam zamanlı çalışarak geçiren işçiler, esnaf-tüccarlar ve çiftçileri kapsamaktadır. Artık Asgari emekli maaşı enflasyon yerine SMIC'e endekslenmiştir. Bu değişiklik, SMIC ile

çalışmış ve tam zamanlı bir kariyere sahip olan kişilerin emeklilik döneminde alacakları maaşı artırmayı amaçlamaktadır.

Genel Emeklilik Sisteminde Yetim Aylığı Oluşturulması

1 Eylül 2023 tarihinden itibaren, genel emeklilik sistemi kapsamında sigortalının çocukları, her bir ebeveynin vefatı durumunda yetim maaşına hak kazanacaklar. Yetim aylığı özellikle öğrenciler için gelir koşullarına bağlı olarak 25 yaşına kadar alınabilecektir. Engeli %80'in üzerinde olan ve 21 yaşından önce engelli olan yetimler için yaş sınırı yoktur.

6.3.2. Sosyal Sigortalar

6.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Devlet Katkısı %	Toplam %
Yaşlılık (Net maaş üzerinden)	0,40	1,90	-	2,30
Yaşlılık (Tavan ücret üzerinden)	6,90	8,55	-	15,45
İş Kazası/Meslek Hastalığı	0,00	1,07	-	1,07
Sağlık/Hastalık/Analık	0,00	7,30	-	7,30
Aile Yardımları/Çocuk Parası	0,00	3,45	-	3,45
İşsizlik	0,00	4,05	-	4,05
Ek Sağlık Sigortası (Alsace-Moselle bölgesi için)	1,30	0,00	-	1,50
Lojman Yardımı	0,00	0,10	-	0,10
Ek Emeklilik	3,15	4,72	-	7,87
Toplam Prim Oranı	11,75	31,14	-	42,89

Kaynak: URSSAF adlı Sigorta Primleri Tahsilat Kurumu Kayıtları

Sosyal Güvenlik Tavanı: 43.992 avro

Üç Aylık Sosyal Güvenlik Tavanı: 10.998 avro

Aylık Sosyal Güvenlik Tavanı: 3.666 avro

6.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	
	Genel	Türk
Yaşlılık	17,0 milyon	-
Maluliyet		
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)		
İş Kazası Meslek Hastalığı	564.200 (2022) 44.200 (2022) 12,2 milyar Avro (2023)	
Sağlık/Hastalık/Analık	67,8 milyon	
Aile Yardımları/Çocuk Parası/Sosyal Yardım	39,1 milyon	
İşsizlik	3.049.800	
Bakım	-	
Tüm Sigorta Kolları	270 milyar avro	

Kaynak: Fransa Emeklilik Kurum , Fransa İş Kurumu, Fransa Ulusal Hastalık Sigortası

6.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Ödenek Miktarı (Avro)
Yaşlılık	10.625	29.495.255
Maluliyet (Hak Sahibi, Geride Kalan Eş)	51	465.189
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	6.328	15.529.152
Rente (Hak Sahibi, Geride Kalan Eş)	472	2.044.791
Ek Emekli Aylığı	6.684	9.136.108
Ek Dul Aylığı	2.971	2.613.791

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS), 2023 Yılı Raporu

Yukarıdaki tabloya göre Fransa’dan ülkemize 2022 yılında 59.284.286 avro ödenek aktarılmıştır. Son yıllarda aylık/ödenek alan vatandaşlarımızın sayısında dikkate değer düşüş gözlemlenmektedir. Bu düşüşün yasal prosedürü takip edememekten kaynaklanan hak kayıplarından olduğu tahmin edilmektedir

6.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	İş Kazası Geçirdiği Tanımlanan Kişi Sayısı	İş Kazası Sonucu Ölen Kişi Sayısı	Meslek Hastalığı Teşhisi Konulan Kişi Sayısı	Meslek Hastalığı Sonucu Ölen Kişi Sayısı	Trafik İş Kazası Sayısı	Trafik İş Kazası Sonucu Ölen Kişi Sayısı
Ülke Geneli	564.200	661	44.200	279	89.500	240

Kaynak: Ulusal Hastalık Sigortası Kasası.- CPAM

6.3.2.5. Aile Yardımları

6.3.2.5.1. Çocuk Parası Miktarları

Çocuk paraları, ailelerin gelir durumu veya mesleki bir faaliyet icra edilip edilmediğine bakılmaksızın en az 2 çocuklu (deniz aşırı topraklarda 1. çocuktan itibaren) ailelere verilmektedir. Bu yıl için yardım miktarları %1,8 oranında arttırılmış olup, 31 Mart 2023 tarihine kadar geçerli çocuk parası miktarları aşağıda belirtilmiştir:

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Çocuk Sayısı	Aile Yıllık Gelir Miktarı (Avro)	Yardım Miktarı (Aylık/Avro)
1. Çocuk için	---	Ödenmemektedir
2. Çocuk için	71.074 az olan	141,99
	71.195 ve 94.893 arası	71
	94.893 üzeri	35,50
3. Çocuk için	77.126 az olan	323,91
	77.127 ve 100.825	161,95
	100.825 üzeri	80,98
4. Çocuk için	83.058 az olan	505,83
	83.059 ve 106.757 arası	252,92
	106.757 üzeri	124,47
+ Her 1 Çocuk için (14 Yaşına Kadar) :	+ 5.839	172,27
		86,14
		43,07
14 Yaşından Büyük Çocuklar için +	---	67,23
		33,62
		16,81

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

6.3.2.5.2. Diğer Aile Yardımları

Aktif Dayanışma Geliri (Revenu de Solidarité Active)

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Bakmakla Yükümlü Çocuk/Kişi Sayısı	Bekâr Yaşayanlar (Avro)	Çiftler (Avro)
0	607,75	911,62
1	911,62	1 093,95
2	1.093,95	1.276,25
3	1.337,05	1 519,17
Ek Kişi	243,10	243,10

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

Ek Aile Ödeneği (Complément familial)

Ek Aile Ödeneği, 3 ila 20 yaşları arasında en az üç çocuğu olan ailelere gelir koşullarına bağlı olarak verilen bir yardımdır ve aylık olarak 184,8 avro ile 277,23 avro arasında değişebilir.

Küçük Çocuk Karşılama Yardımı (Prestation d'Accueil du Jeune Enfant)

2004 Sosyal Güvenlik Bütçe Kanunu ile 1 Ocak 2004 tarihinden itibaren "Küçük Çocuk Karşılama Yardımı – PAJE" adı altında bir aile yardımı ihdas edilmiş olup, 01 Nisan 2024 tarihine kadar bu yardımın miktarları şöyledir:

- Doğum primi : 1.019,40 avro
- Evlat edinme primi : 2.038,81 avro
- Aylık temel ücret : 184,81 avro
- Aylık kısmi temel ücret : 92,40 avro

Bu yardımlar gelir şartına bağlı olarak, hamileliğin 7. ayında ve evlatlık edinilen 20 yaşından küçük çocuklar için verilmektedir.

Eğitim Yardımı

Eğitim yardımı yılda bir kez Ağustos ayı sonunda, gelir şartına bağlı olarak, okula giden çocuğun okul masraflarının karşılanması amacıyla verilmektedir. 2023-2024 öğretim yılı için okul yardımı 6-10 yaş arası çocuklar için 398,09 avro, 11-14 yaş arasındaki çocuklar için yardım miktarı 420,05 avro, 15-18 yaş arasındaki çocuklar için yardım miktarı 434,61 avro olarak tespit edilmiştir.

Yardımanın hesabında ailenin yıllık gelir tavanı:

- 1 çocuklu aile için 23.370 avro
- 2 çocuklu aile için 31.225 avro
- 3 çocuklu aile için 37.068 avro olarak tespit edilmiş olup ilave her çocuk için de çocuk başına bu tavan 5.855 avro artırılmaktadır.

Yetişkin Engelli Yardımı (AAH)

Tıbbi raporla en az %80 oranında özürlü olduğu tespit edilenlerin, Özel Eğitim Yardımının sona ermesini müteakiben (Eğitime devam edip etmemesine bağlı olarak 16 yaşından itibaren) "Allocation aux Adultes Handicapés" adı altında yetişkin özürlü yardımı alma hakları vardır. Ayrıca, 01/04/2015 tarihli Kararname ile bu yardım özürlülük oranı %50 ile %79 arasında olanları da kapsamaktadır. Ancak, bu durumda olanlar için Özürlüler Hakları Komisyonu karar almakta (CDAPH) ve bu yardım en fazla 5 yıl ödenmektedir. AHH miktarı 01/04/2023 tarihinden itibaren aylık 971,37 avro olarak tespit edilmiştir. AHH yıllık belirli bir tavan dâhilinde yardım sahibinin diğer gelirlerini tamamlayıcı niteliktedir.

6.3.2.6. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Yaşlılık Yardımı (ASPA)

Yaşlılık sigortası kurumları, gelir düzeyi düşük olan malül ve emeklilere gelir düzeyin belirlenen Fransa'da asgari geçim seviyesinin altında olması ve daimi ikamet yerinin Fransa'da olması halinde ödenen bir yardımdır.

2023 tarihi itibarıyla

	Tek Yaşayan Kişi	Aile
Yardım Miktarı	Aldığı emekli maaşı 1.012,02 avroya tamamlanacak şekilde ilave nakdi yardım	Aldığı emekli maaşı 1.492,08 avroya tamamlanacak şekilde ilave nakdi yardım

6.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Fransa’da sektörler itibariyle ve aktif çalışılan süreler dikkate alınarak ödenmekte olan ek emeklilik aylığı ya da tamamlayıcı emeklilik aylığı 1972 yılından beri uygulanmaktadır. Emeklilik şartları aynı normal emeklilik aylığında olduğu gibidir. Ayrıca sigortalının vefatı halinde dul eşe bakmakla yükümlü olduğu en az 2 çocuğunun bulunması halinde hemen, çocuk yoksa 55 yaşından itibaren dul aylığı bağlanmaktadır. Ödenecek emekli maaşı ya da dul maaşı sigortalının aktif çalıştığı süreler zarfında kazandığı puanların toplamı esas alınarak ve emeklilik tarihinde her puan için belirlenen tutar üzerinden hesaplanmaktadır.

6.3.4. Sosyal Yardımlar

2023 yılı itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Genel
Faydalanan Kişi Sayısı	13.626.402 milyon avro
Kapsanan Kişi Sayısı	33,7 milyon avro
Yardım Miktarı	88,3 milyar avro

Kaynak: Fransa Aile Yardımları Ulusal Sandığı, CNAF

Ulusal Aile Yardımları Fonu (CNAF), temel sigorta kolunun aile yardımlarını yönetir ve Aile Yardımları Fonu (CAF) ağını koordine eder. 2023 yılında 88,3 milyar avro tutarında ödenen yardımlarla, aile yardımı branşı 1 milyar avro bütçe fazlası vermiştir. (2022 yılında 1,9 milyar avro). Bütçe fazlasının oluşmasında dolandırıcılığı önlemeyi ve tespit etmeyi amaçlayan eylemlerin katkısı bulunmuştur. Ayrıca, aile yardımlarındaki dolandırıcılığın, özellikle RSA (Revenu de Solidarité Active), aktivite primi ve konut yardımları kapsamında, ödenen toplam miktarın %4,9'u (3,9 milyar avro) olduğu tahmin edilmektedir.

6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

6.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Fransa’da 1978 yılından itibaren sürdürülmekte olan ELCO (köken dil ve kültürünün öğretilmesi) anlaşması EILE (yabancı dillerin uluslararası öğretimi) anlaşmasına dönüştürülmüştür. 2018 yılında başlatılan görüşmeler 2020 yılı ağustos ayında bitirilmiş ve Anlaşma metni şubat ayında Cumhurbaşkanlığı düzeyinde onaylanarak Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

Bu anlaşmanın getirdikleri yenilikler aşağıdaki gibidir:

- Öğretmenlerin Fransızcaya hâkim olmaları (B2 seviyesinde sertifika)
- Öğretmenlerin daha sık denetlemeye tabi tutulmaları (iki tarafın muhataplarınca)
- Öğretmenlerin okuldaki pedagojik ekibin bir parçası olmaları,
- Ders içeriklerinin Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programına (Le Cadre européen commun de référence pour les langues- Apprendre, Enseigner, Évaluer (CECRL) uygun hale getirilmesi,
- Öğrenci edinimlerinin değerlendirilip velilere iletilmesi,
- Derslerin okulun tüm öğrencilerine açık hale getirilmesi.

Öte yandan, Türkçe dersleri sadece ilkokul 2.sınıfından ilkokul 5. Sınıfına kadar verilecektir. Ortaokul düzeyinde Türkçe dersleri verilmeyecektir.

6.4.2. Sayısal Veriler

6.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

1995 yılından bu yana, Fransız okullarının istatistiki bilgilerinde etnik kökenin dikkate alınmasının yasaklanması sebebiyle, anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde okuyan Türk uyruklu öğrenci sayılarına erişmek mümkün olmamaktadır.

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı	
Okul Türü	Genel
Anasınıfı	2.314.900
İlkokul	4.107.900
Ortaokul	3.411.450
Lise	2.242.400
Meslek Lisesi/Çıraklık	621.600
Genel Toplam	12.698.250

Kaynak: Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Yıllık İstatistiki Raporları

6.4.2.2. Mesleki Eğitime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023 yılında çıraklık eğitimine 2'nci dereceden devam edenlerin sayısı 377.350'dir. 621.600 öğrenci meslek lisesine devam etmektedir.

6.4.2.3. Yüksek Öğretime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Türkiye'den eğitime gelen ve Paris Eğitim Ataşeliğinde kaydı bulunan öğrenci sayısı 337'dir.

2023-2024 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	4.250
----------------	-------

Kaynak: T.C. Paris Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

6.5. GÖÇ VE UYUM

6.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2022 yılında Fransa işgücü göçü anlamında 44.892 yabancı uyruklu kişiyi kabul etmiştir. Türkiye, Fas, Tunus, Cezayir ve Senegal'den sonra 1.722 işçi göçü kabulüyle 5'inci ülke konumundadır. 2022 yılında Afrika kıtası, Fransa'ya yönelik göç akışlarının %75'ten fazlasını ve özellikle Cezayir, Fas ve Tunus gibi Kuzey Afrika ülkelerini içeren göç akışlarının yaklaşık %55'ini temsil etmektedir. Türkiye, Lübnan ve Birleşik Krallık, Afrika dışından gelen ülkeler arasında ilk 10'a giren ülkelerdir.

2023 yılında geri iadesi yapılan kayıt dışı göçmenler sırasıyla Cezayir, Gürcistan ve Arnavutluk uyrukludur. Türkiye 441 geri gönderilen kayıt dışı göçmenle 9'uncu sırada yer almaktadır. Mülteci Statüsünde yapılan başvurularda ilk üç ülke sırasıyla Afganistan (16.948 kişi) Gine (10.567 kişi) ve Türkiye'dir (9.837 kişi).

2023 yılı verileri incelendiğinde, ilk kez düzenlenen oturum kartlarının üçte birinin öğrencilere yönelik olduğu anlaşılmaktadır. 2023 yılı tahmini verilerine göre 9.160 Türk vatandaşına ilk kez oturum kartı düzenlenmiştir. 2022 yılına kıyasla bu sayıda %16,5 oranında artış kaydedilmiştir.

İlk kez Oturum Kartı Düzenlenenlerin Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Kabul Şartı	2022	2023 (Tahmini)
A. Ekonomik	52.045	54.630
B. Aile	95.939	91.020
C. Öğrenci	102.134	103.520
D. İnsani	41.455	47.680
E. Diğer	27.353	26.410
Toplam	318.296	323.260

Kaynak: İçişleri Bakanlığı İnternet Sitesi

6.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

6.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Fransa’da vatandaşlarımız tarafından kurulan ve Başkonsolosluklarımıza bildirimde bulunan derneklerin sayıları, Başkonsolosluk görev bölgeleri itibarıyla aşağıda verilmiştir:

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	27
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	263
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	208
İşadamları Dernekleri	13
Spor Dernekleri	16
Diğerleri	39
Toplam	566

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları

6.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

2022 Fransa Cumhurbaşkanlığı seçimi, Fransa'da, ilk turu 10 Nisan 2022 tarihinde gerçekleşen seçimdir. Seçimin önde gelen iki adayından biri olan Emmanuel Macron %27,84 diğer aday olan Marine Le Pen %23,15 oy almıştır. İlk turda yüzde elli seviyesinden daha fazla oy alan aday olmadığı için seçim ikinci tura kalmıştır. Seçimin ikinci turu 24 Nisan 2022 tarihinde yapılmıştır ve Emmanuel Macron %58,5 oyla yeniden seçilirken, Marine Le Pen oyların %41,4'nü almıştır.

İlk turu 15 Mart 2020 tarihinde yapılan yerel seçimlerin, 22 Mart'ta yapılması gereken 2. turu Covid 19 salgını nedeniyle 28 Haziran tarihine ertelenmişti. İkinci turu 28 Haziran 2020 tarihinde gerçekleştirilen yerel seçimlerde, Fransa'da ilk kez iki Türk kökenli aday Belediye Başkanı olarak seçilmiştir. Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi olan ve Merkez Sağ Cumhuriyetçi Partiden aday olan Agnes Evren başkent Paris'in 15. Bölge belediye başkanı olurken, bağımsız yarışan Metin Yavuz Paris'in banliyösü Valenton belediye başkanlığını kazanmıştır. Agnes Evren %53, Metin Yavuz %52,37 oranında oyla rakiplerini geride bırakarak, Fransa'da belediye başkanlığını kazanan ilk Türk kökenli siyasetçiler olmayı başarmışlardır. Paris Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimlerine favori olarak giren Anne Hidalgo oyların %50'sini alarak, yeniden Paris Büyükşehir Belediye Başkanı olarak seçilmiştir. Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un partisi Cumhuriyet Yürüyüşü Hareketinin (LREM) adayları Bordeaux, Lyon, Strazburg ve Marsilya gibi büyükşehirlerde seçimi kaybederken, Yeşiller Partisi seçimi kazanmıştır.

7. HOLLANDA

7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

7.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Hollanda (Hollanda ve Türk Vatandaşları Dâhil)	Türk (Sadece Türk Vatandaşları)
Erkek	8.850.309	2.312.303	6.538.006	229.061
Kadın	8.960.982	2.382.559	6.578.423	214.508
Toplam	17.811.291	4.694.862	13.116.429	443.569

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.1.2. Hollanda'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Nesiller	Erkek	Kadın	Toplam
0-5	Toplam	9.915	867	19.222
	Birinci Nesil	935	8.440	1.802
	İkinci Nesil	8.980	9.307	17.420
5-10	Toplam	1.722	1.632	24.788
	Birinci Nesil	10.982	10.452	3.354
	İkinci Nesil	12.704	12.084	21.434
10-15	Toplam	13.467	12.103	26.362
	Birinci Nesil	909	879	1.788
	İkinci Nesil	12.558	12.016	24.574
15-20	Toplam	15.965	15.242	31.207
	Birinci Nesil	1.127	1.117	2.244
	İkinci Nesil	14.838	14.125	28.963
20-25	Toplam	37.066	17.959	19.107
	Birinci Nesil	4.705	2.308	2.397
	İkinci Nesil	32.361	15.651	16.710
25-30	Toplam	20.453	18.765	39.218
	Birinci Nesil	4.128	3.900	8.028
	İkinci Nesil	16.325	14.865	31.190
30-35	Toplam	6.871	5.873	39.862
	Birinci Nesil	14.403	12.715	12.744
	İkinci Nesil	21.274	18.588	27.118
35-40	Toplam	19.056	17.669	36.725
	Birinci Nesil	9.297	8.981	18.278

	İkinci Nesil	9.759	8.688	18.447
40-45	Toplam	19.929	18.639	38.568
	Birinci Nesil	11.828	11.215	23.043
	İkinci Nesil	8.101	7.424	15.525
45-50	Toplam	17.758	18.004	3.562
	Birinci Nesil	14.258	14.872	29.130
	İkinci Nesil	3.500	3.132	6.632
50-55	Toplam	17.145	15.522	32.667
	Birinci Nesil	16.176	14.707	30.883
	İkinci Nesil	969	815	1.784
55-60	Toplam	14.852	12.713	27.565
	Birinci Nesil	14.746	12.610	27.356
	İkinci Nesil	106	103	209
60-65	Toplam	8.216	6.855	15.071
	Birinci Nesil	8.206	6.847	15.053
	İkinci Nesil	10	8	18
65-70	Toplam	3.987	4.661	8.648
	Birinci Nesil	3.983	4.652	8.635
	İkinci Nesil	4	9	13
70-75	Toplam	2.712	4.112	6.824
	Birinci Nesil	2.705	4.103	6.808
	İkinci Nesil	7	9	16
75-80	Toplam	2.470	2.964	5.434
	Birinci Nesil	2.460	2.961	5.421
	İkinci Nesil	10	3	13
80-85	Toplam	2.018	1.644	3.662
	Birinci Nesil	2.014	1.641	3.655
	İkinci Nesil	4	3	7
85-90	Toplam	486	591	1.077
	Birinci Nesil	485	589	1.074
	İkinci Nesil	1	2	3
90-95	Toplam	61	152	213
	Birinci Nesil	0	151	212
	İkinci Nesil	61	1	1
95 ve üzeri	Toplam	5	32	37
	Birinci Nesil	0	31	36
	İkinci Nesil	5	1	1

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

	0-15	15-30	30-45	45-65	65 ve üzeri
Erkek	5.072	9.513	28.929	55.057	12.142
Kadın	4.814	8.651	26.376	50.691	14.476
Toplam	9.886	18.164	55.305	105.748	26.618

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Genel Nüfusun Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Genel Nüfus	Erkek	Kadın	Toplam
0 -5	444.307	423.848	868.155
5-10	460.801	437.850	898.651
10-15	492.453	468.118	960.571
15-20	522.760	500.321	1.023.081
20-25	591.144	576.119	1.167.263
25-30	586.567	568.432	1.154.999
30-35	599.995	582.378	1.182.373
35- 40	557.835	549.554	1.107.389
40-45	530.528	532.357	1.062.885
45-50	526.723	534.934	1.061.657
50-55	635.151	639.502	1.274.653
55-60	635.550	631.476	1.267.026
60-65	587.972	593.449	1.181.421
65-70	508.240	522.318	1.030.621
70-75	452.350	474.869	927.219
75-80	365.495	405.215	770.710
80-85	208.676	262.138	470.814
85-90	103.634	162.951	266.585
90-95	34.075	74.826	108.901
95-100	5.653	18.092	2.345
100 ve zeri	400	2.172	2.572
Toplam	8.850.309	8.960.919	17.789.891

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma Adı	Erkek	Kadın	Toplam
Groningen	1.571	1.423	2.994
Friesland	748	620	1.368
Drenthe	637	539	1.176
Overijssel	8.163	8.129	16.292
Flevoland	2.091	1.756	3.847
Gelderland	9.905	9.746	19.651
Utrecht	7.866	7.644	15.510
Noord-Holland	24.790	23.310	48.100
Zuid-Holland	35.826	33.721	69.547
Zeeland	941	913	1.854
Noord Brabant	14.603	13.955	28.558
Limburg	3.572	3.252	6.824
Amersfoort	1.494	1.481	2.975
Amsterdam	12.751	11.972	24.723
Apeldoorn	1.052	988	2.040
Arnhem	1.949	2.029	3.978
Breda	804	787	1.591
Dordrecht	1.501	1.478	2.979
Eindhoven	3.762	3.523	7.285
Enschede	2.070	1.994	4.064
's- Gravenhage	11.899	10.490	22.389
Groningen	590	562	1.152
Haarlem	1.694	1.721	3.415
Heerlen	207	157	364
's-Hertogenbosch	711	704	1.415
Leeuwarden	184	158	342
Leiden	629	684	1.313
Maastricht	545	589	1.134
Nijmegen	1.442	1.417	2.859
Rotterdam	11.286	11.309	22.595
Sittard-Geleen	191	157	348
Tilburg	1.993	1.960	3.953
Utrecht (belediye)	3.628	3.688	7.316
Zwolle	653	608	1.261

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.1.5. Hollanda'daki Yabancılar ile Sayısal Mukayesesi

01.01.2021 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Amerika	733.401
Surinam	358.266
Almanya	345.746
Türkiye	318.086
Belçika	122.197
İngiltere	97.614
Eski Yugoslavya Ülkeleri	91.951
İtalya	61.367
İspanya	50.466
Genel Toplam	2.179.094

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

(*)Sadece ülke vatandaşlığına göre sayılar verilmiştir.

7.1.6. Türkiye'den Hollanda'ya Gelen ve Hollanda'dan Ayrılan Kişi Sayısı

2022 yılı itibarıyla

Görev Bölgesi	Yıl	Gelen	Ayrılan
Groningen	2022	28.640	41.033
Friesland	2022	27.324	33.374
Drenthe	2022	22.656	22.139
Overijssel	2022	42.600	62.628
Flevoland	2022	20.897	24.415
Gelderland	2022	94.288	98.897
Utrecht	2022	71.342	66.864
Limburg	2022	46.919	52.791

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Not: Tabloda belirtilen sayılar Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayıyı yansıtmaktadır.

7.1.7. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2023 yılı itibarıyla

Doğan	Ölen	Evlenen
711	248	289

Kaynak: T.C. Amsterdam, Deventer ve Rotterdam Başkonsoloslukları kayıtları

7.2. ÇALIŞMA HAYATI

7.2.1. Sayısal Veriler

7.2.1.1. Toplam Çalışan Sayıları ve Oranları

2022 yılı 3'üncü çeyrek itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
	Sayı	Sayı	Sayı
Ülke Geneli	4.512.000	5.060.000	9.572.000
Göçmen Kökenli	1.140.000	1.262.000	2.402.000
Türk Kökenli	110.000	142.000	252.000
Genel Toplam	5.762.000	6.464.000	12.226.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.1.2. Çalışanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2022 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Toplam
15-20	692.000
20-25	886.000
25-30	986.000
30-35	995.000
35-40	921.000
40-45	885.000
45-50	940.000
50-55	1.080.000
55-60	1.006.000
60-65	731.000
65-70	213.000
70-75	77.000
Toplam	9.412.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Not: 67 yaşından sonra çalışanlar gönüllü olarak çalışmaktadır ve yaşlılık aylığı almaktadır.

7.2.1.3. Çalışanların İşkollarına Göre Dağılımı

Bu alanda temin edilebilen son veriler 2023 yılına ilişkin olup aşağıdaki gibidir. Çalışanların (15-64 yaş grubundakiler) işkolları itibarıyla dağılımı:

2023 yılı itibarıyla

İşkolları	2023 Yılı Çalışan Sayısı
İnşaat	359.000
Tarım, Orman, Balıkçılık	109.000
Maden	8.000
Enerji	34.000
Ticaret	1.466.000
Gastronomi	483.000
Ulaştırma ve Depolama	406.000
Sağlık	1.515.000
Eğitim	594.000
Spor, Kültür, Rekreasyon	153.000
Kamu İdaresi ve diğer hizmetler	596.000
Diğer	129.000
Finansal Hizmetler	293.000
Uzmanlaşmış İş Hizmetleri	590.000
Bilgi ve İletişim	330.000
Kiralama ve Ticari Mülkiyet	72.000
Kiralama ve diğer İş Hizmetleri	1.011.000
Sanayi	793.000
Su ve Atık Yönetimi	38.000
Toplam	8.979.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.1.4. Bağımsız Çalışan Türk Kökenlilerle İlgili Bilgiler

2020 yılı itibarıyla

Hollanda Geneline Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızın Şirket Sayısı	8.550
---	-------

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu Küçük İşletmeciler (CBS MKB-Central Bureau of Statistics Midden Small Companies)

Hollanda Geneline Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızın Şirket Sayısının İş Kollarına Göre Dağılımı:

2020 yılı itibarıyla

Sektör	Bağımsız Çalışanların Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık	110
Sanayi	230
Ticaret	1.960
Diğer Hizmetler	390
Toplam	2.690

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu Küçük İşletmeciler (CBS MKB-Central Bureau of Statistics Midden Small Companies)

Bağımsız Çalışanların* İstihdam Ettikleri Kişi Sayısı

2021 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Sayı
Kadın	97.200
Erkek	222.000
Toplam	319.200

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

* Tabloda belirtilen sayılar Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayıyı yansıtmaktadır.

7.2.1.5. Hollanda Geneline Ortalama ve Asgari Ücretler

01.01.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Asgari Ücretler (Minimumloon):

15-21 yaş ve üzerinde olan kişilere 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren ödenen asgari ücretin brüt miktarları avro olarak aşağıda belirtilmiştir.

Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük
21 yaş ve üstü	1.934,40	446,40	89,28
20	1.547,50	357,10	71,42
19	1.160,65	267,85	53,57
18	967,20	223,20	44,64
17	764,10	176,35	35,27
16	667,35	154,00	30,80
15	580,30	133,90	26,78

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Yaş	Haftalık 36 Saat Çalışma İle	Haftalık 38 Saat Çalışma İle	Haftalık 40 Saat Çalışma İle
21 yaş ve üstü	12,40	11,75	11,16
20	9,92	9,40	8,93
19	7,45	7,05	6,70
18	6,20	5,88	5,58
17	4,90	4,65	4,41
16	4,28	4,06	3,85
15	3,72	3,53	3,35

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

01.07.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Asgari Ücretler:

15-21 yaş ve üzerinde olan kişilere 1 Temmuz 2023 tarihinden itibaren ödenen asgari ücretin brüt miktarları avro olarak aşağıda belirtilmiştir.

Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük
21 yaş ve üstü	1.995,00	460,40	92,08
20	1.596,00	368,30	73,66
19	1.197,00	276,25	55,25
18	997,50	230,20	46,04
17	788,05	181,85	36,37
16	688,30	158,85	31,77
15	598,50	138,10	27,62

Yaş	Haftalık 36 Saat Çalışma İle	Haftalık 38 Saat Çalışma İle	Haftalık 40 Saat Çalışma İle
21 yaş ve üstü	12,79	12,12	11,51
20 yaş	10,24	9,70	9,21
19 yaş	7,68	7,27	6,91
18 yaş	6,40	6,06	5,76
17 yaş	5,06	4,79	4,55
16 yaş	4,42	4,19	3,98
15 yaş	3,84	3,64	3,46

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.1.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler
2023 yılı itibarıyla

İşkolları	Grev	
	Etkilenen Çalışan Sayısı	İşyeri Sayısı
İnşaat	Bilinmemektedir	Bilinmemektedir
Tarım, Orman, Balıkçılık	0,0	0
Maden	0,0	0
Sanayi	4,6	28
Enerji	0,0	0
Ticaret	9	20
Gastronomi	Bilinmemektedir	Bilinmemektedir
Ulaştırma ve Depolama	3,2	6
Finansal Hizmetler	Bilinmemektedir	Bilinmemektedir
Eğitim, Öğretim	0,0	0
Ev Hizmetleri	0,0	0
Kamu İdaresi, Devlet Hizmetleri	Bilinmemektedir	Bilinmemektedir
Diğer	Bilinmemektedir	Bilinmemektedir
Tüm Faaliyet Alanları toplamı	16,8	54

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.1.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları (15-75 yaş, bin kişi)

İşsizlik Oranları

2023 yılı itibarıyla

Hollanda'da Yaşayan Hollandalıların İşsizlik Oranı (Toplam) (2023 Yılı)	Hollanda'da Yaşayan Hollandalıların İşsizlik Oranı (Erkek) (2023 Yılı)	Hollanda'da Yaşayan Hollandalıların İşsizlik Oranı (Kadın) (2023 Yılı)
3,6	3,4	3,8

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

İstihdam ve İşsizlik ile İlgili Veriler

Hollanda İstatistik Kurumu'nun son yayınladığı verilere göre Ocak 2023 tarihinden Aralık 2023 tarihine kadar Hollanda'da istihdam ve işsizlik ile ilgili veriler aşağıda belirtilmiştir:

Aylık İstihdam Sayısı, İşsizlik Sayısı ve İşsizlik Oranları, 15-75 Yaş Arası

Ay	İstihdam Sayısı	İşsiz Sayısı (000)	İşsizlik Oranı %
2023 Ocak	9.699.000	360	3,6
2023 Şubat	9.701.000	356	3,5
2023 Mart	9.709.000	357	3,5
2023 Nisan	9.725.000	343	3,4
2023 Mayıs	9.727.000	353	3,5
2023 Haziran	9.728.000	353	3,5
2023 Temmuz	9.727.000	362	3,6
2023 Ağustos	9.742.000	364	3,6
2023 Eylül	9.731.000	371	3,7
2023 Ekim	9.759.000	361	3,6
2023 Kasım	9.786.000	357	3,5
2023 Aralık	9.805.000	361	3,6

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.3. SOSYAL GÜVENLİK

7.3.1. Sosyal Sigortalar

7.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları ve Sayıları

2023 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Toplam
Yaşlılık	17,90	17,90	35,80
Maluliyet	7,11	7,11	14,22
Ölüm (Dul, Yetim)	0,10	0,10	0,20
Hastalık	0,66	0,66	1,32
İşsizlik	10,24	10,24	20,48
Analık	0,50	0,50	1
Bakım Sigortası	9,65	9,65	19,30

Kaynak: www.belastingdienst.nl

Aktif ve Pasif Sigortalı Sayısı (2013-2022)

Yıllar	Aktif Sigortalı		Pasif Sigortalı		Aktif Sigortalı Oranı	
	Genel	Türk*	Genel	Türk*	Genel	Türk*
2013	8.433.000	163.000	3.223.000		66,7	57,6
2014	8.382.000	165.000	3.304.000		66,2	57,4
2015	8.458.000	167.000	3.371.000		66,7	56,4
2016	8.570.000	179.000	3.398.000		67,1	61,1
2017	8.744.000	180.000	3.422.000		67,9	60,6
2018	8.939.000	195.000	3.445.000		69,1	64,5
2019	9.117.000	206.000	3.452.000		70,0	67,2
2020	9.116.000	206.000	3.515.000		69,6	65,1
2021	9.255.000	223.000	3.578.000		70,4	63,9
2022, 3'üncü çeyrek	9.573.000	252.000	3.588.000		72,3	70,5

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Not: Tabloda belirtilen sayılara göre Türk vatandaşlarının içinde bulunduğu sayılar verilmiştir.

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

7.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aralık 2023 tarihi ve 2022 yılı itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlanan Kişi Sayısı	Toplam Ödenek
Bağımlı Çalışan		
Yaşlılık	3.598.300	43.986 milyon avro
Maluliyet	834.900	16.121 milyon avro
Ölüm (Dul, Yetim)	22.200	
İşsizlik	160.800	2.705 milyon avro
Bağımsız Çalışan/Serbest Meslek Sahibi		
Maluliyet	5.800	

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.3.1.3. Sosyal Sigorta Ödemeleri İle İlgili Veriler

Aralık 2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Rejimleri	Yararlananların Sayısı
Bağımlı Çalışan	Yaşlılık (AOW) 3.598.300 kişi
	Maluliyet (WAO/WIA/Wajong) 834.900 kişi
	Ölüm (Dul, Yetim) ANW 22.200 kişi
Bağımsız Çalışan/Serbest Meslek Sahibi	Maluliyet (WAZ) 5.800 kişi

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Alınan Aylıkların/Ödeneklerin Sayıları**Eylül-Aralık 2023 tarihleri itibarıyla**

	Maluliyet Aylığı	İşsizlik Aylığı	55 Yaş ve Üzeri Kişilere Ödenen İşsizlik Aylığı	Yaşlılık Aylığı	Dul ve Yetim Aylığı	Çocuk Parası	Sosyal Yardım Ödeneği
2023 Eylül	838.500	155.100	9.800	3.582.500	23.000	1.873.200	389.500
2023 Ekim	839.600	155.800	9.700	3.587.200	22.900	-	390.200
2023 Kasım	840.500	160.200	9.600	3.593.400	22.600	-	391.200
2023 Aralık	840.700	160.800	9.500	3.598.300	22.200	1.872.900	392.200

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl**İşsizlik Aylığı, Sosyal Yardım Ödeneği ve Maluliyet Aylığı Alan Kişilerin Hollandalı ve Yabancı Ayrımına Göre Toplam Sayısı****01.01.2023 tarihi itibarıyla**

	İşsizlik aylığı (WW Uitkering)	Sosyal yardım ödeneği (WWB Uitkering)	Maluliyet aylığı (WAO Uitkering)	Kısmi maluliyet aylığı (WGA Uitkering)	Tam maluliyet aylığı (IVA Uitkering)	Girişimciler verilen maluliyet aylığı (WAZ Uitkering)	Gençlere verilen maluliyet aylığı (Wajong Uitkering)
Hollandalı (Autochtoon)	93.540	151.920	127.330	156.970	118.100	5.110	174.430
Yabancı (Allochtoon)	47.960	304.810	45.420	78.640	40.150	660	49.990

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl**01.01.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:**

Yaşlılık aylığı tutarı yalnız yaşayanlar, yalnız yaşayan anne/babalar, evliler ve birlikte yaşayan eşler için farklı miktarlar üzerinden belirlenmektedir.

Yalnız Yaşayanlar İçin Geçerli Olan Yaşlılık Aylığı Miktarları (Avro):

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.430,80	1.430,80
Vergi ve Primler	0,00	271,42
Sağlık Sigortası Primi	77,69	77,69
Net Tutar	1.353,11	1.081,69

**Brüt miktara 5,00 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 71,77 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Evli Olanlar veya Eşi ile Birlikte Yaşayanlar İçin Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:**Her İki Eşte 65 Yaşını Doldurmuş İse (Kişi Başına Aylık Ödenen/Avro)**

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	973,86	973,86
Vergi ve primler	0,00	184,92
Sağlık sigortası prim	52,88	52,88
Net tutar	920,98	736,06

**Brüt miktara 5,00 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 51,25 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alındığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.942,72	1.942,72
Vergi ve primler	85,75	369,00
Sağlık sigortası primi	105,48	105,48
Net tutar	1.751,49	1.468,24

**Brüt miktara 5,00 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 102,50 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alınmadığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	973,86	973,86
Vergi ve primler	0,00	184,92
Sağlık sigortası prim	52,88	52,88
Net tutar	920,98	736,06

**Brüt miktara 5,00 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 51,25 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse (Ek Ödenegin Alındığı ve Ek Ödenegin %10 Oranında Azaldığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.845,83	1.845,83
Vergi ve primler	66,25	351,08
Sağlık sigortası primi	100,22	100,22
Net tutar	1.679,36	1.394,53

** Brüt miktara 5,00 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 97,38 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

**01.08.2011 tarihinden itibaren eşlere verilen ödenek %10 oranı ile azalmıştır. Bu sadece aile gelirleri ayda 3.384,44 avrodan (brüt) fazla olan kişiler için geçerlidir.*

Miktarlar hakkında açıklama:

- **Brüt:** Brüt miktara 5,00 avroluk KOB yardımı Gelir Desteği dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- **Vergi ve Primler (Ücret Tevkifatı):** Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- **Zvw Katkı Payı:** Bu brüt yaşlılık aylığının (AOW Uitkering) %5,43 oranındadır.
- **Net:** Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

01.07.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

Yaşlılık aylığı tutarı yalnız yaşayanlar, yalnız yaşayan anne/babalar, evliler ve birlikte yaşayan eşler için farklı miktarlar üzerinden belirlenmektedir.

Yalnız Yaşayanlar İçin Geçerli Olan Yaşlılık Aylığı Miktarları:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.458,15	1.458,15
Vergi ve primler	0,00	277,42
Sağlık sigortası primi	79,17	79,17
Net tutar	1.378,98	1.101,56

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 76,20 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Evli Olanlar veya Eşi İle Birlikte Yaşayanlar İçin Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:**Her İki Eşte 65 Yaşını Doldurmuş İse (Kişi Başına Aylık Ödenen/Avro)**

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	993,16	993,16
Vergi ve primler	0,00	188,33
Sağlık sigortası prim	53,92	53,92
Net tutar	939,24	750,91

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 54,44 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alındığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.981,32	1.981,32
Vergi ve primler	94,75	376,75
Sağlık sigortası primi	107,58	107,58
Net tutar	1.778,99	1.496,99

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 108,88 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alınmadığı Durumda) Alınan Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	993,16	993,16
Vergi ve Primler	0,00	188,33
Sağlık Sigortası Primi	53,92	53,92
Net Tutar	939,24	750,91

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 54,44 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse (Ek Ödenegin Alındığı ve Ek Ödenegin %10 Oranında Azaldığı Durumda) Alınan Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	1.882,50	1.882,50
Vergi ve Primler	73,08	357,92
Sağlık Sigortası Primi	102,21	102,21
Net Tutar	1.707,21	1.422,37

**Brüt miktara 5,50 avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 103,44 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

**01.08.2011 tarihinden itibaren eşlere verilen ödenek %10 oranı ile azalmıştır. Bu sadece aile gelirleri ayda 3.620,64 avrodan (brüt) fazla olan kişiler için geçerlidir.*

Miktarlar hakkında açıklama

- **Brüt:** Brüt miktara 5,50 avroluk KOB yardımı Gelir Desteği dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- **Vergi ve primler (Ücret tevkifatı):** Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- **Zvw katkı payı:** Bu brüt yaşlılık aylığının (AOW Uitkering) %5,43 oranındadır.
- **Net:** Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

01.01.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Geride Kalanlar Ödeneği:

01.01.2023 tarihi itibarıyla

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.417,14	1.417,14
Vergi ve primler	26592	521,75
Net tutar	1.151,22	895,39

**Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 90,20 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

1 Temmuz 1996 Tarihinden Önce AWW Dul Aylığı Alan Geride Kalanlar İçin, Geride Kalanlar Ödeneği:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	599,35	599,35
Vergi ve primler	0,00	221,00
Net tutar	599,35	378,35

**Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 46,43 avrodur ve Mayıs ayında denir.*

Bakım İlişkisi Durumunda Geride Kalanlar Ödeneği:

Şu durumlarda bakım ilişkisi geçerlidir:

Yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan birisinin bakımını sağlayan ve o kişiyle beraber yaşayan kişi veya yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan ve bakıcısıyla beraber yaşayan kişi olunması.

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	900,61	900,61
Vergi ve primler	76,50	332,33
Net tutar	824,11	568,28

**Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 64,42 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Yetim Ödeneği, 9 Yaş ve Daha Küçük Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	466,43	466,43
Vergi ve primler	0,00	171,17
Net tutar	466,43	295,26

*Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 28,86 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 10 ile 15 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	690,12	690,12
Vergi ve primler	0,00	254,25
Net tutar	690,12	435,87

*Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 43,30 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 16 İle 20 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	913,82	913,82
Vergi ve primler	81,50	337,33
Net tutar	832,32	576,49

*Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 57,73 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Miktarlar hakkında açıklama

- **Brüt:** Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- **Vergi ve Primler (Ücret Tevkifatı):** Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- **Net:** Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

01.07.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Geride Kalanlar Ödeneği:**01.07.2023 tarihi itibarıyla**

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.444,57	1.444,57
Vergi ve primler	277,58	533,42
Net tutar	1.166,99	911,15

**Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 95,67 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

1 Temmuz 1996 Tarihinden Önce AWW Dul Aylığı Alan Geride Kalanlar İçin, Geride Kalanlar Ödeneği:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	617,53	617,53
Vergi ve primler	0,00	227,67
Net tutar	617,53	389,86

**Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 47,88 avrodur ve Mayıs ayında denir.*

Bakım İlişkisi Durumunda Geride Kalanlar Ödeneği:

Şu durumlarda bakım ilişkisi geçerlidir:

Yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan birisinin bakımını sağlayan ve o kişiyle beraber yaşayan kişi veya yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan ve bakıcısıyla beraber yaşayan kişi olunması.

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	921,45	921,45
Vergi ve primler	83,17	339,00
Net tutar	838,28	582,45

**Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 68,33 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Yetim Ödeneği, 9 Yaş ve Daha Küçük Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	475,20	475,20
Vergi ve primler	0,00	174,42
Net tutar	475,20	300,78

*Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 30,61 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 10 ile 15 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	703,29	703,29
Vergi ve primler	3,33	259,17
Net tutar	699,96	444,12

*Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 45,92 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 16 ile 20 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	931,38	931,38
Vergi ve primler	86,50	342,33
Net tutar	844,88	589,05

*Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 61,23 avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Miktarlar hakkında açıklama

- **Brüt:** Brüt miktara 19,03 avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- **Vergi ve Primler (Ücret Tevkifatı):** Miktarlar, vergi İndirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- **Net:** Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

Hollanda'da İkamet Eden ve Geride Kalanlar Ödeneği Alanların Toplam Sayısı

Yıl	Toplam Sayı
2023	23.300

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş Kazaları

Hollanda'da 2023 yılın dördüncü çeyreğinde 9.784.000 kişi çalışmakta, her yıl ortalama 167.000 kişi kaza geçirmekte ve en az 1 gün işe devam edememektedir. 2023 yılında ölümcül iş kazaların sayısı ise 72'dir; 2022 yılındaki ölümcül iş kazaların sayısı ise 51'dir.

2023 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimine 3.866 adet iş kazası bildirilmiştir. 2023 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından 2.493 adet iş kazası araştırılmış ve 2.448 işyeri Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından kapatılmıştır.

İşyeri Denetimleri

2023 yılının ilk çeyreğinde Hollanda'daki aktif çalışan sayısı 9.784.000 kişi olup her yıl ortalama 167.000 kişi sakatlanmakta ve en az 1 gün işe devam edememektedir. 2023 yılında ölümcül iş kazaların sayısı ise 72'dir, bu sayı 2022 yılında ise 51'dir. 2023 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimine 3.866 adet iş kazası bildirilmiştir.

2023 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından 2.493 adet iş kazası araştırılmış ve 2.448 işyeri Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından kapatılmıştır.

Bu sakatlanmalar ve ölümler neticesinde geride kalanlar bakıma muhtaç kalmakta, bu durum da Hollanda toplumuna ek mali yük getirmektedir. Bu kazaların sebeplerinin araştırılması, önlenmesi genel itibarıyla müfettişlerin uhdesindedir. Hollanda'da yıllık yaklaşık 200.000 iş kazası yaşanmaktadır. Her hafta 1-2 işçi, her yıl yaklaşık 60 işçi iş kazası nedeniyle hayatını kaybetmekte, her yıl yaklaşık 3.866 iş kazası işverenler tarafından İş Teftiş Kuruluna bildirilmektedir. İşverenlerin yasal olarak kendi işyerlerinin sağlık ve güvenlik risklerini (çalışma koşullarının kalitesi) tespit etmeleri ve bu konu hakkında önlemler almaları gerekmektedir.

İş Teftişi verileri

2023 yılı itibarıyla

İş Teftişi	2023 Yılında Gerçekleştirilenler
İş Teftiş Tarafından Çalışma Koşulları İhlali Hakkında Yapılan Denetlemelerin Oran Tespiti, Sağlıklı ve Güvenli Çalışma Alanı İçin (Handhavingspercentage Gezond En Veilig)	50
İş Teftiş Tarafından Çalışma Koşulları İhlali Hakkında Yapılan Denetlemelerin Oran Tespiti, Dürüst Çalışma Alanı İçin (Handhavingspercentage Eerlijk)	49
İş Kazalarında Uygulanan Ciddi İş Kazaları Risk Kararı 2015'in (Besluit Risico's En Zware Ongevallen BRZO 2015) Denetlemelerinin ve Araştırmalarının Oran Tespiti	93

Kaynak: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid /Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı

Sektörel Bazda Çalışanların Geçirdikleri İş Kazalarının Oranı

2023 yılı itibarıyla

Sektör	Sektörel Bazda Çalışanların Geçirdikleri İş Kazalarının Oranı
İnşaat	2,7
Tarım, Orman, Balıkçılık	4,4
Enerji ve Sanayi	3,2
Ticaret, Gastronomi ve Ulaştırma	3,6
Kültür, Rekreasyon ve Diğer Hizmetler	3,3
Kamu İdaresi ve Sağlık	2,3
Finansal Hizmetler	0,7
Bilgi ve İletişim	1,1
Kiralama ve Ticari Mülkiyet	1,2
İş Dünyası Hizmetleri	2,2
Ekonomik Faaliyetler	2,7
Toplam	28,6

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Müfettiş Biriminin Denetim Maliyeti

2023 yılı itibarıyla

	2023
Maliyet	194 milyon avro

Kaynak: Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı

7.3.2. Aile Yardımları

Çocuk Parası Miktarları

01.01.2023 - 30.06.2023 Tarihleri Arası Geçerli Olan Çocuk Parası Miktarları:

0 – 5 yaş	269,76 avro
6 – 11 yaş	327,56 avro
12 – 17 yaş	385,37 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Sigortalar Kurumu

01.07.2023 - 31.12.2023 Tarihler Arası Geçerli Olan Çocuk Parası Miktarları:

0 – 5 yaş	261,70 avro
6 – 11 yaş	317,77 avro
12 – 17 yaş	373,85 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Sigortalar Kurumu/Sociale Verzekeringsbank

Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar

2023 yılı itibarıyla

Çocuk Parası Alan Çocuk Sayısı	3.286.000
Çocuk Parası Alan Aile Sayısı	1.874.000
Ödenen Toplam Çocuk Parası	4.369.420

Kaynak: Hollanda Maliye Bakanlığı

Tabloda belirtilen çocuk parası alan çocuk sayısı içinde Türkiye’de ikamet eden çocukların sayıları da bulunmaktadır.

Çocuk Parası Ödeneği Sayısı

Yıl	Çocuk Parası Ödeneği Sayısı
2016	1.910.800
2017	1.903.800
2018	1.900.900
2019	1.892.800
2020	1.884.600
2021	1.875.200
2022	1.870.100
2023	1.872.700

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.3.2.1. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

01.01.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Brüt Ek Ödenekler Miktarları:

	Ek Ödenekler Miktarı
Evli ya da Birlikte Yaşayanlar	88,94 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 21 Yaşında Olanlar	63,40 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 20 Yaşında Olanlar	48,99 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 19 Yaşında Olanlar	35,70 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 18 Yaşında Olanlar	29,22 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

01.07.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Brüt Ek Ödenekler Miktarları:

	Ek Ödenekler Miktarı
Evli ya da Birlikte Yaşayanlar	91,72 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 21 Yaşında Olanlar	64,75 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 20 Yaşında Olanlar	50,64 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 19 Yaşında Olanlar	36,93 avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 18 Yaşında Olanlar	29,89 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

7.3.2.2. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

01.01.2023 Tarihinden İtibaren Hastalık Aylığı, İşsizlik Aylığı ve Maluliyet Aylığı İçin Geçerli Olan Brüt Günlük Parası:

İşsizlik aylığının, hastalık aylığının ve maluliyet aylığının maksimum günlük tutarı 256,54 avrodur.

01.07.2023 Tarihinden İtibaren Hastalık Aylığı, İşsizlik Aylığı ve Maluliyet Aylığı İçin Geçerli Olan Brüt Günlük Parası:

İşsizlik aylığının, hastalık aylığının ve maluliyet aylığının maksimum günlük tutarı 264,57 avrodur.

01.01.2023 Tarihinden İtibaren Engelli Gençlere Verilen Maluliyet Aylığının Geçerli Günlük Brüt Miktarları:

	Brüt Miktar (Tatil Parası Dâhil Değildir)
21 Yaş ve Üzerinde Olan Kişiler	88,94 avro
20 Yaş	71,15 avro
19 Yaş	53,36 avro
18 Yaş	44,47 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

21 yaş altındaki engelli gençlere verilen maluliyet aylıkları Sağlık Sigortası kanunundan dolayı gelirlerindeki azalmayı dengelemeleri için, maluliyet aylıkları içerisinde bir ödenek olarak verilmektedir.

	Aylık Brüt Miktar	Yıllık Brüt Miktar
20 Yaş	11,80 avro	141,60 avro
19 Yaş	19,67 avro	236,04 avro
18 Yaş	20,48 avro	245,76 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

01.01.2023 Tarihinden İtibaren Engelli Gençlere Verilen Maluliyet Aylığının Geçerli Günlük Brüt Miktarları:

	Brüt Miktar (Tatil Parası Dâhil Değildir)
21 yaş ve üzerinde olan kişiler	91,72 avro
20 yaş	73,38 avro
19 yaş	55,03 avro
18 yaş	45,86 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

21 yaş altındaki engelli gençlere verilen maluliyet aylıkları Sağlık Sigortası Kanunundan dolayı gelirlerindeki azalmayı dengelemeleri için, maluliyet aylıkları içerisinde bir ödenek olarak verilmektedir.

	Aylık Brüt Miktar	Yıllık Brüt Miktar
20 yaş	12,17 avro	146,04 avro
19 yaş	20,29 avro	243,48 avro
18 yaş	21,12 avro	253,44 avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

7.3.3. Sosyal Yardımlar

İşsizlik Aylığı Alanların Sayıları

Aralık 2023 tarihi itibarıyla

Erkek	75.970
Kadın	68.900
Toplam	144.870
27 Yaştan Küçük	11.850
27-45 Yaş Arası	57.260
45 Yaş– Emeklilik Yaşına Kadar	75.710

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Senelik Ödenen İşsizlik Aylığı Miktarı

Eylül 2023 tarihi itibarıyla

Yıl	Senelik Ödenen İşsizlik Aylığı Miktarı
2023	2.906 milyon avro

Kaynak: Hollanda İşçi Sigortalar Kurumu (UWV-Uitvoeringsorganisatie Werknemersverzekeringen)

Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı

Aralık 2023 tarihi itibarıyla

	Faydalanan Kişi Sayısı		
	Hollandalı	Batılı	Batılı Olmayan
Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı	142.470	35.280	222.710

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

01.01.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Geçim Yardımı Miktarları:

Sosyal Yardım Ödeneği, kişinin temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ihtiyaç duyduğu en az gelir düzeyinde ödenen bir ödenektir. Hiçbir geliri olmayanlar veya aldığı gelir asgari ücret düzeyinden düşük olanlar Sosyal Yardım Ödeneğine müracaat etme hakkına sahiptir. Eğer kişinin geliri asgari ücret düzeyinden düşük ise geliri, belediyenin Sosyal İşler Dairesi tarafından asgari ücret düzeyine kadar sosyal yardım ödeneği ile tamamlanmaktadır. Sosyal Yardım Ödeneğini hak edebilmek için sadece alınan gelirin asgari gelir düzeyinden düşük olması yetmemektedir. Aynı zamanda kişinin servetinin, mal varlığının belli bir ekonomik tutardan fazla olmaması gerekmektedir.

01.01.2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Geçim Yardımı Miktarları:

2023 yılı	En Fazla Gelir/Mal Varlığı Sınırı
Aile İçin	15.210,00 avro
Yalnız Yaşayan Kişi İçin	7.605,00 avro

Gelir ya da tasarruf; para, hisse senedi, otomobil veya karavan gibi menkul ve gayrimenkul değerleri de kapsamaktadır. Ev sahibi olanlar için daha farklı bir değerlendirme yapılmaktadır. Evin ipotek borcunun evin değerinden düşüldükten sonraki kısmı en fazla 64.100,00 avro olmalıdır. Hesaplanan değer bu miktarın altında ise Sosyal Yardım alma hakkı vardır. Hesaplanan değer bu tutar üzerinde olması halinde de bazı istisnai durumlar için Sosyal Yardım hakkı olmaktadır. Bunun için belediyelerin Sosyal İşler Dairesi ile görüşülmelidir. 21-65 yaş arası olan kişilere 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren ödenen sosyal yardım ödeneğinin net miktarları (avro olarak), aile durumları itibarıyla sınıflanmış olarak aşağıda belirtilmiştir:

21-65 Yaş Arası

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.622,68 avro
Aylık Tatil Parası	85,40 avro
Toplam	1.708,08 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.135,88 avro
Aylık Tatil Parası	59,78 avro
Toplam	1.195,66 avro

65 Yaş ve Üzeri

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.716,84 avro
Aylık Tatil Parası	90,36 avro
Toplam	1.807,20 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.152,41 avro
Aylık tatil parası	60,65 avro
Toplam	1.213,06 avro

Kurumlarda (Bakımevleri vs.) Kalan Kişiler

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	559,48 avro
Aylık Tatil Parası	29,45 avro
Toplam	588,93 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	359,69 avro
Aylık Tatil Parası	18,93 avro
Toplam	378,62 avro

Geçim Yardımı Miktarları:

2023 yılı	En Fazla Gelir/Mal Varlığı Sınırı
Aile İçin	15.210,00 avro
Yalnız Yaşayan Kişi İçin	7.605,00 avro

21-65 Yaş Arası

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.651,12 avro
Aylık tatil parası	86,90 avro
Toplam	1.738,02 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.155,79 avro
Aylık tatil parası	60,83 avro
Toplam	1.216,62 avro

65 Yaşı ve Üzeri**Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği**

Aylık	1.751,42 avro
Aylık tatil parası	92,18 avro
Toplam	1.843,60 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.289,78 avro
Aylık tatil parası	67,88 avro
Toplam	1.357,66 avro

Kurumlarda (Bakımevleri vs.) Kalan Kişiler:**Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği**

Aylık	569,27 avro
Aylık tatil parası	29,96 avro
Toplam	599,23 avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	365,98 avro
Aylık tatil parası	19,26avro
Toplam	385,24 avro

Hollanda’da Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı

Ocak 2022	3.888.000
Şubat 2022	3.896.000
Mart 2022	3.906.000
Nisan 2022	3.906.000
Mayıs 2022	3.906.000
Haziran 2022	3.906.000
Temmuz 2022	3.908.000
Ağustos 2022	3.901.000
Eylül 2022	3.895.000
Ekim 2022	3.902.000
Kasım 2022	3.912.000
Aralık 2022	3.922.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

7.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Okul Türü	Eğitim Yılı	Sayı	Türk Öğrenci Sayısı
İlköğretim	2016-2017	1.072.580	42.040
	2017-2018	1.055.090	40.510
	2018-2019	1.042.950	39.570
	2019-2020	1.030.880	38.910
	2020-2021	1.019.250	38.480
	2021-2022	1.002.640	38.290
	2022-2023	985.070	38.360
	2023-2024	968.990	38.720
Toplam		8.177.450	314.880

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Not: Tablo'da belirtilen sayılar Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayıyı yansıtmaktadır.

Okul Türü	Eğitim Yılı	Türk Öğrenci Sayısı
Ortaöğretim	2015-2016	20.574
	2016-2017	20.595
	2017-2018	20.660
	2018-2019	20.656
	2019-2020	20.454
	2020-2021	20.231
	2021-2022	19.592
	2022-2023	18.609
VAVO	2015-2016	663
	2016-2017	695
	2017-2018	678
	2018-2019	729
	2019-2020	621
	2020-2021	355
	2021-2022	568
	2022-2023	601
Yükseköğretim	2015-2016	12.122
	2016-2017	12.256
	2017-2018	12.481
	2018-2019	12.815
	2019-2020	12.993
	2020-2021	13.837
	2021-2022	13.894

	2022-2023	13.843
Üniversite	2015-2016	4.185
	2016-2017	4.328
	2017-2018	4.628
	2018-2019	5.004
	2019-2020	5.453
	2020-2021	6.221
	2021-2022	6.774
	2022-2023	7.203
Toplam		314.318

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Meslek Lisesine Devam Edenler İle İşletmelerde Mesleki Eğitim Gören Türkler

Eğitim Yılı	Türk
2016-2017	21.130
2017-2018	21.190
2018-2019	21.240
2019-2020	21.000
2020-2021	20.830
2021-2022	20.110
2022-2023	19.140
2023-2024	18.270
Toplam	162.910

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Edenlerin Sayısı

Eğitim Yılı	Genel	Türk Öğrenci Sayısı
2016-2017	712.110	490
2017-2018	730.150	650
2018-2019	747.840	890
2019-2020	767.580	1.160
2020-2021	817.270	1.440
2021-2022	832.570	1.850
2022-2023	817.950	2.290
2023-2024	801.460	2.810
Toplam	6.226.930	11.580

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.5. GÖÇ VE UYUM

7.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yıllara Göre Hollanda'ya Yerleşen ve Türkiye'ye Dönen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Hollanda'ya Gelip Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Immigratie)	Hollanda'yı Terk Edip Türkiye'ye Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Emigratie)
2016	4.514	3.801
2017	5.928	3.704
2018	6.809	3.551
2019	8.267	3.347
2020	6.742	3.325
2021	9.498	3.052
2022	15.096	3.056

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

2023 Yılında Hollanda'ya Yerleşen ve Türkiye'ye Dönen Vatandaşlarımızın Sayısı

2023 Yılı	Hollanda'ya Gelip Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Immigratie)	Hollanda'yı Terk Edip Türkiye'ye Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Emigratie)
Ocak	1.199	411
Şubat	1.388	40
Mart	1.397	377
Nisan	1.087	314
Mayıs	1.165	314
Haziran	1.185	413
Temmuz	1.194	502
Ağustos	1.848	489
Eylül	1.682	379

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

7.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Halen büyük çoğunluğu dini ve kültürel amaçlı olmak üzere tahminen 200’ü aşkın dernek ile bunların oluşturduğu federasyonlar bulunmaktadır. Bu dernekler Konsolosluklarımıza tescil ettirilmediği için kesin sayıları bilinmemektedir.

1985 yılında kurulmuş olan “Hollanda’da Türkler için Danışma Kurulu (IOT)”, Hollanda düzeyinde örgütlenmiş bazı üye dernek ve federasyonları çatısı altında birleştirmiştir.

Başkonsolosluklarda Kayıtlı Dernek Sayıları

2023 yılı itibarıyla

	Sayı
Cami Dernekleri	148
Diğer Dernekler	70
Toplam	218

Kaynak: Deventer Başkonsolosluğu Kayıtları

7.5.2.2. Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımları

2022/2023 yılları itibarıyla

Hollanda Temsilciler Meclisi	6
Eyalet Meclis Üyeleri	1
Belediye Meclis Üyeleri	46
Toplam	53

Kaynak: Deventer Başkonsolosluğu Kayıtları

2023 yılı itibarıyla Hollanda Temsilciler Meclisi’nde Türk kökenli 6 milletvekili görev yapmaktadır.

Dilan Yeşilgöz	VVD
Songül Mutluer	PvDA
Tunahan Kuzu	Denk
Hülya Kat	D66
Mahir Önder Alkaya	SP
Nilüfer Gündoğan	Gündoğan

Eyalet Meclisleri

15 Mart 2023 tarihinde yapılan Eyalet Meclisleri seçim sonuçlarına göre Gelderland eyaletinden Müjde Palavan Eyalet Meclisine seçilmiştir.

8. İNGİLTERE

8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

8.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2021 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Türk
Erkek	29.177.200	67.425
Kadın	30.420.100	62.415
Toplam	59.597.300	129.840

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

Birleşik Krallık 'ta nüfus sayımı her 10 yılda bir yapılmakta olup en son sayım 2021 yılı Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Nüfus sayımı sonuçları, Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden ikisi olan İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır. İngiltere ve Galler'in nüfusu toplam 59.597.300 olarak açıklanmıştır.

Ulusal İstatistik Ofisi'nin 2023 yılı ortası nüfus tahminlerine göre, İngiltere'nin nüfusu 57.112.500, İskoçya'nın nüfusu 5.447.000, Galler'in nüfusu 3.132.700 ve Kuzey İrlanda'nın nüfusu 1.910.500. Birleşik Krallık'ın toplam nüfusu 2023 yılı ortası itibarıyla 67.602.800'dir.

Vatandaşlarımızın Sayısı

2021 nüfus sayımı sonuçlarına göre, İngiltere ve Galler'de yaşayan Türkiye doğumluların sayısı 129.840'dır.

2023 yılı sonu itibarıyla Londra Başkonsolosluluğuna kayıtlı 234.441 vatandaşımız bulunmaktadır. Söz konusu sayısal veri, kayıtlı tüm vatandaşlarımızın halen İngiltere'de ikamet ettiği anlamına gelmese de, İngiltere'deki nüfusumuzun resmi verilerin oldukça üzerinde olduğunu göstermektedir.

Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2021 yılı itibarıyla

Bölge	Vatandaşlarımız	Kıbrıslı Türkler	Toplam
North East	1.745	813	2.558
North West	5.881	2.803	8.684
Yorkshire and the Humber	4.404	2.324	6.728
East Midlands	4.864	2.349	7.213
West Midlands	4.206	2.193	6.399
East	12.112	8.959	21.071
Londra	75.968	57.574	133.542
South East	12.796	6.738	19.534
South West	5.073	2.401	7.474
Wales (Galler)	2.789	1.286	4.075
Toplam	129.838	87.440	217.278

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

Vatandaşlarımızın yaklaşık %65,4'ü Londra'da bulunmakta, bunu South East (Güney Doğu) ve East (Doğu) bölgeleri izlemekte, en az nüfusumuz ise North East (Kuzey Doğu) bölgesinde bulunmaktadır. Londra'da vatandaşlarımızın yoğunlaştığı ilk beş belediye sırasıyla Enfield, Haringey, Hackney, Islington ve Waltham Forest'dir.

8.1.2. İngiltere Vatandaşlığına Geçen Vatandaşlarımızın Sayısı

2023 yılı itibarıyla

Vatandaşlığa Geçiş (Evlilik ve İkamet)	3.908
Tescille (Çocuk ve Diğer)	935
Toplam	4.843

Kaynak: İçişleri Bakanlığı – Ulusal İstatistikler

8.1.3. İngiltere'ye Gelen ve Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

İngiltere'ye Giriş Vizesi Verilen Vatandaşlarımızın Kategorilere Göre Sayısı

Yıl	İş	Öğrenim	Aile	Ziyaret	Diğer	Toplam
2023	5.352	5.387	2.481	125.977	1.788	140.985
2022	4.658	3.964	1.178	877	871*/78.643	90.191
2021	5.688	3.427	767	5.086	13.596	28.564
2020	5.883	3.313	915	4.479	25.179	39.769
2019	4.898	10.360	1.135	3.486	85.366	105.245

Kaynak: İçişleri Bakanlığı – Ulusal İstatistikler

8.1.4. Doğan ve Ölen Vatandaşlarımızın Sayısı

Londra Başkonsolosluğu'na kayıtlı 234.441 vatandaşımız bulunmaktadır. Kayıtlı olmayanlarla birlikte bu sayının 300.000 üzerinde olduğu tahmin ediliyor. Başkonsolosluğun 2023 yılında yaptığı doğum, ölüm ve evlilik kayıtlarının sayısal bilgileri:

2023 yılı itibarıyla

Doğan	Ölen	Evlenen
1.170	244	236

Kaynak: T.C. Londra Başkonsolosluğu

8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

8.2.1. Sayısal Veriler

8.2.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun İşsizlik Sayıları

2021 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
Ülke Geneli	753.632	921.552	1.675.184
Yabancı	130.992	121.985	252.977
Türk	982	1.128	2.110

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

İngiltere'deki işsizlik oranı 2023 yılına %4 seviyelerinden girerken, yıl içerisinde %4,3 seviyelerini gördükten sonra son çeyrekte %4 seviyesine geri dönmüştür.

8.2.1.2 İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2021 yılı itibarıyla

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
15 yaş ve altı	0	0	0
16 – 24	149	159	308
25 – 34	385	337	722
35 – 49	437	415	852
50 – 64	153	71	224
65 yaş ve üzeri	4	0	4
Toplam	1.128	982	2.110

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

8.2.1.3. Asgari ve Ortalama Ücretler

İngiltere'de asgari ücret saatlik ücret üzerinden hesaplanmakta olup, 2023-2024 mali yılı resmi rakamlarına göre brüt asgari saatlik ücret 10,42 sterlin. Haftalık 37,5 saatlik çalışma üzerinden hesaplandığında, Haftalık Asgari Ücret 390,75 sterlin, Aylık Asgari Ücret 1.693,25 sterlin ve Yıllık Asgari Ücret 20.319 sterlin olarak hesaplanmaktadır. Kişinin şirketine ve şartlarına göre değişmekle birlikte örnek hesaplamayla aylık net kazanç 1.489 sterlin'dir.

Saatlik Asgari Ücretler (Sterlin)

06.04.2023 tarihi itibarıyla

	23 ve üzeri	21-22 Yaş	18-20 Yaş	18 Yaş Altı	Çıracık
2021-2022	8,91	8,36	6,56	4,62	4,30
2022-2023	9,50	9,18	6,83	4,81	4,81
2023-2024	10,42	10,18	7,49	5,28	5,28

Kaynak: <https://www.gov.uk/national-minimum-wage-rates>

8.3. SOSYAL GÜVENLİK

8.3.1. Sayısal Veriler

8.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

İngiltere’de işçi ve işverenlerden alınan primler sigorta kollarına göre ayrılmayıp, doğrudan Ulusal Sigorta Fonu’nda (National Insurance Fund) toplanmaktadır. Sigortalı kişiler tüm prime dayalı ödenekler için fona tek bir katkı payı ödemektedir. Anılan fon, yüksek işsizlik dönemlerinde olduğu gibi belli ödenekleri ödemekte yetersiz kalırsa, genel bütçeden transferler yapılmaktadır. Sosyal yardım ödenekleri dâhil prime dayalı olmayan ve vergilerden finanse edilen ödenekler ise bazı ihtiyaç gruplarına verilmektedir. Bu ödeneklerin verilmesinde, mağduriyet veya kaynakların düzeyi kıstas olarak alınmaktadır.

Ulusal Sigorta Fonu, İngiltere Bankasında olup, Parlamento müdahalesinin dışındadır. Daha önce Vergi Kurumu (Inland Revenue) tarafından yönetilen Fon, 1999 yılı Nisan ayından bu yana Hazine ve Gümrük İdaresi (HM Revenue and Customs) tarafından idare edilmektedir. Fon, esas olarak sosyal sigorta primleri ve yatırım gelirleri tarafından finanse edilmekte ve dağıtım yöntemine (pay-as-you-go) göre işletilmektedir. Sosyal sigorta prim oranları, primli ödenekleri finanse ederek sistemi sürdürebilecek oranlarda yıllık olarak belirlenmektedir. Fonun borçlanma yetkisi bulunmadığı için denk olması çok önemlidir. Fonun herhangi bir zamanda fazla vermesi halinde bu para yatırım için Ulusal Borç Komisyonerlerine (National Debt Commissioners) aktarılmaktadır.

Primli ödeneklerin tutarı ve ilgili idari masraflar, her yıl tamamen Ulusal Sigorta Fonundan karşılanır. Belli bir seviyenin üzerinde geliri olan çalışanların prim ödeme mükellefiyetleri vardır. Bu gelir, Nisan 2023 itibarıyla haftada 242 sterlin olarak belirlenmiştir. İşverenlerin ise, yine Nisan 2023 itibarıyla, çalıştırdıkları işçilerin 242 sterlinin üzerinde gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyeti bulunmaktadır. Kendi namına çalışanlar ise kazançlarına göre katkıda bulunurlar. Çalışmayanların isteğe bağlı prim (haftalık 17,45 sterlin) ödemelerine imkân veren bir sistem mevcut olup hastalar ve işsizler için prim kredileri verilir, bir başka ifadeyle emekliliğe esas primler ödenmiş kabul edilir.

8.3.1.2. İşverene Bağlı Çalışanların Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2023 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 123	Prim kesintisi yok
123-242	Çalışandan prim kesintisi yok, ancak ödenek hakkı var
175-966	İşveren çalışan için sigorta primi ödemeye başlar
190-966 (242-966 ikinci altı ay)	Çalışan sigorta primi ödemeye başlar; kazancın %13,8’i
> 967 (Üst kazanç limiti)	Tüm kazançların %13,8’i

Kaynak: <https://www.gov.uk/guidance/rates-and-thresholds-for-employers-2023-to-2024>

Bir işverene bağlı çalışanların haftada 123 sterlinin altında gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyetleri bulunmamakla birlikte, haftada 123-190 sterlin arasında gelir elde edenler ödeneğe hak kazanacak şekilde prim ödemiş sayılmaktadır.

8.3.1.3. İşverenlerin Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2023 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 175	Prim kesintisi yok
175-966	%13,8
> 967	%13,8

Kaynak: <https://www.gov.uk/guidance/rates-and-thresholds-for-employers-2023-to-2024>

2022 yılı Aralık ayında yürürlüğe giren uygulamayla kendi namına çalışanlardan Class 2 prim kesintisi için daha önce olmayan Düşük Kar Eşiği değeri belirlendi. Buna göre yıllık kazançları 12.570 sterlin üzerine çıktıktan sonra haftada 3,15 sterlin tutarında sabit oranlı bir katkı payı (Class 2) kesintisi yapılmaktadır. Bu limiti aşmayanlar Class 2 primleri yatırılmış kabul edilip 1 yıllık prim olarak sigorta cetvellerine işlenmektedir.

Daha önceki uygulamada çalışanların yıllık kazancı Düşük Kar Eşiği olan 6.725 sterlinden fazla olunca Class 2 primi ödüyorlardı (2023-2024 eşik değeri 6.515 sterlin).

Buna ilaveten, yıllık karları 12.570 sterlin ile 50.270 sterlin arasında olan kişiler %9,73 oranında kazanca bağlı bir prim ile 50.270 sterlinin üzerindeki her türlü karları için ilave bir %2 primi Class 4 başlığı altında ödemek zorundadırlar.

8.3.1.4. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik yardımı, 18-65 yaş arası aktif olarak iş arayan kişilere ödenmektedir. İngiltere’de prime veya gelire bağlı olmak üzere iki tür işsizlik ödeneği vardır. Her iki tür ödeneğe hak kazanabilmek için genel şartlar, kişinin 18 yaşının üzerinde, emeklilik yaşının (65) altında olması, aktif olarak iş arıyor olması veya ortalama olarak haftada 16 saatten az çalışıyor olması, tam zamanlı olarak eğitim almıyor olmasıdır. 16-17 yaşında olanlara belli şartlarla kısa dönemli yardım sağlanabilmektedir.

Prime dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için son iki yıl içinde yeterli prim ödenmiş olması gerekmekte olup, bu yardım en fazla 182 gün ödenebilmektedir. 182 günden sonra kişi gelire dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmektedir.

İkinci tür olan gelire dayalı işsizlik ödeneği ise yeterli prim ödememiş, haftada 24 saatten az çalışan ve 16.000 sterlinden fazla birikimi olmayan düşük gelirli kişilere verilebilmektedir. 2023 yılı itibarıyla ödenek miktarları aşağıda verilmektedir.

2023 yılı itibarıyla

Prime Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Yaş	Haftalık Miktar (Sterlin)
16 - 24	67,20 (üst sınır)
25 ve üzeri	84,80 (üst sınır)

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2023-to-2024>

2023 yılı itibarıyla

Gelire Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Durum	Haftalık Miktar (Sterlin)
Bekâr (< 25 yaş)	67,20 (üst sınır)
Bekâr ($\geq$ 25 yaş)	84,80 (üst sınır)
Çiftler ($\geq$ 18 yaş)	133,30 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba ($\geq$ 18 yaş)	84,80 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (< 18 yaş altı)	67,20 (üst sınır)

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2023-to-2024>

8.3.1.5. Sosyal Güvenlik Ödenek ve Yardımları

Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Ödenekleri

Ödenek türü	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami 2022/2023	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami 2023/2024
İşsizlik Yardımı (Jobseekers' Allowance)	61,05-121,05	67,20-133,30
İş Göremezlik Ödenekleri (Incapacity Benefits): - İstihdam ve destek ödeneği (Employment and Support Allowance): - İş göremezlik ödeneği (Incapacity Benefit): - İleri derecede maluliyet ödeneği (Severe Disablement Allowance):	61,05-121,05 89,25-118,25 83,75	67,20-133,30 98,25 -130,20 92,20
Maluliyet Yaşam Yardımı (Disability Living Allowance)	24,45 – 92,40	26,90 – 101,75
Genel Yardım Ödeneği - Aylık (Universal Credit – Monthly)	265,31 – 1.108,04	292,11 – 1.108,04
Kişisel Bağımsız Yaşam Ödemesi (Personal Independence Payment)	24,45 – 92,40	26,90 – 101,75
İş Kazası Maluliyet Ödeneği (Industrial Injuries Disablement Benefit)	37,72 – 188,60	41,52 – 207,60

Bakım Yardımı (Attendance Allowance)	61,85 – 92,40	68,10 – 101,75
Bakıcı Yardımı (Carer's Allowance)	69,70	76,75
Gelir Destek Ödeneği (Income Support)	61,05-121,05	67,20-133,30
Kira Yardımı (Housing Benefit)	61,05-121,05	67,20-133,30
Kamu Temel Emeklilik Aylığı –Tam Maaş - Haftalık (State Basic Pension – Full Rate – Weekly)	185,15	203,85
Emeklilik Kredisi (Pension Credit)	182,60 – 278,70	201,05 – 306,85
Dulluk Yardımları (Kadın eş için) (Widow's Benefits)		
Dul Ana Ödeneği (Widowed Mother's Allowance)	126,35	139,10
Dulluk Aylığı (Widow's Pension)	126,35	139,10
Ölüm Yardımları (kadın/erkek eş için) (Bereavement Benefits)		
Dulluk Ödeneği -Tek seferde ödenir-(Bereavement Payment) – 06/04/2017 öncesi	2.500-3.500 sterlin	2.500-3.500 sterlin
Dul Ebeveyn Ödeneği (Widowed Parent's Allowance)	126,35	139,10
	126,35	
Dulluk Aylığı (Bereavement Allowance)		139,10
Dulluk Destek Ödeneği -Tek seferde ödenir-(Bereavement Support Payment) – 06/04/2017 sonrası	2.500-3.500 sterlin	2.500-3.500 sterlin
– Aylık (ölümden itibaren en fazla 18 ay)	100 – 350	100 – 350
Analık Yardımı (Maternity Allowance)	156,66	172,48
Yasal Analık Ödeneği (Statutory Maternity Pay)	156,66	172,48
Yasal Babalık Ödeneği (Statutory Paternity Pay)	156,66	172,48
Yasal Evlat Edinme Ödeneği (Statutory Adoption Pay)	156,66	172,48
Yasal Hastalık Ödeneği (Statutory Sick Pay)	99,35	109,40

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2023-to-2024>

<https://assets.publishing.service.gov.uk/media/64956da1831311000c29625c/benefit-and-pensions-rates-2023-2024.pdf>

Not: Resmi rakamlara bakıldığında bazı ödeneklerde bir önceki yılın rakamlarının aynı kaldığı görülmüştür.

Tablonun değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Bir kişi aynı kategoride (örneğin maluliyet) birden fazla ödenekten yararlanabilmektedir. Bu nedenle ödeneklerden yararlananların toplamını vermek mümkün değildir.

- İngiltere’de ödeneklerin miktarını belirlemede kişinin medeni durumu, yaşı, çocukları olup olmadığı vb. çok sayıda faktör dikkate alınmakta, bu da ödenek miktarlarının yararlanan kişinin koşullarına göre büyük farklılıklar göstermesine neden olmaktadır. Bu nedenle, ödenek miktarları verilirken azami ve asgari miktarlar belirtilmiştir. Azami/asgari miktarlara ilaveten kişilerin mağduriyet durumuna göre çeşitli prim ilaveleri de yapılabilmektedir.

8.3.1.6. Çocuk Yardımı

Haftalık		
	Nisan 2022’den itibaren (Sterlin)	Nisan 2023’ten itibaren (Sterlin)
En büyük/Tek çocuk	21,80	24,00
Diğer çocuklar	14,45	15,90

Kaynak:<https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-tax-credits-child-benefit-and-guardians-allowance/tax-credits-child-benefit-and-guardians-allowance>

2023-2024 vergi yılında Çocuk ödeneği (Child Benefit) en büyük çocuk için haftalık 24,00 sterlin, diğer her bir çocuk için ise 15,90 sterlidir. Genel Yardım Ödeneği (Universal Credit) kademeli olarak yerini almış olsa da, Çocuk Vergi Kredisini (Child Tax Credit) ise gelir düzeyi düşük çocuklu aileleri desteklemeye yönelik bir sosyal yardım olarak uygulanmaya devam ediyor. Bir veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olanlar gelir seviyelerine veya engelli çocukları olup olmaması gibi faktörlere bağlı olarak (2023-2024 vergi yılı için) yıllık 545-3.905 sterlin arasında değişen miktarlarda bu ödenekten yararlanabilmektedirler.

8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

8.4.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

Londra Eğitim Müşavirliği'nin kayıtlarına göre 2023 yılı için;

- Londra Eğitim Müşavirliği'nin kayıtlarına göre İngiltere'de Türkçe ve Türk Dili eğitimi gören öğrenci sayısı: 2.611
- İngiliz okullarında Türkçe derslerine katılan öğrenci sayısı: 476
- Türk Dernek Okullarındaki öğrenci sayısı: 2.135
- Özel sektör olarak kendi imkânlarıyla gelen öğrenci sayısı: 907
(Öğrenciler genellikle kendi hesabına öğrenim görmektedirler.)
- MEB resmi burslu statüde İngiltere, Galler ve İrlanda Cumhuriyetinde (zorunlu görev karşılığı) öğrenim gören öğrenci sayısı: 1.275

Okula devam eden Türk çocuklarının sayısı ve devam ettikleri okullara göre dağılımı itibarıyla istatistiki bilgiler bulunmamaktadır.

İngiliz okullarında verilen Türkçe dersleri iki grupta ele alınabilir: İlkokullarda “After-School Club” adı verilen normal okul saatleri dışında talep eden öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri verilmektedir. Orta dereceli okullarda ise çocukların ve okulun başarısını ölçmek üzere kullanılan GCSE sınavlarına hazırlık mahiyetinde Modern Yabancı Diller kategorisi altında ve müfredat içerisinde Türkçe dersi verilmektedir.

8.5. GÖÇ VE UYUM

8.5.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2023 yılı Temmuz ayı itibarıyla İngiltere genelinde faaliyet göstermekte olan toplam Türk dernek sayısı İngiltere Başkonsolosluğu kayıtlarına göre 55'tir. Bir üst kuruluş, bir dini amaçlı dernek ve iki taraftar derneği dışında kalanlar sosyal ve kültürel amaçlı oluşumlardır.

9. İSVİÇRE

9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

9.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	4.434.943	1.221.697	37.606
Kadın	4.496.363	1.091.520	33.451
Toplam	8.931.306	2.313.217	71.057

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı

*Sadece Türk vatandaşlığı olanlar

9.1.2. İsviçre'deki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Çifte Vatandaşların Sayısı**	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı*
2023	1.413	71.057
2022	1.657	69.182
2021	1.484	68.100
2020	1.362	67.083
2019	1.795	66.295

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı

*Sadece Türk vatandaşlığı olanlar

**İsviçre'de çok vatandaşlığın yasal olarak tanındığı 01.01.1992 tarihinden beri rapor yılına kadar toplam 67.810 vatandaşımız aynı zamanda İsviçre vatandaşlığına da sahip olmuştur. Aynı zamanda İsviçre vatandaşlığı olanlar istatistiklerde İsviçreli olarak kayıtlı olup, çifte vatandaşlardan günümüzde hayatta olanların veya İsviçre'de halen ikamet edenlerin sayıları hakkında ayrı istatistiki veri yayımlanmamaktadır.

9.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.*	Türk Vat.	Çifte Vat.*	
0-5	1.681	-	1.621	-	3.302
6-15	3.868	-	3.817	-	7.685
16-17	648	-	615	-	1.263
18-64	27.858	-	23.587	-	51.445
65+	3.551	-	3.811	-	7.362
İsviçre Toplamı	37.606	-	33.451	-	71.057

Kaynak: Göç Müsteşarlığı, www.sem.admin.ch

*Çifte vatandaşlar istatistiklerde İsviçreli olarak yer aldığı için bu başlık altında veri bulunmamaktadır.

9.1.4. İsviçre'deki Vatandaşlarımızın Görev Bölgemizdeki İdari Yapılanmaya (Kantonlara) Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Kanton adı	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.*	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Zürich	7.071	-	6.261	-	13.332
Luzern	1.097	-	916	-	2.013
Schwyz	503	-	427	-	930
Glarus	255	-	222	-	477
Zug	566	-	501	-	1.067
Basel-Stadt	2.958	-	2.783	-	5.741
Basel-Landschaft	2.770	-	2.652	-	5.422
Schaffhausen	536	-	472	-	1.008
Appenzell A.Rh.	207	-	182	-	389
Appenzell I.Rh.	35	-	28	-	63
St. Gallen	2.425	-	2.052	-	4.477
Graubünden	337	-	276	-	613
Aargau	5.343	-	4.835	-	10.178
Thurgau	1.306	-	1.179	-	2.485
Genel Toplam	25.409	-	22.786	-	48.195

Kaynak: Göç Müsteşarlığı, www.sem.admin.ch

*Çifte vatandaşlar istatistiklerde İsviçreli olarak yer aldığı için bu başlık altında veri bulunmamaktadır.

9.1.5. İsviçre’deki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı	
	İsviçre Geneli	Görev Bölgemiz
Türk	71.057	48.195
İtalyan	342.454	167.098
Alman	326.033	261.244
Portekizli	260.462	77.342
Fransız	165.684	21.441
İspanyol	96.679	41.636
Sırp	56.796	40.818
Avusturyalı	47.468	39.785
İngiliz	38.768	19.983
Hollandalı	22.490	13.928
Diğer	885.326	514.849
Yabancı Toplam	2.313.217	1.246.319

Kaynak: Göç Müsteşarlığı, www.sem.admin.ch

9.1.6. İsviçre’ye Gelen ve İsviçre’den Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen		Ayrılan	
	İsviçre	Görev Bölgesi	İsviçre	Görev Bölgesi
2023	3.788	2.167	673	399
2022	3.359	1.747	676	424
2021	3.099	1.741	730	485
2020	2.712	1.492	688	476
2019	1.966	1.111	848	556

Kaynak: Göç Müsteşarlığı, www.sem.admin.ch

9.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2023	608	247	281

Kaynak: T.C. Zürih Başkonsolosluğu

İsviçre genelinde yaşayan 71.057 vatandaşımızın 18.017’si İsviçre doğumlu olup 7.325 kişi ise İsviçre vatandaşı ile evlidir.

9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

9.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emeklilikte İstihdam: Emekli Aylığı ve Vergilerine Destek Önlemleri

Federal Konsey, 16 Aralık 2022 tarihinde “Daha fazla insanın emeklilik yaşına ulaştıktan sonra çalışmaya devam etmesini sağlamak için yaşlılık aylığı ve vergilerde hangi araçların kullanıldığı”na dair bir rapor kabul etmiştir. Raporda en etkili önlemlerin hâlihazırda birinci sütun olan Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası (AHV) ve bir dereceye kadar da AHV 21 reformuyla ikinci sütunu oluşturan işyeri emekli aylıklarında uygulandığı sonucuna varmıştır. Referandumda onaylanan AHV 21 reformu, birinci sütunda esnek bir emekli maaşı seçeneğini genişletmiştir. AHV 21 böylece AHV’daki en etkili teşvik önlemlerini kapsamaktadır. AHV 21 ayrıca asgari standart olarak ikinci sütunda emekli maaşlarının esnek ve kademeli olarak çekilmesini sağlamaktadır. 2011 yılından bu yana Mesleki Emeklilik Yasası (BVG) emeklilik kurumlarına 58 yaş üstü kişilerin istihdamlarını azaltmaları halinde önceki maaşlarını sigortalamaya devam etme seçeneği tanımıştır.

18.06.2023 Tarihli Halkoylaması

Büyük Şirket Gruplarının Özel Vergilendirilmesine İlişkin Federal Kararname (Büyük Şirket Gruplarının Vergilendirilmesine İlişkin OECD/G20 Projesinin Uygulanması)

İsviçreli seçmenler büyük şirket gruplarının vergilendirilmesine ilişkin OECD/G20 projesinin uygulanmasını oyladılar. Oylama sorusu; “Büyük şirket gruplarının özel vergilendirilmesine ilişkin 16 Aralık 2022 tarihli federal kararnameyi (büyük şirket gruplarının vergilendirilmesine ilişkin OECD/G20 projesinin uygulanması) kabul ediyor musunuz?” şeklindeydi. Buna göre cirosu 750 milyon frank olan uluslararası büyük şirketler, 2024 yılının başından itibaren İsviçre’de asgari %15 vergi ödemek zorunda kalacaklardır. Uygulama katma değer vergisi ile gerçekleştirilecektir. Bu ek vergiden elde edilen gelirin ilk yıl için 1 ile 2,5 milyar frank olacağı tahmin edilmektedir.

9.2.2. Sayısal Veriler

9.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	2.879.000	2.422.000	5.301.000
İsviçreli	1.818.000	1.692.000	3.510.000
Yabancı	1.061.000	730.000	1.791.000
Türk	-	-	46.069

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, www.bfs.admin.ch

Not: Çalışan vatandaşlarımız hakkında cinsiyete veya kantonlara göre ayrı veri mevcut değildir. Ortalama çalışan sayısı (46.069) aylık raporlarımızda yer alan İsviçre’deki genel işsizlik sayısı ve oranından hareketle hesaplanmıştır.

9.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

İsviçre İstatistik Dairesince yayımlanan İsviçre İşgücü Araştırması (SAKE - Schweizerische Arbeitskräfteerhebung) verilerine göre İsviçre’de yaşayan 25-39 yaş aralığındaki vatandaşlarımızın %47,3’ü, 40-54 yaş aralığındakilerin %43,5’i ve 55-64 yaş aralığındakilerin %9,2’si çalışmaktadır.

9.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

Görev bölgemizdeki kantonlarda yaşayan vatandaşlarımızın işkollarına göre dağılımında, %45’i hizmet (ağırlıklı olarak satış, temizlik, sağlık, konaklama ve gastronomi) sektöründe, %20’si metal-makine sanayinde, %30’u inşaat, taşımacılık, depolama, tarım ve tekstil sektöründe, %5’i ise diğer alanlarda istihdam edilmektedir.

9.2.2.4. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Federal İstatistik Dairesince bağımsız çalışan vatandaşlarımızın sayısı hakkında istatistiki veri yayımlanmamaktadır. 2023 yılında İsviçre’de toplam 51.637 yeni şirket kurulmuştur. Genç Şirketler Enstitüsü’nün (IFJ) yaptığı açıklamaya göre, günde ortalama 141 yeni şirket ticaret siciline kaydedilmiştir. Bu, yeni işletme sayısının 2022 yılına göre %3,2, bir önceki rekor olan 2021 yılına göre ise %2,2 artmıştır. İsviçre’de 2023 yılında toplam 677.000 (415.000’i erkek, 262.000’i kadın) kendi nam ve hesabına çalışanın 517.000’i İsviçreli ve 160.000’i yabancı çalışandan oluşmaktadır.

9.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Federal kapsamda, ülkedeki tüm işveren ve çalışanları bağlayan sabit bir asgari ücret belirleme uygulaması bulunmamaktadır. Ortalama aylıklar sektörlere, çalışılan (dağılık-düzlük) bölgeye, mevsimsel koşullara, meslek odaları tavsiyelerine, toplu iş sözleşmelerine, güncel sosyo-ekonomik durumun yanı sıra arz-talep durumuna, çalışanın eğitim düzeyine, yaşına, hizmet yılına, işteki performansına göre eşitlik perspektifinden bakıldığında Anayasaya aykırı olmasına rağmen, cinsiyetine ve milliyetine göre belirlenmektedir. İşyerleri tarafından iş yüküne, iş sürecine, vasıflı-vasıfsız, kadın-erkek ayırımına göre saatlik, günlük, haftalık ve aylık ücret uygulanabildiği gibi, 13. maaş, fazla mesai ve gece çalışması karşılığında ikramiye ve tazminat da verebilmektedirler. Ancak İsviçre genelinde pek çok çalışanın toplu iş sözleşmesi olmadığından İsviçre’nin tamamı için bir asgari gelirden söz edilememektedir.

a-) İsviçre’de hali hazırda 26 kantonun sadece 5’inde asgari ücret uygulamasına geçilmiştir.

Kanton	Yürürlüğe Giriş Tarihi	Tutar
Neuenburg	2017	CHF 20,77 CHF 3.780 Saat ücreti Aylık (42 saat)
Jura	2018	CHF 20.60 CHF 3.749 Saat ücreti Aylık (42 Saat)
Genf	2020	CHF 24,00 CHF 4.368 Saat ücreti Aylık (42 Std.)
Tessin	2021	CHF 19,00–23,00 CHF 3.458 Saat ücreti Aylık (42 Saat)
Basel-Stadt (Fiili Başlangıç)	2021 (1.1.2023)	CHF 21,00 CHF 3.822 Saat ücreti Aylık (42 Saat)

Sektörlere Göre Ortalama Aylık Ücretler (CHF)

31.12.2023 tarihi itibarıyla

İşkolu	Genel ortalama Ücretler	Kadın	Erkek
■Sektör 1: Ormancılık	6.788	6.397	7.066
■Sektör 2: Üretim	6.622	6.019	6.735
Madencilik, Taş Ve Toprak Çıkarma	6.369	6.412	6.369
Taş/Toprak Çıkarma, Diğer Madencilik	6.333	6.230	6.342
İmalat/Mal Üretimi	6.717	5.910	6.973
Gıda ve Yem Üretimi	5.330	4.796	5.730
İçecek Üretimi	6.100	5.926	6.127
Tütün İşleme	13.299	13.548	13.048
Tekstil İmalatı	5.615	4.992	6.047
Giyim İmalatı	4.706	4.242	6.066
Deri, Deri Ürünleri ve Ayakkabı Üretimi	5.939	5.633	6.350
Ahşap Eşya İmalatı (Mobilya Hariç)	6.128	5.721	6.173
Kâğıt, Karton ve Bunlardan Eşya İmalatı	6.275	5.418	6.496
Matbaa Malzemelerinin İmalatı; Çoğaltma	6.346	5.510	6.717
Kimyasal Ürünler İmalatı	8.067	7.665	8.197
Eczacılık Ürünleri İmalatı	10.926	10.095	10.417
Kauçuk ve Plastik Ürünler İmalatı	6.130	5.302	6.397
Metal Olmayan Mineralden Yapılan Ürünler	6.326	5.811	6.384
Metal Üretimi ve İşlenmesi	6.169	5.676	6.230
Metal Ürünleri İmalatı	6.252	5.571	6.367
Veri Cihazları, Elektronik ve Optik Saat İmalatı	7.365	6.043	8.073
Elektrikli Ekipman İmalatı	6.799	5.433	7.218

Makine İmalatı	7.245	6.526	7.402
Otomobil ve Otomobil Parçaları İmalatı	6 523	5.808	6.548
Diğer Araç Yapımı	7.286	6.983	7.322
Mobilya İmalatı	6.386	6.060	6.438
Diğer Malların İmalatı	6.591	5.780	7.154
Makine ve Ekipmanların Onarımı ve Montajı	6.885	6.474	6.923
Enerji	8.494	7.553	8.677
Su Tedariği; Kanalizasyon ve Atık Bertarafı	6.447	6.479	6.440
Su Tedariği	7.772	7.216	7.905
Atık Su Bertarafı	6.603	6.685	6.602
Atık İmhası; Islah İşleri	6.142	6.243	6.118
■Sektör 3: Hizmet	6.873	6.462	7.326
Ticaret; Motorlu Taşıt Bakım ve Onarımı	5.897	5.231	6.479
Motorlu Kara Taşıtı Ticareti, Bakımı ve Onarımı	6.024	5.725	6.086
Toptan Ticaret	7.414	6.954	7.661
Perakende Ticaret	5.095	4.900	5.612
Nakliye Ve Depolama	6.115	5.901	6.175
Uzun Mesafe Boru Hattı Kara Taşımacılığı ve Taşıma	6.309	6.202	6.324
Gemi Taşımacılığı	6.146	6.540	5.950
Hava Taşımacılığı	6.980	5.451	7.905
Depolama, Taşıma Hizmetleri	5.832	5.607	5.906
Posta, Kurye ve Ekspres Hizmetler	5.809	5.777	5.829
Ağırlama/Konaklama ve Gastronomi	4.587	4.452	4.727
Konaklama	4.572	4.453	4.701
Gastronomi	4.601	4.452	4.744
Bilgi ve İletişim	9.131	7.755	9.628
Basımevi	7.824	7.210	8.469
Görsel-İşitsel Medya	5.914	5.554	6.545
Yayıncılık	8.798	8.416	9.014
Telekomünikasyon	8.969	7.545	9.498
Bilgi Teknolojisi Hizmetleri	9.412	8.008	9.751
Bilgi Hizmetleri	11.516	8.027	12.897
Finans ve Sigorta Hizmetleri	9.882	8.103	11.140
Finansal Hizmetler	10.491	8.571	11.770
Sigortacılık	9.018	7.651	10.330
Mali ve Sigorta Hizmetlerine İlişkin Faaliyetler	9.631	7.907	10.861
Gayrimenkul ve Konut	7.005	6.613	7.622
Serbest Meslek, Bilimsel ve Teknik Hizmetler	8.110	7.291	8.746
Hukuk Danışmanlığı, Denetim	8.146	7.259	9.740
Şirketler İçin Yönetim ve Danışmanlık	9.856	8.600	10.953
Mimarlık ve Mühendislik Ofisleri; Teknik Destek	7.647	6.825	8.058
Araştırma ve Geliştirme	8.996	8.492	9.366

Reklamcılık ve Pazar Araştırması	6.907	6.350	7.583
Diğer Serbest Çalışma, Bilgi ve Teknik Çalışmalar	6.883	6.260	7.367
Veterinerlik	6.296	5.663	9.253
Diğer Ekonomik Hizmetler	5.614	5.108	5.816
Taşınır Mülklerin Kiralanması	6.365	6.314	6.383
İş Bulma ve İşe Yerleştirme	5.855	5.676	5.901
Seyahat Acenteleri	6.071	5.864	6.650
Koruma ve Güvenlik Hizmetleri, Dedektiflik Büroları	5.049	4.974	5.069
Bina Bakımı; Bahçecilik ve Çevre Düzenlemesi	5.250	4.299	5.776
Şirketler İçin Ekonomik Hizmetler	6.088	5.682	6.532
Kamu İdaresi, Savunma, Sosyal Güvenlik	8.433	7.749	9.065
Eğitim ve Öğretim	8.577	8.348	9.039
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	6.609	6.415	7.253
Sağlık Hizmeti	6.958	6.712	7.792
Yurtlar (Dinlenme ve Tatil Evleri Hariç)	5.960	5.788	6.450
Sosyal Hizmetler (Yurtlar Hariç)	6.608	6.416	7.139
Sanat, Eğlence ve Dinlenme	6.509	6.190	6.773
Yaratıcı ve Eğlenceli Aktivite	6.887	6.500	7.199
Kütüphaneler, Arşivler ve Müzeler	7.169	6.975	7.526
Oyun, Bahis ve Piyango Sistemleri	5.782	5.465	5.922
Spor ve Eğlence	6.195	5.745	6.561
Diğer Hizmetlerin Sağlanması	6.700	6.241	7.396
Çıkar Grupları, Dini Dernekler	7.506	7.197	8.110
Tüketim Mallarının Onarımı	5.965	5.602	6.156
Diğer Kişisel Hizmetler	4.384	4.190	5.244

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, www.bfs.admin.ch, Mayıs 2024

9.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Sendikalaşma Oranı

İsviçre’de sendikalar ve çalışanların bağlı olduğu diğer örgütlerde toplam üye sayısı 661.492’dir. İsviçre’de SGB ve Travail Suisse adlı iki sendika konfederasyonu çatı kuruluş olarak faaliyetini sürdürmektedir. SGB’nin 17 bireysel sendika ve toplam 315.190 üyesi; Travail Suisse’in 11 bireysel sendika ve toplam 134.880 üyesi mevcuttur. İki büyük konfederasyon (SGB ve Travail Suisse) çatısı altına girmemiş ve bağımsız kalmayı tercih etmiş 11 bireysel sendikanın toplam üye sayısı 211.422’dir. İsviçre’de çalışan nüfusun %13’ü sendikalı olup, sendikalı çalışanların %48’i SGB’ye, %20’si Travail Suisse’e, %32’si de diğer bağımsız işçi kuruluşlarına üyedir.

Toplu İş Sözleşmesi Sayısı ve Kapsadığı İşçi Sayısı

Toplu iş sözleşmesi (GAV), işveren veya işveren birlikleri ile işçi birlikleri arasında, çalışma koşullarını ve GAV tarafları arasındaki ilişkileri düzenleyen bir sözleşmedir. İsviçre Borçlar

Kanunu'nun 356 ve 358. maddelerinde düzenlenmiştir. İşveren tarafında bir işveren veya birden fazla işveren/işveren derneği bulunabilirken, çalışanlar tarafında her zaman yalnızca bir işçi derneği (sendika)/birden fazla işçi derneği bulunabilir.

İsviçre'de toplu iş sözleşmesi taraflarının görüşmelerinde yaygın olarak ele alınan konular: çalışanların ücretleri, 13. maaş uygulaması, tazminatlar, hastalık, analık veya askerlik hizmeti nedeniyle devamsızlık durumunda ücretlerin ödenmesi, bayram izinleri, çalışma süresi düzenlemeleri, işten çıkarılmaya karşı korumanın genişletilmesi.

İsviçre'de yapılan toplu iş sözleşme sayısı sektörlere göre değişmektedir. Toplu iş sözleşmeleri, müzakere ortaklarının talebi üzerine genel olarak federal hükümet tarafından (veya kanton hükümetleri tarafından) ilan edilebilir.

Federal İstatistik Dairesinin verilerine göre 2023 yılında İsviçre genelinde toplu iş sözleşmesi (GAV) sayısı 116 olup, 1.916.951 çalışanı kapsamıştır. 116 sözleşmenin ücret görüşmeleri sonuçlarına göre 1.851.721 çalışanı etkileyen 101 toplu iş sözleşmesi mevcuttur.

Genel olarak bağlayıcı olan en önemli toplu iş sözleşmeleri: personel kiralama için GAV, konaklama sektörü için devlet toplu iş sözleşmesi (L-GAV) ve ana inşaat sektöründe devlet toplu iş sözleşmesiydi (LMV). Sadece bu üç toplu iş sözleşmesi yaklaşık 37.177 işvereni ve yaklaşık 681.174 çalışanı etkilemiştir.

9.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	52.632	2,1	40.904	1,9	93.536	2,0
Yabancı	-	-	-	-	47.525	3,7
Türk	-	-	-	-	1.651	3,6

Bölge İstihdam Merkezlerine (RAV) kayıtlı 2023 yılı ortalama işsiz sayısı 93.536, işsizlik oranı ise %2,0 olmuştur. Yine yıl ortalaması olarak 160.087 kişi iş arayan olarak kaydedilmiştir.

9.2.2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2023 yılında İsviçre genelinde en fazla işsizlik erkeklerde ve kadınlarda 13.486 kişi ile 30-34 yaş aralığında görülmüştür. En fazla hizmet meslekleri, satış elemanları ve vasıfsız işçiler; en az da düzenli silahlı kuvvetler mensupları ve tarım, ormancılık ve balıkçılık ile ilgili işlerde çalışanlar işsizlikten etkilenmiştir.

9.3. SOSYAL GÜVENLİK

9.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2023 Yılında Sosyal Güvenlikte Yapılan Değişiklikler

2023'te sosyal güvenlikle önemli düzenlemeler yapılmıştır:

- Ordu ve Sivil Hizmetler Sırasında Gelir Kaybını Önleme Sigortası (EO) ve Evlat Edinme

1 Ocak 2023 itibarıyla, çalışan ve evlat edinen ebeveynler, gelir kaybı tazminatı (EO) tarafından finanse edilen iki haftalık evlat edinme iznine hak kazanmıştır. Ancak çocuğun evlat edinilmesi için dört yaşından küçük olması gerekmektedir. Evlat edinme izni, çocuğu aldıktan sonraki 12 ay içinde ya gün (10 gün) ya da hafta (2 hafta) olarak alınabilmektedir. Haftalık izin kullanılması durumunda haftada 7 günlük izin ödenecektir. Tatilin günübirlik kullanılması halinde, kullanılan her 5 gün için 2 günlük izin ödenecektir. Günlük ödenek, çocuğu evlat edinmeden önceki ortalama gelirin %80'i kadardır, ancak üst sınır 220.- İsviçre Frangıdır. Aylık 8.250.- İsviçre Frangı ve üzeri gelir elde edenler, günlük azami ödeneği alabilmektedir. Sadece çalışan ve evlat edinen ebeveynler bu izne hak kazanabilmektedir. Çocuğun müşterek meskene kabulünden önce en az 9 ay AHV'da sigortalı olması, en az 5 aydır çalışıyor olması ve çocuğun kabulü sırasında istihdam edilmiş olması gerekmektedir. Ebeveynlerden sadece biri koşulları sağlıyorsa, yalnızca o ebeveyn evlat edinme iznine hak kazanmaktadır. Her iki ebeveynin de izin hakkı varsa, hangisinin izne ayrılacağını seçebilirler, izinlerini bölebilirler, ancak aynı anda izin kullanamazlar.

Ebeveynler için üç farklı türde yardım mevcuttur:

1. Babalık Tazminatı: 2021 yılından itibaren yasal olarak tanınan ikinci ebeveyn de babalık tazminatı talep edebilmektedir.
2. Ağır Engelli Çocuk Bakımı: Ağır engelli bir çocuğa bakan kişilere bakım izni verilir.
3. Evlat Edinme İzni: Evlat edinen ebeveynlere belirli bir süre izin verilir.

Son olarak, 2023'ten itibaren gelir ikâmesi programında çeşitli asgari ve azami miktarlar arttırılmıştır. İstihdam edilen hizmet sağlayıcılar (askerlik, sivil hizmet, sivil savunma vb.) için temel ödenek günlük en az 69.- İsviçre Frangı ve en fazla 220.- İsviçre Frangına yükseltilmiştir. İşe alınanlar ve kazançlı bir şekilde istihdam edilmeyen kişiler, 2023'te günlük 69.- İsviçre Frangı tazminat alacaktır. Doğum, babalık veya bakım izni sırasındaki azami miktar da günlük 196.- İsviçre Frangından 220.- İsviçre Frangına yükseltilmiştir. Bu izinler için minimum miktar yoktur.

- İşsizlik Sigortası (ALV): Dayanışma Katkısı İptal Edildi

1 Ocak 2023 itibarıyla, 2011'den beri işsizlik sigortası sisteminde uygulanan dayanışma katkısı kaldırılmıştır. Bu katkı, yıllık 148.200 İsviçre Frangı üzerindeki gelirlerden alınmaktaydı ve

işsizlik sigortası fonuna yıllık yaklaşık 400 milyon ek kaynak sağlıyordu. Gelecekte, ücretlerin bu miktarın üzerindeki kısımları için herhangi bir katkı payı alınmayacaktır. Çalışanlar söz konusu olduğunda işveren katkı payının yarısını (%1,1) ödemektedir.

- Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası (AHV) ve Maluliyet Sigortası (IV) Emekli Maaşları: Artış ve Diğer Değişiklikler

Tam prim süresi (45 yıl) olanlar için AHV ve IV aylıkları 2023'te 30 ila 60 frank arasında artmıştır. Beklenen %3'lük enflasyon ve %2'lik ücret artışı göz önüne alındığında, Federal Konsey 1. sütunun emekli maaşlarını %2,5 artırmaya karar vermiştir. Böylece tam AHV asgari emekli maaşı ayda 1.225.- İsviçre Frangına ve azami emekli maaşı da ayda 2.450.- İsviçre Frangına yükselmiştir. Evli çiftler için tavan 3.585.-'ten 3.675.- franga yükseltilmiştir. Kendi hesabına bağımsız çalışanlar ve çalışmayanlar için asgari yıllık AHV/IV/EO katkısı da 2023'ün başından itibaren 503.-'ten 514.- franga çıkmıştır. Ekim 2022'den bu yana AHV'da dul maaşı için bir geçiş yönetmeliği yürürlüktedir. Bu, yeni bir düzenleme mevcut olana kadar yürürlükte kalacaktır.

- Tamamlayıcı Yardımlar (EL) ve Köprü Yardımları (ÜL) İçin Daha Yüksek Sabit Oranlar

Daha ileri yaştaki işsizler için ek yardımlar ve köprü yardımları 2023'te her biri %2,5 oranında artmıştır. Bekârların genel geçim ihtiyaçlarını karşılamak için ayrılan miktar yılda 20.100.- franga çıkmaktadır ki bu da ayda yaklaşık 40.- franklık bir artışa tekabül etmektedir. Çiftler için yıllık tutar 30.150.- franga çıkarılmıştır ki bu da ayda yaklaşık 60.- İsviçre Frangına karşılık gelmektedir.

Ayrıca, EL'de uygulanan azami kira tutarları da %7,1 oranında arttırılmıştır.

- Sağlık Sigortası Primlerinde Artış

Zorunlu sağlık sigortası primleri 2023'te tüm kantonlarda ve tüm yaş grupları için önemli ölçüde artmıştır. Aylık ortalama prim, bir önceki yıla göre %6,6'lık bir artışa karşılık gelen 335.- İsviçre Frangına yükselmiştir. Yetişkinler için ortalama prim (397.- İsviçre Frangı) ve genç yetişkinler için (280.- İsviçre Frangı) sırasıyla %6,6 ve %6,3 artmıştır. Çocuk primleri %5,5 artarak 105.- frank olmuştur. Primlerdeki artışın ana itici gücü tedavi ve aşı gibi doğrudan maliyetlere neden olan Covid-19 pandemisidir. Örneğin, pandemi nedeniyle hastaneler daha sonra yapılabilecek tıbbi müdahaleleri ertelemiş ve bu durum 2021'in ikinci yarısından itibaren keskin bir artışa neden olmuştur. Ancak pandemiden bağımsız olarak sağlık maliyetleri de artmıştır. Federal Konsey, bir önlemler paketiyle buna karşı koymaya çalışmaktadır.

- Kaza Sigortası Kanunu (UVG): Yaşam Maliyeti Tazminatı

2023'ün başından itibaren, zorunlu kaza sigortası (UV) kapsamında engellilik veya ölüm aylığı alanlar bir yaşam maliyeti ödeneği almaktadırlar. Kaza yılına bağlı olarak, ödenek emekli maaşının en az %2,8'i tutarındadır. Zorunlu kaza sigortası primleri her hesap yılı için peşin olarak ödenmektedir. Ancak, Kaza Sigortası Yönetmeliği (UVV) primlerin bir ek ücret

karşılığında altı aylık veya üç aylık taksitler halinde ödenmesi seçeneğini sunmaktadır. İşverenleri rahatlatmak için Federal Konsey 2023'ün başında bu ek ücreti düşürmeye karar vermiştir. Bunu yaparken, İsviçre'deki düşük faiz oranlarını dikkate almıştır. 6 ayda bir ödenmesi durumunda, ek ücret yıllık primin %0,25'ine, üç ayda bir ödenmesi durumunda %0,375'ine düşürülmektedir.

- Yaşlılık ve Ölüm Sigortası (AHV)'Ndan Bağlanan Dul Aylıkları

Federal Konsey, 8 Aralık 2023'te yaptığı toplantıda, yaşlılık ve ölüm sigortası (AHV) kapsamındaki dul aylıklarının yeniden düzenlenmesine yönelik bir taslak teklifi sunmuştur. Bu teklifte, hayatta kalan eşlere sağlanan yardımların bakım ve yetiştirme dönemine yönelik olması ve ebeveynlerin medeni durumuna bakılmaksızın sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Dul ve 55 yaş üstü dulların mevcut aylıklarının ödenmesine devam edilecek; ancak gençler için bu hak iki yıla sınırlı tutulacaktır. Teklifin amacı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) dul kadın ve dul erkeklere yönelik tespit ettiği eşitsiz muameleyi ortadan kaldırmak; dul ve yetim aylıklarının toplumsal gelişmelere uygun hale getirilmesidir.

9.3.1.1. Sosyal Sigortalar

9.3.1.2. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşverenler	Çalışanlar	Serbest Meslek
AHV/IV/EO	- %5,3 - Katkı payı tutarının %5'i kadarı idari masraflar - Zorunlu	- %5,3 - Zorunlu	- %10 (katkı ölçüğü) - Katkı payı tutarının %5'i kadarı idari masraflar - Zorunlu
ALV	- 148.200 İsviçre Frangına kadar %1,1	- 148.200 İsviçre Frangına kadar %1,1	- Sigortalanamaz
Sigorta Kolları	İşverenler	Çalışanlar	Serbest Meslek
BUV	- Prime tabi UVG ücret toplamı üzerinden net prim, azami 148.200 İsviçre Frangı - Sektöre ve operasyonel riske bağlı - Zorunlu	-	- İsteğe bağlı - İş ve iş dışı kaza sigortası net primi
NBUV	- İsteğe bağlı	- Prime tabi UVG ücret toplamı üzerinden net prim, azami 148.200 İsviçre Frangı - Sektör ve operasyonel riske bağlı - Bir işverenle haftada en az 8 saat iş ilişkisi olursa zorunlu.	- İsteğe bağlı - İş ve iş dışı kaza sigortası net primi
BV	- Brüt ücretlerin %2-8'i (yaş, maaş ve emeklilik planı düzenlemelerine bağlı olarak)	- Brüt ücretlerin %2-8'i (yaş, maaş ve emeklilik planı düzenlemelerine bağlı olarak)	- İsteğe bağlı
FZ	- Prime tabi aylığın %0,7-3,5 (katkı oranı kantona ve FAK'a göre değişir) - Tüm kantonlarda zorunlu	- Yok - (İstisna: Kanton Valais %0,3)	- %0,3-3,3 (katkı oranı kantona ve FAK'a göre değişir) - Tüm kantonlarda zorunlu - 148.200 İsviçre Frangı yıllık gelirle sınırlı

Kaynak: Federal Sigorta Kurumu, www.bsv.admin.ch

AHV : Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası (%8,70)

IV : Maluliyet Sigortası (%1,40)

EO : Ordu ve Sivil Hizmetler (Askerlik-Analık) Sırasında Gelir Kaybını Önleme Sigortası (%0,50)

ALV : İşsizlik Sigortası (%2,20)

BUV : İş Kazası Sigortası (%0,63)

NBUV : İş Dışındaki Kaza Sigortası (%1,28)

UVG : Kaza Sigortası Kanunu

BV : Pansiyon Kasa (%18,50)

FZ : Aile Yardımları/Çocuk Parası (%1,68)

FAK : Aile Yardım Kasası

İşveren ve Çalışanların Katkıları: Katkı payları çalışanlar ve işverenler tarafından eşit olarak ödenmektedir. AHV, IV ve EO'ya katkılar maaşın tamamı üzerinden alınmaktadır. ALV katkı payları yalnızca yıllık 148.200 İsviçre Frangı (2023 itibariyle) tutarındaki maaşa kadar tahsil edilmektedir.

Serbest Meslek Sahiplerinin Katkıları: Serbest meslek sahibi kendi adına ve hesabına çalışan, bağımsız bir konumda bulunan ve ekonomik riski kendisi üstlenen kişidir. Sigortalının serbest meslek sahibi olup olmadığı sigorta kurumu tespit etmektedir. Serbest meslek sahipleri kendi sosyal güvenlik katkı paylarını kendileri ödemektedirler. Azalan katkı skalasına göre belirlenen 58.800 İsviçre Frangı'nın (2023 itibariyle) altındaki gelirler için daha düşük bir katkı oranı uygulanmaktadır.

Çalışmayanların Katkıları: Yarı zamanlı veya hiç çalışmayan kişiler de AHV/IV/EO'ya katkı payı ödemek zorundadır. Katkı miktarı varlıklarının ve/veya yıllık gelirinin miktarına bağlıdır ve farklı seviyeleri içeren bir ölçeğe göre kademeli olarak düzenlenmektedir. Bu farklı seviyelerin hesaplanmasına ilişkin parametreler, 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere değiştirilmiş olup, gelecekte bu seviyeler emeklilik düzenlemesiyle güncellenecektir.

İsteğe Bağlı Sigortalıların Katkıları: İsviçre'yi terk eden ve dolayısıyla zorunlu sigortadan vazgeçen İsviçre, AB ve EFTA vatandaşları, belirli koşullar altında bir AB veya EFTA ülkesi dışında ikamet etmeleri halinde gönüllü sigortadan yararlanabilirler. Aynı kurallar, gönüllü ve zorunlu sigortalardaki katkı payları ve yardımlar için de genel olarak geçerlidir. Çalışmayanlar için katkı payı ölçeğinin farklı düzeylerinin hesaplama parametreleri 1 Ocak 2023'ten itibaren değiştirilmiş olup, gelecekte bu düzeyler emeklilik düzenlemesi ile eş zamanlı olarak güncellenecektir.

9.3.1.3. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Türkiye'de Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2023 yılı itibarıyla

Türkiye'de İkamet Edenlerin Emekli Maaşı		
	Yararlanıcı Sayısı	Toplam Ödenek Tutarı (milyon CHF)
Emekli Maaşı	3.326	52,47
Emekli Aylığına İlave Eş ve Çocuk Aylığı	116	0,68
Dul ve Yetim Aylığı	1.010	12,04
Maluliyet Aylığı	684	13,80
Maluliyet Aylığına Ek Çocuk Aylığı	332	3,03

Kaynak: İsviçre Sigorta Kurumu, www.zas.admin.ch

9.3.1.4. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

İsviçre Sigorta Kurumundan emekli olmak istemeyen ve Sosyal Güvenlik Kurumu aracılığıyla talepte bulunan 159 vatandaşımızın toplam 7.069.245 İsviçre Frangı tutarındaki primleri ülkemize transfer edilmiştir.

Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesi 8. Madde uyarınca, İsviçre dışında ikamet eden ve kısmi aylık tutarı tam (45 yıl çalışana bağlanan) aylığın %10’una eşit olduğu takdirde, kendisine emekli aylığı bağlanması mümkün olamamaktadır. Ancak, bir defaya mahsus toptan ödeme yapılabilir. Bu nedenle, bir defaya mahsus olarak 114 vatandaşımıza yaşlılık aylığı yerine 2.963.089 İsviçre Frangı; 22 vatandaşımıza dul/yetim aylığı yerine toplam 430.260 İsviçre Frangı olmak üzere toplam 3.393.349 İsviçre Frangı ödeme yapılmıştır.

9.3.1.5. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	Çalışanlar		İşsizler	Toplam
	İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sayısı	İş dışındaki Kaza Sayısı	Kaza Sayısı	
Genel	293.132	600.715	15.830	909.677
Yabancı	100.600	116.323	-	216.923
Türk	1.993	1.964	-	3.957

Kaynak: Federal Kaza Sigortası Kurumu, www.unfallstatistik.ch

9.3.2. Aile Yardımları

İsviçre’de, anne ve babanın kişisel ve mesleki durumları ne olursa olsun her çocuğa bir ödenek hakkı tanınır. Ancak, aynı çocuğa birden fazla kişi tarafından ödeme yapılacağı durumlarda, aile yardımının kim tarafından alınacağı kanunen belirlenir. Yararlanacak kişi, kriterlere göre belirlenemezse, sırasıyla istihdam ilkesi (çalışanın, çalışmayan kişiye göre önceliği vardır), velayet sorumluluğu ilkesi (her iki hak sahibi de çalışıyorsa, velayet sorumluluğuna sahip kişiye öncelik verilir), velayet ilkesi (velayet paylaşıyorsa veya hak sahiplerinden hiçbirinin velayet hakkı bulunmuyorsa, çocuğun esas olarak birlikte yaşadığı kişiye öncelik verilir), ikamet prensibi (hem anne hem de baba aynı evde yaşıyorsa, çocuğun ikamet ettiği kantonda çalışan kişi önceliğe sahiptir), gelir ilkesi (anne ve babanın her ikisi de çocuğun ikamet ettiği kantonda çalışıyorsa veya her ikisi de çocuğun ikamet ettiği yerin dışında çalışıyorsa, kazançlı işlerden sigortaya tabi geliri daha yüksek olan kişi önceliğe sahiptir) uygulanır. Ebeveynlerden hiçbiri kazanç getirici bir işten gelir elde etmiyorsa, serbest meslekten daha yüksek gelire sahip olan kişi önceliğe sahiptir. Aynı çocuğa birden fazla aile yardımı ödenmesi yasa ile engellenmiştir. Bu yasanın uygulanabilmesi için 1 Ocak 2011’de bir aile yardımı sicili (FamZReg)

kurulmuştur. İsviçre’de veya yurt dışında ikamet eden çocuklara İsviçre yasalarınca ödenen tüm aile ödenekleri hakkında bilgi içerir.

Aile Yardımı Alma Hakkına Sahip Olanlar: çalışanlar, düşük gelire sahip kazançlı faaliyetlerde bulunanlar, annelik parası alan işsiz anneler (gelir sınırı olmaksızın) ve tüm serbest meslek sahipleri. Tarım sektöründe çalışanlar için özel düzenlemeler geçerlidir. Kantonlar daha yüksek miktarlarda ödenek sağlayabildiği gibi, doğum ve evlat edinme ödenekleri de verebilirler.

Yardımlardan yararlanabilen ebeveynler tarım dışında ve kendi hesabına çalışanlar, sigortaya tabi gelir getirici bir işi olmayan kişiler: Kazançlı bir işi olmayan ve mütevazı bir gelire sahip kişiler (Annelik parası alan işsiz anneler de gelirleri ne olursa olsun gelir getirici bir işte çalışmayan kişiler olarak kabul edilir), tarımda çalışanlardır (Tarımda aile ödeneklerine ilişkin federal yasa (FLG/LFA), kendi hesabına çalışan çiftçilere ve tarım işçilerine aile ödeneği hakkı veren özel bir düzenleme oluşturmaktadır.).

Aile yardımı hakkı, ücretle çalışmaya başladığınızda başlar ve çalışmayı bıraktığınızda sona erer. Hastalık veya kaza gibi nedenlerle çalışamamanız durumunda, çalışma engelini olduğu ay ve takip eden üç ay boyunca da ödenek ödenir. Ancak annelik izninde bu süre en fazla 16 hafta ile sınırlıdır.

Aile ödenekleri çalışanlara genellikle işveren tarafından maaşıyla birlikte, serbest meslek sahibi veya prim ödemesi gerekmeyen bir işveren tarafından çalıştırılanlar doğrudan aile tazminat fonu aracılığıyla, gelir getiren bir işte çalışmayanlar, genellikle doğrudan ikamet edilen kantondaki kanton tazminat ofisi aracılığıyla ödenir. Aile ödenekleri işverenler, serbest meslek sahipleri, katkı payı ödemesi gerekmeyen bir işverenin çalışanları tarafından finanse edilir. Aile ödeneklerinin geriye dönük ödenmesini talep etmek mümkündür. Ancak, bu ödeneklerin vadesinin geldiği tarihten itibaren en fazla beş yıl ile sınırlıdır. Uygunluğu ve ödenek miktarını etkileyecek tüm kişisel, finansal ve mesleki koşullardaki değişikliklerin işverene veya sorumlu aile tazminat ofisine hemen bildirilmesi gerekmektedir. Bunlar çocuğun doğumu veya ölümü, ya da İsviçre’den taşınması, çocuğun eğitime başlaması, bırakması veya bitirmesi, ayrılık veya boşanma sonucu ebeveyn sorumluluğundaki değişiklikler, diğer ebeveynin daha kazançlı bir faaliyete başlaması veya bitışı veya kanton değişikliği, gelir getiren bir işi olmayan kişiler için gelir veya kazançlı bir faaliyetin başlangıcı gibi durumlardır.

9.3.2.1. Çocuk Parası Miktarları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yararlanma Şartı	İsviçre’de Yaşayan Çocuklar İçin Aylık Tutar (CHF)		Türkiye’de Yaşayan Çocuklar İçin*
	Düzlük Bölgelerde Yaşayan	Dağlık Bölgelerde Yaşayan	
Çocuk başına 16 yaşına kadar (engelli ise 20 yaşına kadar)	200	220	-
Çocuk başına 16-25 yaş arası	250	270	-
Tarımda** çalışanların çocuklarına 16 yaşına kadar (engelli ise 20 yaşına kadar)	200	220	-
Tarımda*** çalışanların çocuklarına 16-25 yaş arası	250	270	-

Kaynak: Federal Sigorta Kurumu, www.bsv.admin.ch

*İsviçre Aile Yardımları (Çocuk Parası) Kanunu’nda yapılan değişiklikle 01.01.2009 tarihinden itibaren İsviçre dışında ikamet eden çocuklar için çocuk parası ödenmemektedir. Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesinde sadece tarım alanında çalışanların İsviçre dışındaki çocuklarına çocuk parası ödenebilmektedir.

**Tarım işçilerine aylık 100 İsviçre Frangı tutarında ek hane halkı ödeneği verilir.

***Tarım işçilerine aylık 100 İsviçre Frangı tutarında ek hane halkı ödeneği verilir.

Çocuk Parası Miktarları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Kanton	Çocuk Başına Aylık Miktar		Doğum Parası	Evlat Edinme Parası
	Çocuk Yardımı	Eğitim Ödeneği		
Aargau	230	280	-	-
Appenzell I.Rh.	230	280	-	-
Appenzell A.Rh.	230	280	-	-
Bern	230	290	-	-
Basel-Land	200	250	-	-
Basel-Stadt	275	325	-	-
Fribourg	265/285	325/345	1.500	1.500
Cenevre	311/411	415/515	2.073/3.073	2.073/3.073
Glarus	200	250	-	-
Graubünden	220	270	-	-
Jura	275	325	1.500	1.500
Luzern	210/260	260	1.000	1.000
Neuchâtel	220/250	300/330	1.200	1.200
Nidwalden	240	290	-	-
Obwalden	220	270	-	-
St.Gallen	230	280	-	-
Schaffhausen	230	290	-	-
Solothurn	200	250	-	-
Schwyz	230	280	1.000	-
Thurgau	200	280	-	-
Tessin	200	250	-	-
Uri	240	290	1.200	1.200
Vaud	300/340	400/440	1.500/3.000	1.500/3.000
Valais	305/405	445/545	2.000/3.000	2.000/3.000
Zug	300	300/350	-	-
Zürich	200/250	250	-	-

Kaynak: Federal Sigorta Kurumu, www.bsv.admin.ch

9.3.2.2. Diğer Aile Yardımları

Aile yardımlarına ilişkin Federal Kanun (FamZG) çocuk yardımı dışında diğer aile yardımı olarak eğitim ile doğum ve evlat edinme ödeneğini sağlar:

1) Eğitim Ödeneği: Çocuk başına ayda en az 250 frank tutarındadır, ancak kantonlar daha yüksek oranlar sağlayabilmektedirler. Eğitim ödeneği, çocuğun zorunlu eğitim sonrası eğitime başladığı aydan itibaren, ancak en erken çocuğun 15 yaşını doldurduğu ay için ödenir. 16 yaşını doldurmuş ve halen zorunlu okula devam eden çocuklar da 16. yaş günlerini takip eden aydan itibaren eğitim ödeneği alma hakkına sahiptir. Eğitim ödeneği, eğitim boyunca, en geç çocuğun 25 yaşını doldurduğu ayın sonuna kadar ödenir.

Eğitimi sürerken çalışan ve aylık 2.390 frank veya yıllık 28.680 frank (13'üncü aylık maaş dâhil) üzerinde brüt gelir elde eden çocuklar eğitim ödeneğinden yararlanamaz. Gelir tazminatı programından alınan günlük ödenekler, işsizlik veya maluliyet sigortasının yanı sıra günlük hastalık veya kaza ödenekleri gibi ikame gelirler gelir olarak kabul edilir. Ancak aile hukuku nafaka ödemeleri, burs ve emekli aylıkları dikkate alınmaz.

2) Doğum ve Evlat Edinme Yardımı: Kantonlar doğum ve evlat edinme yardımı verilip verilmeyeceğine karar vermekte özgürdür. Bir kantonun doğum ve evlat edinme ödeneği uygulamaya karar vermesi halinde, federal yasanın belirlediği asgari şartlara uyması gerekir. Doğum yardımı ve evlat edinme yardımı bir defaya mahsus ödeneklerdir. Çoklu doğum veya birden fazla evlat edinme durumunda her çocuk için bir harçlık ödenir.

Çifte ödeme yasaktır. Bir ve aynı çocuk yalnızca tek bir doğum ödeneği veya evlat edinme ödeneği alma hakkına sahiptir. Bununla birlikte, aynı çocuk için, öz ebeveynler doğum yardımı alma hakkına sahip olabilir ve evlat edinen ebeveynler de aynı anda evlat edinme ödeneği alma hakkına sahip olabilir.

Çocuğun canlı doğması halinde doğum yardımı ödenir. Çocuğun ölü doğması veya doğum sırasında ölmesi durumunda, hamileliğin en az 23 hafta sürmesi ve annenin doğum sırasında en az dokuz ay boyunca İsviçre'de ikamet etmesi veya sürekli ikametinin İsviçre'de bulunması durumunda doğum parası alma hakkına sahiptir.

İşsizlik tazminatı alırken doğum ve evlat edinme ödeneği ödenmez. Annenin ikametgâhı yurt dışındaysa ve doğum sırasında yalnızca geçici olarak İsviçre'de bulunuyorsa, aile yardımı alma hakkı yoktur.

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Ödenek Türü	İsviçre’de Yaşayan Çocuklar İçin
Doğum Ödeneği*	1.000 -3.000 İsviçre Frangı arası
Evlat Edinme Ödeneği**	1.000-3.000 İsviçre Frangı arası

Kaynak: Federal Sigorta Kurumu, www.bsv.admin.ch

*Sadece Luzern, Uri, Schwyz, Freiburg, Vaud, Valais, Neuchatel, Cenevre, Jura kantonları.

**Sadece Luzern, Uri, Freiburg, Vaud, Valais, Neuchatel, Cenevre, Jura kantonları.

9.3.2.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Nafaka yardımı ile ikamete dayalı olarak ödenen hastalık sigortası primine sağlanan katkı payı primsiz nitelikteki özel nakdi yardımlar olarak değerlendirilmektedir.

9.3.3. İşyeri Emeklilik Aylığı

Mesleki Emeklilik Kasası (Berufliche Vorsorge-BV)

Birinci sütun olan AHV/IV/EL’nin yanı sıra ikinci sütun olan mesleki emeklilik (BV) uygulaması, sigortalıların mevcut yaşam standartlarını uygun bir şekilde sürdürmelerini sağlama görevini üstlenmektedir. Mesleki emeklilik (2. sütun), çalışanlar ve işverenler tarafından eşit şekilde finanse edilir. Yalnızca aynı işverenden yıllık en az 21.330 frank (2020’ye kadar), 21.510 frank (2021’den itibaren) ve 22.050 frank (2023’ten itibaren) maaş alan çalışanlar mesleki emeklilik programında zorunlu olarak sigortalıdır. Mesleki emeklilik hizmeti serbest meslek sahibi kişiler için isteğe bağlıdır.

Mesleki emeklilik yasası (Berufliche Vorsorge Gesetz-BVG) uyarınca fonda biriken işçi ve işveren payı primleri sigortalının, 9 aydan daha az bir süre sigortaya prim ödemiş olması, İsviçre’yi kesin olarak terk etmesi, bağımsız çalışmaya başlaması (işyeri açması), gayrimenkul alması, evlenmek için işten ayrılması gibi gerekçeler ile talebi üzerine kendisine iade edilmektedir.

İsviçre’yi kesin olarak terk eden vatandaşlarımızdan ikametini AB veya EFTA üyesi olmayan Türkiye’ye nakledenler, talepleri halinde pansiyon kasada birikmiş primlerini toplu olarak alabilmektedirler. Evli olan sigortalılara peşin geri ödeme yalnız eşlerinin yazılı olarak bunu onaylaması ile mümkündür. Eşin iadeyi onaylamaması halinde, mahkeme kanalıyla durum açıklığa kavuşturulmaktadır. Eşlerin boşanması durumunda, evlilik süresince pansiyon kasa sigortası nezdinde elde edilen haklar, boşananlar arasında eşit şekilde bölünmektedir.

Sigortalılar, konut alımı, konut alımına ortaklık veya konutun borcunu ödemek için, pansiyon kasadaki haklarını ipotek ettirebilmektedirler. Primlerin iadesini talep etmeyenlerden aylık alma ön şartlarını yerine getirenlere ya da geride kalanlarına aylık bağlanmaktadır.

9.3.4. Sosyal Yardımlar

İsviçre’de sosyal yardım ödemeleri sosyal güvenlik kurumu tarafından değil, kantonlar ve belediyeler tarafından karşılanmaktadır. İsviçre’de yasal ikameti olan herkes sakatlık, hastalık ve işsizlik gibi risklere karşı sigortalıdır. Bunu sosyal güvenlik sistemi sağlamaktadır. Ancak, tüm riskleri kapsamamaktadır. Örneğin, boşandıktan sonra kişinin geliri yeterli değilse, sosyal güvenlik yardımı yapılmamaktadır veya uzun bir işsizlik döneminden sonra, işsizlik ödeneği hakkı ve mal varlığı tükeniyorsa sosyal güvenlik yardımı yapılmamaktadır.

Sosyal yardım kurallarını kantonların kendileri düzenledikleri için ilgili sosyal yardım yasası her kantonda farklıdır. Ancak, İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS), uygun bir sosyal yardımın tespiti ile ilgili yönerge yayınlamakta olup uygulamada genel olarak bu yönergelere kantonlarca referans ölçüler olarak riayet edilmektedir.

2023-2024 Yılları İçin İsviçre’de Asgari Geçim Düzeyini Temininde Tavsiye Edilen Aylık Sosyal Yardım Miktarları Hanedeki Birey Sayısına Göre Aşağıda Yer Almaktadır:

Hane Halkı Sayısı	Öngörülen Miktar (CHF)
1 kişi	1.006
2 kişi	1.539
3 kişi	1.871
4 kişi	2.153
5 kişi	2.435
Her ilave kişi için	204

Kaynak: İsviçre Sosyal Refah Konferansı (Schweizerische Konferenz für Sozialhilfe-SKOS), www.skos.ch

2023’de İsviçre nüfusunun %9,2’si yoksullukla mücadele çerçevesinde gelir testine tabi tutularak sosyal yardımlarla desteklenmiştir. Bu kişilerin %48,9’u ek AHV/IV yardımlarından yararlanmış; %32,3’ü dar anlamda sosyal yardım olarak da bilinen ekonomik sosyal yardım almıştır. %18,8’i nafaka avansı, aile yardımları (örneğin aile ek yardımları, doğum yardımları), yaşlılık ve engellilik yardımları, konut yardımları, işsizlik yardımları gibi sosyal yardımlardan bir veya daha fazlasını almıştır.

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	364.487	242.386	16.130

En fazla sosyal yardım alan yabancılar arasında ilk sırada Ukrayna (64.661), ikinci sırada Eritre (26.770), üçüncü sırada Suriye (18.320), dördüncü sırada Afganistan (16.913) ve beşinci sırada Türkiye (16.130) yer almıştır.

9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

İsviçre’de zorunlu eğitim süresi on bir yıldır. Çocuklar zorunlu eğitime genellikle dört yaşında başlar. Öğrencilerin %95’i zorunlu eğitimi ikamet ettikleri yere en yakın devlet okulunda tamamlar. Yaklaşık %5’i özel bir okula devam etmektedir. Devlet okulu önemli bir entegrasyon işlevini yerine getirir: farklı sosyal, dilsel ve kültürel geçmişe sahip çocuklar aynı okula gider.

İlk ve ortaöğretim I düzeyi (zorunlu eğitim), okul öncesi eğitimle birlikte kantonların ve belediyelerin sorumluluğundadır. Kantonlar ve belediyeler, eğitime yapılan kamu harcamalarının %90’ını finanse etmektedir. Eğitim dili, Almanca, Fransızca, İtalyanca veya Romancadır,

Ortaöğretim II düzeyi, zorunlu eğitimden sonra temel mesleki eğitim ve genel eğitim okullarını (liseler ve teknik ortaöğretim okullarını) içerir. Ortaöğretim II, zorunlu eğitimden sonra, gençlerin yaklaşık üçte ikisinin ders ve pratiği birleştiren bir çıraklığa (ikili çıraklık) geçtiği düzeydir. Eğitim mesleki yeterlilik sertifikası ve ayrıca bir mesleki bakalorya ile tamamlanabilir. Gençlerin yaklaşık üçte biri, üniversitede okumaya hazırlayan bir eğitimi (teknik okul veya gramer okulu) almaktadırlar. Bu eğitim, onların doğrudan bir mesleğe girmelerine, daha yüksek bir teknik okula geçiş yapmalarına veya bir üniversitede eğitimlerine devam etmek için gereken lise diploması, uzmanlık lisesi diploması veya meslek lisesi ile okul diploması almasını sağlamaktadır.

Federal hükümetin mesleki eğitim konusunda kapsamlı düzenleme yetkisi vardır. Mesleki eğitim alanındaki görevlerin uygulanması kantonlar ve ekonomi kuruluşlarıyla birlikte yürütülmekte olup, bunun için çalışma dünyasının kuruluşları eğitim içeriğini tanımlar ve eğitim yerlerini kullanıma sunar. İsviçre’deki gençlerin yaklaşık %70’i öncelikle şirket bazlı (ikili) çıraklık olmak üzere kariyer odaklı zorunlu eğitim sonrası eğitimi seçmektedir. Genel ortaöğretim okullarında yasama yetkisi öncelikle kantonlara aittir. Federal hükümet ile kantonlar arasında yapılan bir anlaşma ile lisans sertifikalarının tanınmasını düzenlemektedir.

Yükseköğretimde hem federal hükümet hem de kantonlar mevzuat ve finansmanın yanı sıra kontrol ve denetimde sponsor olarak yer almaktadır. Yükseköğretim alanında yeterliliklerin dağılımı Anayasanın 63a Maddesinde belirtilmiştir. Buna göre Federal hükümet ve kantonlar, kalite güvencesini koordine etmek ve sağlamak için birlikte çalışır. Her ikisi taraf da üniversitelere yüksek düzeyde özerklik vermektedir. Yüksek mesleki eğitimdeki yeterlilikler Anayasanın 63’üncü maddesine dayanmaktadır ve federal hükümete aittir.

İleri eğitime ilişkin olarak uygulama sponsorluk ve finansman konularındaki yeterliliklerin dağılımı son derece çeşitlidir. Federal hükümet, ilkelere ilişkin daha fazla eğitimi düzenleme ve teşvik etme yetkisine sahiptir (Anayasanın 64a maddesi). 20 Haziran 2014 tarihli Sürekli Eğitim Federal Yasası (WeBiG) bu talimatı uygulamaktadır. Ancak Kantonlar ek düzenlemeler çıkarabilmektedirler.

9.4.1. Sayısal Veriler

İsviçre’de 2023 yılında toplam 29 Türk öğretmen görev yapmıştır. İsviçre genelinde 21 kanton ile Lihtenştayn Prenslığı’nde olmak üzere 147 okulda toplam 1.657 öğrenciye 488 saat Türkçe dersi verilmiştir. Bu sayı ilköğretime devam eden toplam 8.955 öğrencimizin %20’sine tekabül etmektedir.

9.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
İlkokul 1-2	184.403	55.170	1.619
İlkokul 3-8	546.495	157.625	5.018
Ortaokul	280.508	76.461	2.318
Lise	75.850	12.350	205
Meslek Lisesi	33.061	6.000	155
Meslek Okulları (Çıraklık Eğitimi)	212.925	51.405	1.650
Meslek Yüksek Okulları	60.858	8.106	304
Diğer	43.166	20.678	589
Genel Toplam	1.437.266	387.795	11.858

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, www.bfs.admin.ch ve T.C. Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

Not: İsviçre geneli Türk öğrenci sayısı (yükseköğrenim dâhil) : 13.384

İsviçre’de yükseköğrenim gören toplam öğrenci sayısı : 276.493

9.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim/Meslek Türü	Genel	Yabancı	Türk
Meslek Okulları	212.925	51.405	1.650
Meslek Yüksek Okulları	60.858	8.106	304

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, www.bfs.admin.ch ve T.C. Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

9.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Yüksekokullar (Lisans)	262
Lisans	322
Master	498
Doktora	321
Diğer	108
Toplam	1.511

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

9.4.1.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023-24 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	1.657
----------------	-------

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

9.5. GÖÇ VE UYUM

9.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancılara İlişkin 2023 Yılıının İlk Yarısına Ait İstatistikler

2023 yılı ilk 6 ayında işgücü piyasasındaki güçlü talep ve yapısal olarak düşük işsizlik oranı, İsviçre'ye göçü de etkilemiştir. AB/EFTA üyesi ülke vatandaşları sayısında geçen yılın aynı dönemine göre artış yaşanmıştır. Kalıcı yabancı yerleşik nüfusa net göç, 2022 yılının ilk yarısına göre 9.384 artarak 47.200'e yükselmiştir. Haziran 2023 sonu itibarıyla İsviçre'de 2.275.965 yabancı kalıcı olarak yaşamaktadır.

Ocak 2023 ile Haziran 2023 sonu arasında kalıcı ikamet eden yabancı göçmenlerin sayısı 85.732 kişiye ulaşmıştır; bu, 2022'nin aynı dönemine kıyasla 10.634 kişi (%14,2) daha fazladır. 61.808 kişi AB/EFTA'dan İsviçre'ye göç etmiştir; önceki yılın aynı dönemine göre 8.736 kişi (%16,5) artış göstermiştir. Üçüncü dünya vatandaşlarının sayısı ise 23.924 kişiydi; bu, 2022'nin ilk yarısına göre 1.898 kişi (%8,6) daha fazladır.

Kalıcı yabancı nüfustan İsviçre dışına göç eden kişi sayısı 34.452'dir. Toplam 26.350 AB/EFTA vatandaşı (339 kişi) ve 8.102 üçüncü ülke vatandaşı (312 kişi) İsviçre'yi terk etmiştir.

Kovid-19 salgınının neden olduğu istikrarsızlık döneminin ardından göç, 2022'den bu yana 2023 yılının ilk altı ayında artmaya devam etmiştir. Bu gelişme güçlü işgücü piyasasından kaynaklanmaktadır. Haziran 2023 sonu itibarıyla 95.242 yabancı işçi İsviçre'ye göç etmiştir. 43.180 kişi (Haziran 2022 sonuna göre %14,8) kısa vadeli çalışmak için gelmiş, 52.062 kişi (%17,3) ise uzun vadeli bir işe başlamıştır.

Üçüncü dünya ülkelerinden gelen işçilere verilen iki farklı tür oturma izni vardır: Kısa dönem (L-tipi) ve uzun dönem (B-tipi). Kısa dönem oturma iznine sahip 1.632 kişi ile uzun dönem oturma iznine sahip 1.838 kişinin Haziran 2023 itibarıyla oturma izinlerinin süreleri dolmuştur. Göçmen işgücünün yarısını Alman, Fransız, İtalyan ve Portekiz vatandaşları oluşturmaktadır.

2023 yılının ilk yarısında (Ocak-Haziran) 41.747 kişiye sınır ötesi çalışma izni verilmiştir. 2022 yılının ilk yarısında ise 38.547 izin verilmişti. Bildirim gerektiren kısa süreli kalış sayısı 168.896 olmuştur (önceki yıl: 155.570). Kısa süreli ikamet edenler (İsviçreli bir işverenin yanında kısa süreli bir işe başlayanlar (%60), İsviçre'de en fazla üç ay veya takvim yılı başına 90 iş günü kalan kayıtlı çalışanlar (%31) ve serbest meslek sahibi hizmet sağlayıcılar (%9)) de bulunmaktadır.

Kanton Konseyi Sığınma Politikasında Rota Değişikliğini Açıkça Reddetmiştir

Federal Konsey'den sonra Kanton Konseyi de sığınma politikasında yön değiştirmek istemediğinden, göçün bağımsız kontrolünü reddetmiştir. Kanton Konseyi sığınma politikasında paradigma değişikliğine sıcak bakmamış; 27.09.2023 tarihli meclis toplantısında, aşırı sağ görüşlü SVP (İsviçre Halk Partisi) parlamento grubu saflarından gelen iki ilgili önergeyi reddetmiş ve göçün bağımsız kontrolü konusunu bir daha tartışmamak üzere rafa kaldırmıştır.

İltica İstatistikleri 2023

2023 yılında İsviçre'ye sığınma başvurularında önemli bir artış olmuştur. 30.223 kişi sığınma başvurusunda bulunmuştur; bu sayı 2022'ye göre 5.712 (%23,3) kişi daha fazladır. İltica başvurularında bir önceki yıla göre %20'nin üzerinde artış olmasının başlıca nedenleri şunlardır:

- Türk vatandaşlarının sığınma başvurularının sayısı Avrupa genelinde önemli ölçüde artmıştır. Toplamda 50.000 civarında olan başvuru sayısı 2023 yılında 105.000 kişiye çıkmıştır. Buna göre, Türk vatandaşları 2023 yılında İsviçre'ye yaptığı sığınma başvurularının sayısı 2 bin artmıştır.
- Fas ve Cezayir vatandaşlarının sığınma başvuruları da önemli ölçüde artmıştır. Genellikle ekonomik nedenlerden dolayı yurtlarını terk edenler başvuruda bulunmuştur.
- Temmuz 2023'te İsviçre, Afganistanlı kadınlara ve kızlara yönelik sığınma uygulamasında değişiklik yapmıştır. Uygulamadaki değişiklik İsviçre, Avrupa Birliği İltica Ajansı'nın (EUAA) tavsiyesine uymuştur. Bu itibarla, İsviçre'ye geçici kabul edilen yaklaşık 1.800 Afgan vatandaşı yeniden sığınma başvurusunda bulunmuştur.

Sığınmacılar İçin En Önemli Menşe Ülkeler: 2023 yılında sığınmacıların en önemli menşe ülkesi 7 bin 934 başvuruyla yine Afganistan olmuştur. Bu başvurulardan 151'i aile birleşimi, 341'i doğum ve 1.197'si birden fazla taleple ilgiliydi. Bu da 6.245 birincil Afgan kökenli kişilerden başvuru alındığını göstermektedir. Birincil talepte bulunan kişiler, bunu daha önce koruma talep etmiş olan diğer kişilerden bağımsız olarak yaparlar. Afgan vatandaşları tarafından yapılan 7.934 başvurunun yaklaşık 1.800'ü hâlihazırda İsviçre'de bulunan ve Afganistan'dan gelen kadın sığınmacılara yönelik uygulama değişikliği sonucunda yeni bir sığınma başvurusunda bulunan kişiler tarafından yapılmıştır.

2023 yılındaki diğer önemli menşe ülkeler ise Türkiye (5.675 birincil ve 1.147 ikincil başvuru), Eritre (705 birincil ve 1.404 ikincil başvuru), Cezayir (1.781 birincil ve 29 ikincil başvuru) ve Fas (1.596 birincil ve 10 ikincil başvuru) olmuştur. İkincil başvuru, hâlihazırda kayıtlı bir sığınma başvurusunun (örneğin doğum, aile birleşimi veya çoklu başvuru) sonucudur.

Göç Müsteşarlığı (SEM), 2023 yılında 26.667 sığınma başvurusunu değerlendirmiştir. 5.991 kişi sığınma hakkı elde etmiştir. Sığınma hakkı alma oranı, bir önceki yıla kıyasla %25,7 olarak

gerçekleşmiştir (2022: %30,6). Koruma oranı ise (iltica hakkı + ilk derece kararlarına dayalı geçici kabullerin oranı) %54,4 olmuştur (2022'deki %59,0'a kıyasla). Mahkemede bekleyen dava sayısı ise önemli bir ölçüde bir önceki yıla göre 3.328 artarak 15.567'ye yükselmiştir.

Yeniden Yerleşim: Federal Konsey her iki yılda bir yeniden yerleşim programına karar vermektedir. 2022 ve 2023 yılları için, ilk kabul ülkelerinde istikrarsız durumda olan, özellikle korunmaya ihtiyaç duyan toplam 1.600 mültecinin kabul edilmesine karar verilmiştir. Ayrıca, pandemi nedeniyle 2020/2021 programına alınmayan 220 kişilik mülteci kontenjanı da bu programa eklenmiştir. Federal Adalet ve Polis Bakanlığı (FDJP), Özel İltica Personelinin (SONAS) tavsiyesini dikkate alarak, yeniden yerleşim girişlerini Nisan 2023'ten itibaren geçici olarak durdurmuştur. Buna rağmen, kabul edilen mültecilerden bir kısmı Mart 2023 sonuna kadar İsviçre'ye kabul edilmiştir. 2023 yılında Lübnan, Türkiye ve Mısır'dan toplam 995 kişi yeniden yerleşim programı kapsamında İsviçre'ye gelmiştir. Bunların 15'i aile birleşimi yoluyla İsviçre'ye giriş yapmış ve geriye dönük olarak yeniden yerleşim kotasına dahil edilmiştir.

Ayrılma ve Sınır Dışı Edilmenin İcrası: İsviçre, tutarlı iade politikasını 2023 yılında da sürdürmüştür. 2023 yılında 16.721 kişi İsviçre'de kontrol altına alınmıştır (2022: 11.467). 13.001 kişi kendi ülkelerine veya üçüncü bir ülkeye gönüllü olarak dönmüştür (2022: 8.333). Bunların 10.978'i Ukrayna'ya (2022: 6.666), 3.720 kişi zorla kendi ülkesine, üçüncü ülkeye veya Dublin ülkesine geri gönderilmiştir (2022: 3.134). Genel olarak ülkeden ayrılan sayısı 2022 yılına göre %45,8 artmıştır. Kantonlar, reddedilen sığınmacıların menşe ülkelerine veya Dublin eyaletlerine geri gönderilmesinden (sınır dışı işlemlerinin uygulanmasından) sorumludur ve SEM tarafından desteklenmektedirler. Artan sığınma başvurularına rağmen, sığınma bölgesinde geri dönüş desteği için bekleyen dava sayısı 2023 yılı sonunda %0,6 düşüşle 3.406 kişiye (önceki yıl itibarıyla: 3.425) gerilemiştir.

Dublin: Geçen yıl 2.021 kişi Dublin eyaletine (2022: 1.566 kişi), 694 kişi ise İsviçre'ye nakledilmiştir (2022: 784 kişi). Dublin bölgesindeki artış, İtalyan hükümetinin bir sonraki duyuruya kadar insanları Dublin sistemi kapsamında kabul etmeme kararına rağmen gerçekleşmiştir. 2023'te İsviçre, Dublin kriterlerine göre transferlerin bir parçası olarak girişlerden yaklaşık üç kat daha fazla çıkış kaydedilmiştir.

Ukrayna: Koruma Durumu S (Özel Prosedür): 2023 yılında koruma talebinde bulunan 23.012 kişi S statüsü için başvurmuştur. Aynı dönemde başvuruda bulunan 18.375 kişiye koruma sağlanmış, 932 kişinin ise kriterleri karşılamadıkları nedeniyle başvuruları reddedilmiştir. 2023 yılı sonu itibarıyla toplam 66.083 kişi aktif koruma statüsünde S'ye sahipti. Kasım 2023'te alınan karara göre, Federal Konsey, Ukrayna'daki durum değişmediği sürece, 4 Mart 2025'e kadar Ukrayna'dan koruma arayanların geçici koruma statüsünün devam etmesine karar vermiştir.

9.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

9.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	11
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	30
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	51
İş Adamları Dernekleri	-
Spor Dernekleri	7
Diğerleri	6
Toplam	105

Kaynak: T.C. Zürih Başkonsolosluğu

9.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

İsviçre’de yabancı uyruklu kişilerin federal düzeyde seçme ve seçilme hakkı yoktur. Bazı kanton ve komünlerde kanton düzeyinde ve yerel seçimlerde oy kullanma hakları vardır. Kanton düzeyinde, Jura ve Neuchâtel yabancı uyruklulara oy verme hakkı vermektedir, ancak seçimlere katılma hakkı vermemektedir. İsviçre 01.01.1992 tarihinden beri çok vatandaşlığı yasal olarak tanımış olup, vatandaşlarımızın İsviçreli olarak siyasal katılım hakkını elde etmelerini sağlamıştır.

Çifte uyruklu vatandaşlarımız arasında aktif olarak siyasi faaliyetlere katılma eğilimi İsviçre’de düşüktür. Ancak, genel seçimlerde ve yılda 4 kez yapılan referandum/halk oylamalarında oylarını kullanarak siyasi gündemde görüşlerini bildirdiklerini çeşitli görüşmeler, toplantılar, etkinlikler ve ziyaretlerde sıklıkla dile getirmektedirler.

Siyasi faaliyetlerde aktif görev yapan vatandaşlarımızın sayıları aşağıda yer almaktadır:

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Kurumlar	İsviçre Geneli	Ataşeliğimiz Görev Bölgesi
Ulusal Meclis	1	2*
Kanton Meclisi	10	5**
Yerel Yönetimler	27	14**
Toplam	38	21

Kaynak: www.ch.ch ve T.C. Zürih Başkonsolosluğu

*Sibel Arslan (Yeşiller-G) Basel-Stadt; Hasan Candan (Sosyal Demokrat Parti-SP) Luzern

**Seyit Erdoğan (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Edibe Gölgeci (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Bülent Pekerman (Liberal Yeşiller Partisi-GLP) Basel-Stadt; Şemseddin Yılmaz (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Mahir Kabakçı (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt

***Niyazi Erdem (Sosyal Demokrat Parti-SP) Zürih; Sait Acar (Sosyal Demokrat Parti-SP) Adliswil/ZH; Esen Yılmaz (Sosyal Demokrat Parti-SP) Adliswil/ZH; Songül Viriden (Liberal Yeşiller Partisi-GLP); Zürih; Ceren Bingöl (Sosyal Demokrat Parti-SP) Opfikon; Hacı Sarı (Sosyal Demokrat Parti-SP) Opfikon; Ali Özcan (Sosyal

Demokrat Parti-SP) Uster; Canan Özden (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Seyit Erdoğan (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; Mahir Kabakçı (Sosyal Demokrat Parti-SP) Basel-Stadt; İbrahim Taş (Bağımsız) Schaffhausen; Hasan Kanber (Sosyal Demokrat Parti-SP) Pratteln-Basel-Land; Mehmet Can (Sosyal Demokrat Parti-SP) Alschwil-Basel-Land; Osman Doğru (Sosyal Demokrat Parti-SP) Thurgau

İsviçre’de Genel Seçimler

İsviçreliler 22 Ekim 2023 tarihinde sandığa giderek yeni parlamento üyelerini seçmiştir. 2023-2027 yıllarının siyasi manzarasını belirleyecek olan Ulusal Konsey seçimleri İsviçre Halk Partisi (SVP) lehine sonuçlanmıştır. Aşırı sağ görüşlü SVP Ulusal Konsey’de 9 yeni sandalye kazanarak, seçmen payını 3 puan arttırıp %28,6’ya çıkarmıştır.

En güçlü ikinci parti olan Sosyal Demokrat Parti (SP) 1,1 puan toplayarak oyların %18’ine ulaşarak, Ulusal Konsey’de iki yeni sandalye almayı başarmıştır. Hür Demokrat Parti (FDP) ve Merkez %14,4 ve 14,6 puanla üçüncü sırayı paylaşmış; Ulusal Konsey sandalyeleri açısından Merkez ek bir sandalye almayı başarmış ve 29 sandalyeyle FDP’den bir sandalye fazlaya sahip olmuştur.

10. KUVEYT

10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

10.1.1.Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

Cinsiyet	Genel	Kuveytli	Yabancı	Türk*
Erkek	2.958.360	758.937	2.199.423	6.600
Kadın	1.901.235	787.271	1.113.964	900
Toplam	4.859.595	1.546.208	3.313.387	7.500

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistikleri, Kuveyt İçişleri Bakanlığı Oturum İşleri Genel Müdürlüğü Kayıtları

*Türk vatandaşlarının sayısı yabancı nüfus sayısı içinde bulunmaktadır.

10.1.2. Kuveyt'teki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Kuveyt Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Kuveyt Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2023	-	10	10	10
2022	-	10	10	10
2021	-	10	10	10
2020	-	10	10	10
2019	-	10	10	10

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Not: Kuveyt Vatandaşlık Yasası çifte vatandaş olmayı kabul etmemektedir. Kuveyt vatandaşlığına, Kuveytli ile evli yalnız kadın yabancılar kabul edilmekte olup, vatandaşlarımız izin alarak önce Türk vatandaşlığından ayrılmakta, Kuveyt vatandaşlığını elde ettikten sonra tekrar Türk vatandaşlığına geçiş için başvuru yapmaktadırlar. Kuveyt Makamlarının bu durumu fark etmeleri halinde vatandaşlarımız, Kuveyt vatandaşlığını kaybetme riski altındadır.

10.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	310	-	200	-	510
16-25	1.893	-	290	-	2.183
26-50	3.995	-	250	10	4.255
51-64	400	-	150	-	550
65 +	2	-	-	-	2
Genel Toplam	6.600	-	890	10	7.500

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Kuveyt Şehri	500	-	200	5	705
Havalli	1.400	-	200	5	1.605
Ahmedi	500	-	150	-	650
Fervaniye	2.600	-	140	-	2.740
Cahra	800	-	100	-	900
Mubarek el Kebir	800	-	100	-	900
Genel Toplam	6.600	-	890	10	7.500

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.1.5. Kuveyt'teki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	7.500
Kuveytli	1.546.208
Hindistan	1.000.726
Mısır	644.442
Bangladeş	274.794
Filipinler	267.259
Suriye	161.439
Sri Lanka	145.633
S. Arabistan	139.481
Nepal	107.489
Pakistan	91.958
Diğer	472.666

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistikleri ve Konsolosluk Kayıtları

10.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2023	99	6	47

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları

10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

10.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- İşgücü Kurumu (Public Authority Manpower) çalışanların maaşlarını zamanında yerel finans kuruluşlarına yatırmayan işverenlerin dosyalarını otomatik olarak askıya alınması uygulamasına başlandığını duyurmuştur. 2020 yılında uygulamaya geçmesi planlanan sistem pandemi nedeniyle gecikmeli olarak hayata geçirilmiştir. İşverenin dosyasının askıya alınması çalışanları etkilemeyecek olup işverenin yeni işçi istihdam etmesine veya diğer işlemlerin işlemlerini yükümlülüklerini yerine getirene kadar yapamamasına neden olacağı açıklanmıştır.
- Kuveytli kamu çalışanlarına yapılan mali yardımlar 2021/2022 bütçesine oranla 2022/2023 bütçesinde %61 artışla 1.3 Milyar KD'ye yükselmiştir. Önceki bütçede mali yardım miktarı 807,3 Milyon KD olarak gerçekleşmiştir.
- Kuveyt Üniversitesi Yönetim Konseyi, Üniversite bünyesinde Kuveytlileştirme politikasının 4 yıl süreyle askıya alındığını, kararla hali hazırda deneyimine ihtiyaç duyulan personelin muhafaza edilmesinin amaçlandığını açıklamıştır.
- Kuveyt İşgücü Kurumu kamu dışı kuruluşlarda çalışan Kuveyt vatandaşlarına yapılan mali ve sosyal yardımlarda artış gerçekleştirmiştir. Mezuniyet durumu ve türüne göre aylık verilecek yeni destek primleri aşağıda verilmektedir.

Tıp, eczacılık ve mühendislik alanlarında;

Bekâr: 790 KD Evli: 898 KD

Hukuk, muhasebe, bilgi sistemleri, ekonomi, istatistik, hemşirelik, işletme ve işletme yönetimi, sigortacılık, uluslararası ticaret, bankacılık, öğretmenlik alanlarında;

Bekâr: 740 KD, Evli: 848 KD

Diğer bölümlerden mezun olanlar;

Bekâr: 690 KD, Evli: 790 KD

2 yıllık veya lise mezunu olup en az 2 yıllık mesleki eğitim programı bitirenler;

Bekâr: 629 KD, Evli: 723 KD

Ortaokul mezunu olup en az 1 yıllık mesleki eğitim programı bitirenler veya buna eş değer iş deneyimi olanlar;

Bekâr: 571 KD, Evli: 663 KD

yardım alacaklardır.

- İşgücü Kurumu'na "Mobil ID" uygulamasına entegre akıllı çalışan bilgi görüntüleme uygulaması hizmete girmiştir. Uygulamada çalışanın işveren bilgileri (Adres telefon

lisans süresi) ile çalışanın hakkında tegayyub (İşten habersiz kaçtı) kararı olup olmadığı çalışan tarafından öğrenilebilmektedir.

- İşgücü Kurumu ticari ziyaretçi vizelerinin çalışma iznine dönüştürme işlemini tekrar başlattığını duyurmuştur.
- İşgücü Kurumu özel sektörde çalışan Kuveytlilerin çalışma izinlerini uzatma işlemlerini Kuruma uğramalarına gerek kalmadan gerçekleştirmeye başlamıştır. Mali destek alan Kuveytli özel sektör çalışanlarının çalışma izinleri Kuruma gidilmeden uzatılmadığı için kesilmekteydi ve Kuveyt vatandaşlarının tepkileri nedeniyle karar alınmıştır.
- İşgücü Kurumu demografik yapıyı düzenlemek, vasıfsız işgücü istihdamının ve sahteciliğin önüne geçmek amacıyla çalışma izinlerindeki unvanları akademik niteliklere göre verilmesine başlamıştır. Bu kapsamda 2022 yılında unvan ile eğitim durumu uyumlu olmayan 17.000 yabancı çalışanın çalışma izinlerinin iptal edildiği duyurulmuştur.
- Mülki İdare Komisyonu (Civil Service Commission) kamu kurum ve kuruluşlarında esnek çalışma saatleri uygulamasını Ramazan'dan sonra da devam ettirmeyi uygun bulmuştur. Çalışma saatlerinin 08:00 – 14:00, 12:00-18:00 ve 16:00-22:00 saatleri arasında 3 vardiya şeklinde uygulanması düşünülmektedir. Esnek saat uygulaması trafik sorununa çözüm olması amacını gütmektedir.
- İşgücü Kurumu (Public Authority for Manpower) 5. kısım kapsamındaki sigortalı Kuveyt vatandaşlarına (KOBİ sahibi veya kendi nam ve hesabına çalışan Kuveyt vatandaşları) verilen devlet desteğinin aşağıdaki hallerde kesintiye uğrayacağını duyurmuştur.
 - I) Şirketin adres değişikliği veya geçerli adresinin olmaması durumunda
 - II) Şirketin ticari lisansının yenilenmemesi halinde
 - III) İşgücü Kurumunun otomasyon sistemi üzerinden Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine ulaşamaması halinde (Ödenmeyen maaşlar veya kredi borçları nedeniyle)
 - IV) Şirketin tüzel kişilik numarasının Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarıyla uyuşmazlık göstermesi halinde.
- Kamuda Kuveyt vatandaşlarının istihdamına öncelik verilmesi kapsamında Mülki idare Komisyonunca (Civil Service Commission) 2023 yılı Ağustos ayına kadar reddedilen kurumların yabancı personel başvuruları, Kuveyt vatandaşları tarafından yeterli başvuru gelmemesi veya aranılan niteliklerde Kuveyt vatandaşlarının bulunamaması nedenleriyle tekrar kabul edilmeye başlamıştır.
- Sağlık Bakanlığı verileri, sağlık personeli alanında 11/2017 sayılı kanun kapsamında Kuveytlileştirme politikasında hedefe ulaşılmasının yıllar alacağını ortaya koymaktadır. Özellikle hekim sayısında Kuveyt vatandaşlarının talebi karşılaması yakın ve orta gelecekte mümkün görünmemektedir. Bakanlık verilerine göre kamu sektöründe 6.000 yabancı hekime karşın 4000 Kuveytli hekim, özel sektörde ise 3500 yabancı hekime karşın 500 Kuveytli hekim görev yapmaktadır.
- İşgücü Kurumu (Public Authority for Manpower) Koruma Dairesi vekil Müdürü Dr. Fahd Mura, yabancı işçilerin iş değiştirirken mevcut işverenin onay şartında değişiklik yapılması ve işverenin onayı olmadan yabancı çalışanların iş değiştirmesine olanak

sağlayacak bir düzenlemenin çalışmasının yapıldığını duyurmuştur. Yabancı işçileri işverenin insafına bırakan mevcut uygulamanın değişmesi, hakları konusunda sıkıntı yaşayan yabancı çalışanlar adına olumlu bir gelişme olacaktır.

- İşgücü Kurumu verilen çalışma vizelerinde yabancı çalışanın bilgilerinde (İsim, doğum tarihi vs) yanlışlık yapılması halinde işverenin vize üzerinde değişiklik yapılması için yapacağı başvurunun kabul edilmeyeceğini, bunun yerine mevcut vizenin iptal edilerek yeni vize başvurusunun yapılması gerektiğini duyurmuştur.
- Hükümet İletişim Merkezi (Government Communication Center) Kabinenin kamu kuruluşlarının verdiği ihalelerin yüklenicilerinin de Kuveytlileştirme Kanunu kapsamına alınmasını onaylamıştır. Buna göre ihalelerde istihdam edilecek Kuveytli çalışanlardan yeni üniversite mezunlarının maaşları en az 450 KD olacaktır. Ek olarak sosyal yardım ve çocuk yardımı verilecek, kendisi ve aile üyelerine sağlık sigortası yapılacaktır. Bunlara ilaveten maaşlara yıllık başarı durumuna göre 20 ila 30 KD artış uygulanacak ayrıca kendisi ve aile üyelerine yıllık ücretsiz uçak bileti verilecektir.
- İşgücü Kurumu (Public Authority for Manpower) kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan yabancıların özel sektöre geçişinde uygulanan yasağa aşağıdaki üç halde ayrıcalık tanınacağını duyurmuştur;
 - a) Kuveytli kadınla evli eş ve çocuklara.
 - b) Filistin seyahat belgesi sahiplerine.
 - c) 60 yaş altı üniversite mezunu olan yabancılardan kamudaki iş tanımıyla uyumlu alanlarda özel sektörde çalışacak kişiler.
- İçişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sheikh Talal Al Khaled Al ahmad Al Jaber Al Sabah'ın imzaladığı Karar'la yabancı çalışanlar 2. bir işverenin yanında yarı zamanlı olarak çalışabileceklerdir. İşgücü Kurumundan yarı zamanlı çalışma izni ile uygulanabilecek Karar için asıl işverenin onay şartı bulunmaktadır. Yarı zamanlı çalışma süresi günlük azami 4 saat ile sınırlandırılmakla birlikte inşaat alanında süre sınırlandırılması işgücü eksikliği nedeniyle uygulanmayacaktır.

10.2.2. Sayısal Veriler

10.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	2.105.355	899.189	3.004.544
Kuveytli	243.545	256.424	499.969
Yabancı	1.861.810	642.765	2.504.575
Türk *	6.000	500	6.500

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistiği 2022 Yılı Raporu* ve Büyükelçilik Konsolosluk şubesi Kayıtları ile Müşavirliğimizin Gözlemleri.

*Türk çalışan sayısı yabancı çalışan sayısı içinde verilmiştir.

10.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	1.250	150	1.400
26-50	4.598	300	4.898
51-64	150	50	200
65 +	2	-	2
Genel Toplam	6.000	500	6.500

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

İşkolu Adı*	Çalışan Sayısı
Avcılık, Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık	-
Gıda Sanayi	600
Madencilik ve Taş Ocakları	-
Petrol, Kimya, Lastik Plastik ve İlaç	-
Dokuma, Hazır Giyim ve Deri	-
Ağaç ve Kâğıt	-
İletişim	-
Basın, Yayın ve Gazetecilik	-
Banka, Finans ve Sigorta	20
Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	-
Çimento, Toprak ve Cam	-
Metal	-
İnşaat	3.800
Enerji	-
Taşımacılık	50
Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye ve Antrepoculuk	-
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	180
Konaklama ve Eğlence İşleri	250
Savunma ve Güvenlik	-
Genel İşler	1.600
Toplam	6.500

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Yasal olarak Kuveyt'te yabancıların bağımsız olarak işyeri açma izinleri bulunmamaktadır. Vatandaşlarımız Kuveytli bir işverenin yanında çalışmış gibi görünüp işverene belli bir aylık

ücret ödemek suretiyle kendi işlerini yapmaktadırlar. Bu şekilde berber, oto tamircisi ve lokanta türünde yaklaşık 250-300 arasında vatandaşımız bağımsız olarak çalışmaktadır. İş hacimleri sınırlı olan bağımsız çalışan vatandaşlarımız ortalama 3 kişi istihdam etmektedir. Bununla birlikte yabancılar Kuveyt'te firmalara en fazla %49 payla ortak olabilmektedir. Bu şekilde 9 vatandaşımızın yerel şirketlerde ortaklığı bulunmaktadır.

10.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret KD	Asgari Saat Ücreti KD	Ortalama Aylık Ücret KD
Avcılık, Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık	-	-	250
Gıda Sanayi	-	-	250
Madencilik ve Taş Ocakları	-	-	-
Petrol, Kimya, Lastik Plastik ve İlaç	75	-	800
Dokuma, Hazır Giyim ve Deri	-	-	-
Ağaç ve Kâğıt	-	-	-
İletişim	-	-	450
Basın, Yayın ve Gazetecilik	-	-	-
Banka, Finans ve Sigorta	-	-	-
Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	-	-	-
Çimento, Toprak ve Cam	-	-	-
Metal	-	-	-
İnşaat	-	-	450
Enerji	-	-	-
Taşımacılık	-	-	250
Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye ve Antrepoculuk	-	-	-
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	-	-	450
Konaklama ve Eğlence İşleri	-	-	-
Savunma ve Güvenlik	-	-	-
Kamu Sektörü Kuveytli	Bekâr: 250 Evli: 325	-	1.600
Kamu Sektörü Yabancı	90	-	751
Özel Sektör Kuveytli	-	-	1.343
Özel Sektör Yabancı	75	-	323
Ev İşçileri	75	-	150
Genel İşler	-	-	250

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu, Gazete Haberleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Yasal olarak toplu iş sözleşmesi yapılmasına bir engel olmamasına rağmen, uygulamada pek karşılaşılmamaktadır.

10.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın			Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%		Sayı	%
Kuveytli	16.146	-	13.670	-		29.816	-
Yabancı	3.150	-	408	-		3.558	-
Türk	-	-	-	-		-	-

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistiği.

Not: Yabancılar Kuveyt'te çalıştıkları sürece veya kadın eşler ile yetişkin olmayan çocuklar aile vizesiyle kalabildiklerinden, işsiz yabancılar yasadışı olarak nitelendirilmektedir. Vatandaşlarımız arasında neredeyse işsiz bulunmamaktadır.

10.3. SOSYAL GÜVENLİK

Ülkede sadece Kuveyt vatandaşları ile Körfez İşbirliği Konseyine üye ülke vatandaşları sosyal sigorta sistemi kapsamındadır.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinde 01 Ocak 2006 tarihinden itibaren Ortak Sosyal Güvenlik Yasasının yürürlüğe girmesiyle tüm üye ülkelerde ordu mensupları dâhil olmak üzere kamu ve özel kesim çalışanları sosyal sigorta sistemi içerisinde yer almışlardır. Buna göre, yaşlılık, iş göremezlik ve ölüm sigorta kollarına ilişkin primlerin çalışılan ülkenin sigorta kurumuna; iş kazası ve meslek hastalıkları primlerinin ise vatandaşı olunan ülkenin sigorta kurumuna ödenmesi gerekmektedir.

Kuveyt sosyal sigorta mevzuatı uyarınca, yabancı çalışanlar (Körfez İşbirliği Konseyi vatandaşları hariç) uzun vadeli sigorta kolları kapsamı dışında tutulmuşlardır. Dolayısıyla, ücretlerinden herhangi bir kesinti yapılmamaktadır. Kuveyt'te, yabancılar sadece genel sağlık sigortası kapsamı içerisinde.

10.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- Kuveyt Hükümeti ve Milli Meclisi en düşük emekli maaşının 1000 KD'ye yükseltilmesi, artış alamayan kamu personeline zam yapılması ve kamu kurumlarında maaşlara standart getirilmesi konusunda anlaşmaya varıldığını duyurmuştur.
- Engelli İşleri Kurumu Başkanı Dr. Bibi Al Amiri yeniden değerlendirmeye tabi olmayan engelli bireylerin sertifikalarının yenilenme işlemlerinin kolaylaştırılacağını açıklamıştır.
- Kuwait Credit Bank (Kuveyt vatandaşlarına uygun ev kredisi verilmesi amacıyla kurulmuş kamu bankası) yılın ilk çeyreğinde verilen kredi miktarının 100 Milyon

KD'ye ulaştığını duyurmuştur. Konut Yardım Kurumu'na (Public Authority for Housing Welfare) bekleyen konut başvurularının 91 Bin olduğunu ve sırasını bekleyen Kuveyt vatandaşlarına yapılan kira yardımının aylık 13,6 Milyon KD yıllık ise 164 Milyon KD'ye ulaştığı açıklanmıştır.

- Kuveyt Meclisi emekli Kuveyt vatandaşlarına tanınan anlaşmalı özel hastanelerden faydalanma uygulamasından: 50 yaş ve üzeri dul, boşanmış veya sosyal yardım alan evli Kuveytli kadınların da faydalanmasını sağlayan yasa tasarısını onaylamıştır.
- Kuveyt Bakanlar Kurulu küçük işletme sahibi Kuveyt vatandaşlarının çocuklarına aylık sosyal yardım yapılmasını içeren kanun teklifini onaylamıştır.
- Maliye Bakanlığı verileri sübvansiyonlara ayrılan bütçe tahsisinin geçen yıla göre % 34,7 artış göstererek 4,41 milyar Kuveyt Dinarı'ndan 5,94 milyar Kuveyt Dinarı'na ulaştığını göstermektedir.

Sübvansiyon edilen alanlar aşağıda verilmektedir;

- 1- Enerji ve Akaryakıt
Mevcut yıl 3,53 milyar KD önceki yıl 2,35 milyar KD
- 2- Eğitim
(Burslar, okul ücretleri, öğrenci ödülleri yaz eğitim ve kursları kapsamında)
Mevcut yıl 965,3 milyon KD önceki yıl 836,7 milyon KD
- 3- Sosyal Yardım
(Gıda, bakım, evlilik yardımları, kamu yararına çalışan derneklere, Engelli Kurumu ve Zekât Kurumu'na yapılan yardımlar)
Mevcut yıl: 582,9 milyon KD önceki yıl 521,9 milyon KD
- 4- Konut Yardımı
(Ev kredisi, kira yardımı)
Mevcut yıl 352,1 milyon KD önceki yıl 359,9 milyon KD
- 5- Sağlık Yardımı
(Yurt dışı tedavi masrafları)
Mevcut yıl 246,4 milyon KD önceki yıl 193,4 milyon KD
- 6- Ekonomik Destek
(Merkez Bankası'na yapılan ödeme)
Mevcut yıl 167 milyon KD önceki yıl 72,8 milyon KD
- 7- Spor Desteği
(Kulüplere ve yerel müsabakalara verilen destek)
Mevcut yıl 64,4 milyon KD önceki yıl 45,2 milyon KD
- 8- Tarım Desteği
(Çiftçilere ve balıkçılara yapılan destek)
Mevcut yıl 36,9 milyon KD önceki yıl 35 milyon KD

- İşgücü Kurumu Başkan Vekili Marzouq Al Otaibi Bakanlar Kurulu'nun 1037/2023 sayılı Karar'ına binaen özel sektör Kobi sahibi ve çalışanı Kuveyttilere verilecek sosyal yardım ve çocuk yardımına 107 başvurunun yapıldığını açıklamıştır. Yardım başvurusuna başvurabilmek için işletmenin Sanayi ve ticaret Bakanlığı ile İşgücü Kurumu'na kayıtlı olması gerekmektedir.
- Konut Kurum'u hak sahiplerine verilen devlet arsalarından alınan 10 bin ila 15 bin KD arasında alınan ücretleri 5 Bin KD'ye düşürmüştür.
- Hükümet İletişim Merkezi (Government Communication Center), Bakanlar Kurulunun orta öğretim ve daha düşük eğitilmiş ve kendi işinin sahibi Kuveyt vatandaşlarına Sosyal Güvenlik Kurumuna (Public Institution For Social Security) kayıt yaptırmaları halinde işgücü destek primi verilmesini onayladığını duyurmuştur. Uygulama Kuveyt vatandaşlarının özel sektörde istihdamını artırmayı amaçlamaktadır.

10.3.2. Sosyal Sigortalar

10.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%5	%10	%10 + %2 Askeri Personel : %32,5	% 27 Askeri personel: %47,5
Maluliyet, Sağlık, Hastalık	%5	%10 + %1	%2,5	%18,5
Toplam Prim Oranı	%10	%21	%14;5 Askeri Personel: %35	%45;5 Askeri Personel: %66

Kaynak: Kuveyt Sosyal Sigortalar Kurumu (Public Institution For Social Security)

Not: Yabancılar Sosyal Sigorta Kanunu Kapsamı dışında tutulmaktadır.

10.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Ortalama Maaş (Kuveyt Dinarı)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Kamu Kurumu Emeklisi	49.555	62.316	1.494	1.051
Petrol Sektörü Emeklisi	7.545	490	1.855	1.655
Özel Sektör Emeklisi	5.525	5.416	1.676	1.193
Toplam	62.525	68.222	1.554	1.067
Genel Toplam	130.747		1.300	

Kendi Namına Çalışıp Emekli Olanlar	1.025	4.646	1.196	654
Toplam	5.671		752	
Asker Emeklileri	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Savunma Bakanlığı	14.128	5	1.716	1.289
İçişleri Bakanlığı	13.988	5	1.646	908
Milli Muhafız	6.385	-	1.632	-
Toplam	34.501	10	1.672	1.099
			Ortalama Maaş (Kuveyt Dinarı)	
Tüm Sektör ve Kurumların Genel Toplamı	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
	98.051	72.878	1.592	1.041
Genel Toplam	170.929		1.357	

Kaynak: Kuveyt Sosyal Güvenlik Kurumu (Public Authority for Social Security)

10.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Vatandaşlarımız Sosyal Güvenlik Kanunu kapsamı dışındadır. Bununla beraber Kuveyt’te yabancılara herhangi bir sosyal yardım veya emekli maaşı ödemesi yapılmamaktadır.

10.3.2.4. Aile Yardımları

10.3.2.4.1. Çocuk Parası Miktarları

Kuveyt vatandaşlarına 2023 yılında çocuk başına aylık 50 Kuveyt Dinarı (KD), engelli her çocuk için aylık 75 KD çocuk parası ödenmektedir.

10.3.2.4.2. Diğer Aile Yardımları

Yalnız Kuveyt vatandaşlarını kapsamak üzere, kira, ulaşım, engelli yakınlarına nakdi yardım, engellilere şoför istihdam etmeleri için nakdi yardım yapılmakta, 18 yaşını geçen engelliler ile engellilerin anne ve eşlerine maaş bağlanmaktadır.

10.3.2.4.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

(Primli Bir Sosyal Sigorta Ödeneğine Bağlı Olarak Verilen İlave Yardımlar-1408/71 EEC Annex IIa).

10.3.3. Sosyal Yardımlar

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Tutar (Kuveyt Dinarı)	Yararlanan Kişi Sayısı	Yararlanan Aile Sayısı
Yaşlı Yardımı	3.618.442	6.566	6.455
Öğrenci Ailesi	651.657	1.419	1.105

Yetim	599.305	1.735	935
Kadın Dul	372.694	722	654
Boşanmış Kadın	3.469.397	7.318	5.985
Hastalık	440.845	1.053	743
Mali Sıkıntı	98.387	289	156
Bekâr Kızlar	1.687.621	3.019	3.019
Hükümlü Aile Yardımı	172.331	621	249
Pişmanlık Yardımı	25.356	64	42
Bebek Bakım Yardımı	114.036	204	204
Yurt Dışı Öğrenci Yardımı	187.297	417	316
Ev Hanımı Yardımı	9.710.948	17.372	17.372
Tahliye Mahkûm Yardımı	408.111	1.132	662
Yabancı Erkeklerle Evli Kuveytli Kadınlara Yapılan Yardım	47.515	85	85
Kanun Kapsamı Dışı Yardım	1.022.865	1.401	926
Zor Durum Yardımı	584.234	1.572	929
Zor Durum Yardımı Kocası Yabancı Kuveytli Kadınlar İçin	353.288	632	632
Hasta /Pişman Yardımı (Madde Bağımlısı)	1.118	2	2
Serbest Kalan Mahkûm Yardımı	2.170	8	3
Serbest Kalan Kişi Aile Yardımı	5.159	21	7
Toplam	22.549.911	44.251	39.555

Kaynak: Merkezi İstatistik Kurumu Raporu

**Yabancılar sosyal yardımlardan faydalanamamaktadır.*

10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

10.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

31.12.2023 tarihi itibarıyla

	Kız	Erkek	Toplam
Kuveyt Türk İlkokulu Öğrenci Sayısı	79	69	148
Kuveyt Türk Ortaokulu Öğrenci Sayısı	61	58	119

Kuveyt Türk Anadolu Lisesi Öğrenci Sayısı	38	47	85
--	----	----	----

Kaynak: Eğitim Müşavirliği, Kuveyt Türk Okulu Eğitim İstatistikleri

31.12.2023 tarihi itibarıyla

Öğretmen Sayısı	23
Yönetici	3
Ücret Karşılığı Çalışan Öğretmen	3

Kaynak: Eğitim Müşavirliği, Kuveyt Türk Okulu Eğitim İstatistikleri

10.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

		Kuveytli			Yabancı			Genel Toplam
		Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	
Temel Eğitim	1.Dönem	1.361	1.854	3.215	4	31	35	3.250
	2.Dönem	1.397	1.780	3.177	81	238	319	3.496
Ticari Çalışmalar	1.Dönem	821	934	1.755	78	173	251	2.006
	2.Dönem	323	163	6.145	381	459	840	1.326
Sağlık Bilimleri	1.Dönem	104	165	269	30	26	56	325
	2.Dönem	10	16	26	87	109	196	222
Teknoloji Çalışmaları	1.Dönem	1.293	97	1.390	26	3	29	1.419
	2.Dönem	1.135	39	1.174	88	46	134	1.308
Hemşirelik	1.Dönem	62	55	117	45	31	76	193
	2.Dönem	13	37	50	73	88	161	211
Toplam	1.Dönem	3.641	3.105	6.746	183	264	447	7.193
	2.Dönem	2.878	2.035	4.913	710	940	1650	6.563

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu

10.5. GÖÇ VE UYUM

10.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- 6 ay Kuveyt dışında kalan yabancıların oturum izinlerinin iptal edilme uygulaması pandemi nedeniyle askıya alınmıştı. Pandeminin sona ermesiyle 2022 Ekim ayı sonuna kadar çalışan yabancılardan 6 aydan fazla ülke dışında kalanlara süre tanınmıştı. Aile birleşim vizesiyle ülke dışında kalanlara ise 31 Ocak 2023'e kadar süre tanınmış olup İçişleri Bakanlığı'na süre uzatması yapılmayacağı duyurulmuştur.

- Kuveyt İçişleri Bakanlığı Vekili Sheikh Talal Khaled Al Ahmad Al Sabah işgücü piyasasını ve demografik yapıyı düzenlemek amacıyla “VISA KUWAIT APP” adlı uygulamanın testine başladığını açıklamıştır. Uygulama ile ülkeye girecek yabancıların güvenlik taramalarının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.
- İşgücü Kurumu ve İçişleri Bakanlığı’nca şirket ortağı olan yabancı çalışanların özel sektör çalışanı oturum iznine (18. Madde) sahip olmalarını engelleyen bir karar üzerinde çalışıldığı açıklanmıştır. Şirket ortağı yabancıların ortaklık oturum izni (19. Madde) ile Kuveyt’te kalmaya devam etmeleri gerekeceğinden 18. Madde ile olan şirket ortaklıklarını sonlandırmaları veya oturum izni maddelerini değiştirmeleri icap edecektir.
- İçişleri Bakanlığı Kuveyt’te yaşayan tüm yerli ve yabancıların biyometrik parmak izlerinin ve yüzlerinin taranması kararı alarak Kuveyt’e girişlerde biyometrik data üzerinden kontrol işlemlerine tüm sınır kapılarında başlamıştır.
- Parlamento, yeni oturum yasası tasarısı görüşmelerinde, Kuveytli kadınlarla evli eşlerin ve çocukların sonradan vatandaşlık almış kadın Kuveytlilerin eşleri ve çocukları hariç, süresiz oturum izni almaları ile yatırım yapan yabancılara 15 yıllık uzun süreli oturum izni verilmesi maddeleri sunulmuştur. Yeni oturum yasası kapsamında ülkeye yatırım ve nitelikli işgücü çekmeyi cazip hale getirecek değişiklikler yapılması hedeflenmektedir.
- İçişleri Bakanlığı kamu sektöründe çalışan yabancıların oturum izinlerinin özel sektöre transfer edilmesini durdurduğunu duyurmuştur.

10.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Kuveyt’te yabancıların dernek kurmaları kanunen yasak olduğundan bu tür faaliyetlere girişilememektedir.

10.6. TÜRKİYE KAYNAKLI YURT DIŞI YATIRIM VE MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ KAPSAMINDA TÜRK İŞGÜCÜ İSTİHDAMI

2023 yılı itibarıyla STFA: 2, KOLİN: 5, CENGİZ İNŞAAT: 15, LİMAK: 2.689 POLATYOL: 20 Türk çalışan istihdam etmektedir.

11. SUUDİ ARABİSTAN

11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

11.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2023 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	19.678.595	10.244.464	30.148
Kadın	12.496.629	3.138.498	5.320
Toplam	32.175.224	13.382.962	35.448

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

2023 yılı itibarıyla Suudi Arabistan'da 35 bin civarında vatandaşımız yaşamakta olup bu vatandaşlarımız ağırlıklı olarak Riyad, Cidde, Dammam, Mekke, Medine ve Tebuk gibi şehirlerde ikamet etmektedirler.

11.1.2. Suudi Arabistan'daki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

2023 yılı itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	35.448
Bangladeş	2.116.192
Hindistan	1.884.476
Pakistan	1.814.678
Yemen	1.803.500
Mısır	1.471.400
Sudan	819.600
Filipinler	725.900
Suriye	449.300
Nepal	297.600
Ürdün	204.200
Yabancı Toplam	11.622.294

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

*Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

11.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İnsan Kaynakları ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı 19.05.2024 tarihinde İş Kanununun 27. Maddesine dair bir düzenleme ve Esnek Çalışma Sistemine dair bir Kararname yayınlamıştır.

11.2.2. Sayısal Veriler

11.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2023 yılı itibarıyla			
	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	13.603.611	3.260.448	16.864.059
Yabancı	10.194.546	1.512.217	11.706.763
Türk	29.540	-	35.408

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

11.2.2.2. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Suudi Arabistan’da çalışan vatandaşlarımızın hangi sektörlerde çalıştıklarına dair kesin sayılar bulunmamakla birlikte Müşavirliğimize müracaat eden vatandaşlarımızdan ve Büyükelçiliğimizden alınan bilgilerden vatandaşlarımızın bu ülkede ağırlıklı olarak İnşaat, Mobilya, Gıda, Oto Tamir ve Berberlik sektörlerinde faaliyet gösterdiği bilinmektedir.

11.2.2.3. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

S. Arabistan İş Kanununun 39. maddesinin 2. fıkrası, yabancıların kendi hesaplarına çalışmasını yasaklamaktadır. Ancak S. Arabistan’da kefalet sistemi ile bağımsız çalışan vatandaşlarımızın çoğu berberlik, oto tamirciliği, lokantacılık, mobilya ve inşaat işlerinde çalışmaktadır. Yine birçok yabancının yaptığı gibi vatandaşlarımız da kefilleri (işverenleri) ile anlaşmakta, kefile aylık hangi miktar üzerinde anlaşma sağlanmışsa o parayı verdikten sonra, işletme kar veya zarar da etse kefil işletmenin tüm sorumluluğunu üstlenmektedir. Bu durum genelde iyi işlese de özellikle karşılıklı hesaplarda bir anlaşmazlık durumunda sorunlar çıkmaktadır. Bu tür anlaşmazlıklar genellikle yabancının aleyhine sonuçlanmaktadır. S. Arabistan Çalışma Bakanlığı’nın yaptığı çalışmalarda, bu tür işletmelerin ülke vatandaşları tarafından çalıştırılmasının teşvik edildiği gözlenmektedir.

11.2.2.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler**2023 yılı itibarıyla**

Sektör	Suudi Arabistan Vatandaşı		Yabancılar	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Diğer Sektörler	6.336	5.816	3.878	3.210
Reklam ve Pazar Araştırması	8.708	6.293	4.085	6.575
Film, Televizyon Programları, Ses Kayıtları ve Müzik Yapım Faaliyetleri	9.398	7.068	6.430	10.078
Posta, Mesaj ve Kargo Teslimi Hizmetleri	12.366	7.955	4.282	5.798
Uzmanlaşmış İnşaat Faaliyetleri	6.749	5.779	2.407	4.277
Diğer Kişisel Hizmet Faaliyetleri	7.854	6.044	3.053	2.543
Sigorta Finansmanı ve Emeklilik Fonları Hariç Finansal Hizmet Faaliyetleri	15.686	13.071	13.033	14.720
Yaşlılar ve Engelliler İçin Barınma Yeri Olmayan Sosyal Hizmet Faaliyetleri	8.047	6.075	4.299	5.895
İyileştirme Faaliyetleri İle Diğer Atık Yönetimi Hizmetleri	12.113	6.746	4.173	-
Mimarlık ve Mühendislik Faaliyetleri, Teknik Testler ve Analizler	11.076	9.581	8.993	8.691
Merkez Ofis Destek Hizmetleri ve Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri	11.094	9.326	9.957	12.806
Kütüphanelerin, Arşivlerin, Müzelerin ve Diğer Kültürel Alanların Faaliyetleri	6.792	6.317	4.765	5.548
Uluslararası Organizasyonların Faaliyetleri	16.983	15.739	18.327	21.965
Üye Organizasyon Etkinlikleri	8.357	7.311	4.567	4.875
Yayıncılık Etkinlikleri	10.876	7.542	4.861	7.095
Binalar ve Saha İyileştirmeleri İçin Hizmet Sunma Faaliyetleri,	7.879	5.741	2.474	1.989
Çöp Toplama, İyileştirme, Ayrıştırma ve Geri Dönüşüm Faaliyetleri	10.755	5.472	1.851	1.579
Yiyecek ve İçecek Hizmetlerine Yönelik Faaliyetleri	5.316	5.009	2.494	4.381
Bilgi Hizmetlerine Yönelik Faaliyetler	11.671	70.056	6.754	10.255
Madencilik Destek Hizmetleri Etkinlikleri	16.117	15.432	12.314	22.596
Ürün Ekimi, Hayvansal Üretim, Avcılık Faaliyetleri ve İlgili Hizmetler	7.951	6.449	3.421	4.484
Bilgisayarlar, Kişisel Eşyalar ve Ev Eşyaları Tamiri	9.431	7.469	6.424	9.449
Ekipman ve Makinelerin Terkip ve Montajı	10.435	7.647	5.350	7.592
Ham Petrol ve Doğalgaz Çıkarılması	8.321	7.694	4.351	---
Madenler ve Taşocaklarına İlişkin Diğer Faaliyetler	13.187	6.698	5.694	6.160
Yenilikçi ve Sanat Etkinlikleri ile Eğlence Faaliyetleri	11.704	8.651	4.347	7.845
Bürolara Yönelik Yönetim Faaliyetleri, Büroları Destekleme Faaliyetleri ve Buna Benzer Çalışmaları Destekleyici Diğer Faaliyetler	8.899	6.723	4.532	7.080

Kiralama (Leasing) Faaliyetleri	6.097	5.356	2.670	2.964
Veterinerlik Faaliyetleri	7.752	6.217	5.989	7.211
Spor, Rekreasyon ve Eğlence Aktiviteleri	10.863	7.111	5.632	6.526
Gayrimenkul Faaliyetleri	13.590	8.546	5.783	9.326
Hukuk ve Muhasebe Faaliyetleri	10.423	9.329	15.209	14.624
Finans ve Sigorta Faaliyetleri İçin Destek Hizmetleri	19.509	12.119	14.256	13.992
Diğer Mesleki, Bilimsel ve Teknolojik Faaliyetler	10.657	7.374	3.779	3.339
Hane Halklarının Kendi Kullanımları İçin Üstlendikleri Mal ve Hizmet Üretmeye İlişkin Ayırt Edici Olmayan Faaliyetler	5.400	5.400	2.367	2.579
Kamu Yönetimi, Savunma ve Zorunlu Sosyal Sigorta	13.343	9.358	5.677	6.737
Konaklama Hizmetleri	7.455	5.874	4.572	5.637
İletişim Hizmetleri	20.432	9.657	8.656	5.438
Bilimsel Araştırma ve Geliştirme	11.643	6.892	11.002	7.524
Depolama ve Ulaştırma'yı Destekleyici Faaliyetler	11.343	7.332	4.565	7.543
Eğitim	11.233	8.492	6.518	7.692
Ormancılık ve Ağaç Kesimi	7.429	6.896	5.748	9.575
Yatılı Bakım Hizmetleri	8.590	6.770	4.536	4.321
İnsan Sağlığı Hizmetleri	9.321	7.216	9.466	8.579
Sanitasyon Hizmetleri	11.593	7.601	4.361	7.865
Diğer İmalat Sanayii	7.175	5.827	3.425	6.434
Basım, Çoğaltma ve Kayıtlı Basın Araçları	9.121	4.641	3.861	7.157
Kara Taşımacılığı ve Boru Hattı Taşımacılığı	5.927	5.788	2.898	2.991
Hava Taşımacılığı	13.380	8.466	4.652	7.865
Deniz Taşımacılığı	9.778	8.760	5.323	7.568
İnşaat Mühendisliği	8.255	7.523	5.522	7.750
Motorlu Taşıtlar ve Motosikletler Hariç Perakende Ticaret	7.797	5.892	3.679	5.651
Toptan Satış Motorlu Taşıtlar ve Motosikletler Hariç	7.791	6.329	4.554	5.215
Toptan ve Perakende Ticaret ve Motorlu Taşıtların ve Motosikletlerin Tamiri	6.804	5.665	3.370	4.673
Su Toplama, İyileştirme ve Ulaştırma	10.562	5.981	4.592	9.804
Bina İnşaatı	7.758	6.535	4.507	3.899
Kömür ve Linyit Madenciliği	6.567	5.770	3.211	5.560
Metal Cevherleri Madenciliği	11.093	6.643	4.323	6.535
Zorunlu Sosyal Sigorta Hariç Finansman Sigortası, Reasürans ve Emeklilik Fonları	13.010	9.747	14.877	13.374
Elektrik, Gaz, Buhar ve Havalandırma İletimi	12.566	6.690	6.351	10.321
Başka Bir Yerde Sınıflandırılmayan Makine ve Ekipman Endüstrisi	9.455	6.611	4.870	7.968
Çekiciler, Dorseler ve Yarı Dorse Endüstrisi	6.761	5.748	3.459	4.989
Diğer Ulaşım Ekipmanları Endüstrisi	11.048	7.828	6.560	5.792
Mobilya İmalatı	7.593	6.192	3.231	5.428

Bilgisayar İmalatı, Elektronik ve Optik Ürünler	9.790	6.956	7.269	6.620
Temel Metallerin İmalatı	11.061	6.763	5.457	4.817
Elektrikli Ekipmanların İmalatı	9.331	6.871	4.682	8.770
Temel İlaç ve Eczacılık Ürünleri İmalatı	11.081	7.961	8.825	9.827
Kok Kömürü ve Rafine Petrol Ürünleri İmalatı	9.076	7.577	13.151	19.912
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	14.134	6.951	5.808	7.950
Diğer Ametal Ürünlerin İmalatı	7.876	5.891	4.462	5.687
Fabrikasyon Metal Ürünler İmalatı (Makine ve Ekipman Hariç)	12.950	6.568	4.894	6.255
Balıkçılık ve Su Ürünleri	7.709	6.417	3.131	2.965
Mobilya Hariç Ahşap, Ahşap Ürünleri ve Mantar İmalatı, Hasır ve Örgü Ürünleri İmalatı	7.533	5.822	3.219	5.628
İçecek İmalatı	8.212	5.742	4.214	4.370
Giyecek İmalatı	5.998	5.005	3.334	2.616
Deri ve Deri Bağlantılı Ürünlerin İmalatı	5.945	5.230	3.684	2.235
Gıda Ürünleri İmalatı	7.467	5.896	4.742	5.672
Tekstil İmalatı	7.129	5.880	3.289	4.432
Kimyasal Madde ve Ürün İmalatı	12.353	6.779	4.586	5.395
Kâğıt ve Kâğıt Ürünlerinin İmalatı	7.375	5.666	5.114	7.409
Tütün Ürünleri İmalatı	9.875	5.775	3.957	1.454
Seyahat Acenteleri, Tur Operatörleri, Rezervasyon Hizmetleri ve İlgili Faaliyetler	8.836	6.547	4.979	6.082

Kaynak: Suudi Arabistan Merkez Bankası

11.2.2.5. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

S. Arabistan’da sendika ve meslek örgütü bulunmamaktadır. Sendika kurmak, grev, lokavt gibi eylemlerde bulunmak yasaktır ve bireysel iş sözleşmelerinin dışında toplu iş sözleşmesi yapılmamaktadır. Ancak işverenlerin örgütlendiği ticaret odaları vardır. Yöneticiler seçimle iş başına gelmektedir. İş uyuşmazlıkları önce ‘Mekteb al-Amel’ denilen çalışma bürolarına iletilmektedir. Burada uzlaşma sağlanamazsa, sırasıyla ‘İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin İptidai Komisyonlar’ ve ‘İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin Yüksek Kurullar’a havale edilmektedir.

11.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2023 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	782.000	4,6	2.703.000	15,9	3.485,00	8,5
Yabancı	122.127	1,1	610.638	5,5	732.765	1,4

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Otoritesi

11.2.2.7. İşsiz Vatandaşlarımızın Sayısı

S. Arabistan’da uygulanmakta olan kefalet sistemi işsiz yabancıların ülkede kalmalarına imkân tanımamaktadır. Çalışması sona eren yabancıların ülkesine dönüş işlemleri işveren tarafından yaptırılmakta, dolayısıyla iş bitiminde ya da işveren tarafından işe son verilmesi durumunda yabancı kendi ülkesine dönmek zorunda bırakılmaktadır. Ayrıca işverene/işyerlerine işin durumuna göre yabancı çalıştırma kotası verildiğinden, yabancıların ülkesine dönüşü sağlanmadığı sürece yerine yeni yabancı işçi istihdam edilememektedir. Bu nedenle yukarıdaki verilere göre değerlendirildiğinde, çalışan yabancı sayısının yerli sayısından fazla olmasına rağmen işsiz yabancı sayısının işsiz yerli sayısından az olduğu görülmektedir.

İşsiz sayısına dâhil olan yabancıların çoğunluğu, işvereni (kefili) ile sorunu olan, hukuki anlaşmazlıktan dolayı mahkeme süreci devam eden ya da işyerinden ayrılarak günübirlik işlerde çalışanlardan oluşmaktadır. Bu bağlamda vatandaşlarımız arasında işsizlik yok denecek kadar azdır.

11.3. SOSYAL GÜVENLİK

11.3.1. Sosyal Sigortalar

11.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2023 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	% 9	% 9	-	% 18
Maluliyet / İş Kazası/Meslek Hastalığı		% 2		
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)			3 çocuğa kadar % 100	
Sağlık/Hastalık/Analık				
İşsizlik	% 0,75	% 0.75		% 0,75
Ölüm Tazminatı	26.03.2001 tarihinden önceki dönem için tazminat, ilk altmış ayda her katkı ayı için son iki yılın ortalama ücretinin % 6'sı ve bu tarihten sonraki her ay için % 7'si oranında hesaplanır. Bu tarihten sonraki dönem için tazminat, ilk altmış ayda her katkı ayı için yukarıda belirtilen ortalama ücretinin % 10'u ve bu tarihten sonraki her ay için % 12'si oranında hesaplanır. Tazminat miktarı aile üyeleri arasında eşit olarak dağıtılır.			
Toplam Prim Oranı	% 9.75	% 11.75		% 18.75

Kaynak: Suudi Arabistan Sosyal Sigortalar Kurumu

11.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2023 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	Toplam Ödenek Miktarı (SAR)
Emeklilik	206.502	1.511.616.066,33
Yaşlılık	27.400	
Maluliyet	27.372	111.746.609,31
Erken Emeklilik	337.600	4.266.964.622,05
Aile Yardımları/Çocuk Parası	550.106	910.109.709,89
Tek Seferlik Ödeme	2.800	23.584.843,42
Toplam	1.151.780	6.824.021.851,00

Kaynak: Suudi Arabistan Sosyal Sigortalar Kurumu

11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

11.4.1. Sayısal Veriler

11.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2022-2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Türk
Anasınıfı	77
İlkokul	721
Ortaokul	681
Lise	495
Meslek Lisesi	-
Genel Toplam	1.974

Kaynak: Riyad Eğitim Müşavirliği – Cidde Eğitim Ataşeliği

11.4.1.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Ön Lisans	-
Lisans	65
Yüksek Lisans	-
Doktora	-

Kaynak: Cidde Eğitim Ataşeliği

11.5. GÖÇ VE UYUM

11.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

S. Arabistan'da yabancıların dernek, vakıf, forum vb. her türlü örgütlenmesi yasaktır.

11.5.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

Suudi Arabistan'da vatandaşlarımızın yerel ya da genel yönetime katılma imkânları bulunmamaktadır.

II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER

12. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO'nun Kuruluşu, Amacı ve ILO'ya Üye Ülkeler

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) sosyal adaletin sağlanması yoluyla dünyada kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi amacıyla 1919 yılında Versay Barış Antlaşması ile kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren Milletler Cemiyeti bünyesinde faaliyette bulunan ILO, 2. Dünya Savaşı yıllarında Milletler Cemiyeti'nin ortadan kalkmış olmasına rağmen varlığını sürdürmüştür. 1944 yılında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilen ve ILO ana sözleşmesine eklenen “Philadelphia Bildirisi” ile ILO'nun amaçları ve çalışma konuları yeniden ve daha güçlü biçimde teyit edilerek, özellikle ücretlilerin durumunu yakından etkileyen ekonomik sorunlara eğilinmesi benimsenmiştir. ILO, 1946 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı ile imzaladığı bir anlaşma ile yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda çaba gösteren BM'nin ilk uzmanlık kuruluşu olarak hizmet vermeye devam etmiştir.

Evrensel ve sürekli bir barışın, ancak sosyal adalet temeli üzerinde oluşturulabileceği temel ilkesinden hareketle tam istihdama ulaşılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, işçilerin kendilerine en uygun işlerde çalıştırılması, mesleki eğitim imkânlarının sağlanması, kalkınmanın nimetlerinden herkesin eşit şekilde yararlanmasını sağlamaya yönelik politikaların uygulanması, çalışanların yaşam ve sağlığının korunması, örgütlenme ve toplu pazarlık hakkının tanınması ve sosyal güvenliğin yaygınlaştırılması gibi amaçları bulunan ILO, tüm faaliyetlerini işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan “üçlü yapı” ilkesine dayalı olarak yürütmekte ve bu özelliği ile diğer uluslararası kuruluşlardan farklılık göstermektedir.

ILO'ya üye 187 ülke bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) Teşkilatına üye olan ülkeler, ILO ana sözleşmesinden doğan yükümlülükleri kabul ettiklerini bildirmeleri halinde Teşkilata üye olabilmektedirler. BM'ye üye olmayan bir ülke ise, ancak ILO Genel Konferansı kararıyla üyeliğe alınmaktadır. Üyelikten çekilme ise ILO Genel Müdürü'ne yapılacak bir bildirimle mümkün olabilmektedir.

ILO faaliyetleri son yıllarda dört stratejik hedefe yönelmiştir:

- Çalışmaya ilişkin temel ilke ve standartların teşviki ve uygulanması,
- Kadın ve erkeklere saygın istihdam ve gelir elde etmede daha büyük fırsatlar yaratılması,
- Herkese yönelik sosyal korumanın kapsam ve etkinliğinin geliştirilmesi,
- Üçlü yapı ve sosyal diyalogun güçlendirilmesi.

ILO'nun Yapısı ve Organları

Merkezi Cenevre'de bulunan ILO, her yıl Haziran ayında yapılan ve karar organı niteliği taşıyan **Uluslararası Çalışma Konferansı**, yürütme organı niteliğindeki **Yönetim Kurulu** ve Teşkilatın sekretarya hizmetlerini yürüten **Uluslararası Çalışma Bürosu**'ndan oluşmaktadır.

Uluslararası Çalışma Bürosu'nun başında bir Genel Direktör bulunmaktadır. Bu göreve, 1 Ekim 2022 tarihinde Gilbert F. Houngbo (Togo) seçilmiştir.

Uluslararası Çalışma Konferansı (UÇK), her bir üye ülkenin 2 hükümet, 1 işçi ve 1 işveren temsilcisinden oluşmaktadır. Bu temsilcilere Konferans gündemindeki konulara göre teknik danışmanlar da refakat etmektedir. Uluslararası Çalışma Konferansı, çalışma yaşamıyla ilgili güncel sorunları tartışmakta, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarından oluşan uluslararası çalışma standartlarını tespit etmekte, bu standartların üye ülkelerde uygulanmasını denetlemekte, üye ülkelerin katkılarıyla finanse edilen iki yıllık ILO Bütçesini kabul etmekte, iki yıllık ILO faaliyet programını belirlemekte ve her üç yılda bir Yönetim Kurulu üyelerini seçmektedir. Konferans çalışmaları, oluşturulan Komiteler eliyle yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, ILO'nun yürütme organıdır. Teşkilatın bütün faaliyetlerinde belirleyici bir role sahip olan Yönetim Kurulu, Konferans gibi üçlü yapıya sahiptir. Yönetim Kurulu, yılda üç kez toplanmakta ve 28 Hükümet, 14 işçi ve 14 işveren olmak üzere toplam 56 üyeden oluşmaktadır. Ayrıca ILO, belli başlı endüstri alanlarını kapsayan üçlü yapıda sektörel ve teknik komiteler oluşturmakta, bölgesel ve teknik konferanslar düzenlemektedir.

ILO'nun taşra teşkilatı ise, bölge, alan, şube ofislerinden ve çok yönlü uzmanlık gruplarından oluşmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemizde faaliyet gösteren ILO Alan Ofisi (1998 yılında mektup teatisi yoluyla) Şube Ofisi haline dönüştürülmüştür. Bu ofis Avrupa Bölge Ofisine bağlıdır. ILO bünyesinde ayrıca bir İdare Mahkemesi, Araştırma Merkezi ve İtalya'nın Torino şehrinde faaliyet gösteren Eğitim Merkezi bulunmaktadır.

ILO'nun Standart Tesisi ve Denetim İşlevleri

ILO'nun temel amacı, asgari ve evrensel uluslararası standartlar belirlenmesi suretiyle üye ülkelerdeki çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Bu standartlar Uluslararası Çalışma Sözleşmeleri ve Tavsiye Kararları şeklinde oluşmaktadır. ILO'nun kuruluşundan bugüne kadar 191 Sözleşme, 6 Protokol ve 208 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Sözleşmeler, usulünce onaylanması halinde onaylayan ülke için bağlayıcı hale gelmektedir. Tavsiye Kararları için ise onaylama söz konusu olmayıp, bu metinlerde yer alan ilkeler yol gösterici veya Sözleşmeyi tamamlayıcı niteliktedir.

Üye ülkelerin onaylamış oldukları sözleşmeleri ne ölçüde uyguladıklarını izlemek üzere kapsamlı ve etkin bir denetim mekanizması oluşturulmuştur. Şikâyetlere ve raporlara dayanan iki tür denetim usulü bulunmaktadır.

Üye ülkelerin onayladıkları sözleşmelerle ilgili olarak ulusal mevzuat ve uygulamaları hakkında belirli aralıklarla ILO'ya gönderdikleri raporlara dayanan denetim sistemine göre, bu raporlar öncelikle Uzmanlar Komitesi tarafından incelenmekte ve belirlenen aykırılıklar bir rapor halinde Konferansa sunulmaktadır. Konferansta oluşturulan Aplikasyon Komitesi ise, bu raporda yer alan ülkelerden bir kısmını Komitede sözlü savunma yapmaya davet etmektedir. Aplikasyon Komitesi'nde söz konusu ülkenin yaptığı savunma ve bunu izleyen tartışmalar ile

Komite kararı Konferans raporu içinde yayınlanmaktadır. Ciddi aykırılıkların tespit edilmesi halinde ise ilgili ülkelerdeki duruma “özel paragraf” içinde dikkat çekilmektedir.

Şikâyetlere dayanan denetim usulüne göre, şikâyet konusu, ilgili olduğu sözleşmeye göre ya Sendikal Özgürlükler Komitesi’nde incelenmekte ya da Yönetim Kurulu’nda oluşturulan üçlü yapıda özel bir komitede ele alınmaktadır.

ILO ile Ülkemiz Arasındaki İlişkiler

Türkiye'nin ILO ile ilişkileri 1927 yılına kadar dayanmaktadır. Ülkemiz, o yıllarda, Milletler Cemiyeti'nin üyesi olmadığı için ILO çalışmalarına gözlemci statüsüyle katılmış, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olduğunda ILO'nun da üyeliğini kazanmıştır.

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57 ve 1996-99, 2014-17 dönemlerinde “Asil Üye”, 1975-1978, 1987-1990 ve 2002-2005 dönemlerinde ise “Yardımcı Üye” sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır. Ülkemiz 2017-2020 dönemi için yardımcı üye olarak ILO Yönetim Kurulu'na yeniden seçilmiş olup 2021 yılı Mart ayında yapılan Yönetim Kurulu Toplantısına bu sıfatla katılım sağlanmıştır. Ülkemiz bu dönemden sonra ILO Yönetim Kurulu'na “Gözlemci” statüsünde katılım sağlamaktadır. Türkiye, aralarında temel çalışma haklarına ilişkin 10 sözleşmenin de bulunduğu uluslararası çalışma sözleşmelerinden 59'unu onaylayarak ulusal mevzuatına katmıştır. Bu sözleşmelerden 55'i yürürlüktedir.

Bakanlığımız - ILO İlişkileri

Ülkemizin onaylamış olduğu Uluslararası Çalışma Sözleşmelerinin ülkemizde uygulanmasına ilişkin ulusal raporlar, Uzmanlar Komitesi'nin bu sözleşmelere ilişkin gözlem ve doğrudan taleplerinin tercümelerinin yapılmasını takiben Bakanlık birimleri, Bakanlık dışı ilgili kurum ve kuruluşlar ile işveren ve çalışan örgütlerine gönderildikten sonra derlenen bilgi ve belgeler değerlendirilmek suretiyle hazırlanarak ILO'ya gönderilmektedir. Ayrıca, bu raporların birer örnekleri de ILO Ana Sözleşmesi uyarınca işveren ve çalışan (işçi ve kamu görevlileri) sendikaları konfederasyonları ile de paylaşılmaktadır.

2023 yılında aşağıda belirtilen 9 ILO Sözleşmesi hakkında uygulama raporu gönderilmiştir:

Sözleşme No	Sözleşme Adı
29	Zorla Çalıştırma Sözleşmesi
77	Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi
81	İş Teftişi Sözleşmesi
87	Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin Sözleşme
98	Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkına Dair Sözleşme
105	Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi
123	Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi
138	Asgari Yaş Sözleşmesi
182	En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi

ILO Anayasasının 19. maddesi gereğince ülkelerin onaylamadıkları sözleşmeler ile tavsiye kararlarına ilişkin olarak da rapor gönderme yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu çerçevede, Çalışma Yönetimine İlişkin 150 sayılı Sözleşme ile 158 sayılı Tavsiye Kararına ilişkin olarak hazırlanan rapor, 2023 yılı Mart ayında ILO'ya iletilmiştir.

Uluslararası Çalışma Konferansı:

5-16 Haziran 2023 tarihleri arasında aşağıda sunulan gündem maddeleri kapsamında düzenlenen UÇK'nın 111'inci oturumuna Bakanlığımız tarafından katılım sağlanmıştır.

Standart maddeler

- I. ILO Yönetim Kurulu Başkanı'nın ve ILO Genel Direktörünün raporları,
- II. 2024-25 Program ve Bütçesi ile diğer hususlar,
- III. Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının uygulanmasına ilişkin bilgi ve raporlar,

Yönetim Kurulu veya Konferans tarafından gündeme konulan maddeler:

- IV. Çıraklık (Standart Belirleme, İkinci Görüşme),
- V. 2008 tarihli Adil Küreselleşme için Sosyal Adalet ILO Bildirgesi'nin izlenmesi çerçevesinde, sosyal koruma stratejik hedefine ilişkin tekrarlanan görüşme (Çalışma Hayatında Temel Hak ve İlkelerin Korunması),
- VI. Endüstriyel Politikalar ve Teknoloji Dâhil Edilmek Suretiyle Herkes için Çevresel Sürdürülebilir Ekonomilere ve Topluma Adil Bir Geçiş (Genel Görüşme),
- VII. Bir Uluslararası Çalışma Sözleşmesinin Feshi, Dört Sözleşmenin, Bir Protokolün ve On Sekiz Tavsiye Kararının Geri Çekilmesi,
- VIII. Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesine Güvenli ve Sağlıklı Bir

Çalışma Ortamının Dâhil Edilmesini Takiben On Beş ILO Belgesinde Kısmi Değişiklik Yapılması,

IX. ILO Anayasası'nın 33. Maddesi Uyarınca, Belarus Hükümeti'nin Soruşturma Komisyonu Önerilerine Uymasını Sağlamaya Yönelik Önlemler.

111. UÇK Genel Kurul oturumları, 5-13 Haziran 2023 tarihleri arasında Milletler Sarayı'nda (Palais des Nations) gerçekleştirilmiştir. Genel Kurul oturumları, ILO Genel Direktörünün “Sosyal Adaletin Güçlendirilmesi” başlıklı raporu sunmasıyla başlamış olup Bakanlar ve ülke temsilcilerinin Genel Kurul hitapları bu rapor odağında gerçekleştirilmiştir.

Genel Kurul oturumlarında Bakanlar ve ülke temsilcileri, fiziki olarak, önceden kaydedilmiş video açıklaması şeklinde veya sanal ortamda katılarak Genel Kurul'a hitapta bulunmuştur.

111. UÇK kapsamında faaliyet gösteren komitelere ilişkin çalışmalar aşağıda sunulmaktadır:

Finans Komitesi

Finans Komitesi kapsamında 2024-2025 yılı Program ve Bütçe Teklifi görüşülmüş olup Afrika Grubu tarafından, Bütçe Teklifinin 160. Maddesinde yer alan “cinsel yönelim ve cinsel kimlik (*sexual orientation and gender identity - SOGI*)” ifadelerinin çıkartılarak uluslararası hukuki metinlerde evrensel olarak kabul gören ifadelerin kullanılmasına yönelik sunulan ve İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ülkeleri tarafından da desteklenen değişiklik teklifi üzerinde mutabakat sağlanamamıştır.

Finans Komitesinde varılan uzlaşma sonucunda ve 13 Haziran 2023 tarihinde yapılan oylamada 2024-2025 dönemi Program ve Bütçe tasarısı, Genel Kurul'da kabul edilmiştir (Lehte oy sayısı: 477, Aleyhte oy sayısı: 11, Çekimser oy sayısı: 7). Ülkemiz de, İİT Grubu ile birlikte hareket ederek oylamada lehte oy kullanmıştır. 2024-2025 yılı Program ve Bütçe Teklifinin 160. paragrafta yukarıda belirtilen ifade korunmakla birlikte, açıklayıcı notta Afrika Grubu ve İİT ülkelerinin çekinceleri Komite kararına yansıtılmıştır.

Bu çerçevede ILO'nun 2024-2025 yılı için bütçesi 879.800.000 ABD Doları karşılığı 800.618.000 İsviçre Frangı olarak kabul edilmiştir. Ülkemizin bu bütçe içindeki payı %0,846 olup bu oran, yıllık 3.385.893 ABD Dolarına tekabül etmektedir. Söz konusu tutar, indirim uygulanmış haliyle 3.074.175 İsviçre Frangı olarak 29 Mart 2023 tarihinde ILO'ya ödenmiştir.

Genel İşler Komitesi

Genel İşler Komitesi kapsamında şu konular ele alınmıştır:

- **Sözleşmelerin Son Hükümlerine İlişkin Karar:** Uluslararası çalışma sözleşmelerinin son hükümlerine İspanyolcanın da eklenmesi kararı alınmıştır.
- **Uluslararası Çalışma Sözleşmelerinin Feshedilmesi ve Geri Çekilmesi:** 163 Sayılı Denizcilerin Refah Sözleşmesinin feshedilmesi ve 4 Sözleşme, 1 Protokol ve 18

Tavsiye Kararının geri çekilmesine karar verilmiştir. Ülkemiz söz konusu uluslararası standartların feshi ve geri çekilmesi konusunda olumlu görüş bildirmiştir.

- **Uluslararası Çalışma Standartlarında Değişiklikler:** Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesine 2022 yılında “güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı”nın dâhil edilmesini takiben 15 uluslararası çalışma standardında (7 Sözleşme, 7 Tavsiye Kararı ve 1 Protokol) kısmi değişiklikler yapılmasına karar verilerek güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamına ilişkin 191 Sayılı ILO Sözleşmesi ve 207 Sayılı Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Ülkemiz bu uluslararası standartların kabulü yönünde görüş bildirmiştir.
- **Belarus’a Yönelik Tedbirler:** Belarus’un Soruşturma Komisyonunun tavsiyelerine ve 87 sayılı Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Sözleşmesi ve 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesinin hükümlerine uymasını temin etmeye yönelik ILO Anayasasının 33. Maddesi kapsamında alınacak önlemler konusunda karar kabul edilmiştir.

Standartların Uygulanması Komitesi

Ülkemizde kısaca Aplikasyon Komitesi olarak bilinen Standartların Uygulanması Komitesi, uluslararası çalışma sözleşmelerinin üye ülkelerde uygulanması konusunda ILO Uzmanlar Komitesi’nin Konferansa sunduğu raporu görüşen üçlü yapıda (Hükümet, İşveren ve Çalışan) bir denetim organıdır. ILO Uzmanlar Komitesi her yıl Konferansa bir rapor sunmakta olup bu rapor, onaylanmış sözleşmelerin uygulanmasıyla ilgili gözlemleri içermektedir. Bu yılki rapor, "Çalışma Yaşamında Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanması" konusuna odaklanmıştır.

Aplikasyon Komitesi her yıl olduğu gibi çalışmalarının büyük bölümünü, ülke incelemelerine ayırmıştır. Komite’nin hangi ülkeleri görüşeceği hususu, Uzmanlar Komitesi’nin raporunda ILO sözleşmelerinin taraf ülkelerde uygulanmasına ilişkin yer alan gözlemlere dayanarak işveren ve çalışan kesimlerince belirlenmektedir. Uzmanlar Komitesi’nin Konferansa sunduğu raporunda Ülkemizle ilgili olarak aşağıda belirtilen 4 sözleşme hakkında gözlem yer almıştır:

- 87 sayılı Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Sözleşmesi,
- 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Görüşme Hakkı İlkelerinin Uygulanması Sözleşmesi,
- 100 sayılı Eşit Ücret Sözleşmesi,
- 111 sayılı Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi.

Aplikasyon Komitesi gündemine alınacak ülkelere ilişkin işçi ve işveren grupları tarafından belirlenen 40 ülkeden oluşan uzun liste 5 Mayıs 2023 tarihinde yayımlanmıştır. Ülkemiz bu listede yer almamıştır. Uzmanlar Komitesi’nin raporunda ILO’ya rapor verme yükümlülüklerini yerine getirmediği belirtilen ülkeler Aplikasyon Komitesi’nde otomatik vakalar olarak görüşülmekte olup Ülkemiz bu yükümlülükleri yerine getirdiği için bu bölümde de bilgi vermeye davet edilmemiştir.

Standart Belirleme Komitesi: Nitelikli Çıraklık (İkinci Görüşme)

ILO Yönetim Kurulu, 2018 yılında çıraklıkla ilgili standart belirleme süreçlerini başlatma kararı almıştır. Uluslararası Çalışma Bürosu, 2019 yılında üye ülkelere gönderilen bir raporla çıraklık konusundaki yasal durumları ve uygulamaları incelemiştir. 2022 ve 2023 yıllarında ise 110. ve 111. Uluslararası Çalışma Konferansları kapsamında Büro tarafından hazırlanan Nitelikli Çıraklık Tavsiye Kararı metni, Standart Belirleme Komitesinde hükümet ve sosyal tarafların görüşleri çerçevesinde oluşturularak 13 Haziran 2023 tarihinde Komite tarafından kabul edilmiştir.

İşgücünün Korunması Hedefine İlişkin Tekrarlanan Görüşme

111'inci Uluslararası Çalışma Konferansında gerçekleştirilen İşgücünün Korunmasına İlişkin İkinci Oturumun amacı ise, 2015 senesinden beri işgücünün korunmasının merkezinde yer alan tüm alanlardaki gelişmeleri ve karşılaşılan zorlukları tartışmak, politika eğilimlerini, yenilikçi politikaları ve çözümlenmemiş zorlukları ve ILO'nun bu konulardaki yaklaşımını gözden geçirmek ve konuyla ilgili gelecekteki ILO önceliklerini belirlemektir. Komite tarafından “Kimseyi Geride Bırakmadan: Gelişen İş Dünyasında İşgücünün Kapsayıcı Şekilde Korunmasını Sağlamak” başlıklı Taslak Sonuç Belgesi ele alınmıştır. Ülkemiz politika ve öncelikleri çerçevesinde Taslak Sonuç Belgesinin çeşitli maddelerine ilişkin değişiklik önerilerinde bulunulmuş ve diğer ülkeler tarafından sunulan bazı önerilere destek verilmiştir. İşçi ve işveren tarafları arasındaki uzlaşmazlıklar nedeniyle gerçekleştirilen ek toplantılar sonucunda 14 Haziran 2023 tarihinde Sonuç Belgesi Genel Kurul'da kabul edilmiştir. Belge, işin geleceği, teknolojik yenilikler, demografik değişimler ve çevre etkilerini göz önünde bulundurarak işgücünün kapsayıcı şekilde korunmasını vurgulamaktadır.

Adil Geçiş Konulu Genel Görüşme Komitesi

5 Haziran 2023 tarihinde başlayan Adil Geçiş Konulu Genel Görüşme Komitesi, ilk gününde ILO üyesi ülkelere adil geçiş sürecinin kolaylaştırılması konusunu ele almıştır. Komite, devam eden oturumlarında, yeşil dönüşümden olumsuz etkilenebilecek grupların koşullarının iyileştirilmesi sorumluluğunu işçi, işveren örgütleri ve hükümetlere atfederken, ILO'nun paydaşlarına rehberlik ederken belirlenmesi gereken öncelikleri tartışmıştır. Genel Kurul'un 16 Haziran 2023 tarihli son oturumunda, komite çalışmalarının sonuç belgesi oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Çalışma Dünyası Zirvesi

Uluslararası Çalışma Konferansı “Çalışma Dünyası Zirvesi” (World of Work Summit), “İklim Değişikliği ve Çalışma Dünyası” konusunu görüşmek üzere 14-15 Haziran 2023 tarihinde toplanmıştır. Söz konusu toplantıda üst düzeyli panelistler, hükümet, işçi ve işveren temsilcileri, “Küresel Sosyal Adalet Koalisyonu” önerisi çerçevesinde daha sürdürülebilir ve eşitlikçi bir dünya oluşturulmasında sosyal adaletin rolünü ve sosyal adaleti ilerletmek için ortaya konulması gereken eylem ve taahhütlerini tartışmıştır.

Konferans Kapanış Töreni

Konferans kapanış töreni 16 Haziran 2023 tarihinde fiziki katılım ile gerçekleştirilmiştir. Konferans komitelerinin başkanları, komite çalışmaları ve çıktıları konusunda Genel Kurul'a bilgi sunmuş ve sonuç raporları kabul edilmiştir.

ILO Yönetim Kurulu Toplantıları

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57, 1996-99 ve 2014-2017 dönemlerinde “Asil Üye”, 1975-78, 1987-90 ve 2002-05 dönemlerinde ise “Yardımcı Üye” sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır. Ülkemiz 2017-2020 dönemi için “Yardımcı Üye” olarak ILO Yönetim Kurulu'na yeniden seçilmiş olup, 2021 yılı Mart ayında yapılan Yönetim Kurulu Toplantısından bu yana ise gözlemci olarak katılım sağlamaktadır.

ILO Yönetim Kurulu 347. Oturumu

Ülkemizin gözlemci olarak katıldığı ILO Yönetim Kurulu'nun 347. Oturumu, 13-24 Mart 2023 tarihinde; gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politikaları çerçevesinde AB ve IMEC Grubu beyanlarının bazılarına katılım sağlanmıştır.

ILO Yönetim Kurulu 348. Oturumu

Ülkemizin gözlemci olarak katıldığı ILO Yönetim Kurulu'nun 348. Oturumu, 17 Haziran 2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politikaları çerçevesinde AB ve IMEC Grubu beyanlarının bazılarına katılım sağlanmıştır.

ILO Yönetim Kurulu 349. Oturumu

Ülkemizin gözlemci olarak katıldığı ILO Yönetim Kurulu'nun 349. Oturumu, 30 Ekim-11 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politikaları çerçevesinde AB ve IMEC Grubu beyanlarının bazılarına katılım sağlanmıştır.

349. (bis/ter) Özel Oturumları

87 sayılı Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Sözleşmesinde grev hakkının yorumu için işçi grubunun ILO Anayasası'nın 37/1 Maddesi uyarınca konunun Uluslararası Adalet Divanı'na (UAD) götürülmesi teklifi ile işveren grubunun konuya ilişkin protokol hazırlanması önerisi, ILO Yönetim Kurulu'nun 349. Oturumu kapsamında düzenlenen özel oturumlarda ele alınmıştır. Ülkemiz tarafından yürütülen girişimler sonucunda 10-11 Kasım tarihlerinde Yönetim Kuruluna hâlihazırda asil ve yedek üye olmayan ülkelerin de katılım sağlayabileceği özel oturumlar olarak düzenlenmesi yönünde karar alınmıştır. Bu özel oturumlara Genel Müdürlüğümüzden katılım sağlanmış ve işverenlerin önerisine destek verilmiştir.

349. (bis) *Özel Oturumu*, Grev hakkının 87 sayılı Sözleşme kapsamında korunup korunmadığı konusunu ele almak üzere 10 Kasım 2023 tarihinde toplanmıştır. Toplantıda, üye devletler, işveren temsilcileri ve işçi grupları arasında yoğun tartışmalar yaşanmıştır. Yönetim Kurulu; 33 lehte, 21 aleyhte ve 2 çekimser oyla UAD'den 87 sayılı Sözleşmenin kapsamında grev hakkının korunması hakkında acil görüş isteme çağrısını içeren bir kararı kabul etmiştir.

349. (ter) *Özel Oturumu*, İşveren Grubu'nun “Grev hakkı üzerine standart belirleme maddesinin 112. Uluslararası Çalışma Konferansı gündemine dâhil edilmesi” talebine yönelik olarak 11 Kasım 2023 tarihinde düzenlenmiştir. Uzun görüşmelerin ardından, Yönetim Kurulu, 112. UÇK için gündemdeki standart belirleme maddesini dâhil etmeme kararı almıştır. Bunun yerine, UAD'nin danışman görüşünün beklenmesi kabul edilmiştir.

ILO ile İşbirliği Halinde Gerçekleştirilen Etkinlikler

Genel Müdürlüğümüz yetkilileri ile ILO Eğitim ve Araştırma Birimi yetkilileri arasında 2022 yılında gerçekleştirilen 109. Uluslararası Çalışma Konferansı esnasında Cenevre’de yapılan görüşmeler sonucunda 2023 yılı Mayıs ayında Ankara’da “İnsana Yakışır İş İçin Kanıta Dayalı Politika Geliştirme” konulu bir eğitim programı düzenlenmesi hususunda mutabık kalınmıştır. Bakanlığımız merkez birimleri ve ilgili kuruluşlarında görevli uzmanlar ile sosyal tarafların temsilcilerinin katıldıkları eğitim programı 8-12 Mayıs 2023 tarihleri arasında Bakanlığımız Reşat Morali Toplantı Salonunda gerçekleştirilmiştir. ILO Merkez ve Türkiye Ofisinde görevli eğiticilerin katkıları ile düzenlenen eğitim programına Bakanlığımızdan ve sosyal taraflardan toplam 27 temsilci katılım sağlamıştır.

13. AVRUPA KONSEYİ (AK)

Avrupa Konseyi'nin Kuruluşu, Amacı ve Avrupa Konseyi'ne Üye Ülkeler

Avrupa Konseyi'nin (AK) oluşturulması fikri, 2. Dünya Savaşı'ndan maddi ve manevi büyük kayıplarla çıkan Avrupa'da, bir daha aynı trajedinin yaşanmasını engellemek amacıyla ortaya atılmış, Avrupa'da gerginliğin ve çatışmanın yerini güven ve işbirliğinin alması hedeflenmiştir.

5 Mayıs 1949 tarihinde 10 ülke (Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg ve Norveç) Avrupa Konseyi'ni kuran Londra Antlaşması'nı imzalamışlardır. AK'nin belkemiğini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ise, 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanmıştır. Merkezi Strazburg'da bulunan Avrupa Konseyi'ne üye 47 ülke bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin amaçları, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve çoğulcu demokrasi ilkelerini korumak ve güçlendirmek; ırkçılık, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanmaya ve çevre sorunlarına çözüm aramak ve Avrupa kültürel benliğinin oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunmak olarak özetlenebilir. AK, savunma konuları dışında toplumun karşılaştığı tüm temel sorunlar ile ilgilenmektedir. Çalışma alanları arasında insan hakları, sosyal haklar, hukuk alanında işbirliği, medya, eğitim, kültür, spor, gençlik, sağlık, yerel yönetimler, bölgesel planlama, çevre, aile ve sosyal güvenlik de bulunmaktadır.

AK'nin yukarıda belirtilen alanlardaki çalışmaları, genellikle sözleşme ya da protokol hazırlanması ile gerçekleşmektedir. 2023 yılı sonu itibarıyla AK tarafından hazırlanmış olan toplam 227 sözleşme/protokol bulunmaktadır. Türkiye söz konusu sözleşmelerin/protokollerin 151'ini imzalamış, bunlardan 120'sini ise onaylamış ve 6'sını feshetmiştir. AK Sözleşme ve Protokolleri, üye ülkelerin mevzuatlarının uyumlaştırılmasını, bu suretle Avrupa düzeyinde ortak normlar ve ortak bir hukuk düzeni oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Avrupa Konseyi'nin Yapısı ve Organları

Avrupa Konseyi'nin temel organları, karar organı olan Bakanlar Komitesi, danışma organı olan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, yerel yönetimlerin geliştirilmesini amaçlayan Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ve uluslararası yargı organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'dir.

Bakanlar Komitesi: Bakanlar Komitesi, 47 üye ülkenin Dışişleri Bakanlarından veya Strazburg'daki Daimi Temsilcilerinden oluşur. Bakanlar düzeyinde yılda bir kez toplanmakta, Daimi Temsilciler ise her hafta bir araya gelmektedir. Komite'de, bütçe, yeni üye alımı ve teşkilatın politika ve faaliyetlerinin ana hatları karara bağlanmaktadır. Kararlar, üye devletlere tavsiyeler ve onaylayan devletler için bağlayıcı nitelik taşıyan sözleşmeler veya anlaşmalar şeklinde olmaktadır.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM): Konseyin tartışma forumunu ve itici gücünü oluşturmaktadır. AKPM, üye ülkelerin parlamentolarından, parlamentolarındaki güç dengesini yansıtacak şekilde seçilen 324 asil, 324 yedek üyeden oluşmaktadır. Her üye devlete ayrılan parlamenter sayısı, söz konusu ülkenin nüfusuyla orantılı olup ülkemizden de 18 asil, 18 yedek üye AKPM çalışmalarına katılmaktadır.

AKPM Genel Kurulu yılda dört kez Ocak, Nisan, Haziran ve Ekim aylarında birer hafta süreyle toplanmaktadır. AKPM'nin çeşitli komisyonlarında oluşturulan raporlar, Genel Kurul'a sunulmaktadır. Raporlarda ortaya konulan kararlar, Bakanlar Komitesine yönelik tavsiye kararları ya da yönergeler tartışılarak oylanmaktadır.

Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi: Kongre, Avrupa Konseyi prensiplerinin yerel yönetimler düzeyinde de geliştirilmesi, yerel ve bölgesel yönetimlerin güçlendirilmesi, bu yapıların hukuki ve idari açıdan incelenmesi ve aralarındaki sınır ötesi işbirliğinin artırılması amacıyla oluşturulmuştur. Bölgesel Meclis ve Yerel Meclis olmak üzere iki alt organı bulunmaktadır.

Sekretarya: Konsey'in yukarıda sayılan diğer organlara hizmet veren bir Sekretaryası vardır. Başkanlığını beş yıllık bir süre için Parlamenterler Meclisi tarafından seçilen Genel Sekreter yürütmektedir. Marija Pejčinović Burić, 2019 yılında 268 geçerli oyun 159'unu alarak Genel Sekreter seçilmiştir. Daha önce Hırvatistan Dışişleri Bakanı olarak da görev yapan Buric, 2024 yılına kadar görev yapacaktır. Sekretaryada her üye ülkeden memur bulunmakta olup her üye ülkenin bulunduracağı memur sayısı Konsey bütçesine yaptığı katkıya paralel olarak belirlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM): Avrupa Konseyi'ne bağlı olarak 1959 yılında kurulmuş uluslararası bir mahkemedir. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokolleriyle güvence altına alınmış olan temel hakların çiğnenmesi durumunda bireylerin, birey gruplarının, tüzel kişiliklerin ve diğer devletlerin, belirli kurallar dâhilinde başvurabileceği bir yargı merciidir. Fransa'nın Strazburg şehrinde bulunmaktadır.

AVRUPA KONSEYİ İLE İLİŞKİLER

Avrupa Konseyi, ülkemizin 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yla kurduğu ilk kurumsal bağı temsil etmektedir. Türkiye Avrupa Konseyi'ne, kuruluşundan üç ay sonra, Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da davet edilmiş, 13 Nisan 1950 tarihinde üye olmuş ve örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır.

Avrupa Konseyi çalışmaları çerçevesinde ülkemiz açısından önem taşıyan sözleşme ve faaliyetler aşağıda belirtilmiştir:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)

AİHS, Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanmış, 4 Kasım 1950 tarihinde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 15 ülke tarafından imzalanmış ve 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, temel insan hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Türkiye, 1953'te yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) denetim sürecine ilişkin bireysel başvuru hakkını 1987'de ve AİHM'nin zorunlu yargı yetkisini 1990'da kabul etmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı ve Revize Sosyal Şart

Avrupa Sosyal Şartı (ASS), özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda insan haklarının güvence altına alınmasını amaçlayan temel bir insan hakları sözleşmesidir.

Avrupa Sosyal Şartı 18 Ekim 1961 tarihinde imzaya açılmış ve 26 Şubat 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz tarafından 18 Ekim 1961 tarihinde imzalanan, 24 Kasım 1989 tarihinde onaylanan Şart, 24 Aralık 1989 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi'nin insan hakları alanında kabul ettiği en önemli iki temel belgeden birini oluşturmaktadır. Birincisi 1950 tarihli İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi olup, medeni ve siyasi hakları düzenlemektedir. İkincisini oluşturan Avrupa Sosyal Şartı ise çalışma, sosyal güvenlik, sosyal refah, sağlık ve bunlarla ilgili diğer alanlarındaki temel insan haklarına ilişkin hükümleri içermektedir.

5 Kasım 1990 tarihinde Roma'da düzenlenen İnsan Hakları Bakanlar Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda, bir yandan kişisel, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak insan haklarının bütünlüğünü korumak, diğer yandan, Avrupa Sosyal Şartına yeni bir güç kazandırmak üzere, Şartın kabulünden sonra meydana gelen sosyal değişiklikler de alınarak, Şart güncellenmiş ve 1988 tarihli Katma Protokolde yer alan haklar ile bir takım yeni hakları ihtiva eden yeni bir Sosyal Şart hazırlanmıştır. 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın yerine geçen Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılmış ve 1 Temmuz 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı tek bir metin halinde 1961 tarihli Şart ile garanti altına alınan haklarla birlikte, 1988 tarihli Ek Protokol'ün içerdiği 4 hakkı (20 – 23. maddeler) ve bunlara ilaveten 8 yeni hakkı (24 – 31. maddeler) ihtiva etmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı 31 madde ve 98 fıkradan oluşmaktadır. Şartın 31 maddesinden 9'u temel (çekirdek) maddelerdir (1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 ve 20). Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 1961 tarihli Sosyal Şart'a göre iki yeni temel madde daha içermektedir (7. ve 20. maddeler). Bir ülkenin Sosyal Şartı onaylayabilmesi için 9'u çekirdek madde olmak üzere toplam 16 madde ve 63 fıkrayı kabul etmesi gerekmektedir.

Ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanan ve 27 Haziran 2007 tarihinde onaylanan Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz açısından 1 Ağustos 2007 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Ancak anılan Revize Şart'ın aşağıda yer alan maddeleri, sosyo-ekonomik şartlar ve mevzuatımızdaki düzenlemeler dikkate alınarak onaylanmamıştır:

- 2. maddesinin (Adil Çalışma Koşulları Hakkı), "en az dört haftalık ücretli yıllık izin sağlamayı" öngören 3. fıkrası,
- 4. maddesinin (Adil Bir Ücret Hakkı), "Çalışanların kendilerine ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkına sahip olduklarını tanımayı" öngören 1. fıkrası,
- İşçi/memur ayrımı yapmaksızın tüm çalışanlar ile işverenlerin ulusal ve uluslararası örgütler kurma ve bu örgütlere üye olma özgürlüğünü öngören 5. maddesi (Örgütlenme Hakkı),
- Tüm çalışanlar ile işverenlerin toplu pazarlık hakkını düzenleyen 6. maddesi (Toplu Pazarlık Hakkı).

Avrupa Sosyal Şartı'nın öngördüğü denetim sistemi çerçevesinde Bakanlığımızca Şart'ın onayladığımız madde ve fıkralarının ülkemizde uygulanmasına ilişkin rapor hazırlanmakta ve hazırlanan ulusal raporlar, Avrupa Konseyi'ne sunulmaktadır.

Avrupa Sosyal Şartı 31 maddeden oluşmaktadır ve maddeler 4 gruba ayrılmıştır. 2014 yılından bu yana, her yıl bir tematik gruba ilişkin rapor verilmekte ve ara dönemde, ek bilgi talep edilen maddeler hakkında ek rapor hazırlanmaktadır. 5 yılda bir, kabul edilmemiş olan maddeler hakkında bir gözden geçirme toplantısı düzenlenmekte ya da rapor hazırlanmaktadır.

3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılan Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanmış, 27 Haziran 2007 tarihinde ise onaylamıştır. Sosyal Şart 31 maddeden oluşmakta olup maddeler dört konu grubuna ayrılmış ve her yıl bir konu grubu hakkında rapor verilmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 4. tematik grubu olan "Çocuklar, Aileler ve Göçmenler" konularında yer alan maddelerine ilişkin hazırlanan ve ayrıca 2. tematik grubu olan "Sağlık, Sosyal Güvenlik ve Sosyal Koruma" konularında yer alan maddelerine ilişkin ek bilgiler içeren 15. Ulusal Rapor, 30 Mart 2023 tarihinde Avrupa Konseyi'ne iletilmiştir.

2. Tematik Grup	
Madde	Madde Başlığı
3	Güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları hakkı
11	Sağlığın korunması hakkı
12	Sosyal güvenlik hakkı
13	Sosyal ve tıbbi yardım hakkı
14	Sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı
23	Yaşlıların sosyal korunma hakkı
30	Toplumsal dışlanma ve yoksulluğa karşı korunma hakkı
4. Tematik Grup	
Madde	Madde Başlığı
7	Çocukların ve gençlerin korunması hakkı
8	Çalışan kadınların analığının korunması hakkı
16	Ailenin sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkı
17	Çocukların ve gençlerin sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkı
19	Çalışan göçmenlerin ve ailelerinin korunma ve yardım hakkı
27	Ailevi sorumlulukları olan çalışanların fırsat eşitliği ve eşit muamele görme hakkı
31	Konut hakkı

31 Aralık 2021-31 Aralık 2023 dönemini kapsayan sürece ilişkin olarak hazırlanacak Yaşam Pahalılığı Krizi Özel (ad hoc) Raporunun hazırlık çalışmalarına da, 2023 yılı son çeyreğinde başlanmıştır.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu

1964 tarihli “Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu”, tüm Avrupa Konseyi üyesi devletlerde sosyal güvenlik sistemlerinin en iyi seviyeye getirilmesini hedefleyen ve tıbbi yardım, hastalık yardımları, işsizlik yardımları, yaşlılık yardımları, analık yardımları gibi alanlarda sosyal güvenlik kapsamı konusunda normlar ve üye devletlerin temin etmesi gereken asgari koruma düzeylerini tayin eden bir sözleşmedir. Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu, ülkemiz tarafından 13.05.1964 tarihinde imzalanmış, 08.03.1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Sosyal Güvenlik Kodunun 76. Maddesi uyarınca her yıl ulusal özet rapor hazırlanmakta, beş yılda bir ayrıntılı rapor sunulmaktadır. Ülkelerin taraf olmadıkları maddelere ilişkin iki yılda bir ulusal mevzuat ve uygulamalar hakkında rapor hazırlanmaktadır.

1 Temmuz 2022-30 Haziran 2023 dönemini kapsayan 42. Ülke Raporumuz hazırlanarak 31 Temmuz 2023 tarihinde Avrupa Konseyine iletilmiştir.

Bakanlığımız - Avrupa Konseyi İlişkileri

Genel olarak, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın, Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu'nun uygulanmasına dair dönemsel raporlar hazırlanmakta, sunulan raporlara ilişkin sözlü savunmaları yapılmakta, Avrupa Konseyi sözleşmelerinin Bakanlığımız görev ve ilgi alanı itibarıyla onaylanabilirlikleri incelenerek uygun görülenlerin onay sürecine katkıda bulunmaktadır. Avrupa Konseyi'nin Bakanlığımız ilgi alanına giren Komitelerinin çalışmalarına katkı verilmekte, ülkemizi temsilen Komitelere katılım sağlanmaktadır.

Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümetler Komitesi Toplantıları

ASS ve HUK temsilcileri Fransa'nın Strazburg şehrinde yılda iki kez toplanmaktadır. Komitenin 146. toplantısı 9-12 Mayıs 2023, 147. toplantısı ise 27 Kasım-1 Aralık 2023 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Komitenin 146. toplantısı kapsamında öncelikle Avrupa Sosyal Güvenlik Koduna ilişkin olarak ILO Sosyal Güvenlik Uzmanları her bir ülke için yapılan değerlendirmeleri açıklamıştır. Daha sonra ASS'nin "Çocuklar, Aileler ve Göçmenler" başlıklı 4. tematik grubuyla ilgili görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Avrupa Sosyal Şartı Sekreteryası, ASS'nin reform çalışmaları hakkında Komiteye bilgi vermiştir. Reform çalışmasını yürüten Hükümet Uzmanları Komitesi (HUK) Büro üyeleri ile ETUC katılımcıları tarafından geline son nokta ile HUK izleme mekanizması olan Tavsiye Kararı alınması süreci hakkında Sekreteryaya tarafından sunum yapılmıştır. Şu an bir geçiş sürecinde olduğu, Şartın raporlama ve denetim sisteminde değişikliğe gidildiği ifade edilmiştir. Ayrıca, reform sonrasında Hükümet Uzmanları Komitesine Bakanlar Komitesi'nce verilen yeni görevlerin tanıtımı yapılmıştır.

HUK Çalışma Grubu, 11 Temmuz 2023 tarihinde Berlin'de bir toplantı yapmıştır ve söz konusu toplantıya Genel Müdürlüğümüzden de katılım sağlanmıştır. Anılan toplantıda ASS reform süreci ve bunun HUK görevlerine etkileri üzerinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Komitenin 147. toplantısında ise; Sekreteryaya, ASS ile ilgili olarak son bir yıldır süren reform çalışmaları hakkında yeni gelişmeler ile HUK Çalışma Grubunun 11 Temmuz 2023 tarihinde Berlin'de gerçekleştirdiği toplantı hakkında bilgi vermiştir. Ayrıca Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 2, 4, 5, 6 ve 28. Maddeleri kapsamında "Çalışma Hayatına ilişkin Haklar" başlıklı 3. tematik grubuyla ilgili görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler neticesinde Ülkemize Şartın "adil çalışma koşulları hakkı, makul çalışma süresi" başlıklı 2/1. maddesi için tavsiye kararı ile Şartın "adil ücret hakkı, işin sona ermesi için makul ihbar süresi verilmesi" başlıklı 4/4. maddesi için grup tavsiye kararı verilmiştir.

Avrupa Sosyal Uyum Komitesi

Malta Hükümeti ile Avrupa Konseyi tarafından düzenlenen “İşlerin Dönüşümü: Değişen İşgücü Piyasaları ve Sosyal Uyum Üzerindeki Etkisi” konulu Konferans ile Avrupa Sosyal Uyum Komitesi'nin (CCS) üçüncü toplantısı, 14-15 Haziran 2023 tarihlerinde Malta'da gerçekleştirilmiştir.

Konferansta; yapay zekâ kullanımının artması ve bununla ilgili stratejik ve etik sorunlar, yeşil ekonomiye geçiş ve işgücü piyasasına erişim konuları, toplantıya katılan uzmanlarca ele alınmıştır. Avrupa Sosyal Uyum Komitesi'nin Üçüncü Toplantısı'nda ise üye ülke temsilcileri tarafından, sosyal uyum ve sosyal haklar alanlarında ülkelerinde yapılan faaliyetler hakkında Komiteye bilgilendirmede bulunulmuştur.

Avrupa Sosyal Uyum Komitesi'nin (CCS) Dördüncü Toplantısı

Avrupa Sosyal Uyum Komitesi'nin Dördüncü Toplantısı, 9 Kasım 2023 tarihinde toplantı yeter sayısı sağlanamadığından gayri resmi istişare toplantısı şeklinde düzenlenmiştir. Dördüncü Toplantı için belirlenen Gündem çerçevesinde Komite'nin çalışmaları gözden geçirilmiş, Komite Sekreteryası tarafından AK Bakanlar Konseyi'ne sunulmak üzere hazırlanan iki taslak bildirgeye son hali verilmiş ve üye ülke temsilcileri tarafından, sosyal uyum ve sosyal haklar alanlarında ülkelerinde yapılan faaliyetler hakkında Komiteye bilgilendirmede bulunulmuştur. Komite, bütçe sorunları nedeniyle 2023 yılı sonu itibarıyla çalışmalarına son verdiğinden bu toplantı Komitenin son toplantısı olmuştur.

Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümet Uzmanları Komitesi Çalışma Grubu

Almanya Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığında (Berlin) 11 Temmuz 2023 tarihinde gerçekleştirilen söz konusu Çalışma Grubu toplantısında ASS'nin reform çalışmaları ele alınmıştır. Belirlenen gündem maddeleri kapsamında Avrupa Sosyal Şartı'nın daha iyi uygulanması amacıyla gerçekleştirilmesi istenilen hususlar ile bütçe yönetiminin bu doğrultuda uyumlaştırılması görüşülmüştür. Şart'ın daha iyi uygulanmasını teminen daha fazla eğitim imkânı sağlanarak Şart'ın bilinirliğinin ve uygulanabilirliğinin artırılması konusunda mutabık kalınmıştır. Avrupa Konseyi bünyesinde bulunan Hukukçular için İnsan Hakları Eğitimi Avrupa Programı'nın (HELP) Şart'a yönelik eğitimler için yardımcı olacağı vurgulanmıştır. Ayrıca, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı ya da ilgili maddeleri konusunda henüz taraf olmayan ülkelerin taraf olmaya davet edilmesi ve bu ülkelerin desteklenmesi yönündeki Bakanlar Komitesi kararları hakkında bilgi verilmiştir.

14. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), demokratik yapılara ve piyasa ekonomisine sahip 38 ülkenin küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve yönetim sorunlarını çözmek ve bu sürecin fırsatlarından faydalanmak üzere müştereken çalıştıkları bir forumdur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yı yeniden imar etmek amacıyla yapılan yardımların eşgüdümünü sağlamak amacıyla 1948 yılında oluşturulan Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (OEEC) görevini tamamlaması ertesinde, 14 Aralık 1960 tarihinde Paris'te imzalanan anlaşma ile kurulmuştur. Söz konusu Anlaşma, 30 Eylül 1961 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, OECD'nin 20 kurucu üyesinden biri olup OECD üye toplam 38 ülke bulunmaktadır.

OECD'nin amacı, ülke hükümetlerine mali istikrarı korumada destek olmak, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, istihdam artışını ve yüksek yaşam standartlarını sağlamada yardım etmek, böylece dünya ekonomisinin kalkınmasına katkı sağlamaktır.

OECD ekonomik gelişme ve refahın sağlanması amacıyla kamu politikalarının hemen her alanında teknik çalışmalar yürütmektedir. Makroekonomik politikalar başta olmak üzere; ticaret, tarım, vergi, finans, rekabet, eğitim, sağlık, çevre, sanayi, teknoloji, yeşil büyüme, sürdürülebilir kalkınma, istihdam, sosyal güvenlik ve uluslararası göç gibi hükümetlerin politika oluşturdıkları çok geniş bir sahada faaliyet göstermektedir. Teşkilatın temel hedefi, bahse konu alanlarda üyelerini en güncel veri ve analizler ışığında en iyi politika seçenekleriyle donatmak, bu kapsamda küresel sorunlar için de gerekli çözümleri üretmektir.

OECD'nin Yapısı ve Organları

OECD'nin başlıca organları Konsey, Komiteler ve Sekreteryadır.

Konsey: Yönetim ve karar organıdır. Konsey, her üye ülkeden birer temsilci ile Avrupa Komisyonu temsilcisinden oluşmaktadır. Düzenli olarak Daimi Temsilciler düzeyinde toplanır. Genel Sekreter, Konseyin başkanıdır. Konsey, Genel Sekreterliğin tavsiyelerini karara bağlamaktadır. Konsey yılda bir kez önemli konuları tartışmak için ve OECD çalışmalarının önceliklerini belirlemek üzere Bakanlar düzeyinde toplanmaktadır. Konsey'de kararlar oybirliği ile alınmaktadır.

Komiteler: 38 ülkenin temsilcileri, fikir alışverişinde bulunmak ve ekonomi, ticaret, bilim, istihdam, eğitim ve mali piyasalar gibi önemli politika alanlarındaki gelişmeleri incelemek için uzmanlaşmış komitelerde bir araya gelmektedir. Halen Örgüt bünyesinde 300'den fazla komite, çalışma grubu ve uzmanlar grubu bulunmaktadır. Üye ülkelerin yanı sıra davet edildikleri veya talepkâr oldukları takdirde üye olmayan ülkeler ve uluslararası örgütler de gözlemci veya katılımcı statüsüyle toplantılarda yer alabilmektedir.

Sekreteryası: Yaklaşık 3.300 OECD görevlisi Paris'te komitelerin faaliyetlerine destek olmak için çalışmaktadır. Direktörlüklerde görevli ekonomist, hukukçu, bilim adamı, politika analisti, sosyolog, istatistikçi, iletişim uzmanı ve farklı meslekten uzmanlar, araştırma ve incelemeleri

gerçekleştirmektedir. Sekreteryanın başkanlığını Genel Sekreter deruhte etmekte ve kendisine iki Genel Sekreter Yardımcısı destek vermektedir. Genel Sekreter ulusal temsilcilerle Sekreteryaya arasındaki temel bağı sağlayan Konseye de başkanlık etmektedir. 2021 yılında OECD Genel Sekreterliğine, beş yıllık dönem için Mathias Cormann atanmıştır.

Bakanlığımız ile OECD İlişkileri

OECD'nin Bakanlığımız görev alanına giren konularda yürüttüğü çalışmalar yakından izlenerek düzenlenen toplantılara katılım sağlanmakta, ülkemiz mevzuatı ve uygulamaları ile diğer ilgili konularda istenilen bilgi, belge ve görüşler hazırlanarak OECD'ye iletilmektedir.

Bakanlığımız OECD bünyesinde görev yapan ihtisas komitelerinden “**İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler (ELSA) Komitesi**”nin ulusal düzeyde eşgüdümünden sorumludur. Komite, işgücü piyasası politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi, sosyal ve sağlık politikalarında yeni yönelimlerin belirlenmesi ve uluslararası göçün emek piyasasına etkileri gibi sosyal politikalardan sorumlu olup bu alanda çalışmalar yapmaktadır. Komiteye bağlı olarak görev yapan üç çalışma grubu ve bir program bulunmaktadır. Bunlar; **Göç Çalışma Grubu, İstihdam Çalışma Grubu, Sosyal Politika Çalışma Grubu**’dur. ELSA Komitesi bünyesinde gerçekleştirilen toplantılara Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarından katılım sağlanmakta olup gerekli raporlamaların yapılması, soru ve anket formlarının doldurulması Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ayrıca KOSGEB’in ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “**Yerel Ekonominin ve İstihdamın Geliştirilmesi Görev Gücü (LEED)**”, MEB’in sorumluluğunda olan “**Eğitim Politikaları Komitesi**” Sağlık Bakanlığı’nın ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “**Sağlık Komitesi**”, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “**Çevre Komitesi**”nde de ilgili kurumlar arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede OECD nezdinde düzenlenen aşağıda sunulan toplantılara Bakanlığımız tarafından katılım sağlanmıştır:

- 3-4 Nisan 2023 tarihlerinde gerçekleştirilen ve özellikle işgücü piyasası gelişmelerine odaklanan OECD İstihdam, Çalışma ve Sosyal İşler Komitesi (ELSAC) bünyesindeki İstihdam Çalışma Grubu’nun 53. Toplantısı,
- 5-6 Nisan 2023 tarihlerinde gerçekleştirilen OECD ELSAC (İstihdam, Çalışma ve Sosyal İşler Komitesi) 143. Toplantısı,
- 10-11 Ekim 2023 tarihlerinde gerçekleştirilen OECD ELSAC (İstihdam, Çalışma ve Sosyal İşler Komitesi) 144. Toplantısı,
- OECD İle İrtibatlı Kurumlar 19. Eşgüdüm Toplantısı.

2023 yılında OECD kapsamında hazırlanan/katkı sunulan temel rapor, anket, karar ve belgeler ise şunlardır:

- OECD Dış Değerlendirme Süreci
- OECD 2023 İstihdam Görünümü Raporu,

- OECD 2023 Uluslararası Göç Görünümü,
- OECD 2023 Vergi Fayda Raporu,
- OECD İşler Stratejisi,
- OECD ELSAC 2024-2025 Faaliyet ve Bütçe Programı,
- OECD İstihdam Bakanları Toplantısı Hazırlıkları,
- OECD Çelik Sektörü Destekleri Veri Tabanı,
- OECD Sığınmacı/Göçmenlerin Entegrasyonuna Dair Göstergeler,
- OECD ELSAC İşgücü Piyasaları Verileri,
- OECD İşgücü İstatistikleri Anketi,
- OECD Ürün Piyasası Düzenlemeleri Anketi,
- OECD Kamu İstihdam Hizmetlerinde Yapay Zeka Anketi,
- OECD Cinsiyet Eşitliği Hakkında Rapor,
- OECD Yeşil Dönüşüm Anketi,
- OECD DEV Yönetim Kurulu Raporları,
- OECD Dijital İnnovasyonda Kadının Gücü Raporu,
- OECD ELSAC Cinsiyet Tabanlı Şiddet Anketi,
- OECD Yapay Zeka ve İstihdam Piyasası Eşleşme Anketi,
- OECD Dijital Ekonomi Görünümü 2024 Anketi,
- OECD Cinsiyet Temelli Ücret Eşitsizliği Raporu,
- OECD Yetenek Çekiciliği Göstergeleri,
- OECD ELSAC Uygun Fiyatlı ve Sosyal Konut Anketi.

15. G20 PLATFORMU

Kuruluşu, Yapısı ve Amacı

Küresel ekonomik kararların alınması ve işbirliğinin sağlanması için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışveriş platformu olan G20'nin (20'ler Grubu) kuruluşu, 25 Eylül 1999 tarihinde Vaşington'da düzenlenen (o zamanki adıyla) G8 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Toplantısı'nda resmen ilan edilmiştir. G20, kurulduğu 1999 yılından 2008 yılına kadar sadece Merkez Bankası Başkanları ve bazı Bakanlıkların katılımıyla toplanan bir forum şeklinde faaliyetlerini sürdürmüştür. 2008 yılından bu yana liderler düzeyinde de her sene düzenli olarak toplanmaya başlamıştır.

Küresel ekonomik çıktının %80'inden fazlasını, uluslararası ticaretin %75'ini, dünya nüfusunun %60'ını ve küresel yatırımların %80'ini temsil etmekte olan G20, farklı kıtalardan gelişmiş ve yükselen ekonomileri aynı platformda bir araya getiren, kapsayıcı yapısıyla uluslararası ekonomik düzlemde profili giderek yükselen bir oluşum olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyanın en büyük 19 ekonomisi olarak değerlendirilen ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye ile Avrupa Birliği (Avrupa Komisyonu tarafından temsil edilmektedir) G20 üyelerini oluşturmaktadır. Dönem başkanı olan üye, tercih ettiği farklı ülkeleri de toplantılara davet edebilmektedir. İspanya, G-20 üyesi olmamasına rağmen, G-20 Zirveleri ile diğer toplantılara “daimi konuk üye” statüsünde iştirak etmektedir. Son yıllarda Hollanda da G20 faaliyetlerinde İspanya'ya benzer bir statüde yer almaktadır.

G20 çalışmaları iki temel kanal üzerinden yürütülmektedir. İlk kanal ülkelerin ilgili Bakanları, Müsteşarları ve Merkez Bankası Başkan/Başkan Yardımcılarının oluşturduğu “Finans Kanalı”, ikinci kanal ise, genellikle Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin oluşturduğu “Şerpa Kanalı”dır. 2017 yılına kadar Şerpa kanalı faaliyetleri Dışişleri Bakanlığımız tarafından yürütülmüş, 2017 yılında Türkiye Şerpa Kanalı koordinasyonu (mülga) Hazine Müsteşarlığı'na devredilmiştir. Hâlihazırda Şerpa yönetimi faaliyetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından koordine edilmektedir. Ayrıca tartışılan gündem maddelerine bağlı olarak gerek “Finans” gerekse “Şerpa” kanallarında teknik düzeyde çalışma grupları kurulmuştur. Bakanlığımız bu çerçevede kurulmuş olan İstihdam Çalışma Grubu faaliyetlerinin ulusal koordinasyonunu sürdürmektedir.

Daimi bir sekreteryası bulunmayan G20'nin yönetiminde bir önceki, mevcut ve müteakip dönem başkanı ülkeden oluşan üçlü yapı (troyka) önemli bir role sahiptir. Troyka, G20 gündeminin devamlılığını sağlamaktadır.

G20'nin dışı açılma çabalarının bir parçası olarak, 2010 yılından beri üye ülkelerin özel sektör temsilcileri (B20), 2013 yılından beri işçi temsilcileri (L20), düşünce kuruluşları (T20), sivil toplum kuruluşları (C20) ve gençlik kuruluşları (Y20) ile 2015 yılında kurulan kadın kuruluşları (W20) G-20 bünyesindeki pek çok toplantıya katılım sağlamışlardır. Almanya Dönem Başkanlığı tarafından ilk kez 2017 yılında bilim grubu (S20) oluşturulmuştur.

2023 yılında troykada bir önceki dönem başkanı olan İtalya, 2023 yılı için başkanlığı devralan Hindistan ve 2024 yılında dönem başkanı olacak Brezilya yer almıştır. 1 Aralık 2022 itibarıyla G20 Dönem Başkanlığını Endonezya'dan devralan Hindistan, faaliyetlerini 1 Aralık 2023 tarihine kadar sürdürmüş ve bu tarihten sonra G20 Dönem Başkanlığını Brezilya'ya devretmiştir.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı ve İstihdam Çalışma Grubu (İÇG)

Küresel ekonomik krizin istihdama etkilerinin kalıcı hale gelmesi ve istihdamın ekonomiye olumlu katkıları nedeniyle 2009 yılında ABD'de düzenlenen Pittsburgh Liderler Zirvesi'nde Çalışma ve İstihdam Bakanlarının da düzenli olarak bir araya gelmesi ve çalışmalarını Liderlere sunması kararı alınmıştır.

Bu çerçevede 2010 yılından itibaren yılda bir kez toplanan G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları, 2023 yılı Hindistan Dönem Başkanlığı sırasında 20-21 Temmuz 2023 tarihlerinde Hindistan'ın Indore şehrinde 14. kez bir araya gelmişlerdir. Bakanlar Toplantısının ilk günü Çalışma ve İstihdam Bakanları ile B20 ve L20 temsilcilerinin ortak etkinliğine ayrılmıştır. G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı ise 21 Temmuz 2023 tarihinde aynı şehirde düzenlenmiştir.

Öte yandan, iki senedir G20 toplantılarında büyük görüş ayrılıklarının ortaya çıkmasına sebep olan Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'ya yönelik askeri müdahalesi, yıl içerisindeki İstihdam Çalışma Grubunda (İÇG – *Employment Working Group*) G20 Şerpalarının konu hakkında belirlemiş oldukları tutum temel alınarak ele alınmıştır. Bu çerçevede, bu yılki metnin de “Bakanlar Bildirgesi” olarak kabulünün mümkün olmadığı anlaşılmış, Ukrayna'daki durumla ilgili iki paragraf (15 ve 16. paragraflar) dışındaki metnin (taslak bildirge ve eklerinin) “Sonuç Belgesi” olarak, 15 ve 16. Paragrafların ise “Başkanlık Özeti” olarak kabul edilmesi kararlaştırılmıştır.

Bununla birlikte, konu hakkında bu yıl içerisinde G20'nin farklı çalışma kanallarında benimsenen tutumlarından farklı olarak Rusya Federasyonu temsilcisi, 16. paragrafın da kendileri açısından kabul edilebileceğini beyan etmiştir. Sonuç olarak, üzerinde anlaşmaya varılan metnin sadece 15. paragrafı “Başkanlık Özeti” olarak, geri kalan metnin ise “Sonuç Belgesi” olarak kabul edilmesi kararlaştırılmıştır. Rusya Federasyonu dışında, Çin ve Güney Afrika da 15. paragrafa çekince koymuşlardır. Bakanlar Toplantısında Ülkemizi Sayın Bakanımız Prof. Dr. Vedat İŞIKHAN başkanlığında bir heyetle katılım sağlanmıştır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı için gerekli hazırlıkları yürütmekle görevli İstihdam Çalışma Grubu (İÇG) 2023 yılında üç öncelikli konu üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmıştır:

- Küresel beceri açıklarının giderilmesi,
- Gig ekonomisi ve platform işler için sosyal korumanın güçlendirilmesi,
- Sosyal korumanın sürdürülebilir finansmanı.

Ülkemizin dönem başkanlığında kurulmasına öncülük ettiğimiz ve ABD ile birlikte eş başkanlığını yürütmekte olduğumuz İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlar Ağı (G20 OSH Network), Hindistan Dönem Başkanlığı sırasında düzenlenen toplantılar marjında bir etkinlik yapması mümkün olmasa da, İstihdam Çalışma Grubu faaliyetlerine önemli katkılar sunmuştur.

Hindistan Dönem Başkanlığı süresince G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısına hazırlık mahiyetinde düzenlenen ve Genel Müdürlüğümüzce katkı sağlanan G20 İstihdam Çalışma Grubu toplantıları aşağıda sunulmaktadır:

- Birinci İÇG Toplantısı: 2-4 Şubat 2023, Jodhpur
- İkinci İÇG Toplantısı: 3-5 Nisan 2023, Guwahati
- Üçüncü İÇG Toplantısı: 31 Mayıs-2 Haziran 2023, Cenevre
- Dördüncü İÇG Toplantısı: 19-20 Temmuz 2023, Indore
- Gayri resmi İÇG (Başkanlık Devir Teslim) Toplantısı: 7 Kasım 2023, Cenevre

Öte yandan başta Şerpa hattındaki çalışmalar olmak üzere Kalkınma Çalışma Grubu, Dijital Ekonomi Görev Gücü, Büyüme Çerçevesi Çalışma Grubu ve Tarım Bakanları Toplantısı hazırlık çalışmaları gibi G20'nin diğer çalışmaları ile son olarak 9-10 Eylül 2023 tarihlerinde Hindistan'ın Yeni Delhi kentinde düzenlenen G20 Liderler Zirvesi öncesinde mevcut doküman ve raporlara katkı verilmiş, bilgi ve konuşma notları hazırlanarak ilgili Bakanlıklar ile paylaşılmıştır.

Bunların dışında, eş başkanlığını yürütmekte olduğumuz G20 İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlar Ağı'nın 27 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirilen yıllık değerlendirme toplantısı ile Çin tarafından öncülük edilen G20 Ekonomileri Girişimcilik Araştırma Merkezi ve Suudi Arabistan tarafından yürütülen G20 Davranışsal Yaklaşım Ağı'nın çalışmalarına da aktif şekilde iştirak edilmiştir.

16. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI

İslam İşbirliği Teşkilatı'na İlişkin Genel Bilgiler

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ilk adı İslam Konferansı Örgütü olarak 21 Ağustos 1969 tarihinde İsrail'in işgali altında bulunan Kudüs'teki, Mescid-i Aksa'nın yakılmasının İslam dünyasında uyandırdığı tepki üzerine, 22-25 Eylül 1969 tarihlerinde Rabat'ta ilk kez düzenlenen İslam Zirve Konferansında alınan bir kararla kurulmuştur. Örgütün ismi 2011 Haziran ayında Astana'da düzenlenen 38. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı'nda İslam İşbirliği Teşkilatı olarak değiştirilmiştir.

1970 Mart ayında Cidde'de gerçekleştirilen Birinci İslam Dışişleri Bakanları Konferansında Genel Sekreterliğin oluşturulmasına ve Sekreteryanın Kudüs'ün kurtarılmasına kadar Cidde'de faaliyet göstermesine karar verilmiş ve bir Genel Sekreter atanmıştır. 57 üyesi bulunan İİT'ye ülkemiz kurucu üye sıfatıyla katılmıştır.

İİT Genel Sekreteri Hissein Brahim TAHA (Çad), 17 Kasım 2021 tarihinde görevi Yousef bin Ahmad AL-OTHAİMEEN'den (Suudi Arabistan) devralmış olup ilk yurt dışı ziyaretini 24-25 Kasım 2021 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen İİT Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) 37. Bakanlar Oturumu vesilesiyle Ülkemize yapmış ve bu vesileyle Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kabul edilmiştir.

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan İslam Zirvesi, Üye Ülkelerin Kralları ile Devlet ve Hükümet Başkanlarından oluşmakta, her üç yılda bir Üye Ülkelerin birinde toplanmakta, İİT Şartı'nda kayıtlı hedeflerin hayata geçirilmesi konusunda istişareler yapmakta ve bu konularda izlenecek siyasete ilişkin kararlar almaktadır.

Teşkilatın Amaçları

- İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletlerarasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek,
- Irk ayrımını, fark gözetmeyi bertaraf etmeye ve sömürgeciliğin her şeklini ortadan kaldırmaya gayret etmek,
- Adalet üzerine kurulu uluslararası barış ve güvenliği desteklemek için gerekli tedbirleri almak,
- Kutsal yerlerin korunması için sarf edilen gayretleri ve Filistin halkının mücadelesi için sağlanan desteği koordine etmek, haklarını tekrar kazanması ve topraklarını kurtarması için Filistin halkına yardım etmek,
- Bütün Müslüman milletlerin onur, bağımsızlık ve ulusal haklarını korumak amacıyla verdikleri mücadeleyi desteklemektir.

İslam Zirvesi

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan İslam Zirvesi, üye ülkelerin kralları ile devlet ve hükümet başkanlarından oluşmakta; her üç yılda bir üye ülkelerin birinde toplanmakta; İİT Şartı'nda kayıtlı hedeflerin hayata geçirilmesi konusunda istişareler yapmakta ve bu konularda izlenecek siyasete ilişkin kararlar almaktadır. Üye ülkeler zirve toplantılarına coğrafi gruplar (Arap, Asya ve Afrika) temelinde dönüşümlü olarak ev sahipliği yapmaktadır. Bu kural diğer İİT toplantıları için de geçerlidir. Kuruluşundan bugüne kadar çeşitli üye ülkelerin ev sahipliğinde 14 Zirve, 7 Olağanüstü Zirve toplantısı düzenlenmiştir. Ülkemiz 14-15 Nisan 2016 tarihlerinde “Adalet ve Barış için Birlik ve Dayanışma” temasıyla İstanbul’da gerçekleştirdiği Zirve ile üç yıl boyunca İİT Zirve Dönem Başkanlığını üstlenmiş olup, bu görevi 31 Mayıs 2019 tarihinde Mekke’de düzenlenen 14. Zirve’yle Suudi Arabistan’a devretmiştir.

Öte yandan, İslam Âlemi’nin çıkarlarının gerektirdiği durumlarda, İslam dünyası için hayati öneme sahip konuları değerlendirmek ve Teşkilat’ın takip edeceği politikaları belirlemek amacıyla olağanüstü zirve toplantıları da düzenlenebilmektedir. Bu çerçevede, Kudüs ve Filistin’de yaşanan gelişmeler üzerine, Sayın Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla 6. Olağanüstü Zirve 13 Aralık 2017, 7. Olağanüstü Zirve ise 18 Mayıs 2018 tarihinde İstanbul’da düzenlenmiştir.

İsrail’in Filistin halkına yönelik devam etmekte olan askeri saldırganlığını ele almak üzere Riyad’da 11 Kasım 2023’te gerçekleştirilmesi öngörülen Arap Ligi (AL) Zirvesi ile 12 Kasım 2023’te düzenlenmesi öngörülen 8. Olağanüstü İslam Zirvesi, tek çatı altında birleştirilerek, “İİT-AL Olağanüstü Ortak Zirvesi” adıyla, 11 Kasım 2023 tarihinde Riyad’da gerçekleştirilmiştir.

Dışışleri Bakanları Konseyi

Zirve’den sonraki karar alma organı olan Dışışleri Bakanları Konseyi (DBK), yılda bir defa üye ülkelerden birinde düzenlenmektedir. Zirve toplantılarında olduğu gibi, İslam dünyasını ilgilendiren hayati konularda gerektiğinde olağanüstü DBK oturumu düzenlenebilmektedir.

DBK, Teşkilat’ın amaçlarının ve genel politikalarının uygulanmasıyla ilgili konularda kararlar almakta, önceki zirve ve DBK toplantılarında alınan kararların uygulanmasında kaydedilen gelişmeleri takip etmekte, Genel Sekreterlik ve alt kuruluşların bütçelerini değerlendirmekte ve onaylamakta, Genel Sekreteri seçmektedir.

Ülkemiz, 1976 (7. DBK), 1991 (12. DBK) ve 2004 (31. DBK) yıllarında olmak üzere üç kez DBK toplantılarına ev sahipliği yapmıştır. 48. Dışışleri Bakanları Konseyi Toplantısı Pakistan’ın ev sahipliğinde 22-23 Mart 2022 tarihlerinde İslamabad’da düzenlenmiştir. 49. Dışışleri Bakanları Konseyi Toplantısı 16-17 Mart 2023 tarihlerinde Moritanya/ Nuakşot’ta icra edilmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Konferansı

İslam İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri arasında çalışma, istihdam ve sosyal koruma alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi ve ortak çabaların güçlendirilmesi amacıyla 21-23 Kasım 2023 tarihleri arasında “İİT Üyesi Ülkelerde Yenilikçi Çözümler ve İşgücü ve İstihdam Hizmetlerinin Dijitalleştirilmesi” teması altında Azerbaycan'ın ev sahipliğinde Beşinci İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Konferansı düzenlenmiştir. Konferansa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Prof. Dr. Vedat İŞIKHAN ve beraberindeki heyet katılım sağlamıştır.

Konferans kapsamında 21 Kasım 2023 tarihinde Kıdemli Memurlar Toplantısı; 22 Kasım 2023 tarihinde İİT Çalışma Merkezi Genel Kurulu Açılış Oturumu; 23 Kasım 2023 tarihinde ise Beşinci İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Konferansı Bakü Kongre Merkezinde düzenlenmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi

21-23 Kasım 2023 tarihleri arasında düzenlenen İİT Çalışma Bakanları Konferansı kapsamında İslam İşbirliği Teşkilatı'nın yeni bir ihtisas kurumu olan ve çalışma, istihdam ve sosyal koruma alanındaki İslam İşbirliği Teşkilatı kararlarının ve programlarının uygulanmasına yönelik bir icra kurumu olarak hizmet verecek İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi kurulmuştur.

İdari merkezi Azerbaycan Cumhuriyeti'nde bulunan Çalışma Merkezi, İİT Üye Devletlerinin sosyal kalkınma çabalarını güçlendirmeyi ve etkinleştirmeyi ve Üye Devletlerdeki ilgili kuruluşlar ile çalışma, istihdam, sosyal koruma ve beşeri sermayenin geliştirilmesi ile ilgili alanlarda faaliyet gösteren diğer İİT enstitüleri arasında koordinasyon sağlamayı amaçlamaktadır.

Ülkemiz İİT Çalışma Merkezi Tüzüğüne ilişkin iç onay sürecini tamamlamış olup, Çalışma Merkezi'nin ilk Yönetim Kurulu üyeleri arasında yer almıştır.

İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İş Birliği Daimi Komitesi (İSEDAK)

Başkanlığı Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından deruhte edilmekte ve her yıl Ülkemizde bir kez Bakanlar düzeyinde, bir kez de teknik düzeyde İzleme Komitesi toplantısı düzenlenmektedir.

İSEDAK'ın yeni Stratejisi ve gözden geçirilmiş Tüzüğü 2012 yılında Mekke'de yapılan 4. Olağanüstü İslam Zirvesi'nde kabul edilmiştir. Yeni İSEDAK Stratejisi İstanbul'da düzenlenen 13. İslam Zirvesi Nihai Bildirisi'nde teyit edilmiştir. Strateji ile birlikte hayata geçirilen Çalışma Grupları ve İSEDAK Proje Finansmanı enstrümanları giderek daha fazla önem kazanmaktadır. İİT Tahkim Merkezi kurulması ve İİT Tercihli Ticaret Sistemi'ne en kısa zamanda işlerlik kazandırılması, Ülkemizin İSEDAK kapsamındaki öncelikleri arasında bulunmaktadır.

İSEDAK 39. Bakanlar Toplantısı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın himayelerinde, İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi 51 ülke ve 24 uluslararası kuruluşan 35'i Bakan

ve Bakan Yardımcısı olmak üzere 500'ün üzerinde delegenin katılımıyla 4-5 Aralık tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. İSEDAK Bakanlar Görüş Alışverişi Oturumunun bu yılki teması, Üye Ülkeler arasında deneyimlerin paylaşılması ve işbirliği fırsatlarının görüşülmesi amacıyla “İİT Üyesi Ülkelerin E-ticaret Kapasitelerinin Geliştirilmesi” olarak belirlenmiştir.

17. AKDENİZ İÇİN BİRLİK (AiB)

13 Temmuz 2008 tarihinde kurulmuş olan Akdeniz için Birlik (AiB), Akdeniz’de işbirliğinin güçlendirilmesini amaçlayan Hükümetlerarası bölgesel bir örgüttür. AiB, siyasi platformu, bölgesel, alt bölgesel ve sınır ötesi projeler yoluyla Akdeniz’de işbirliğinin artırılmasına katkı yapacak bir oluşum olarak tasarlanmıştır. AiB, siyasi diyalog ve ekonomiden, sosyal ve kültürel alanlara uzanan geniş bir yelpazeyi kapsayan bir işbirliği platformudur. 43 üyesi bulunan AiB’ye Türkiye, kurulduğu 2008 yılından bu yana üyedir.

Birlik’in Sekreteryası 2010 yılında faaliyete geçmiştir ve Barselona’da bulunmaktadır. AiB Genel Sekreterliğini Haziran 2018’den bu yana Mısır uyruklu Nasser KAMAL yürütmektedir.

Bakanlığımız, AiB İstihdam ve Çalışma Bölgesel Platformu toplantılarına katılım sağlamaktadır. AiB 2022 çalışma planı gereğince 5. İstihdam ve Çalışma Bakanları Konferansında kabul edilen Bakanlar Bildirgesi’nde öncelik atfedilen hususlarda üye ülkelerdeki gelişmelerin izlenmesi, bilgi, tecrübe ve iyi uygulamalar ile alınan derslerin ve önerilerin paylaşılması için bir ulusal izleme mekanizması oluşturulması öngörülmüştür. Bu çerçevede 2023 yılında Genel Müdürlüğümüz tarafından katılım sağlanan toplantılar aşağıda sunulmaktadır:

- Ulusal İzleme Mekanizması çerçevesinde hazırlanmakta olan ülkeler arası rapora temel teşkil etmesi öngörülen matriste (veri toplama aygıtı) yer alacak olan nicel ve nitel göstergelere ilişkin “Ulusal Uygulamaların İzlenmesi” toplantısı, 1 Mart 2023 tarihinde İtalya’da (Milan) gerçekleştirilmiştir.
- 12 Temmuz 2023 tarihinde İspanya’da (Madrid) düzenlenen AiB bünyesinde “Beceriler” konulu bir toplantı düzenlenmiştir.
- 5. AiB İstihdam ve Çalışma Bakanları Konferansında kabul edilen Bakanlar Bildirgesinin izlenmesi ve 2022-2025 AiB yol haritasının görüşülmesi amacıyla “14. İstihdam ve Çalışma Bölgesel Platformu” toplantısı, 14-15 Mart 2023 tarihlerinde Fransa’da (Nice) gerçekleştirilmiştir. Toplantıda işgücü piyasasında beceri uyumsuzluğu, Ukrayna savaşının işgücü piyasasına olumsuz etkileri, adil yeşil geçiş ve dijital becerilerin ele alınmıştır.
- “Genç istihdamı” ve “Veri Toplama Aygıtı” konularının ele alındığı “15. İstihdam ve Çalışma Platformu” toplantısı ise, 29 Kasım-1 Aralık 2023 tarihlerinde Almanya’da (Berlin) gerçekleştirilmiştir. Toplantıda izleme mekanizması kapsamında üye ülkelerden genç istihdamına ilişkin bilgi, tecrübe ve iyi uygulamalar ve öneriler paylaşılmış ve ayrıca veri toplama mekanizması çerçevesinde üye ülkelere yönelik hazırlanması planlanan sualnamelerde yer alacak olan soru sayısına ilişkin katılımcılardan görüş ve öneriler talep edilmiştir.

III. ANLAŞMALAR

18. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Uluslararası anlaşmalar, bir devlet ile başka bir devlet veya uluslararası kuruluş arasındaki birtakım ilişkileri düzenlemek için imzalanan hukuki belgelerdir. 22 Mayıs 1969 tarihli Viyana Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesi'nde anlaşmalar şu şekilde tanımlanmıştır: “*‘anlaşma’; ister tek bir belgede, isterse iki veya daha fazla ilgili belgede yer alsın ve (kendine) mahsus ismi ne olursa olsun, Devletlerarasında yazılı şekilde akdedilmiş ve milletlerarası hukuka tabi olan milletlerarası anlaşma (mutabakat) demektir*”.

Uluslararası anlaşmalar devletler arasındaki münasebetleri düzenlemekle kalmamakta, ayrıca anlaşmaya taraf olan devletlerin iç hukuklarına da sirayet etmektedir. Anayasamızın 90 ıncı maddesinin beşinci fıkrasında “*usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir*” hükmü yer almaktadır. Söz konusu anayasa hükmü ile uluslararası anlaşmalara kanun gücü kazandırılmaktadır. Ayrıca aynı fıkranın devamında yer alan “*Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır*” hükmü ile de bu anlaşmaların temel hak ve özgürlüklere ilişkin olması halinde söz konusu anlaşmaların normlar hiyerarşisindeki yeri, kanunların üzerine çıkarılmaktadır. Ayrıca Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesinin 27 nci maddesinde yer alan “*Bir taraf, bir andlaşmayı icra etmeme gerekçesi olarak iç hukukunun hükümlerine başvuramaz*” şeklindeki hüküm çerçevesinde de uluslararası hukukta anlaşmalar, kanunlara hatta anayasalara göre bir öncelik kazanmaktadır.

Uluslararası alanda akdedilen herhangi bir belgenin, Ülkemiz bakımından kanun gücünde olabilmesi için usulüne uygun olarak yürürlüğe girmesi gerekmektedir. Ülkemiz bakımından bu usul, Anayasa'nın 90 ıncı maddesinde izah edilmiştir. Bu çerçevede, bir anlaşmanın kanun hükmünde olabilmesi için söz konusu belgenin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından “onaylanmasının uygun bulunması” ve Cumhurbaşkanı tarafından “onaylanması” gerekmektedir. Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan anlaşmalar ile süresi bir yılı aşmakla birlikte bir milletlerarası anlaşmaya dayanan uygulama anlaşmaları ve kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari anlaşmaların Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması kâfidir. Bu tür anlaşmaların TBMM tarafından “onaylamanın uygun bulunmasına” ihtiyaç bulunmamaktadır. Ancak, eğer bir anlaşma iç hukukumuzda yer alan bir kanunda değişiklik öngörüyor ise, bu anlaşmanın usulüne uygun olarak yürürlüğe girebilmesi için mutlak suretle TBMM'nin “onaylamayı uygun bulması” gerekmektedir.

Uluslararası anlaşmalar, anlaşmaya taraf olan devlet veya uluslararası kuruluş sayısına bağlı olarak ikiye ayrılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, iki devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşma iki taraflı uluslararası anlaşma olarak anılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, ikiden daha fazla sayıda devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşmalar, çok taraflı anlaşmalar olarak anılmaktadır.

Uluslararası hukukta ayrıca, ilgili belgeyi imzalayan makamların devletlerini bağlamamakla birlikte, taraf makamlar arasındaki belirli bir takım konulardaki davranışların nasıl olacağını

bildiren ve bu makamlar arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik metinler de mevcuttur. Bu tür metinlerin bir devlet kurumu ile başka bir devlet muhatap kurumu veya uluslararası kuruluş arasında imzalanması da mümkündür. Bunların en önemli özelliği, siyasi ve etik anlamda hüküm ifade eden bir takım davranış biçimlerini öngörmeleri dışında hukuksal herhangi bir yükümlülük içermemeleridir. Taraflar arasında içerik itibarıyla hak ve yükümlülük doğurmayan ve iki devlet muhatap makamları arasında imzalanan bu metinler, uluslararası anlaşma niteliğinde değerlendirilmemektedir.

Ülkemiz Bakanlıkları ile Kamu Kurum ve Kuruluşları da, yabancı ülkelerdeki muhataplarıyla veya uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmek maksadıyla, kanun gücünde olmayan uluslararası metinler imzalayabilmektedir. Uluslararası ilişkilerde bu metinlere, genel olarak centilmenler anlaşması, protokol, anlaşma, sözleşme, mutabakat zaptı, niyet beyanı, vb. isimler verilebilmektedir.

Geçmişten günümüze Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu pek çok uluslararası anlaşma bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı da, Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK) gibi uluslararası kuruluşlara üye devletlerin taraf olduğu çok taraflı anlaşmalar olmakla birlikte, bir kısmı ise diğer ülkelerle imzalanmış sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarıdır. Ayrıca Bakanlığımız ile diğer ülkelerdeki muhatap bakanlıklar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve işbirliğini geliştirmek amacıyla uluslararası anlaşma niteliği taşımayan pek çok bakanlıklar arası işbirliği anlaşması (mutabakat zaptı, niyet beyanı vb.) da bulunmaktadır.

Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanı dikkate alındığında, Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili işlemler, birden fazla Bakanlığımızın merkez teşkilatı birimleri ve/veya bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların görev alanına girebilmektedir. Bu durum, söz konusu anlaşmaların akdedilmesiyle ilgili olarak yapılması gereken işlemlerin Bakanlığımız ilgili hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon içinde yürütülmesini gerektirmektedir. Söz konusu koordinasyon görevi, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 75 inci maddesi ile Genel Müdürlüğümüze verilmiştir. Anılan koordinasyon görevi çerçevesinde, Bakanlığımız hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasındaki koordinasyonun sağlanması ve Bakanlığımız görev alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların akdedilmesi sürecinde gerekli işlemler Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, akdedilmesiyle ilgili işlemler diğer Bakanlıklar tarafından yürütülmekle birlikte Bakanlığımız görev alanına giren konularda da bazı maddeler içeren anlaşmalar da bulunmaktadır. Bu tür anlaşmaların müzakerelerinin yürütülmesi aşamasında Bakanlığımız görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu anlaşmalarda Bakanlığımız görev alanına giren konulardaki maddelere ilişkin olarak Bakanlığımız ilgili merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin de dikkate alınarak Bakanlığımız görüşünün oluşturulması işlemleri de yine Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir.

Bu bölümde, 2022 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımız görev altına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmalara yer verilmiştir.

18.1. ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK)'ye üyeliği kapsamında taraf olduğu çok taraflı uluslararası anlaşmalara yer verilmiştir

18.1.1. BM'YE ÜYELİK KAPSAMINDA İMZALANAN SÖZLEŞMELER

1945 yılında kurulan BM, dünyada güvenliğin korunması, barışın sağlanması ve temel hak ve özgürlüklerin kodifiye edilmesi konusunda önemli rol oynamaktadır. Ülkemiz, kurulduğu günden bugüne kadar BM'nin temel hak ve özgürlüklere dair sözleşmelerine taraf olmuş ve taraf olmaya devam etmektedir. Ülkemizin taraf olduğu sözleşmelerden iki temel sözleşme Bakanlığımız görev ve yetki alanı içerisinde yer almaktadır.

Tablo-1: BM'ye Üyelik Kapsamında İmzalanan Sözleşmeler

No	Sözleşme Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	16.12.1966	15.08.2000	23.09.2003
2	Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme	18.12.1990	13.01.1999	27.09.2004

18.1.1.1. ILO SÖZLEŞMELERİ

Ülkemizin 1932 yılından bu yana üyesi olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), dünyada çalışma standartlarının belirlenmesinde en yetkin uluslararası kuruluş olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma standartları, ILO Sözleşmeleri veya ILO Tavsiye Kararları şeklinde hayat bulmaktadır. ILO tarafından 2022 yılı sonuna kadar 191 Sözleşme, 6 Protokol ve 208 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir.

Ülkemiz; 10 temel sözleşmenin tamamı, 4 yönetim sözleşmesinin (öncelikli) 3'ü ve 177 teknik sözleşmenin 48'i olmak üzere, toplam 59 ILO sözleşmesine taraf olmuştur. Ülkemizin taraf olduğu bu 59 sözleşmeden 4'ü, Uluslararası Çalışma Konferansı tarafından veya diğer

ILO sözleşmeleri vasıtasıyla feshedilmiştir. Bu çerçevede, Ülkemizin taraf olduğu ve halen yürürlükte bulunan 55 ILO sözleşmesi bulunmaktadır.

Tablo-2: Türkiye Tarafından Onaylanan ILO Sözleşmeleri

No	Sözleşmenin Adı	ILO Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayımlı Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	2 No'lu İşsizlik Sözleşmesi	28.11.1919	18.02.1950	14.07.1950
2	11 No'lu Örgütlenme Özgürlüğü (Tarım) Sözleşmesi	25.10.1921	28.10.1960	29.03.1961
3	14 No'lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi	17.11.1921	16.02.1946	27.12.1946
4	26 No'lu Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi	16.06.1928	03.07.1973	29.01.1975
5	29 No'lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi*	28.06.1930	27.01.1998	30.10.1998
6	42 No'lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)	21.06.1934	16.02.1946	27.12.1946
7	45 No'lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi	21.06.1935	23.06.1937	21.04.1938
8	53 No'lu Ticaret Gemilerinde Çalışan Kaptanlar ve Gemi Zabitlerinin Meslekî Yeterliliklerinin Asgari İcaplarına İlişkin Sözleşme	24.10.1936	01.07.2003	22.04.2005
9	55 No'lu Gemi Adamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme	24.10.1936	22.07.2003	17.03.2005
10	68 No'lu Gemilerde Mürettebat İçin İaşe ve Yemek Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
11	69 No'lu Gemi Aşçıları'nın Mesleki Ehliyet Diplomalarına İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
12	73 No'lu Gemi Adamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin Sözleşme	29.06.1946	01.07.2003	17.03.2005
13	77 No'lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi	09.10.1946	18.08.1983	02.11.1984
14	80 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	09.10.1946	28.05.1949	13.07.1949
15	81 No'lu İş Teftişi Sözleşmesi**	11.07.1947	22.12.1950	05.03.1951
16	87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi*	09.07.1948	22.12.1992	12.07.1993
17	88 No'lu İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi	09.07.1948	07.12.1949	14.07.1950

18	92 No'lu Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme	18.06.1949	01.07.2003	17.03.2005
19	94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi	29.06.1949	21.12.1960	29.03.1961
20	95 No'lu Ücretlerin Korunması Sözleşmesi	01.07.1949	28.10.1960	29.03.1961
21	96 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi (Revize)	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
22	98 No'lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi*	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
23	99 No'lu Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi	28.06.1951	09.05.1969	23.06.1970
24	100 No'lu Eşit Ücret Sözleşmesi*	29.06.1951	22.12.1966	19.07.1967
25	102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi	28.06.1952	10.08.1971	29.01.1975
26	105 No'lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi*	25.06.1957	21.12.1960	29.03.1961
27	108 No'lu Gemi Adamları Ulusal Kimlik Katlarına İlişkin Sözleşme	13.05.1958	22.07.2003	07.02.2005
28	111 No'lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi*	25.06.1958	22.12.1966	19.07.1967
29	115 No'lu Radyasyondan Korunma Sözleşmesi	22.06.1960	23.03.1968	15.11.1968
30	116 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	26.06.1961	13.05.1967	02.11.1968
31	118 No'lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi	28.06.1962	10.08.1971	25.06.1974
32	119 No'lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Teçhizi Sözleşmesi	25.06.1963	02.06.1967	13.11.1967
33	122 No'lu İstihdam Politikası Sözleşmesi**	09.07.1964	20.11.1976	13.12.1977
34	123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi	22.06.1965	21.05.1991	08.12.1992
35	127 No'lu Azami Ağırlık Sözleşmesi	28.06.1967	07.12.1972	13.11.1975
36	133 No'lu Mürettebatın Gemide Barındırılmasına İlişkin Sözleşme (İlave Hükümler)	30.10.1970	09.10.2003	17.03.2005
37	134 No'lu İş Kazalarının Önlenmesine (Gemi Adamları) İlişkin Sözleşme	30.10.1970	22.07.2003	17.03.2005
38	135 No'lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi	23.06.1971	11.12.1992	12.07.1993
39	138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi*	26.06.1973	27.01.1998	30.10.1998
40	142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi	23.06.1975	12.12.1992	12.07.1993
41	144 No'lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi***	21.06.1976	12.12.1992	12.07.1993

42	146 No'lu Gemi Adamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin Sözleşme	29.10.1976	22.07.2003	28.07.2005
43	151 No'lu Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi	27.06.1978	11.12.1992	12.07.1993
44	152 No'lu Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme	25.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
45	153 No'lu Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleşme	27.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
46	155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme	22.06.1981	13.01.2004	22.04.2005
47	158 No'lu Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi	22.06.1982	18.06.1994	04.01.1995
48	159 No'lu Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Engelliler) Sözleşmesi	20.06.1983	10.07.1999	26.06.2000
49	161 No'lu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	25.06.1985	13.01.2004	22.04.2005
50	164 No'lu Gemi Adamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme	08.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
51	166 No'lu Gemi Adamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme	09.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
52	167 No'lu İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1988	20.06.1988	29.11.2014	23.03.2015
53	176 No'lu Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi	22.06.1995	12.12.2014	23.03.2015
54	182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi*	17.06.1999	03.02.2001	02.08.2001
55	187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi	15.06.2006	29.05.2013	16.01.2014

* Temel ILO Sözleşmeleri

** Yönetişim Sözleşmeleri (Öncelikli)

18.1.1.2. Avrupa Konseyi Sözleşmeleri

AK kapsamında Bakanlığımız görev alanında yer alan 13 AK sözleşmesi onaylanmıştır. 2011 yılında imzalanmış olan “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)” 22 Mart 2021 tarihinde fesih bildirimi Avrupa Konseyi’ne yapılmış olup 1 Temmuz 2021 tarihi itibarı ile Türkiye adına yürürlükten kalkmıştır.

Tablo-3: Avrupa Konseyi'ne Üyelik Kapsamında Onaylanan Sözleşmeler

No	Anlaşma Adı	Avrupa Konseyi Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Hallerine Mütteallik Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
2	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Hallerine Mütteallik Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşmasına Ek Protokol	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
3	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Halleri Dışında Kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
4	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Halleri Dışında Kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşmasına Ek Protokol	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
5	Tıbbî ve Sosyal Yardıma Dair Avrupa Sözleşmesi	11.12.1953	02.12.1976	01.01.1977
6	Tıbbî ve Sosyal Yardıma Dair Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol	11.12.1953	02.12.1976	01.01.1977
7	Avrupa Sosyal Şartı	18.10.1961	07.08.1989	14.10.1989
8	Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu	16.04.1964	07.03.1980	08.03.1981
9	Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi	28.05.1970	02.12.1976	28.07.2015
10	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	14.12.1972	02.12.1976	01.03.1977
11	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşma	14.12.1972	02.12.1976	01.03.1977
12	Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsüne Dair Avrupa Sözleşmesi	24.11.1977	19.05.1981	01.05.1983
13	Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	03.05.1996	27.06.2007	01.08.2007

18.2. İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına tek bir ülke ile akdedilmiş uluslararası belgeler bu kısımda tasnif edilmiştir. Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına taraf olunan iki taraflı uluslararası anlaşmaları; sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarından oluşmaktadır.

Bu bölümde, 2023 yılı sonu itibarıyla Ülkemizin taraf olduğu ikili sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir.

18.2.1. SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal güvenlik anlaşmaları, taraf ülke vatandaşlarının ve çalışanlarının veya iki tarafa tabi hizmeti bulunan sigortalıların, duruma göre üçüncü ülke vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarının mütekabiliyet esasları çerçevesinde korunması ve güvence altına alınabilmesi amacıyla akdedilen anlaşmalardır.

Ülkemizin taraf olduğu Sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsamaları, ülkeden ülkeye farklılıklar arz etmektedir. Bu bakımdan söz konusu anlaşmanın kapsamına göre değişmekle birlikte sosyal güvenlik anlaşmaları yürürlüğe girdiğinde vatandaşlarımıza aşağıdaki haklardan bazıları sağlanmaktadır:

- ✓ Her iki akit taraf mevzuatına tabi olanların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem görmeleri sağlanır.
- ✓ Tarafların mevzuatlarında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için, akit taraf devletlerde geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi mümkün hale gelir.
- ✓ Bir akit taraf sigortalısının geçici olarak diğer akit tarafta çalışması sırasında hangi taraf sosyal güvenlik mevzuatına tabi olacağı belirlenir. Böylece aynı çalışmadan dolayı mükerrer sigortalılık önlenir. Ayrıca diplomatik misyon mensupları ve devlet hizmeti görmek üzere diğer akit taraf ülkesinde bulunanların tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin hükümler çerçevesinde yine mükerrer sigortalılık önlenir.
- ✓ Aylık veya gelir almakta iken diğer akit taraf ülkesinde ikamet edenlerin aylık ve/veya gelirlerinin yeni ikamet yerinde de ödenmesine imkân sağlanır.
- ✓ Her iki akit taraf sigortalılarının geçici iş göremezlik hallerinde sağlık yardımlarından yararlanmaları mümkün olur.
- ✓ Maluliyet aylığı alan ve diğer tarafta ikamet edenlerin tıbbi kontrolleri, aylığı veren akit taraf adına ikamet yerinin bulunduğu diğer akit taraf sosyal güvenlik kuruluşu tarafından da yapılması mümkün hale gelir.
- ✓ Bir akit taraf sigortalılarının ve aile fertlerinin diğer ülkede bulunmaları halinde ihtiyaç duydukları sağlık yardımlarının sigortalı bulunulan akit taraf adına ikamet edilen veya bulunulan diğer akit tarafta da sağlanmasına imkân getirilir.

Sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulama esaslarını belirlemek amacıyla sosyal güvenlik anlaşması imzalanan ülkelerle ayrıca sosyal güvenlik idari anlaşması da imzalanmaktadır. Sosyal güvenlik idari anlaşmaları, sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulaması ve pratik olarak hayata geçirilmesi için imzalanan uluslararası anlaşmalardır. Sosyal güvenlik anlaşması kapsamındaki hak ve menfaatleri sağlayacak olan irtibat kurumlarının belirlenmesi, anlaşma kapsamında yer alan hak ve yükümlülüklerin nasıl kullanılacağına dair usul ve esasların tespit edilmesi ve irtibat kurumları arasındaki özel iletişim aracı olan formların (formüllerler) belirlenmesi, bu anlaşmaların başlıca özellikleri arasında yer almaktadır.

Sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmalar, yürürlük durumlarına göre Tablo-4 ve Tablo-5’de tasnif edilmiştir. Tablo-4, yürürlükte bulunan sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmaları gösterirken Tablo-5, imzalanmış; ancak ülkelerin iç onay süreçlerinin devam

etmesi nedeniyle henüz yürürlüğe girmemiş sosyal güvenlik anlaşmalarını göstermektedir. 2023 yılı sonu itibari ile imzalanmış bulunan toplam sosyal güvenlik anlaşma sayısı 35’dir. Bunların tamamı yürürlükte dir.

Tablo-4: Yürürlükte Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Yapılan Sözleşme	30.04.1964	01.11.1965
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma	02.11.1984	01.04.1987
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadili Hakkında Ek Sözleşme	28.05.1969	01.08.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında 25 Ekim 1974 Tarihinde Bonn’da İmzalanmış Bulunan 30 Nisan 1964 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’ni Değiştiren Ara Sözleşme	25.10.1974	01.05.1975
		28 Mayıs 1969 Tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 Tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 Tarihli Türk-Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin Ek Sözleşme	02.11.1984	01.04.1987
		Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasındaki 30 Nisan 1964 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanması (ile ilgili 2 Kasım 1984 tarihli ekli İdari Anlaşma)	02.11.1984	01.04.1987
2	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavut Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	15.07.1998	01.02.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik	10.09.1998	01.02.2005

		Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Genel İdari Anlaşma		
3	Avusturya*	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Anlaşma	28.10.1999	01.12.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mevcut Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanması Hakkında Anlaşma	15.11.2000	01.12.2000
4	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	17.07.1998	09.08.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma	06.05.2004	09.08.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 17 Temmuz 1998 Tarihinde Ankara’da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Revizyonu ile İlgili Ek Sözleşme	18.09.2006	14.12.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 6 Mayıs 2004 Tarihinde Bakü’de İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma’nın Revizyonu İle İlgili Ek İdari Anlaşma	18.09.2006	14.12.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 6 Mayıs 2004 Tarihinde Bakü’de İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma’nın Revizyonu İle İlgili Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ek İdari Anlaşma	19.05.2022	1.09.2022
5	Belçika*	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	11.04.2014	01.09.2018

		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Belçika Krallığı Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	02.03.2016	01.09.2018
6	Bosna-Hersek	Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	27.05.2003	01.09.2004
		Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	27.05.2003	01.09.2004
7	Çekya	Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	02.10.2003	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.06.2004	30.06.2004
8	Danimarka *	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.12.1999	01.11.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Aktedilmiş Olan 13/12/1999 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair İdari Anlaşma	13.12.1999	01.11.2003
9	Fransa	Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme	20.01.1972	01.08.1973
		Türkiye ile Fransa Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihli Genel Sözleşmenin Uygulama Şekillerine Dair Genel İdarî Anlaşma	16.05.1973	01.08.1973
		Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 37 nci Maddesinin Son Paragrafının Sözleşme Metninden Çıkarılmasına İlişkin Sözleşme	10.09.1976	
		20 Ocak 1972 Tarihli Türkiye - Fransa Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Usullerine Dair 16 Mayıs 1973 Tarihli Genel İdari Anlaşmanın Uygulanmasında Kullanılacak Formüler	10.06.1983	

		Örneklerini Tespit Eden 16 Mayıs 1973 Tarih, 1 Sayılı ve 22 Eylül 1978 Tarih, 2 Sayılı Ek idari Anlaşmaları Değiştiren 3 Nolu Ek idari Anlaşma		
		Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında 20 Ocak 1972 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesine Ek Sözleşme	03.02.1984	
		22 Eylül 1978 Tarihli Ek İdari Anlaşma ile 20 Ocak 1972 Tarihli Türkiye - Fransa Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair 16 Mayıs 1973 Tarihli Genel İdari Anlaşmayı Değiştiren 4 Numaralı Ek İdari Anlaşma	28.09.1984	
		Türkiye Cumhuriyeti İle Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihinde İmzalanan Genel Sözleşmeye Ek Sözleşme - II	17.04.1990	
10	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	11.12.1998	20.11.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	11.11.1998	20.11.2003
11	Hırvatistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	12.06.2006	01.06.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	12.06.2006	01.06.2012
12	Hollanda	Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	05.04.1966	01.02.1968
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekilleri Hakkında İdarî Anlaşma	14.06.1967	01.02.1968
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasındaki 5 Nisan 1966 Tarihli	04.09.1980	01.05.1983

		Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadilini Amaçlayan Sözleşme		
13	İngiltere**	Türkiye Cumhuriyeti ile İngiltere Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	09.09.1959	01.06.1961
		Türk-İngiliz Sosyal Sigorta Sözleşmesinin Tatbikatına Müteallik Anlaşma	09.09.1959	01.06.1961
14	İran	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	16.04.2016	1.05.2023
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükûmeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	19.07.2022	1.05.2023
15	İsveç	Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tatbikatı ile İlgili İdari Anlaşma	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşma	03.06.1997	
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki 30/6/1978 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma	18.10.2002	
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşme	26.08.2004	01.08.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30.06.1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşmenin Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma	17.05.2013	
16	İsviçre	Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	01.05.1969	01.01.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında 1 Mayıs 1969 Tarihinde Akdedilen Sosyal Güvenlik Sözleşme sının	14.01.1970	01.01.1972

		Uygulama Şekilleri Hakkında İdari Anlaşma		
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Sözleşme	25.05.1979	
17	İtalya	Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	08.05.2012	01.08.2015
18	Kanada	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	19.06.1998	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında 19 Haziran 1998 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	19.06.1998	01.01.2005
19	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	15.03.2012	01.12.2015
		Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	18.05.2015	01.12.2015
20	Kebek	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Mutabakat	21.11.2000	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlikle İlgili Mutabakatın Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	21.11.2000	01.01.2005
21	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.04.2018	01.11.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.04.2018	01.11.2020
22	KKTC*	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	23.02.2017	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik	23.02.2017	01.10.2020

		Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma		
23	Kore Cum.	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kore Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	01.08.2012	01.06.2015
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kore Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	24.06.2013	01.06.2015
24	Libya*	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.09.1984	01.09.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Dair İdari Anlaşma	09.08.1985	01.09.1985
25	Lüksemburg	Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.11.2003	01.06.2006
		Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Usullerine İlişkin İdari Anlaşma	08.12.2004	01.06.2006
26	Macaristan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Macaristan Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	24.02.2015	01.04.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Macaristan Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	24.02.2015	01.04.2018
27	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1998	01.07.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	21.08.1998	01.07.2000
28	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	07.03.2018	01.03.2021
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	07.03.2018	01.03.2021

29	Moldova	Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	05.05.2017	01.06.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.05.2017	01.06.2020
30	Norveç	Türkiye Cumhuriyeti ve Norveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.07.1978	01.06.1981
		Türkiye ile Norveç Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.02.1981	01.06.1981
31	Polonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşma	17.10.2017	01.06.2021
		Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	17.10.2017	01.06.2021
32	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1999	01.03.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında 6 Temmuz 1999 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.05.2003	22.01.2004
33	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	26.10.2009	01.12.2013
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	26.10.2009	01.12.2013
34	Slovakya	Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	25.01.2007	01.07.2013
		Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	25.01.2007	01.07.2013

35	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	28.05.2013	01.04.2018
----	-------	--	------------	------------

*Söz konusu ülkeler ile yapılan anlaşmalar yenilenmiş olup yenilenen anlaşmalar yürürlüğe girmişlerdir.

**Söz konusu ülke ile yapılan anlaşma yenilenmiş olup onay süreci devam etmektedir.

2023 yılı sonu itibarıyla Ülkemizin taraf olduğu 35 sosyal güvenlik anlaşması bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu dönemde Ülkemiz adına imzalanmış ancak henüz ülkelerin iç onay süreçlerini tamamlayamamış olması nedeniyle yürürlüğe girmemiş 1 sosyal güvenlik anlaşması ve bir idari anlaşmayla beraber toplamda 2 anlaşma bulunmaktadır. Bu anlaşmalara ait bilgilere Tablo-5’te yer verilmiştir.

Tablo-5: İmzalanmış Ancak Yürürlüğe Girmemiş Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi
1	İngiltere	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.12.1999
2	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	19.04.2023

18.2.2. İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM ANLAŞMALARI

İşgücü anlaşmaları, ülkeler arasındaki istihdam ilişkilerinin düzenlenmesi amacıyla akdedilen uluslararası anlaşmalardır. Özellikle ülkemiz işgücünün yabancı ülkelerde ve yabancıların ülkemizde çalışma usul ve esaslarının ana çerçevesini belirleyen metinlerdir.

Ülkemiz ile işgücü anlaşması imzalanan ülkeler arasında işgücü göçü bu anlaşmalar esas alınarak ve bu anlaşmalarda belirlenen kurallar çerçevesinde gerçekleşmektedir. İstisna Akdi (Eser Sözleşmesi) borçlar hukukumuzda “yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir” şeklinde tanımlanmaktadır. İstisna Akdi, müteahhitlik sözleşmelerinin hukuki dayanağı olup her türlü iş üstlenmelerini bu kapsamda değerlendirmek mümkündür.

Ülkemiz işverenleri (müteahhitler), Ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerde de iş taahhüdünde bulunmaktadırlar. İşverenlerin (müteahhitlerinin) Ülkemizde istihdam ettikleri işçilerini Almanya Federal Cumhuriyeti’nde üstlendikleri işlerde çalışmak üzere söz konusu ülkeye götürmelerinde kolaylık sağlanması gayesiyle “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma” akdedilmiştir. Kısaca İstisna Akdi olarak anılan bu anlaşma

kapsamında Türkiye’den geçici olarak Almanya’ya götürülecek Türk işçilere, ikamet ve çalışma vizelerinin verilmesinde kolaylık sağlanmaktadır. Ayrıca Almanya’da çalıştırılabilecek Türk işçi sayısı ile ilgili olarak getirilen yıllık kotalar özel olarak belirlenmektedir.

2023 yılı sonu itibarıyla işgücü ve istihdam alanlarında ülkemiz tarafından imzalanan anlaşma sayısı 13’tür.

Tablo-6: İşgücü/İstisna Akdi Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşçilerinin Almanya’da İşe Yerleştirilmelerine Dair Anlaşma	30.10.1961	01.09.1961
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma	18.11.1991	18.11.1991
3	Avustralya	Türklerin Avustralya’da İkamet ve Çalışmaları Hakkında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avustralya Milletler Topluluğu Hükümeti Arasında Anlaşma	05.10.1967	05.10.1967
4	Avusturya	Avusturya’ya Türk İşgücü Gelbi ve Türk İşçilerinin Avusturya’da İstihdamına Dair Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Anlaşma	15.05.1964	15.05.1964
5	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Karşılıklı İstihdamına Dair Anlaşma	13.11.2013	18.06.2014
6	Belçika	Türkiye ile Belçika Arasında Türk İşçilerinin Belçika’da İstihdamına dair Anlaşma	16.07.1964	16.07.1964
7	Fransa	Türkiye ile Fransa Arasında İşgücü Anlaşması	08.04.1965	08.04.1965
8	Fransa	Türkiye’ye ve Fransa’ya Stajyer Kabulüne Dair Anlaşma	22.12.1950	
9	Hollanda	Türk İşçilerinin Toplanması, Hollanda’ya Yollanması ve Orada İşe	19.08.1964	19.08.1964

		Yerleştirilmesi Hakkında Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Anlaşma		
10	Katar	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Temsil Edilen Türkiye Cumhuriyeti ile Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca Temsil Edilen Katar Devleti Arasında İşgücü İstihdamının Tanzimine Dair Anlaşma	01.04.1986	20.12.1990
11	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında İşgücü Anlaşması	23.02.2017	(onay aşamasında)
12	Kuveyt	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuveyt Devleti Hükûmeti Arasında İşgücü Değişimi Hakkında Anlaşma	30.03.2008	13.04.2010
13	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşması	05.01.1975	13.05.1975
14	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükûmeti Arasında İşgücü Anlaşması	08.07.1982	12.10.1982

18.2.3. İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI

İşbirliği anlaşmaları, genel olarak Bakanlığımız ile Ülkemizin iyi ilişkiler içerisinde olduğu ülkelerin ilgili Bakanlıkları arasındaki işbirliğinin pekişmesi ve ilişkilerin geliştirilmesine imkân sağlayan metinlerdir. İşbirliği anlaşmaları kapsamında uzman değişimi, tecrübe, iyi uygulama örnekleri, bilgi ve belge paylaşılması ve çalışma ziyaretleri, konferanslar, eğitim programları gibi ortak işbirliği faaliyetleri gerçekleştirilebilmektedir. Bununla birlikte diğer Ülkelerle istihdam alanındaki bazı konularda işbirliği yapılmasını öngören işbirliği anlaşmaları da bulunmaktadır. Bakanlığımız ile yabancı ülke bakanlıkları arasında çalışma, istihdam ve sosyal güvenlik alanlarında hâlihazırda yürürlükte olan birçok işbirliği anlaşması bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı, uluslararası anlaşma şeklinde Ülkemiz adına akdedilmiş olmakla birlikte bir kısmı, bakanlıklar arası niyet beyanı şeklinde Bakanlığımız adına akdedilmiştir.

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir. 2023 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanında 31 ülke/kuruluş ile imzalamış olduğu 43 işbirliği anlaşması bulunmaktadır.

Tablo-7: İşbirliği Anlaşmaları

No	Ülke/Kuruluş	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Afganistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, İstihdam ve Sosyal İşler Alanlarında İşbirliği Anlaşması	09.12.2019	(onay aşamasında)
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Almanya Federal Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Çalışma ve Sosyal Politika Alanında İşbirliğine Dair Ortak İrade Beyanı	18.01.2007	18.01.2007
3	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Arnavutluk Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Kadın Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik ve İşbirliği Protokolü	12.03.1998	12.03.1998
4	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	13.11.2013	11.06.2014
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.05.1997	04.07.1997
5	Bahreyn	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bahreyn Krallığı Çalışma Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	29.09.2010	31.05.2011
6	Bulgaristan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bulgaristan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Niyet Mektubu	11.09.2006	11.09.2006
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bulgaristan Emekli	4.11.1998	01.03.1999

		Aylıklarının Türkiye'de Ödenmesine İlişkin Anlaşma		
7	Endonezya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptı	29.06.2010	28.09.2017
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti İşgücü Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	01.09.2019	01.09.2019
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti İşgücü Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	22.11.2023	22.11.2023
8	Filistin	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Sosyal Politika Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptı	09.12.2019	30.10.2020
9	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Gürcistan Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Çalışma ve İstihdam Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik Alanında Karşılıklı Yardımlaşma ve İşbirliği Protokolü	29.09.1998	29.09.1998
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	19.07.2016	05.01.2017
10	İspanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İspanya Krallığı Hükümet İkinci Başkan Yardımcılığı ve Çalışma ve Sosyal Ekonomi Bakanlığı Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Hakkında Niyet Beyanı	17.11.2021	17.11.2021
11	İran	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	23.06.2010	29.09.2019

12	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Karadağ Hükûmeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	15.03.2012	22.12.2014
13	Katar	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Katar Devleti Çalışma Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	04.12.2023	04.12.2023
14	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	19.10.2000	19.10.2000
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri İçin Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması	24.12.2010	13.08.2011
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma Nüfusun Sosyal Korunması Bakanlığı, İş Güvenliği İlmi Araştırmalar Enstitüsü Arasında İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Karşılıklı İşbirliği Mutabakat Zaptı	04.03.2019	04.03.2019
15	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Sosyal Fonu Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005
16	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	30.06.1999	28.03.2000

		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında Genel Sağlık Sigortası Alanında Mutabakat Zaptı	09.12.2019	09.12.2019
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında K.K.T.C.'nde Bulunan Türk Vatandaşlarının İkamet, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Haklarını Düzenlemeye İlişkin Protokol	12.10.2004	05.12.2004
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	23.08.2016	07.11.2018
17	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.09.2013	13.02.2014
18	Mısır	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	17.11.2012	(yürürlüğe girmede)
19	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Moğolistan Sosyal Refah ve Çalışma Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	09.09.2005	09.09.2005
20	Özbekistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma	30.04.2018	(onay aşamasında)
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti İstihdam ve Çalışma İlişkileri Bakanlığı Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	29.03.2022	29.03.2022
21	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Romanya	06.07.1999	04.05.2000

		Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Protokolü		
22	Rusya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	01.12.2014	01.12.2014
23	S. Arabistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükûmeti Arasında Çalışma Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	29.09.2016	21.08.2017
24	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	23.09.2010	10.03.2011
25	Slovakya	İstihdam ve Sosyal Politika Alanında Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Slovakya Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Aile Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	17.03.1997	17.03.1997
26	Somali	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Çalışma, İstihdam ve İşgücünün Gelişimi Alanlarında Mutabakat Zaptı	03.06.2016	(onay aşamasında)
27	Suriye	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Suriye Arap Cumhuriyeti Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	15.01.2009	28.12.2010
28	Tacikistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Tacikistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Koruması Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	11.10.2002	11.10.2002
29	Türkmenistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Türkmenistan Hükûmeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	3.03.2015	23.07.2015
30	Uganda	Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Uganda Cumhuriyeti Toplumsal Cinsiyet, Çalışma ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı	09.12.2019	09.12.2019

		Arasında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı		
31	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükûmeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	27.03.2016	(onay aşamasında)

19. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Bu kısımda; zaman içerisinde yeni bir anlaşma yapma arzusuyla veya siyasi sebeplerden dolayı feshedilen, yürürlükten kaldırılan veya uygulaması sona erdirilen anlaşmalara yer almaktadır. Bu anlaşmalar ileriye dönük olarak hukuk dünyasından kaldırılmıştır.

19.1. MÜLGA ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-8: Mülga Çok Taraflı Anlaşmalar

No	Sözleşmenin Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayın Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	15 No'lu Asgari Yaş (Trimeçiler ve Ateşçiler) Sözleşmesi ¹	25.10.1921	02.06.1959	29.09.1959
2	34 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi ²	08.06.1933	16.02.1946	27.12.1946
3	58 No'lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi (Revize) ³	22.10.1936	02.06.1959	29.09.1959
4	59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (Revize) ³	03.06.1937	12.12.1992	12.07.1993
5	Avrupa Sosyal Şartı ⁴	18.10.1961	24.11.1989	24.12.1989
6	Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) ⁵	11.05.2011	24.11.2011	01.08.2014

¹ Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 106. oturumunda feshedilmiştir.

² 22.01.1953 tarihinde 96 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

³ 30.10.1999 tarihinde 138 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

⁴ Ülkemiz bakımından Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 01.08.2007 yürürlüğe girmesiyle uygulaması sona ermiştir.

⁵ 22 Mart 2021 tarihinde fesih bildirimi Avrupa Konseyi'ne yapılmış olup 1 Temmuz 2021 tarihi itibarı ile Türkiye adına yürürlükten kalkmıştır.

19.2. MÜLGA İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-9: Mülga Sosyal Güvenlik Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	Avusturya	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	12.10.1966	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12/10/1966 Tarihinde İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına ait İdarî Anlaşma	03.02.1967	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti İle Avusturya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına Ait Anlaşma	24.02.1977	01.04.1977	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının idarî tatbikatına dair 3 Şubat 1967 tarihli Anlaşmaya Ek Anlaşma	28.06.1973	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12 Ekim 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Anlaşmasına Ek Anlaşma	06.08.1974		01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki 12 Ekim 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin ikinci Ek Anlaşma	30.11.1979		01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti İle Avusturya Cumhuriyeti	02.12.1982	01.04.1985	01.02.1996

		Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması			
2	Belçika	Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Genel Sözleşme	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018
		Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekillerine Dair İdarî Anlaşma	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018
3	Danimarka	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşme	22.01.1976	01.02.1978	01.12.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Akdedilmiş Olan 22 Ocak 1978 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanma Şekline Dair İdari Anlaşma	24.01.1984	01.02.1978	01.12.2020
4	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.03.1987	01.12.1988	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.03.1987	01.12.1988	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İlgili Ek Anlaşma	08.01.1998	01.01.2000	01.10.2020
5	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	20.03.1976	01.10.1976	01.09.1985

Tablo 10: Mülga İşgücü Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	İsveç	Türkiye - İsveç İşgücü Anlaşması	10.03.1967	10.03.1967	1983

Tablo 11: Mülga İşbirliği Anlaşmaları

No	Ülke/Kuruluş	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.05.1997	04.07.1997
2	Endonezya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptı	29.06.2010	28.09.2017
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti İşgücü Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	01.09.2019	01.09.2019
3	İran	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	23.06.2010	29.09.2019
4	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	15.03.2012	22.12.2014
5	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri İçin Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması	24.12.2010	13.08.2011

6	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	23.08.2016	07.11.2018
7	Mısır	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	17.11.2012	(yürürlüğe girmede)
8	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	23.09.2010	10.03.2011
9	Slovakya	İstihdam ve Sosyal Politika Alanında Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Slovakya Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Aile Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	17.03.1997	17.03.1997
10	Suriye	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Suriye Arap Cumhuriyeti Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	15.01.2009	28.12.2010

20. KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal Güvenlik Anlaşmaları, genel itibariyle Kısa Vadeli Sigorta Kolları (KVSK), Uzun Vadeli Sigorta Kolları (UVSK) ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) sigorta kolunu kapsam altına almaktadır. Kısa Vadeli Sigorta Kolları; hastalık, analık ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortalarında oluşurken; Uzun Vadeli Sigorta Kolları ise malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından oluşmaktadır. Genel Sağlık Sigortası kimi zaman hastalık sigortasının içine dâhil edilmiş iken son zamanlarda yapılan anlaşmalarda münferit olarak kapsama alınmıştır.

Ülkemizin imzalamış olduğu sosyal güvenlik anlaşmalarındaki sigorta kolları ülkeler ile olan siyasi ilişkiler, ilgili ülkede yaşayan vatandaşlarımızın sayısı ve ilgili sigorta kolunun muhatap ülkede mevcut olup olmama durumuna göre değişiklik arz etmektedir. Bu çerçevede, ülkemizin taraf olduğu ve yürürlükte olan sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsadıkları sigorta kollarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-11’de yer alan 4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c ifadeleri, kişilerin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 4 üncü maddesinde hangi sigortalılık statüsünde sigortalı olacaklarını göstermektedir. Bu bakımdan söz konusu ifadeler, 5510 Sayılı Kanunda kapsam bakımından tanımlandıkları madde fıkra ve bentleri ifade etmektedir. Buna göre “4/1-a”, hizmet akdine tabi olarak çalışan kişilerin tabi oldukları sigortalılık statüsünü; “4/1-b”, şirket ortakları veya esnaflar gibi kendi nam ve hesabına çalışanların tabi oldukları sigortalılık statüsünü ve “4/1-c” ise devlet memurlarının tabi oldukları sigortalılık statüsünü göstermektedir.

Tablo-11: Sosyal Güvenlik Anlaşmalarının Kapsamı

Ülke	KAPSAM		KAPSAM (GSS)			KAPSAM (UVSK)		
	MYÖ (Uzun Vade)	GSS (Kısa Vade)	4/1-a	4/1-b	4/1-c	4/1-a	4/1-b	4/1-c
İngiltere	Evet	-	-	-	-	√	-	-
Almanya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Hollanda	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Belçika	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Avusturya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İsviçre	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Fransa	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
Danimarka	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Libya*	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
İsveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Norveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
KKTC	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kanada	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Makedonya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Arnavutluk	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Azerbaycan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Gürcistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Romanya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Kebek	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Bosna-Hersek	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Çekya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Lüksemburg	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Hırvatistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Slovakya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Sırbistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İtalya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kore Cumhuriyeti	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Karadağ	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Tunus	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Macaristan	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
İran	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moldova	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Polonya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moğolistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Kırgızistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
İspanya**	Evet	-	-	-	-	√	√	-
Portekiz**	Evet	-	-	-	-	√	√	-

*Söz konusu anlaşmada, sigorta kollarına dair kapsamdan daha ziyade çalışanların tabi olacağı ülke ve prim transferi konuları belirlenmiştir.

**Söz konusu ülkelerde çalışmış olan vatandaşlarımız Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi kapsamında yardımlardan yararlanabilmektedir.

IV. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ

1. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
Emek Mahallesi Naci AYVALIOĞLU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA
Tel: (312) 296 60 00 (Santral) Faks: (312) 215 23 12
E-posta: disiliskiler@csgb.gov.tr

2. YURT DIŞI BİRİMLER

2.1. ALMANYA

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Tiergartenstr 19-21 19785 Berlin -F.ALMANYA
Tel: 0049/30/278 96 850 Faks: 0049/30/278 96 855
E-posta: berlinmus@csgb.gov.tr

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Heerstr. 21, 14052 Berlin -F.ALMANYA
Tel: 0049/30/341 53 95 Faks: 0049/30/342 42 04
E-posta: berlinats@csgb.gov.tr

Düsseldorf Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Willstätterstr. 9, 40549 Düsseldorf -F. ALMANYA
Tel: 0049/211/53818853
E-posta: dusseldorf@csgb.gov.tr

Essen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Am Zehnthof 55, 45307 Essen -F. ALMANYA
Tel: 0049/201/ 842 16 33-34 Faks: 0049/201/78 47 79
E-posta: essen@csgb.gov.tr

Frankfurt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Kennedyallee 115-117, 60596 Frankfurt Am Main -F.ALMANYA
Tel: 0049/69/77 88 41 Faks: 0049/69/77 80 41
E-posta: frankfurt@csgb.gov.tr

Hamburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Mittelweg 13, Stock 3, 20148 Hamburg -F. ALMANYA
Tel: 0049/40/448 09 366 Faks: 0049/40/448 09 355
E-posta: hamburg@csgb.gov.tr

Hannover Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: An der Christuskirche 3, 30167 Hannover -F. ALMANYA
Tel: 0049/511/363 25 09 Faks: 0049/511/300 81 04
E-posta: hannover@csgb.gov.tr

Karlsruhe Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Rintheimerstr. 82, 76131, Karlsruhe -F. ALMANYA
Tel: 0049/721/85 77 87 Faks: 0049/721/84 719
E-posta: karlsruhe@csgb.gov.tr

Köln Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Luxemburger Str. 285, 50354 Hürth -F. ALMANYA
Tel: 0049/2233/97 96 90 Faks: 0049/2233/76732
E-posta: koln@csgb.gov.tr

Mainz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: An der Karlsschanze 7, 55131 Mainz -F. ALMANYA
Tel: 0049/613/132 94 832 Faks: 0049/613/148 03 365
E-posta: mainz@csgb.gov.tr

Münih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Goethe Str. 5, Stock 3, 80336 München -F. ALMANYA
Tel: 0049/89/550 28 848 Faks: 0049/89/550 288 49
E-posta: munih@csgb.gov.tr

Münster Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Lotharinger Str. 25-27, 48157 Münster -F. ALMANYA
Tel: 0049/251/414 70 52 Faks: 0049/251/287 99 201
E-posta: munster@csgb.gov.tr

Nürnberg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Regensburgerstr. 69, 90478 Nürnberg -F. ALMANYA
Tel: 0049/911/26 01 66 Faks: 0049/911/409 92 93
E-posta: nurnberg@csgb.gov.tr

Stuttgart Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Kernerplatz 7, 70182 Stuttgart -F. ALMANYA
Tel: 0049/711/166 67 510 Faks: 0049/711/887 86 299
E-posta: stuttgart@csgb.gov.tr

2.2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Vaşington Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 2525 Massachusetts AVF Nw Washington, DC 20008 -ABD

Tel: 001/202/ 612 67 96

E-posta: vasington@csgb.gov.tr

2.3. AVUSTRALYA

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Level 8, 24 Albert Road (P.O.Box 323), South Melbourne, Vic.3205-AVUSTRALYA

Tel: 0061/3/968 22 184 Faks: 0061/3/968 22 184

E-posta: melburn@csgb.gov.tr

2.4. AVUSTURYA

Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Hietzinger Hauptstr. 29, A 1130 Viyana –AVUSTURYA

Tel: 0043/1/876 07 51 Faks: 0043/1/876 18 30

E-posta: viyana@csgb.gov.tr

Bregenz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Senderstr 10, 6960 Wolfurt –AVUSTURYA

Tel: 0043/5574/62518 Faks: 0043/5574/62518

E-posta: bregenz@csgb.gov.tr

Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Strubergasse 9, A-5020 Salzburg –AVUSTURYA

Tel: 0043/662/42 41 16 Faks: 0043/662/42 41 16

E-posta: salzburg@csgb.gov.tr

2.5. AZERBAYCAN

Bakü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Samed Vurgun Küçesi No: 134 Pk: AZ 1022 Bakü –AZERBAYCAN

Tel: 0099/412/449 95 03 Faks: 0099/412/449 95 04

E-posta: baku@csgb.gov.tr

2.6. BELÇİKA

Brüksel Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 4, Rue Montoyer, 1000 Bruxelles -BELÇİKA

Tel: 0032/2/513 31 28-32 28 Faks: 0032/2/513 31 28

E-posta: bruksel@csgb.gov.tr

Avrupa Birliği (AB) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Avenue des Arts, 36-38 1000 Brxselles –BELÇİKA
Tel: 0032/2/289 62 98 Faks: 0032/2/511 04 50
E-posta: abmus@csgb.gov.tr

2.7. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Embassies Area, W59-02 /1, No:34, P.O.Box:3204, Abu Dhabi –UAE
Tel: 00971/2/441 32 11; 00971/2/410 99 15 Faks: 00971/ 2/ 441 33 12
E-posta: abudabi@csgb.gov.tr

2.8. CEZAYİR

Cezayir Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Ambassade de Turquie á Alger, 21, Villa Dar El-Quard, Chm. de la Rochelle, Blvd.
Col. Bougara Alger-16000 -CEZAYİR
Tel: 00213/21/230 004/60 Faks: 00213/21/ 23 01 12
E-posta: cezayir@csgb.gov.tr

2.9. DANİMARKA

Kopenhag Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Vestagervej 16, DK 2100 Kabenhavn –DANİMARKA
Tel: 0045/39/101 461-205500/200 Faks: 0045/39/201017
E-mail: kopenhag@csgb.gov.tr

2.10. FRANSA

Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 44, Rue de Sevres, 92100 Boulogne -Billancourt –FRANSA
Tel: 0033/1/46 99 02 67 Faks: 0033/1/41 31 40 76
E-posta: paris@csgb.gov.tr

Strazburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: 3, Rue Auguste Lamey, 67000 Strasbourg –FRANSA
Tel: 0033-3-88 /37 14 27 Faks: 0033/3/957 19 47 48
E-posta: strazburg@csgb.gov.tr

Lyon Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: 87, Rue De Seze, 69006 Lyon –FRANSA
Tel: 0033/4/782 63 003-728 39 857 Faks: 0033/4/782 63 003
E-posta: lyon@csgb.gov.tr

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 9, Rue Alfred Dehodencq 75016 Paris –FRANSA
Tel: 0033/1/42 88 98 45 Faks: 0033/1/45 27 28 24
E-posta: oeedmus@csgb.gov.tr

2.11. HOLLANDA

Lahey Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Jan Evertstraat 15, 2514 BS Den-Haag –HOLLANDA
Tel: 0031/70/362 02 82-361 76 81 Faks: 0031/70/362 01 17
E-mail: lahey@csgb.gov.tr

Rotterdam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Westblaak 2, 3012 KK Rotterdam –HOLLANDA
Tel: 0031/10/414 40 52 Faks: 0031/10/414 40 52
E-posta: rotterdam@csgb.gov.tr

Deventer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Keizerstraat 8, 7411 HG Deventer –HOLLANDA
Tel: 0031/570/619 554 Faks: 0031/570/61 95 54
E-posta: deventer@csgb.gov.tr

2.12. İNGİLTERE

Londra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Rutland Lodge, Knightsbridge SW7 1BW Londra -İNGİLTERE
Tel: 0044/20/758 15 988 Faks: 0044/20/759 169 11
E-posta: londra@csgb.gov.tr

2.13. İSVEÇ

Stokholm Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Dag Hammarskjölds Vag 20, 11527 Stokholm –İSVEÇ
Tel: 0046/8/450 51 03 Faks: 0046/8/663 55 14
E-posta: stokholm@csgb.gov.tr

2.14. İSVİÇRE

Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Lombachweg 33, CH-3006 Bern -İSVİÇRE
Tel: 0041/31/351 06 29 Faks: 0041 (0)31/352 88 19
E-posta: bern@csgb.gov.tr

Zürih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Weinbergstr. 65, CH-8006 Zürich –İSVİÇRE
Tel: 0041/44/363 93 13 Faks: 0041/44/363 02 47 (iptal edilmiş)
E-posta: zurih@csgb.gov.tr

BM Cenevre Ofisi (ILO) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 28 B. Chemin du Petit Saconnex, 1209 Geneve -İSVİÇRE
Tel: 0041/22/918 50 82-09 76Faks: 0041/22/733 27 97
E-posta: cenevre@csgb.gov.tr

2.15. KANADA

Ottava Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 10 Lower Spadina, Suite 300, Toronto, ON M5V 2Z2 -KANADA
Tel: 001/416/ 5464466 Faks: 001/416/ 5464465
E-posta : ottava@csgb.gov.tr

2.16. KATAR

Doha Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Al-Katifiya Zone 66 Al Rabwa Street 310 Diplomatic Arca Dafna P.O.Box: 1977
Doha –KATAR
Tel: 00974/449 51 317Faks: 00974/ 449 51 320
E-posta: doha@csgb.gov.tr

2.17. KAZAKİSTAN

Astana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Tashenov St. 3, 010002 Astana -KAZAKİSTAN
Tel: 0077/172/70 46 66 Faks: 0077/172/425 605
E-posta: astana@csgb.gov.tr

2.18. KUVEYT

Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Block: 5 Yemen Street Plot No: I6 Al Adres: P.O.Box: 20627, Safat 13067 -KUVEYT
Tel: 00965/222 77 413 Faks: 00965/252 30 49
E-posta: kuveyt@csgb.gov.tr

2.19. KUZHEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Lefkoşı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Bedrettin Demirel Cad. Lefkoşı -K.K.T.C.
Tel: 0392/600 31 19 Faks: 0392/227 37 17
E-posta: lefkosa@csgb.gov.tr

2.20. RUSYA

Moskova Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 7 Rostovskiy Peureulok 12 115127 Moskova –RUSYA
Tel: 007/926 797 64 34 Faks: 007/495/956 55 97
E-posta: moskova@csgb.gov.tr

2.21. S.ARABİSTAN

Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: P.O.Box: 94 390, Riyadh 11693 -S. ARABİSTAN
Tel: 00966/11/488 79 54 Faks: 00966/11/488 79 54
E-posta: riyad@csgb.gov.tr

Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: P.O.Box 70, Jeddah 21411-S. ARABİSTAN
Tel: 00966/12/665 48 73 Faks: 00966/12/ 665 22 80
E-posta: cidde@csgb.gov.tr

2.22. TÜRKMENİSTAN

Aşabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Göroğlu Köçesi No: 9 Ashgabat –TÜRKMENİSTAN
Tel: 0099/312/ 37 91 69 Faks: 0099/312/ 94 23 26
E-posta: askabat@csgb.gov.tr